

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ

अमर कोंकणी

AMAR KONKANI

45

[illegible]

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

Institute of Konkani, St Aloysius College, Mangalore

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ

अमर कोंकणि

AMAR KONKANI

ಜೂನ್ 2006 / 45

EDITOR: FR. EUGENE LOBO S.J.   ಸಂಪಾದಕ್: ಮಾ. ಎವ್ಜಿನ್ ಲೋಬೊ ಜೆ.ಸ.

ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್ :
ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ
ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್
ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003

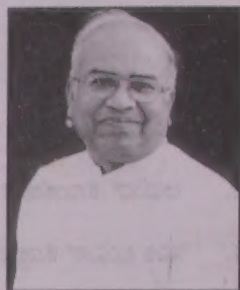

प्रगटणार :
कोंकणि संस्थो
सां लुविस महाविद्यालय
मंग्ळुर - 575 003

PUBLISHER:
INSTITUTE OF KONKANI
ST. ALOYSIUS COLLEGE
MANGALORE - 575 003

ಆಟಾಪ್

ಸಂಪಾದಕೀಯ್

'ಆಮರ್ ಕೊಂಕಣ್'ಚೊ ಪಾಂಚಾಳಿಸಾವೊ (45) ಅಂಕೊ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂನಿ ಪಾವಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ : ಆಮ್ಕಾಂ ವರ್ಸ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾಚಿ, ತೃಪ್ತೆಚಿ ತಶೆಂಚ್ ಸಬಾರ್ ಕಾಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಮಿ ರಾಕೊನ್ ಆಶೆವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಖಬರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಫುಲಯ್ತಾ. ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಎಕೆಡೆಮಿ ಆಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಫರಾ – ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿನ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಶಾಳೆಂನಿ ಪಠ್ಯ್‌ಕ್ರಮಾ ಭಿತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚೆ ದಿಶೆನ್ ಸ್ವಪ್ಣಾಂ ಮಾತ್ರ್ ದೆಖ್‌ಲ್ಲಿಂ ನ್ಹಯ್, ತುರ್ತಾಚೆಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ್ ರಿತಿನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಘ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಎಕ್ಟಾಂವ್ನ್, ಬಹುಮತಾಕ್ ಖಾಲ್ತಿಮಾನ್ ಘಾಲುನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಘೆತ್ಲಾ.

ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊಂಕ್ ರಾಕೊನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್, ತಾಂಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್-ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ತಾನ್ ಭಾಗಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ 1997ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ P.G. ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್, ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತೆಂಬರಾಂತ್ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾನಾ, ಆಮಿ ಹೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ಹೊಗ್ಡಾಂವ್ಚೊ ನ್ಹಯ್. ಫುಡಾರಾಂತ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚಿಂ ಶಿಕ್ಷಕಾಂ ಜಾವ್ನ್ ತುಮ್ಕಾಂ ಅವ್ಕಾಸ್ ರಾಕೊನ್ ಆಸ್ತೆಲೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕ್ಪಾ ಥಂಯ್ ತುಮ್ಚಿ ಅತ್ರೆಗ್ ಖಳ್ಯೆ ವೊಂದಾ ಧಾಂಪುನ್ ದವರಿನಾಕಾತ್.

ವಿವಿದ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಸಂಭ್ರಮ್ ಕಾರ್ಯಾಂಚಿ ಮಟ್ವಿ ಖಬಾರ್ 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣ್' ಪತ್ರಾರ್ ವಾಚುಂಕ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ, ಖಂಯ್ಸರೀ ತುಮ್ಕಾಂ ಮೆಳಾನಾ.ತುಮ್ಚಿ ವರ್ಗಣಿ ಮುಗ್ದಾಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ನವಿಕೃತ್ ಕರಾ. ತುಮ್ಚ್ಯಾ ವಳ್ಕೆಚ್ಯಾಂಕ್‌ಯೀ ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಕಾಯಾಮ್ ವರ್ಗಾಣ್ದಾರ್, ಜೆಣಿಯೆ ಸಾಂದೊ, ಪಾತ್ರೊನ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪ್ರೊತ್ಸಾಹಿತ್ ಕರಾ. ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಯ್ ಭಾಸೆಚೊ ಜಾಯ್ತೊ ವಾವ್ರ್ ಚಲೊನ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಉದರ್ಗತೆಕ್ ಪಾವಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ಚಲಾತ್ತ್ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾಚ್ 2006 ಜೂನ್ ಮಯ್ನ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಯೋಗಿಕ್ ರಿತಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿನ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ಯಾ. 55 ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕಂವ್ಕ್ ಮುಕಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗೊವ್ಳಿ ಬಾಪಾನ್ ತಾಚೊ ಸಹಕಾರ್ ಬಾಸಾಯ್ಲಾ. ತಾಂಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಕೊಂಕಣಿಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂನಿ ಆಮ್ಚೆಯ್ ಹಾತ್ ಮೆಳವ್ಯಾಂ. ಸದಾಂಚ್ ತಿಕಾ ಮಾನಾನ್ ಊಂಚ್ ಉಬಾರ್ಯಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಗೌರವಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಯಾಂ.

ಫಾ। ಎವ್ಜಿನ್ ಲೋಬೊ, ಜೆ.ಸ.
ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್, ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ವರ್ಗಣಿದಾರ್ ಜಾಯಾ

An Appeal

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾವ್ನ್ 100 ವರ್ಸಾಂ (1880-1990) ಭರ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ್ ಆಚರಣಾಚಿ ಕಾಣಿಕ್ ಜಾವ್ನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಮಾನಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಗತೆಕ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ 1981ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ' ಶಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರ್, ಕಾನಡಿ ಆನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ - ದೋನ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಆರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಕಲಾ, ಲೊಕ್‌ವೆದ್, ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಲಿಖಿತಾಂ ಆಟಾಪ್ಲೆಲ್ಯಾ ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಹೊ 45ವೊ ಅಂಕೊ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ವೃದ್ಧಿಕಾಯ್ ಸಮ್ಜೊಂಚಾಕ್ ವಿಶ್ವ್‌ವಿದ್ಯಾಲಯಾ ಆನಿ ಲಾಯ್ಬ್ರೆರಿಂನಿ ಹಾಚೊ ಪ್ರತಿಯೊ ಜರೂರ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ದೆಕುನ್ ಆಜ್‌ಚ್ ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೊ ಜಿಣಿಯೆ ಸಾಂದೊ ವ ವರ್ಗಣ್‌ದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಹಕಾರ್ ದಿಯಾ. ಹಾಚಾದ್ಲೆ ಅಂಕೆ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚೆಲಾಗಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಸಂತ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ 100 ವರ್ಷ (1880 - 1990) ತುಂಬಿದ ಸಂದರ್ಭ - ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆಯ ಸವಿನೆನಪಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕೊಂಕಣಿಗೆ ಗೌರವದ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 1981ರಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ' ನಾಮಾಂಕಿತ ಷಣ್ಮಾಸಿಕವನ್ನು ದೇವನಾಗರಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ - ಎರಡು ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜಾನಪದ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಮುದಾಯದ ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿಯ ಈ ಸಂಚಿಕೆ 45ನೆಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರತಿಗಳು ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಜೀವ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಅಥವಾ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರತಿಗಳು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿವೆ.

St Aloysius College established in 1880 has been a premier Institution of Dakshina Kannada (Mangalore) District. On the occasion of the centenary celebration, the college instituted the Institute of Konkani, to honour our local Christion language. To encourage Konkani, the Institute started publishing "Amar Konkani" in 1981 in Kannada and Devngari script. It is a biannual publication, consisting of Research articles, history of Konkani literature, Konkani culture, Konkani art, tradition and the like. So far 45 issues have been published. Each issue has been very informative and helpful for researches in their study of Konkani and tradition and hence very useful asset to be placed in the library. May request you to be regular subscribers or lifetime members of Amar Konkani. Back issues of Amar Konkani are available with us.

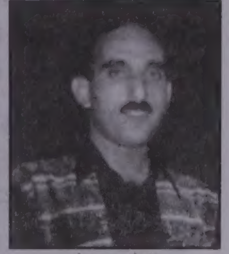
ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ತರ್ಫೆನ್ ಎದೊಳ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ

1. 1982 – ಕಮಲಾಚೆಂ ಘರ್ ಭರ್ಲ್ಲೊಲೊ ಆಜೊ (ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವಾರಿಸ್) ಕಾದಂಬರಿ.
2. 1983 – ಗೊಲ್ಗೊಥಾ (ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ – ತರ್ಜುಮೊ : ಎಡ್ವರ್ಡ್ ನೊರೊನ್ಹಾ) ನೀಳ್ಗವನ್.
3. 1986 – ಅರ್ಥ್‌ಭರಿತ್ ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ – ಪಿ. ದಿನೇಶ್ ಪೈ.
4. 1987 – ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ – ಪಯ್ಲೊ ಛಾಪೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಆಲ್ಬನ್ ಕ್ಯಾಸ್ತೆಲಿನೊ.
5. 1996 – ಕಾವ್ಯಾಂ ಪೆಳೊ – ಕವನ ಸಂಕಲನ್ – ಪಾಠ್‌ಪುಸ್ತಕ್.
6. 1996 – ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ – ಪ್ರಬಂಧ್ ಸಂಕಲನ್ – ಪಾಠ್‌ಪುಸ್ತಕ್.
7. 1996 – ಆಂಕ್ವಾರ್ ಆವಯ್ – ಎ.ಟಿ. ಲೋಬೊ – ನಾಟಕ್ – ಪಾಠ್‌ಪುಸ್ತಕ್.
8. 1996 – ಭಾಂಗಾರ್ ಮನಿಸ್ – ಚಾ.ಫ್ರಾ. ದೆ.ಕೋಸ್ತಾ – ನಾಟಕ್ – ಪಾಠ್‌ಪುಸ್ತಕ್.
9. 1998 – ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ – ದುಸ್ರೊ ಛಾಪೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಆಲ್ಬನ್ ಕ್ಯಾಸ್ತೆಲಿನೊ.
10. 2001 – ಕೊಂಕಣಿ ಕಲಿಯೋಣ – ಪ್ರೇಮ್ ಕುಮಾರ್.
11. 2002 – ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳ್ – ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್.
12. 2004 – ಕೊಂಕಣಿ ಪಿಕೊಳಿಂ – ಫಾ। ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ ಜೆ.ಸ.
13. 2004 – ಶೆಂಭೊರ್ ಕಿಟಾಳಾಂ – ಫಾ। ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ ಜೆ.ಸ.
14. 2004 – ರಾಟಾವಳ್ – ಫಾ। ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ ಜೆ.ಸ.
15. 2004 – ನಿನ್ನಂತೆ ನಾನಾಗಲು – (ಭಾವಾನುವಾದ್) – ಫಾ। ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ ಜೆ.ಸ.
16. 2004 – ಸಾನಿಧ್ಯ (ಭಾವಾನುವಾದ್) – ಫಾ। ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ ಜೆ.ಸ.
17. 2005 – ಜಾಗರಣ್ – (ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್) – ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್
18. 2005 – ಕಮಲಾಚೆಂ ಘರ್ ಭರ್ಲ್ಲೊಲೊ ಆಜೊ ದುಸ್ರೊ ಛಾಪೊ ಜೊ.ಸಾ.ಆಲ್ವಾರಿಸ್ – ಕಾದಂಬರಿ.
19. 2005 – ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ – ತಿಸ್ರೊ ಛಾಪೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ
20. 2005 – ಜಳ್ಲ್ಲಿ ವಾತ್ – ಫಾ। ವಲೇರಿಯಾನ್ ಸೊಜಾಚಿ ಜೀವನ್ ಚರಿತ್ರಾ – ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ.
21. "ಕೊಂಕಣಿ ಸಿರಿ" ಬಿ.ಎ. ಪಾಠ್ ಪುಸ್ತಕ್. ಸಂಪಾದಕ್ : ಫಾ। ಯೂಜಿನ್ ಲೋಬೊ ಜೆ.ಸ. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್ ಆನಿ ಸ್ಟೆಲ್ಲಾ ದೆ ಕೊಸ್ತಾ.

ವೆಗಿಂಚ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್: **ಕೊಂಕಣಿ – ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶ್**

ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಾಸ್ತಿರ್

I ಲೋಕ್‌ವೆದ್ (ಜಾನ್‌ಪದ್) ಆನಿ ತಾಚೆ ಸ್ವರೂಪ್:

ಸಂಪಾದಕ್:
ದೆ। ಪ್ರೊ। ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ

ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ (Culture) ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮುಕ್ ಜಾತಾ. 1865 ವರ್ಸಾ ಸರ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಟೈಲರ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ 'Culture' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ರಚುನ್, ತಾಕಾ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿಲೆಂ. ವಿಶಾಲ್ ಅರ್ತಾಂತ್ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮೆಸ್ತ್ ವಿಶಯಾಂಕ್ ಆಟಪ್ತಾ. ಶಿಕ್ಪಾಚ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ಮುಳಾಂಥಾವ್ನ್ ಧರ್ನ್ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ಬದ್ಲೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ವಿಶಿಶ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವಿಚಾರ್ ಹಾಂಗಾ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಜಾತಾತ್. ಎಕಾ ವೆಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಮನಾಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ಜಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರ್ಣಾನ್ ಕತಾ, ಕವನ್, ತತ್ವ್, ಧರ್ಮ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ರಿತಿನ್ ಸೃಶ್ಟಿ ಜಾತಾತ್. ಪುಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ದಿಸ್ಪಡ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯೊ ರೀತಿ-ನೀತಿ-ನಿಯಮಾಂ, ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಕಲಾ-ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮನಾರಂಜನ್ ಇತ್ಯಾದಿಂನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಝುರ್ ಪಳವ್ಯೆತ್. ಅಶೆಂ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶಾಥಾವ್ನ್ ಆದುನಿಕ್ ಮನ್ಶಾ ಪರ್‌ಯಾಂತ್ ಜಿಣ್ಯೆ ವಿಶಾಂತ್ ವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಝುಳ್ಕೊಂಚ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಝುರಿ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಅಧ್ಯಯನಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭಿತರ್ ಯೆತಾತ್.

ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಬರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿಂಗಡ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತ್ಲಿ. ಕವಿಂಥಾವ್ನ್, ಸಾಹಿತಿಂಥಾವ್ನ್, ಕಲಾವಿದಾಂಥಾವ್ನ್, ವಿಜ್ಞಾನಿಂಥಾವ್ನ್, ಧರ್ಮಿಕಾಂಥಾವ್ನ್, ರಾಜ್‌ನಿತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಂ ಥಾವ್ನ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಸರ್ವ್ ಬರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾತಾ. ಹಜಾರಾಂನಿ ವರ್ಸಾಂಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ವಿಶಯ್ ಆಟಪ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶಾ ಜಿವಿತಾಚೊ ವಿವರ್ ತೊಂಡಾ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಆಯ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಎಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಿತರ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಆಚರಣ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಪದಾಂ, ಕತಾ, ನಾಚ್, ಘುರ್‌ಕಯ್ಗಾರಿಕೊ ಇತ್ಯಾದಿಂಚ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾತ್ಮಕ್ ವಿವರಾಕ್ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

II ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ರೀತ್:

1846 ವರ್ಸಾ W.J. Thoms ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಪಳೆಯುಳಿಕೊ ಆನಿ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ವಿಶಯಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾವ್ನ್ 'Folklore' (ಲೋಕ್‌ವೆದ್) ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ಘಡ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾಚಿ ಸೃಶ್ಟಿ ಬೊವ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್‌ಚಿ ತರೀ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಮನ್ಶಾಚೆ ಸೃಶ್ಟೆ ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ಪರ್ನೆಂ. ತಾಚ್ಯಾ ಅದ್ಯಯನಾಕ್‌ಯಿ ತೀನ್ ಚಾರ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಚೊ ಏಕ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಆಸಾ. W.J. Thoms ಹಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಚ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಾಚೆಂ ಅದ್ಯಯನ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ಚಲೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. 1812 ವರ್ಸಾ ಜರ್ಮನಿಚ್ಯಾ ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣ್‌ಯಾಂಚೆಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. 1702 ಥಾವ್ನ್ 1831 ಪರ್‌ಯಾಂತ್ ಫಿನ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲಿ 'ಫಿನ್ನಿಶ್ ಲಿಟರರಿ ಸೊಸಾಯ್ಟಿ' ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲಿ

ಪಯ್ಲಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪರಿಶತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲಿ. 16, 17ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಗ್ರಂತಾಂನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂಚೆಂ ವರ್ಣನ್ ದಿಸೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ. 1725 ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ಹೆನ್ರಿ ಬೊರ್ನೆಚಿ 'Antiquities of the Common People' ಕೃತಿ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲಿ. 1600 ಥಾವ್ನ್ 1686 ವರ್‌ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆವ್ದೆಂತ್ ಗಾದಿಂಚೊ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಸಂಗ್ರಹ್ 'Books of Mercy Riddles' (1575) ಆಟ್ ಆವೃತ್ಯೊ ದೆಕೊಂಕ್ ಸಕ್ಲೊ.

ಯುರೊಪಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್‌ಕಡೆನ್‌ಯಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ತೆವ್ಶಿನ್ ವಿಶೇಸ್ ಗಮನ್ ವ್ಹಾಳ್ಳೆಂ. 1828 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'Thomas Keightlyb 'The Fairy Mythology' ಕೃತಿ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲಿ. Folk ಆನಿ Lore ಸಬ್ದಾಂವಿಶಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಚರ್ಚ್ಯಾ ಚಲ್ಲ್ಯಾ. 'Folk' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಆಕ್ಸ್ ಫರ್ಡ್ ಸಬ್ದಾ ಕೊಶಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಅರ್ಥ್ ಆನಿ ವಿವರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. 1967 ವರ್ಸಾ ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕಾನ್ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ಪಯ್ಲೊ ವಾಪರಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೊ. ತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ 'Folk' ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಲೋಕ್, ಜನಾಂಗ್, ಕುಳಿ, ಸಾದೊ ಲೋಕ್, ಏಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೊ ಲೋಕ್. ಸಂಕೀರ್ಣ್ ಸ್ವಬಾವಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಪರ್ಲ್ಯೊ ಪಂಗಡ್, ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವ್ಹರ್ಲ್ಯೊ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವರ್ಗ್, ವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಸವೆಂ ವೊಳ್‌ಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ್, ಪರ್ಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಉರವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೊ ಏಕ್ ಸಮೂಹ್ ಜಾತಾ.

III ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?

'ಲೋಕ್‌ವೆದ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಎಕಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಥಾವ್ನ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂ ಮದೆಂ ಜಾಯ್ತಿ ಚರ್ಚ್ಯಾ ಚಲತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ಜೋನಾಸ್ ಬೇಲಿಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆ ಪರ್ಮಾಣೆ 'Folklore is not a science about a folk but, the traditional folk science and folk poetry' ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಎಕಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾವಿಶಾಂತ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ನ್ಹಯ್, ತೆಂ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಕ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾವ್ಯೆಂ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಜಾತಾ. ತಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಭೌತಿಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿಜ್ಞಾನಾಥಾವ್ನ್ ಕಶೆಂ ವೆಗ್ಳೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಕರ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್. ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೊ ಭಾಗ್‌ಚ್ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್' ಮ್ಹಣ್ ವಾಪರ್ ಚಲ್ಲೊ. ಅದ್ಯಯನ್ ವಾಡತ್ ವೆತಾಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಏಕ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ರೂಪ್ ಜಾಲೆಂ. ಆಜ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಆದಿವಾಸಿಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ನಾಗರಿಕ್ ಸಮಾಜಿಂಚ್ಯಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ರಚ್ಣಾಂಚೊ ಜಮೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾತ್.

ಮೇರಿಯಸ್ ಬಾರ್ಬೊ ಪ್ರಕಾರ್ 'ಪರ್ಬ್ಯಾ ತಕ್ಲೆಥಾವ್ನ್ ನವ್ಯಾ ತಕ್ಲೆಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ, ಅನ್ಬೊಗ್, ಬುದ್ವಂತ್‌ಕಾಯ್, ಹವ್ಯಾಸ್ ಆನಿ ಆಚರಣಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿವರಿಲಾಂ. ತಶೆಂ ತರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ತೊಂಡ್ಪಾಟ್ ಪರಂಪರಾ ನವ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಸಜೀವ್ ಜಾವ್ನ್ ನವ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ರುಪಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾತಾ'. ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಎಕ್ಲಿ ಆವಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ, ವ್ಹಡಿಲಾಂನಿಂಯ್ಲ್ಯೊ ಕಾಣ್‌ಯೊ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ, ಚಿಂತಾಕ್ ಗ್ರಾಸ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯೊ ಗಾದಿ-ಹುಮಿಣ್ಯೊ ವಿವರಿತಾನಾ ಪರತ್ ಪರತ್ ಅಬ್ಯಾಸಾಚ್ಯಾ ಬಳಾನ್, ಉಡಾಸಾಚೆ ಕೊವ್ಳೆಥಾವ್ನ್ ಪರ್ಣೆ ವಿಚಾರ್ ನವ್ಯಾ ತಕ್ಲೆಂಕ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾತಾತ್.

ಮಳಿಂತ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ, ನಾಚ್ತಾನಾ, ಉಲಯ್ತಾನಾ ಪರಂಪರಾಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ವಿವರ್ ಪರತ್ ಪರತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಜಾಂವ್, ಎಕಾ ರಯ್ತಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾಕ್ ಪರ್ಯ್ಯಾ ರಿವಾಜೆಚಿ ಬೆಸಾಯೆ ರೀತ್ ದಿತಾನಾಜಾಂವ್, ಕಾಮಾರ್, ಕುಂಬಾರ್, ಜಾಮ್ಗಾರ್ ತಸಲೆ ಕಾಮೆಲಿ ಆಪ್ಲಿ ಆದ್ಲೆ ರಿತಿಚಿ ಕುಳ್‌ಯಚಿ ಕಸಬ್ ಫುಡ್ಲೆ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಸಾಂಗೊನ್ ದಿತಾನಾ ಜಾಂವ್, - ಫಳಾಫಿಕ್ ಭುಂಯ್ತ್ ಲೊಕ್‌ವದಾಕ್ ಪಾಳಾಂ ಫುಟ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪಳವ್ಯೆತ್.

ನಾಂವಾಡ್ಡಿಕ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಮಾರ್ಕ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಲೀಜಾನ್ 'ಸಂಗ್ರಹ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆಸೊಗ್ಗಾಚೆಂ ಭಂಡಾರ್‌ಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್', ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ಲಾಂ. ತೆಂ ನಾಗರಿಕತೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಕ್ ಶಿರ್ಕಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾನ್ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಸಂಬಂದ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರಾಂನಿ ಎಕಾ ರಿತಿಚೆಂ ಗುಣಾ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಾ ಭೌತಿಕ್ ಆನಿ ಬಾವನಾಂನಿ ಸಮಾನತಾಯ್ ಒಳ್ಳಾಲ್ಲೊ ಏಕ್ ಜಮೊ ಲೋಕ್‌ವದ್ (Folk) ಜಾತಾ. ತಸಲೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮುಳಾನ್ ಏಕಕೃತ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್, ಲೊಕ್‌ವೆದಾನ್ ಸ್ಥಿರ್ ಜಾವ್ನ್, ಪರತ್ ಸೃಷ್ಟೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಮೆಳೊನ್ ತೆಂ ಸಮಗ್ರ ರುಪ್ಲೆಂ ಜೊಡ್ತಾ. ತೊಂಡಾಥಾವ್ನ್ ತೊಂಡಾಕ್ ವ್ಹಾಳ್ಲೊನ್, ಸಬಾರ್ ಬದ್ಲಾವಣೆಂನಿ ಘುಸೊನ್, ನಿರಂತರ್ ವೆವಗ್ಳಿಂ ರುಪಾಂ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ನ್ ನವಿ ಸೃಶ್ಟಿಚ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ಜೋಡ್ನ್ ಘೆತಾ. ಹಾಕಾಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ.

ಆರ್ತರ್ ಟೈಲರ್ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿಶ್ವಕೋಶಾಂತ್' ಲೋಕ್‌ವೆದಾವಿಶಿಂ ವಿವರಿತ್, 'Folklore Consists of Materials that are handed on traditionally from generation to generation without a reliable ascription to an inventor or author' - ಲೋಕ್‌ವದ್ ಕಶೆಂ ಪರಂಪರ್ ರಿತಿನ್ ಯೆತಾ, ಎಕೆ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ದುಸ್ರೆ ತಕ್ಲೆಕ್ ವೆತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ತಾ. ಮುಳಾನ್ ಎಕಾ ವೆಕ್ತಿಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಮುಕಾರ್ ತಿ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟೆಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾರ್ಕೆ ಅಬಿಪ್ರಾಯ್ ದಿತಾ.

ಟೈಲರಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಪರಂಪರಾಗತ್ ವಸ್ತು ವಿಶಯ್ ತೀನ್ ಭಾಗಾಂನಿ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತೆತ್.

1. ಭೌತಿಕ್ ವಸ್ತು (Folklore of Physical Objects)

2. ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ (Folklore of Ideas)

3. ಸಬ್ದ್ (Verbal Folklore)

ಭೌತಿಕ್ ವಸ್ತು ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ಆಕೃತ್ಯೊ, ವಾಪರ್ಲೆಲ್ಯೊ ವಸ್ತು, ನ್ಹೆಸಣ್, ಗ್ರಾಮಾಚೆಂ ರುಪ್ಲಿಂ, ಘರಾಚೆಂ ರುಪ್ಲಿಂ -- ಅಸಲೆ ವಿಶಯ್ ಯೆತಾತ್. ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕುರು ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಖೆಳ್ ಬಪ್ತಿಕ್ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಅಬಿಪ್ರಾಯೆಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾ ಮದೆಂ ಯೆತಾತ್. ಥೊಡ್ಯೊ ವಿಶೇಸ್ ಅಬಿಪ್ರಾಯೊ ಘಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂನಿ, ಜಲ್ಮ್, ಕಾಜಾರ್, ಮರಣ್, ಫೆಸ್ತಾಂ, ವ್ಯಾಪಾರ್, ಬೆಸಾಯ್, ಧರ್ಮಿಕ್ ಜಿವಿತ್ ಆಸಲ್ಯಾಂನಿ ಪರಂಪರಾಗತ್ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾತ್. ತೆಂಚ್ ಅಬಿಪ್ರಾಯೆಚೆಂ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ. ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ದೋನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಭೆದ್ ಆಸಾತ್.

1. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಇತ್ಯಾಕ್ ಆಯಿ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸುಲಭ್.

2. ಫಾವೊತ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾಖಾತಿರ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಮೆಳೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಸುಲಭ್.

ಹಾಯ್ಸಾಂತ್ ಜಾಗ್ಯಾಂಚೆಂ ನಾಂವಾಂ, ಆತ್ ನಾಂವಾಂ, ವ್ಯಕ್ತಿನಾಂವಾಂ ಪರಿಶೀಲನ್ ಜಾತಾತ್. ಹಾಚ್ಯಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೆ ಗದ್ಯಕತೆಸ್, ಒವಿಯೊ, ಪದಾಂ, ಬಾಳ್‌ಗೀತಾಂ, ಗಾದಿ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಯೆತಾತ್.

ಜಾನ್ಪದಾಚ್ಯೊ 'ಭಾಶಿಕ್' ಆನಿ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್' ಒತಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಘಾಲ್ಯೊ, ಹ್ಯಾಂಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಣ್ ಅಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಬೆಸ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ದಿಸ್ತಾ.

IV ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಂವಿಶಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

ಸುರ್ವೆರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ? ತಾಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಕಿತೆಂ? ಮ್ಹಣ್ ವಿವರುಂಕ್ ಘಾಲ್ಯಾ. ಸರ್ ಲ್ಯಾ. ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿಂಚ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾವಿಶಿಂ ಜಾಯ್ತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಭೆದ್ ವಕ್ತ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ದೇಶಾಂಚ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ವೆವೆಗ್ಳೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ತಾಚೆ ವರ್ವಿಂ ಏಕಾ ಫಾವೊತ್ಯಾ ನಿರ್ಧಾರಾಕ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ನಾಸ್, ಜಾಲ್ಯಾರಿಯ್ ಸಬಾರ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಲ್ಮತಚ್ ಆಸಾತ್.

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆಚ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಜರ್ಮನಿಚ್ಯಾ ವಿಲ್‌ಹೆಲ್ಮ್ ಗ್ರಿಮ್ ಆನಿ ಜೇಕಬ್ ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವಾಂನಿ ಘರಾಂಯ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಘಾಲೊ. ತರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಘಾಲಿ. ಯುರೋಪಾಭರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಗ್ರಹಾಕ್ ಏಕ್ ನವೊ ಹುರುಪ್ ಹ್ಯಾ ಭಾವಾಂನಿ ಜೋಡ್ನ್ ದಿಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತ್. ಹಾಂಚಿ ಹಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ರೀತ್ ಭಾರತಾಂತಾಯ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲಿ. ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಸಂಗ್ರಹಾಕ್ ಪ್ರೇರಕ್ ಜಾಲೆ. ತಶೆಂಚ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಭಂಡಾರ್ ವಾಡೊಂಕ್‌ಯಿ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆ. ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮುಳಾವಿಶಿಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಮುಳಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂತ್ ಉಕಲ್ಲೆಲೆಂ ನವೆಂ ಮುಕಾರ್ ಸಬಾರ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಜಲ್ಮೊಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಹಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಂ ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವಾತೆವಿಶಿ ಸಬಾರ್ ರಿತಿಚೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಗಿ. ತಿಂ ಅಶೆಂ ಆಸಾತ್.

1. ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
2. ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
3. ಮಾನ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
4. ಜಾಗತಿಕ್ - ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
5. ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
6. ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
7. ರಚ್ನಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
8. ಮೌಖಿಕ್ ಸೂತ್ರಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
9. ಸಂದರ್ಭಿಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
10. ಸಮನ್ವಯಾತ್ಮಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್

1. ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಡ್ಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯೆಚಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ [illegible] ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವಾಂಕ್ [illegible]

ವಿಲ್‌ಹೆಲ್ಮ್ ಗ್ರಿಮ್ ಹಾಣೆ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಗುಣಾವಿಶಿಂ ವಿಸ್ತಾರ್ ರಿತಿನ್ ಚರ್ಚ್ಯಾ ಕೆಲಿ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಸಂಶೋದನ್ ಚಲೊನ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಶೆವರ್ಗಾಚೊ ಸಿದ್ದಾಂತ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಆದಾರಾರ್ ವಿಲ್‌ಹೆಲ್ಮಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಆರ್ಯನ್ ಮುಳಾಕ್ ವ್ಹರ್ಚೆಂ ಸಾಹಸ್ ಕೆಲೆಂ. ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಸೊದುಂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್‌ಲ್ಲೆ ತೆ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ತಿರ್ಮಾನಾಕ್ ಆಯ್ಲೆ.

1. ಏಕಾಮೆಕಾ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾಬರಿಂ ದಿಸ್ಚ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಕಾಣಿಯೊ ಎಕ್‌ಚ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಶೆ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ವಿಸ್ತಾರ್‌ಲ್ಯೊ.
2. ಸರ್ವ್ ಕಾಣಿಯೊ ಪುರಾಣಾಥಾವ್ನ್ ಫುಟ್‌ಲ್ಲೆ ಕುಡ್ಕೆ. ತ್ಯೊ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮುಳಾಚೆಂ ಪುರಾಣ್ ಅರ್ತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಕಾಣಿಯೊ ಅರ್ತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕಷ್ಟ್.

ಹಾಚೆ ಸವೆಂ ಗ್ರಿಮ್ ಆನ್ಯೆಕ್ ವಿಚಾರ್ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಕರುಂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೊ. ಕತಾ ಸನ್ನಿವೇಶ್ ಸಾದೊ ಆನಿ ಸುಡಾಳ್ ಆಸೊನ್, ಹ್ಯಾ ಗುಣಾನ್ ತ್ಯೊ ಪರತ್ ಪರತ್ ದುಸ್ರೆಕಡೆಯಿ ದಿಸೊಂಕ್ ಸಕ್ತಾತ್ – ಪುಣ್ ಹೊ ವಿಚಾರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾ ಆನಿ ವಿಕಾಸಾವಿಶಿಂ ಚರ್ಚ್ಯಾ ಕರುಂಕ್ ವಾಪರ್ಲೊ.

ಅಟ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಆಕೇರಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಥಂಯ್ ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆಸಕ್ತ್ ವಾಡ್ಲಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಾಚ್ಯಾ ಅದ್ಯಯನಾವರ್ವಿಂ ಹ್ಯಾ ಶೆತಾಂತ್ ನವ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಚಿ ಕ್ರಾಂತಿಚ್ ಚಲ್ಲಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಾಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿದೇಶಿ ಭಾಶೆಂಕ್ ಲಾಗ್ಗಿಲೊ ಸಂಬಂದ್ ಆಸ್ಚೆಂ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಬೋವ್ ವೆಗಿಂ ಪಾರ್ಕಿಲೆಂ. ಕಾಣಿಯೊ ಸರ್ವ್ ಇಂಡೊ ಯುರೊಪಿಯನ್ ಬಾಶೆ ಮುಳಾಚ್ಯೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಕ್ ತೆ ಆಯ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಭಾರತ್ ಯುರೋಪ್ ತಸಲ್ಯಾ ದೆಶಾಂಕ್ ಲೋಕ್ ಜಾಗ್ಯಾಂತರ್ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಣಿ ಕಳಯ್ಲೆಂ. ಭಾರತಾಥಾವ್ನ್ ಆಯರ್ಲೆಂಡಾ ಪರ್‌ಯಾಂತ್ ವಿಸ್ತಾರ್‌ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಸಾಂಕ್ ಮುಳಾವಿ ಖಂಚಿಗಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ತಿ ಪರತ್ ರಚುಂಕ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕೆಲೆಂ. ನವ್ಯಾನ್ ಸೊದ್‌ಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಆದಾರಾಚೆರ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನಾಂಚೆಂ ಭಾಶೆ ಸ್ವರೂಪ್ ಪಾರ್ಕುನ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪುರಾಣಾಂ, ಕಾಣಿಯೊ, ತೆ ಭಾಶೆಥಾವ್ನ್ ಜಲ್ಮಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಣಿ ಅಂದಾಜ್ ಕೆಲೊ.

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಶೆಂಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ರುಪಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ರೂಪ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ನ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಭಾಸ್ ಉಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಥಾವ್ನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಜಲ್ಮಲ್ಯಾತ್ ಜಾಯ್ಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಗ್ರಿಮಾಚೊ ಸಿದ್ದಾಂತ್ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಭಾಶಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೊ ಫಳ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖಂಡಿತ್. ಜನಾಂಗ್ ಆನಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಮೂಳ್ – ದೋನ್‌ಯಿ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಯಾಬರಿ ಜಾತಾ.

ಹ್ಯಾ ವಾದಾವರ್ವಿಂ ಜನಾಂಗಾಚೆಂ ಆನಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಸೊದುಂಕ್ ಕುಮಕ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಂಶೋದಕ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಶಿಸಾಂನಿ ಹೊ ವಾದ್ ಒಪುನ್ ಘೆತ್ಲೊ ನಾ. ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕತಾ ಆನಿ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಸ್ವರೂಪ್ ಸ್ವಿಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ನ್ಹಯ್. ತೆಂ ಎಕಾ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಅನುವಂಶೀಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ

ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಗಿಮಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ವಿಧಾನ್ ಅನುಸರುನ್ ಸರ್ವ್ ಪುರಾಣಾಂಚೆಂ ಉಗಮ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್, ಆನಿ ಪುರಾಣಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜೋಡುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ. ಹೆಕಾ ಉದಾಹರಣ್ ಅಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಣ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಬರಯ್ಲ್ಯೊ. ಅಶ್ಯೊ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಕ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪುರಾಣಾಂನಿ ಮೂಳ್ ಪಾವಯ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತ್ಲೊ. ಸರ್ವ್ ಪುರಾಣಾಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಟಿಲ್ಲೆ ಕುಶ್ಶೆ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರಾನ್ ಪ್ರತಿಪಾದನ್ ಕೆಲೆಂ. ಹೊ ವಾದ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್‌ಪಣಿ ಉಣ್ಯಾ ಪಾವ್ಲೊ. ಪೂಣ್, ಸ್ವಾಯ್ ಥಾಪ್ಲೆಂ ಸಮರ್ಥನ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಪಡೊನ್ ಗೆಲೊ.

ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಪ್ರಕರಣಾಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಯೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಪುರಾಣಾಂ ಬಪ್ಪನಾಂತ್. ಅಸ್ಲ್ಯಾ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಆರ್ಯಾಂನಿ ಥಾವ್ನ್ ದೇಶ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾಚ್ ಇಟಲಿ, ಸೊರ್ಟ್ಸ್, ಭಾರತಾಂನಿ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯೊ, ಕಾಣಿಯೊ ತಾಂಚೆಥಂಯ್ ಆಸಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ವಾದ್ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾ. ಅಶೆಂ ಏಕ್ ಶೆಕ್ಡೊ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉಣ್ಯಾಸ್ ಕಾಣ್ ಆಸಲ್ಯೊ ಹೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ವಿಕ್ಷಣ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಅಕೇರಿ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಪಾಟಿಂ ಸರ್ಲೊ.

2. ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಧ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಮುಳಾಚೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಆಸ್ತಿತ್ವ್ ಸೊಧ್ಯಾ ಹುಂತಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾಚ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಹಿಸಾರಾಂಚೆ ಸೊಟ್ಟ ಜೋಸ್ ಥಿಯೋಡರ್ ಬೆನ್ಫಿ 'ಪಂಚ ತಂತ್ರ'ಚ್ಯಾ ಅನುವಾದಾಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂತ್ ಮಗ್ನ್ ಜಾಲೊ. 1858 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೆನ್ಫಿನ್ 'ಪಂಚ ತಂತ್ರ'ಕ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಏಕ್.ಹಿ. ಭಾಂದ್, ಮ್ಹಣ್ತ್ಯಾಚೆ ಏಕ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಗಮನ್ ದಿಲೆಂ. 'ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ ಪಂಚತಂತ್ರಾಕ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನಾಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಕ ತಾಳ್ ಪಡ್ಲ್ಯೊ ವಿಶಯ್ ಉಗ್ತಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯೊ. ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್, ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ ಸಂಬಂಧಾಂಥಾವ್ನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ 'ಪ್ರಕರಣ್' ಚಲ್ಲಾಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಉದಾಹರಣ್ ದಿಲಿ ಧುಬಾಜಾಂ ಆನಿ ಪಯ್ತ್ರಾ ಸಂಬಂಧಾಂಪಯ್ಲೆಂ ಜಾಗ್ಯಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಉಣ್ಯಾ ಥಂಯ್ಸರ್ ಪಾವ್ ಉಗ್ತಿ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಉತರ್ ಸಮರ್ಥನ್ ಕೆಲೆಂ. ಸಕ್ಲಾ ಪಾನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಯುರೋಪಿಯನಾಂನಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಸೃಜನ್‌ಶೀಲ್ ಚಟುವಟಿಕೆಂಕ್ ಪಾಯಿಕ್ ಭಾರತಾಥಾವ್ನ್ ಗಾಂವ್ ಜೊಡ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಬೆನ್ಫಿನ್ ಗುಮಾನ್ ದಿಲೆಂನಾ. ತಾಂಚೆಂ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಪಯ್ಸ್ ಆನಿ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಾವಾಸಾ ಕಾಣಿಯಾಂಚೊ ಅಭಿಯಾನ್ ಆನಿ ಹೇತು ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೊ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಾಟ್ಲೆಂ ಸಭಾರ್. ತಸಲ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಭಾರತಾಥಾವ್ನ್ ಯುರೋಪಿಯನ್ ದೇಶಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಾವ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ತೆ ಸ್ವಾಯ್, ಗ್ರೀಕ್ ಆನಿ ಯುರೋಪಾಕ ಪ್ರಸಾರ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ಬೆನ್ಫಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಯುರೋಪ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯೊ ತೀನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಸಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

1. ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಚ್ಯಾ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್,
2. ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಥಾವ್ನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ [illegible]

3. ಬಾವ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಥಾವ್, ಟಿಬೆಟ್, ಚೀನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ವಾ ಮಂಗೋಲಿಯನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್

ಅಶೆಂ ಪ್ರವಾಸಿ, ವೆಪಾರಿ, ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಸಾರಕ್ ತಶೆಂ ದಂಡ್‌ಯಾತ್ರಾಂನಿ ಭಾರತಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ವೆವೆಗ್ಳೆ ಕಡೆ ಪಾವ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಬೆನ್ಪೆನ್ ಪ್ರತಿಪಾದನ್ ಕೆಲೆಂ. ಯುರೊಪಾಚಿಂ ಸರ್ವ್ ಕತಾರುಪಾಂ ಮೂಳ್‌ಬೂತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಅಣು ರುಪಾಕ್ ಸೀಮಿತ್ ಕರ್ನ್ ಥಂಯ್‌ಥಾವ್ನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದೇಶಾಂಕ್, ಖಂಡಾಂಕ್ ಕತಾ ಪ್ರಸಾರ್ ಜಾಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ಅಣುಚೊ ಆಕಾರ್, ಬೆನ್ಫೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಭಾರತ್.

ಬೆನ್ಫೆಚೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಬಳಾದೀಕ್ ರಿತಿನ್ ಸಮರ್ಥನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ರೀನ್ ಹೋಲ್ಡ್ ಕೋಹ್ಲರ್ 'ಭಾರತ್‌ಚ್ ಸರ್ವ್ ಕಾಣಿಯಾಂಕ್ ಉಗಮ್‌ಸ್ಥಾನ್ ನ್ಹಂಯ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಉಚಾರಿಲಾಗ್ಲೊ. ಬೆನ್ಫೆಚ್ಯಾ ವಾದಾಚೊ ಸಮರ್ತಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಎಮ್ಯೂನುಯಲ್ ಕಾಸ್ಕ್ವಿನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯಾಸಾಕ್ ದೋನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ವೆಕ್ತ್ ಕೆಲ್ಯೊ.

1. ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಕ್ ಮಂಗೋಲಿಯನ್ ಪ್ರೇರಕ್

2. ಈಜಿಪ್ತಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಪರ್ನ್ಯೊ.

ಜೋಸೆಫ್ ಬೇಡಿಯರ್ ಆನಿ ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲ್ಯಾಂಗ್ ಬೆನ್ಫೆಚೊ ವಾದ್ ಪಾತ್ಯೆಲೆನಾಂತ್. ತಾಂಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಈಜಿಪ್ತಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ, ಹಿರಡೋಟಸ್ ಆನಿ ಹೋಮರಾಂತ್ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊಚ್ ಆದಾರಾಕಾಣಿಯೊ.

ಸಲ್ವಣೆಕ್ ಕಾರಣ್: ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪಾಂಗ್ಡಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ಅಡ್ಚಣಿ ಬೆನ್ಫೆಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ಬೆನ್ಫೆಕ್‌ಯಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ವರುಪಾಚಿ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಸಮ್ಜಣಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯಿ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಿಕರಣಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸಮರ್ಪಕ್ ರಿತಿನ್ ಚಲೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹಾಚೆ ವರ್ವಿಂ ಯುರೊಪಾಚ್ಯಾ ವಾಕ್‌ಪರಂಪರೆಚಿ ಪರಿಚಯ್ ಬೆನ್ಫೆಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಾ ವರ್ವಿಂ ಪಂಚತಂತ್ರ ತಸಲ್ಯಾ ಗ್ರಂತಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಚಿ ಪುರಾಣ್ ವಾಟ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಗ್ರಂತಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ಮಾಪ್ಕೆಕ್ ಪ್ರಸರಣಾ ಪ್ರಾಸ್ ದುಸ್ರೆ ರಿತಿಚೆಂ.

ಒಟ್ಟುಕ್ ಹೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ದಶಕಾಂನಿ ಆನಿ 20ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ದಶಕಾಂನಿ ಚಡ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆಂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ - ಭೌಗೋಳಿಕ್ ವಿದಾನಾಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಬೆನ್ಫೆಚ್ಯಾ ವಾದಾಚೆರ್ ಸಬಾರಾಂನಿ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ಹಾಚೆ ವರ್ವಿಂ ವ್ಹಡ್ ಸಂಕ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ಲೆಕಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಯಾಬರಿ ಜಾಲೆಂ.

3. ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಆನಿ ಭಾರತ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್

ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಯುರೋಪ್ ವೆವಸಾಯಿಕ್ ಬದ್ಲಾವಣೆಕ್ ಶಿರ್ಲ್ಲೆಂ. ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆರ್‌ಯಿ ನವ್ಯಾಸ್ ಪರಿಣಾಮ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಸಕ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಬದ್ಲಾವಣೆ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರೇರಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ತ್ಯಾಂನಿ ಸರ್ಕಿಲ್ಯಾ ತಸಿ ಪಯ್ಲಿಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಥಾವ್ನ್ ಜಾಗ್ಯಾಂತರ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಲೊಕ್, ತಾಂಚಿ ಪರಿಗತ್, ತಾಂಚೆಂ ಜಿವಿತಾ ವಿದಾನ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ಪವಾನ್ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್ಲೊ. ಹಾಚೊ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಭುಂಯ್ಯ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಪರಂಪರೆಂನಿ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಸಾದ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ.

ವಾಸ್ತವ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಸಂಬಂದಾಂಚೆರ್ ವಿವರ್ಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಜಾಂವ್, ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಜಾಂವ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಏಕಾಚ್‌ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೊ ಫಳ್ ಹೊ. ಇ.ಜಿ. ಟೈಲರ್ ಆನಿ ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲೊಂಗ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾಂನಿ ಹಿ ವಿಚಿತ್ರ್ ಗಜಾಲ್ ಬೋವ್ ಮುಳಾಚ್ಯಾ ಥಳಾಥಾವ್ನ್ ವಿವರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ. ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಲಾ ದೊನಾಪಾಸ ಚಡ್ ಸಂಬವ್ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಥಾವ್ನ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ರಿತಿನ್ ಉಬ್ಜವ್ತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸಾದೃಶ್ ಸ್ವಬಾವೇಕಾರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜವ್ತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತಾಂಚೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆಂ ಮನ್ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಚಾಲಿಚ್ಯಾ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಚೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಜಾಣಾ ಜಾಲ್ಲೆ. ಹಿಚ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ತಾಂಣಿ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್. ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸ್ವಭಾವ್, ಮನ್, ಚಿಂತ್ಪಾಂ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಚ್ಯಾ ವಾಟೆಂನಿ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲೊಂಗ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ಮುಕೆಲಿ. ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್, ಆನಿ ಲಾಗು ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಹೊ ಪಂಗಡ್ ಪ್ರಬಾವಿಕ್ ಜಾಲೊ. ಟೇಲರಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಪುನರ್‌ರಚ್ನೆವಿಶಿಂ ಕಳಯಿಲ್ಲೊ ವಾದ್ ಆದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂನ್ ಕತಾ, ಪುರಾಣಾಂಚೆಂ ವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂನ್ ಕಾಣಿಯಾಂವಿಶಿಂ ಪ್ರಸಾರಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಆನಿ ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾಚೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಬಳಾನ್ ವಿರೋದ್ ಕೆಲೊ. ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲೊಂಗಾ ಪ್ರಕಾರ್, 'ಕಾಣಿಯೊ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾಚ್ಯೊ ಉರವ್ಣ್ಯೊ. ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಸಬಾರ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾಚ್ಯೊ ಪಾತ್ಯೆಣ್ಯೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯೊ. ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಖಾಂವ್ಚೆಂ, ಕುಳ್‌ಯೆಚ್ಯಾ ದೆವಾಚಿ ರೀತ್, ರುಪಾಂತರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಹ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಆಟಪ್ತಾತ್. ಹ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಆದಿವಾಸಿ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಆಸಾತಸ್ಯೊ ಉರ್ಲ್ಯಾತ್. ನಾಗರಿಕ್.... ವಿಸ್ರ್ಲ್ಯಾತ್. ಆದಿವಾಸಿ ಜಿವಿತಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ವರ್ವಿಂ ಕಾಣಿಯಾಂತ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಅಸ್ವಾಬಾವಿಕ್‌ಪಣ್ ಅರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್. ಸರ್ವ್ ಮನಿಸ್ ಕಶೆ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಂನಿ ಪಾಶಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪ್ರತಿಪಾದನ್ ಕರುಂಕ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಸಮರ್ಥನ್ ಗಮನಾರ್ಹ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಣಿಯೊ ಪುರಾಣಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಪರ್ನ್ಯೊ.

ಪುರಾಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯೆ ವಾರ್ಚಿ ಸೃಷ್ಟಿ. ಪುರಾಣಾಂನಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಸಬಾರ್ ಅನಾಗರಿಕ್ ಗಜಾಲಿ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸಾತ್. ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಅಸ್ತಾನಾ ನಾಗರಿಕತಾಸವೆಂ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ವೆಕ್ತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬದಲ್ಲ್ಯಾ. ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾಸ್ ಚಡ್ ಮೌಲ್ಯಾಂಚೆ ನಾತ್

ಅನಾಗರಿಕ್‌ಪಣಾಥಾವ್ನ್ ನಾಗರಿಕ್‌ಪಣಾ ತೆವ್ಶಿಂ ವೃದ್ಧಿ ಜಾಯಿತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಆದಾರ್.

ಆಂಡ್ರ್ಯೂಚೊ ವಾದ್ ಜೆ. ಜೆ. ಫ್ರೇಜರ್, ಜೆ. ಎ. ಮ್ಯಕುಲರ್ ಆನಿ ಜಿ. ಎಲ್. ಗೊಮ್ಮೆ ಹಾಂಣಿ ಸಮರ್ತನ್ ಕೆಲೊ. ಪುಣ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಆದಿವಾಸಿಂಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ ವಾನ್ ಗಿನ್ನೆಪ್ ತಾಂಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಕಶೊ ಉಬ್ಜಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ, ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಸುರ್ವ್ಯಾತೆರ್ ಕುಳ್‌ಯೆಚ್ಯಾ ದೆವಾಕ್ ಅರಾದಾನ್ ಕರ್ಚಿ ರೀತ್ ಪಾರ್ಕಿತಾ. ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂಚೊ ವಾದ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಏಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ವಾಸ್ತವ್ ಸ್ಥಿತಿ ಶಿವಾಯ್ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ನ್ಹಂಯ್. ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಅವಾಸ್ತವಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ದಿಸ್ಚೆಂ ಸರ್ವ್ ಚೂಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ. ನಾಗರಿಕಾಂಕ್ ಅತ್ತಾರಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸರ್ವ್ ಆದಿಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ತಾರ್ಕಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಪರತ್ ರಚ್ಚ್ಯೊ ತಾಚೊ ಶೆವೊಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ತಾಕಾ ದಿಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಚುಕಿ:

1. ಆದಿವಾಸಿ ಜಿವಿತಾಚೊ ಖಂಚೊಗಿ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಆದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ತೊಚ್ ಆದಿಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಚೋವ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅತಿರೇಕ್ ವಾದ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೊ.
2. ಆದಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಥಂಯ್ ಜಾಯಿತ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂನಿ ಸಮಾನತಾ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲೆಂ.
3. ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಸರ್ವ್ ವಾಸ್ತವ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯೊ, ಚಲ್ಚ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ ನಮ್ಗೊನ್ ತೊ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್‌ಚ್ ವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ಕೆಲ್ಯೊ.
4. ಖಂಚ್ಯಾಗಿ ಎಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪರಿಸರಾಂತ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೆ ಆದಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಲಗ್ತಿ ಕೆಲ್ಲೆ.

ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂವರ್ವಿಂ ಥೊಡ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಜಲ್ಮಲ್ಯೊ ಜಾವ್ಯೆತ್ ತರೀ ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯೊ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಸಮ್ಜಾಲೆ. ಹಾಚ್ಯಾ ಆದಾರಾರ್‌ಚ್ ಕಾಣಿಯೊ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪರಿಸರ್ ಗಮನಾಂತ್ ದವರ್ನ್‌ಚ್ ಅಬ್ಯಾಸ್ ಕರಿಜೆ ಮ್ಹಣ್ ತಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್: ಖಂಚೇಯ್ ಎಕೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಜಗವ್ನ್, ಪುಂಜಾವ್ನ್ ವಾ ಲಿಕುನ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ನಾ. ಬಗಾರ್, ಬಾಪಾಯ್‌ಥಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್ ಆನಿ ತಕ್ಲೆಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ತೊಂಡಾಶಿಂ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ತಸಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೆರ್ ಎದೊಳ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ವಯ್ರ್ ದೀಶ್ಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಜಿಣಿ, ತಾಂಚಿ ಪರಂಪರಾ, ತಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ತಾಂಚಿ ಕಲಾ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತಾ.

'ಎನ್‌ಸಾಯ್‌ಕ್ಲೊಪಿಡಿಯಾ ಅಮೇರಿಕಾನಾ' ಲೋಕ್‌ವೆದಾ ವಿಶಿಂ ಅಶೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಯಾ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯೊ ಪುರ್ವಿಲ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ,

ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಪಾತ್ಕಾಂ-ದುರಾಚಾರ್, ಬರ್ಿ-ನಾಬರ್ಿ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಟ್ಟಿರ್ ವೆಂಗ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಣ್ಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.' ಹೆರ್ ಸಬ್ದಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್ 'ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಜಾವ್ನ್ ತೋಂಡಾಲಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂ ಮಾರಿಫಾತ್ ಚಾಲಾಯ್ ಘಾವ್ನ್ ಪ್ರಸಾರ್, ಅವಯ್ ಘಾವ್ನ್ ಧುವೆಕ್ ಆನಿ ಬಾಪ್ಯ್ ಘಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೆಲ್ಯಾ ನಾಯೆತಿಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್'

ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಘಾವ್ನ್ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ಅಸ್ತಂತ್ ದರ್‌ಯಾವೆಳ್ ಆನಿ ಘಾಟಾ ಮದೆಂ ಆಸ್ಚೆ ಧುಂವ್ರಾ ಘರಾವಳ್ ಕುಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಘರಾವಳ್ ಸಮುದ್ರಿಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಜಮ್ಯಾಂ ಮದೆಂ ವ್ಹಾಕೊನ್ ಘೊಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೂದ್ ಭಾಸ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಧಂಯ್ ಬರ್ಲ್ಲೊರ್ ಲಿಕಿತ್ ತಶೆಂ ಅಲಿಕಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಮನ್ಶಾಚೆ ಜಿಣಿಯೆಕ್ ಕಾಣಿಯೆ ರುಪಾರ್ ಬಂದಿತ್ ಕರ್ನ್, ಕಲ್ಪನೆಚ್ಯಾ ಘಾಲಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಲಿಗವ್ನ್, ಸಂಪ್ಯಾ ಜಾಲಿಜ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ, ಗೂಂಡ್ ಆಲೊಚನ್ಯಾಂಕ್, ರಿತಿ ರಿತಿಂಚ್ಯಾ ಸುಬ್ದಾ ಮೆಳ್ಳಿ, ಪದಾಂ ನಾಚಾಂನಿ ಗುಂತುನ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ ವಳ್ಳಾಲ್ಲೆ ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆತಾಂ ಚೆಳ್ತಾಚ್ ಆಸಾ. ಆರ್ವಿಲ್ಯಾ ಉಡ್ಯಾ ಜಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಆಮಾಲಾ ಮದೆಂ ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಸಬ್ದ್ಯಾ ಕಾಣ್ಯೆಂಚೊ ಪಡಾವ್ ಕಿತ್ಲೊ ಘಾಲ್ತಾ. ಕಿತ್ಲೊ ಜಿರ್ತಾ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಅಸಂಗತ್. ಪುಣ್, ಪರ್ಾಂಘಾವ್ನ್, ಚೊವ್‌ಶಾ ಬಡ್ಗ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸರಸ್ವತೀ ನ್ಹಂಯ್ ತಡಿರ್ ಘಾವ್ನ್ ಕಾರಣಾಂತರ್ ಪಯ್ಣ್ ಧರ್ನ್, ಪರಶುರಾಮಾಚೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ದರ್‌ಯಾ ವೆಳೆರ್ ತಕ್ಲೆರ್ ಘಾವ್ನ್ ಮೂಳ್ ಪರ್‌ಯಾಂತ್ ಘರ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಂಚ್ಯಾ ಗೂಡ್ ಆನಿ ಕೊಡು ಘಡಿತಾಂಕ್ ಆಂಗಾಂತ್ ಜಿರವ್ನ್ ವೊತಿಂತ್ ವ್ಹೊರವ್ನ್, ಕಾಳ್ಜಾಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆಚ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂ ಮದೆಂ ವ್ಹಯ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಘರ್ಗ್ ಕಲಂಬ್ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ, ಹ್ಯಾ ಸವ್ಹಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ - ಪುಣ್ ಪರ್ಗ್ಯಾಚ್ ರಗ್ತಾಚ್ಯಾ - ವಾಚ್ಯ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪರ್ಕ್ಸ್ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಯತನ್ ಆಮಿ ಕರ್ತಾಂವ್.

ಪುರ್ವಿಲೆ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಲಿಕ್ಷಾ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಸರಿಸುಮಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ತಸಲೊ ಮೆಳ್ಟಾ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಿಚೆ ಸಬ್ದಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿ ಚಡ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪರ್ರ್ತಿ ಜಾಂವ್ಕ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಲೊಕಾನ್ ಮೆಟ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ದುರಾದ್ರುಶ್ಟ್. 1541 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಜೂನ್ 30 ತಾರಿಕೆರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಯ್ರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ 'ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್' ಘಾಲ್ನ್ಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ಝುಜ್ ಮಾಂಡ್ಲೆಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಫಾದಿಂಚ್ಯಾ ಉರ್ಬೆವಂತ್ ಕಾಮಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಬಾರ್ಯಾನ್ ಕೊಂದೆ ದೆ ಅಲ್ವೊರಾನ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಉಲಯ್ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಠಿಕ್ ದಿಲಿ. ಹೆಂ ಘಡ್ಲೆಂ ಕಿ.ಶ. 1684 ಇಸ್ವೆಂತ್. 1745 ವರ್ಸಾ ಆರ್ಚ್‌ಬಿಸ್ ಲೊರೆನ್ಸೊ ದೆ ಸಾಂತಾ ಮಾರಿಯಾನ್ ಹಿ ಶಿಕವ್ಣ್ ಚಡಯ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆರ್ಚ್‌ಬಿಸ್ ಆಸುಂಕಾವ್ಹೊ ದೆ ಪ್ರಿಡೆ, ಮನ್ವೆಲ್ ದೆ ಸಾಂತಾ ಕೆತರಿನಾ, ಮನ್ವೆಲ್ ದೆ ಗಾಲ್ವೆಸೊ, ಜ್ಹೊಸ್ ಮಾರಿಯಾ ದೆ ಸಿಲ್ವಾ ಪೊರೆನ್ - ಅಸಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಲಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ನಸ್ಪಾಣಾಸ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಕುಂಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕೆಂಡಾಬರಿ ಧಾನ್ ಜಿಮಿತ್ ಉರ್ಲಿ ಆನಿ ಆಜುನ್‌ಯಿ ಉರ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ವಾಡ್ಲ್ಯಾ.

ಗೊಂಯ್ ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಚಿ ಚಾರ್ ಪಾಂಚೆ ಕರ್ತಾ:

1. ಪುರ್ಶ್ವಲಿಂ ವಿವರಣಾ: ಕಾಣಿಯೊ, ರಾಯಾ-ಸರ್ದಾರಾಂಚ್ಯೊ ಕತಾ, ಪದಾಂ, ಗಾಣಾಂ, ಸ್ಥಾನಿಕ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ.

2. ಪುರ್ಶ್ವಲ್ಯೊ ರಿವಾಜಿ-ರಿತಿ, ಖೆಳ್, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಕಾಜಾರ್-ವೊರಾಣ್, ಜಲ್ಮ್-ಮರಣ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ವಾಪರ್ಚ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ.

3. ಆಚಾರ್ -ಪಾತ್ಯೆಣಿ: ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ಗ್ರಹಾಂ-ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆಂ ಶಾಸ್ತಿರ್, ಕುರ್ಡ್ಯೊ ಆಚಾರ್.

4. ಲೊಕಾಉತ್ರಾಂ: ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಘಡ್ಪಾಂ, ಉತ್ರಾಂ ಮೇಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹಾಚಾಕೀ ರಾಲ್ಫ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಬಾಗ್ಲಾಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಚಡ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ತಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ತೊ ಸಗ್ಳೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ 4 ವರ್ಗಾಂನಿ ಆಟಾಪಿತಾ:

1. ಸಾಹಿತಿಕ್ ವರ್ಗ್ : ಕಾಣಿಯೊ, ರಾಯಾ-ಸರ್ದಾರಾಂಚ್ಯೊ ಕತಾ, ಗಿತಾಂ, ಪದಾಂ, ಗಾಣಾಂ, ಐತಿಹ್ಯಾಂ, ಪುರಾಣಾಂ, ಕಾವ್ಯಾಂ, ಚರಮ್ ಕಾವ್ಯಾಂ (ಸಮಾದಿಂ ವಯ್ರ್ ಬರಂವ್ಚೆ ತಸಲಿಂ) ಸ್ಥಾನಿಕ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ, ಹಾಸ್ಯ ಪದಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್.

2. ಭಾಷಿಕ್ ವರ್ಗ್ : ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಲೋಕ್‌ಉತ್ರಾಂ, ಬೆಸಾಂವಾಂ, ಶಿರಾಪ್, ಫರ್ಮಾಣ್, ನಿಂದಾ, ಅಣ್ಕಾಣೆಂ, ಉಚ್ಚಾರ್, ಉತ್ರಾಂ, ಉಪಮಾನ್, ಅಲಂಕಾರ್, ನಾಂವಾಂ, ಘಡ್ಪಾಂ, ಉತ್ರಾಂಮೇಳ್ ಆನಿ ಹೆರ್.

3. ವೆಗ್ನ್ಯಾನಿಕ್ ವರ್ಗ್ : ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಕುರ್ಡ್ಯೊ ಆಚಾರ್, ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಭವಿಶ್ಯ್, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ಗ್ರಹಾಂ - ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆಂ ಶಾಸ್ತಿರ್, ವಯ್ಜಾಪಣಾಚಿ ವಿದ್ಯಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಸಂಜ್ಞಾ, ಸಂಕೇತ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

4. ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ವರ್ಗ್ : ಖೆಳ್, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಕಾಜಾರ್-ವೊರಾಣ್, ಜನನ್-ಮರಣ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ವಾಪರ್ಚ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಹಾತ್‌ಕಾಮಾಂ, ನಾಚ್, ನಾಟಕ್, ಕಲಾ, ವಾದ್ಯ್-ಸಂಗೀತ್, ಖಾಣ್-ಜೆವಾಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಶೆಂ ಎಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಪುರ್ಶ್ವಲಿ ಸಗ್ಳಿ ಜಿಣಿಂಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾ. ಆತಾಂ ಹೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆಮಿ ಪಳೆಯಾಂ:

ಎಕುಣಿಸಾವ್ಯಾ ಆನಿ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂನಿ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲಿಂ ಸಬಾರ್ ರಾಶ್ಟ್ರಾಂ ಸ್ವತಂತ್ರಾಯೆಚಿ ಆನಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಾಚಿ ರೂಚ್ ಚಾಕೊಂಕ್ ಲಾಗ್ತಾಂ, ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸಾಂಚೆಂ ತಶೆಂ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪಾಳಾಂ-ಮುಳಾಂ ಉಸ್ತುನ್ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಆಪಾಪ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉದರ್ಗತ್ ಕರ್ಚೆ ವಿಶಿಂ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಜಾಗ್ರತಿ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ಹಾಚೊ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಿ ಅಬಿರೂಚ್ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಅಧ್ಯಯನಾ ಖಾತಿರ್ ಸಬಾರ್ ಶಿಕ್ಲಿ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ಲೆ.

ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ತಸಲ್ಯಾ ಭಾಶೆಂತ್‌ಯಿ ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಚೊ 'ಫೋಕ್‌ಲೋರ್' (FOLKLORE) ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಪ್ರತಮ್ ಪಾಪ್ಪಿಂ ವಾಪರ್‌ಲ್ಲೊ 1846 ಇಸ್ವೆಂತ್ - ವಿಲಿಯಮ್ ಜೋನ್ ಥೊಮ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾನ್ - ಆಂಬ್ರೊಸ್ ಮರ್ಟನ್

ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗುಪಿತ್ ನಾಂವಾಖಾಲ್ ಏಕ್ ಲೇಕನ್ ಬರವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಸಬ್ಜಾರ್ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲೊ ಆನಿ ತಾಚಿ ವಾಪ್ರ್ಯಾ ಆನಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಅಸಲೆಂ ಕಾಮ್ ಹೆರಾಂ ಭಾಸಾಂಬರಿಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್‌ಯಿ ದಾರಾಳ್ ಜಾಲಾಂ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವದ್ ಸಾಂದಿ ಮುಲ್ಕಾಂತ್ಲೆಂ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುನ್ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತ್ ಪಾದ್ರ್ ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಸೊಜಾಕ್ (1914) ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರಗಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ. ಮಾ। ಸೊಜಾಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ' ಆತಾಂ ಮೆಳೊಂಕ್ ಕಶ್ಟ್ ಯಾ ಆತಾಂ ಮೆಳಾನಾ. ಶ್ರೀ ಜೆ.ಜೆ. ರೆಗಾನ್ 1935 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆರಾವ್ನ್ ಒಟ್ಟು ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ಪದಾಂಚೊ ದಾಳೊ 'ಚಾಲ್ತಿ ಪದಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ನಾಂವಾಖಾಲ್ ಪಯ್ಲೆಂ ತಾಣೆ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾಯ್ಮನ್ ಕಂಪೆನಿನ್ ಛಾಪ್ಯ್ನ್ ಕೆಲೊ . ಹ್ಯಾ ಬುಕಾಚ್ಯೊ 7 ಆವೃತ್ತಿ ಜಾವ್ನ್ ಸುಮಾರ್ 11000 ಪ್ರತಿಯೊ ಎದೊಳ್‌ಚ್ ಪಿಕುನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಪುರ್ವಜಾಂಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ದಾಯ್ಜಾಚೊ ಮೋಗ್ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಗೂಂಡ್ ಥರಾನ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹಿ ಏಕ್ ಜಿವಿ ರುಜ್ವಾತ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ - ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಸಪ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಗಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಯೆತಾ: ಪುರಾಣಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆಂ: ಕಿರಾತಾ, ವಿರಾಟಾ, ಮರಾಟಾ, ಕೊಂಕಣಾ, ಹರ್ಗ್ಯಾ ತುಳುವಾ ಆನಿ ಕೇರಳಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಂವ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ಶಿಂಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್ - ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಒಳಕ್ ಕರುಂಕ್ ಕಶ್ಟ್. ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತ ಕೊಂಕಣಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಕ್ 1148 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕಲಹನಾಚ್ಯಾ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ'ಂತ್ ಜಾಲಾ. ಹ್ಯಾ ಸಾತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಗಾಂವಾಂಕ್ ಫ್ಲೀಟ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂನಿ ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮಾರ್ ಕರ್ತಾ: ತ್ರಾವಂಕೋರ್ - ಕೊಚ್ಚಿನ್, ಮಲಬಾರ್, ದ. ಕನ್ನಡ್, ಉ. ಕನ್ನಡ್, ಗೊಂಯ್, ರತ್ನಗಿರಿ, ಕೊಲಾಬಾ-ಥಾನಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿ:

ಹ್ಯಾ ಸಾತ್ ಯಾ ಚಡ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ವಾಂಟುನ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ ಲೋಕ್‌ವದ್ ವೆಗ್ವೆಗ್ಳ್ಯಾ - ವೆಗ್ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಉಪ-ಭಾಸಾಂನಿ ಆಸಾ. ಎದೊಳ್‌ಯಿ ಇತ್ಲ್ಯೊಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕಾಕ್ ನಾ ತರ್‌ಯಿ ಭಾಶಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆಂ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ 20 ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಉಪ ಭಾಸೊ (ಬೊಲಿ - Dialects) ಆಸಾತ್.' ಪಂಡಿತ್ ಸುಮಿತ್ರ ಮಂಗೇಶ್ ಕತ್ರೆ ತಾಚ್ಯಾ 'The formation of Konkani Language' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಬುಕಾಂತ್ ಹಾಂತ್ಲೆ 16 ಪ್ರಭೇದ್ ಸಾರ್ಕೆ ವಿಂಗಡ್ಸುನ್ ವಿಸ್ತಾರ್ ಥರಾನ್ ಆಲೆಂ ಥಾರಾಯ್ಲಾ: 1. ಭಟ್ಕಳಿ 2. ಚೆಟ್ಟಿ ಭಾಸ್ 3. ದಾಲ್ದಿ 4. ಫಿರಂಗಿ 5. ಗೋವನೀಸ್ 6. ಗೌಡ್ ಪ್ರಾಕೃತ್ 7. ಗೌಡ್ ಸಾರಸ್ವತ್ 8. ಕಾಂಗೊಣಿ 9. ಕಾರ್ವಾರಿ 10. ಖೊಕಿಲಿ 11. ಕೊಂಕ್ಣಿ 12. ಕೊರ್ಲ್ಯಾಗಿ 13 . ಕುಂಡ್ಬಿ 14. ಮೋಪಣ್ 15. ನವಾಯ್ತಿ ಆನಿ 16. ಇತರ್. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಭೇದಾಂಕ್ 1. ಬಾರ್ದೇಶೀ 2. ಸಷ್ಟಿ 3. ಕೊಡ್ಯಾಳಿ 4. ಮಂಗ್ಳುರೀ 5. ಕೇರಳಿ ಆನಿ 6. ಅಂತ್ರುಜಿ ಕುಡ್ಡಿಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಪ-ಭಾಸಾಂಕ್ ವಿಸಾ (20) ವಯ್ರ್ ಪ್ರಭೇದ್ ಲಾಬ್ತಾತ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬಾಮುಣ್ ಆನಿ ಜಾರೊಡ್ಯಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಶೆಂಚ್ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಆನಿ ಬೈಂದೂರ್ ವಠಾರಾಂನಿ ರೆಂದೆರಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ,

ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಕುಂದಾಪುರ್, ಹಂಗಾರ್‌ಕಟ್ಟಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ – ಅಶೆ ಸಬಾರ್ ವಾಂಟೆ ಫಾಂಟೆ ಆಸಾತ್.

ಇತ್ಲ್ಯಾರ್‌ಚ್ ವಾಂಟೆ ಸಂಪಾನಾಂತ್, ಪುಣ್ ಧರ್ಮ್, ಜಾತಿ, ಭೌಗೋಳಿಕ್ ವೆವಸ್ತಾ, ರಾಜಕೀಯ್ ಖೆಳ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಸೆಂಚೊ ಪ್ರಬಾವ್ – ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ಹೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕುಡ್ಕ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಕೊ, ಚುರಾನ್ ಚುರೊ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಇತ್ಲ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಉಪ-ಭಾಸೊ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಯಾ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಸಮೃದ್ದ್ ಆಸಾ ತೆಂ ಆತಾಂ ಪಳೆಯಾಂ:

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್

ನತಾಲಾಂಚೆ ಖೆಳ್: ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಜೆನ್ನಾ ಯುರೊಪಾಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಅಸ್ತಮ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವೆಪಾರಿಸ್ತ್ ತಾರ್ವಟಿ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಬಂದ್ರಾಂನಿ ಪಾವ್ಲೆ ತೆನ್ನಾ ತಾಂಚೆಥಾವ್ನ್ ನತಾಲಾಂಚೆ ಖೆಳ್ ಹಾಂಗಾ ಆಯ್ಲೆ. ಮಯ್‌ನ್ಯಾಂಚೆ ಮಯ್‌ನೆ ವಿಶಾಲ್ ಸಾಗೊರಾ ಮದೆಂ ಪಯ್ಣಾರ್ ತೆ ಆಸ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಉಬ್ಗೊಣ್ ನಿವೊಂಕ್ ಜೆವ್ಣಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮನೋರಂಜನ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಸಲೆ ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಭರ್ಸುನ್, ಗಾವ್ನ್ ನಾಚೊನ್ ಮಜಾ ಮಾರ್ತಾಲೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಮಾಲ್ಗಡೆ. ಯೆರೊಪಾಂತ್ ನತಾಲಾಂಚೆವೆಳಿಂ (Christmas) ಆತಾಂಯಿ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಕೆರೊಲ್ಸ್' (ನತಾಲಾಂ ಗಿತಾಂ) ಗಾಯಿತ್ ಘರಾನ್ ಘರ್ ವೆಚಿ ರಿವಾಜ್ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಸಾ. ಅಸಲೆ ವೇಸ್ ಘಾಲ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಚವ್ತ್, ಮಾರ್ನೆಮಿ ವೆಳಾ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಆತಾಂಯಿ ನತಾಲಾಂ ವೆಳಾರ್ ನತಾಲಾಂಚೆ ಖೆಳ್ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಪದಾಂ ಗಾಯಿತ್, ಪಿತುಳೆಚ್ಯಾ ಬೆಂಡಾ ಸಂಗಿಂ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ವೇಸ್ ಘಾಲ್ನ್ ನಾಚತ್, ಘರಾನ್ ಘರ್ ವಚೊನ್ ನತಾಲಾಂಚೆ ಆನಿ ಮಾಯಾಮೊಗಾಚೆ ಸಂದೇಶ್ ಪಾಚಾರ್ಚಿ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ತಿ ಅಪೂರ್ವ್ ಕಾಲೆತ್ ಆಜೂನ್ ಆಸಾ.

ಹರಿಕತಾ : ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ನತಾಲಾಂಚೆ ಖೆಳ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿ ಆಸ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹರಿಕತಾ ಸಾರಸ್ವತ್ ಆನಿ ಗೌಡ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿ ಆಸ್ತ್. ಹರಿಕತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೆವಾಚಿ ಕತಾ. ಪ್ರವಚನ್‌ಕಾರ್ ಹಿಂದು ಪುರಾಣಾಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ರಾಮಾಯಣ್, ಮಹಾಭಾರತ್, ಭಗವದ್ಗೀತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪುರಣಾಂತ್ಲಿ ವಿಂಚವ್ಣಿ ಕರುನ್ ಲೊಕಾಕ್ ಕಾಣಿಯೆ ರುಪಾರ್ ಸಂಗೀತಾ ಸವೆಂ ರೊಸಾಳ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ವಿವರ್ಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವಿವರಾಂತ್ ಸಬಾರ್‌ಶ್ಯೊ ಉಪಕತಾ ಭರ್ಸುನ್ ಆಯ್ಕಾತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಸಯ್ತಾ, ರಡಯ್ತಾ. ಮನಾಕರ್ಶಿಕ್ ಥರಾನ್ ಚಲ್ಚಿ ಹಿ ಹರಿಕತಾ ಲೊಕಾಮದೆಂ ಧರ್ಮಿಕ್ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಜಾಗಯ್ತಾ ಆನಿ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಜೂನ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲಾ.

ಬಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಖೆಳ್: ಮಹಾಕಾವ್ಯಾಂಚೆ ಆನಿ ಪುರಾಣಾಚೆ ಪಾತ್ರ್ ಬಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ದಾಕಂವ್ಚಿ ಏಕ್ ಪರಂಪರಾ ಆನಿ ವಿನೋದಾವಳ್‌ಚ್ ಬಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಖೆಳ್ (puppet show). ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಬಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಖೆಳಾಂಕ್ ಏಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಆಸಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಉತ್ತರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಖೆಳಾಂಚಾಕೀ ಬೋವ್ ಫಾಮಾದ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಪಂಗಡ್ ಆಸೊನ್ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ತಾಂಚಿ ಕೀರ್ತ್ ಗಾಜ್ಲ್ಯಾ. ದಕ್ಷಿಣ

ಕನ್ನಡಾಚೊ ಉಟ್ಟಿನ ಕುದು ಗಾಮಾಂತ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ತಿಂಗೆಲ್ಯಾ ಘರಾಣ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಬಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಖೆಳಾಚಿ ಕೀರ್ತ್ ಸಾತ್ ದರ್ಯಾಂ ಪಲ್ತಡಿ ಪಾವಯ್ಲ್ಯಾ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚೆಂ ಖಾಸ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಯಕ್ಷಗಾನ ಆನಿ ಬಯಲಾಟಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಚಲ್ಚ್ಯಾ ಬಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಖೆಳಾಂನಿ ಯೊಚ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ತೋಣಯಾಂ ನಾಚ್: ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ವಾಯ್ಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಲೋಕ್‌ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ತೋಣ್ಯಾಂ ನಾಚ್. ಕ್ರಶೆಚೆಂ ವಾ ಸಾಗ್ವಳಿಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸಂಪ್ತಚ್ ವಾ ಫೆಸ್ತಾ ಪರ್ಬೆವೆಳಿಂ ಆಸಲೊ ತೋಣ್ಯಾಂಚೊ ನಾಚ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾವೆಳಾ ಆಂಗ್ ಪೂಡ್ ಜಾತಾಲೆಂ ದೆಕುನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ತಿತ್ಲೊ ಹಾಕಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ತೋಣ್ಯಾಂಚೊ ನಾಚ್ ಪೆಳ್‌ಲ್ಯಾ ಕುಡ್ಬ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಣಾರಿ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ತೋಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಸವ್ಯಾಸಾಯೆನ್ ತಶೆಂ ತುರ್ತಾನ್, ತಾಳಾಕ್ ಸರಿ ಜಾವ್ನ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಕ್ ಖೆಳ್ಗಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತೋಣ್ಯಾಂಚೆ ಮಾರ್ ಏಕೆಚ್ ರಿತಿನ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾತಾತ್. ಪದಾಂಚೆ ಸಬ್ದ್, ತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಆನಿ ತೋಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮಾರಾಂಕ್ ಹುರುಪ್ ದಿತಾತ್.

ಮಾರಾಂಚೊ ವೇಗ್ ಚಡೊನ್ ಯೆತಾನಾ ಪದ್ ರಾವ್ತಾ ಆನಿ ಜೊರಾನ್ ಘೊಡೊ ವೇಳ್ ಉಡ್ಡ್ಯಾ ಮಾರ್ನ್ ಖೆಳ್ಗಡಿ ತೋಣ್ಯೊ ಮಾರ್ತಾತ್.

ದೊರಿ ಖೆಳ್ ಆನಿ ಉಜ್ಯಾ ಖೆಳ್: ತೋಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ನಾಚಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ದೊರಿ ಖೆಳ್ ಆಸ್ತಾ. ತೋಣಯೊ ಮಾರ್ಚ್ಯಾ ಉಂಚಾಯೆರ್ ಬಾಂದುನ್ ಸೊಡ್‌ಲ್ಯಾ, ಸಭಾರ್ ದೊರಿಯಾಂಚಿಂ ಪೊಂತಾಂ ಧರುನ್, ಪದ್ ಗಾಯ್ತಾಂ ಗಾಯ್ತಾಂ ತ್ಯಾ ದೊರ್ಯಾಂ ಪೊಂತಾಂನಿ ಪಾಂತಿ ವೊಳ್ತಾತ್. ಘೊಡೆ ಪಾಪ್ಟಿಂ ತೋಣ್ಯೊ ಮಾರ್ನ್ಂಚ್ ಹಿ ಪಾಂತಿ ತೆ ಪೊಳ್ತಾತ್. ವೊಳ್‌ಲ್ಲಿ ಪಾಂತಿ ಆಸಾ ತಶಿ ಸೊಡಯ್ತಾನಾ ದೊರಿ ಖೆಳ್ ಆಕೇರ್ ಜಾತಾ. ತೋಣ್ಯಾಂಚೊ ನಾಚ್ ಆನಿ ದೊರಿ ಖೆಳ್ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂಚ್ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಏಕ್ ಫೆಸ್ತ್.

ವಯ್ಲ್ಯಾ ಖೆಳಾಂಪರಿಂಚ್ ಉಜ್ಯಾ ಖೆಳ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಚಾಲ್ತಿರ್ ಆಸಾ. ಜೋಡ್‌ಚ್ ಯುಕ್ತಿನ್ ಉಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ರುಪಾಂನಿ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಕಸರತ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ಘೊಡೆ ಪಾಪ್ಟಿಂ ಹೊ ಖೆಳ್ ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಆಂಗ್ ಶಿರ್ಶಿರ್ತಾ ಪುಣ್ ಖೆಳ್ಗಡ್ಯಾಚಿ ಚಲಾಕಿ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾನ್ ಭುಕ್ ಸಿಪ್ತಾ. ಉಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗೋಲ್ ಆಕಾರಾ ಭಿತರ್ ಉಡ್ಯೊ ಮಾರ್ಚ್ಯೊ ಆನಿ ವಿವಿದ್ ಆಶ್ಚರ್ಯಾಂ ಕರುನ್ ದಾಕಂವ್ಚಿಂ ಉಜ್ಯಾ ಖೆಳಾಚಿಂ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಲಕ್ಷಣಾಂ.

ಹೋಳಿ ಗಿತಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್: ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಗಿತಾಂ ಆನಿ ನಾಚಾಚೆಂ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಪ್ರತಿರೂಪ್.

ಕಾಜಾರಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ಲಿಂ ಪದಾಂ: ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂನಿ ರೋಸಾ ದಿಸಾ. ಕಾಜಾರಾ ದಿಸಾ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪರ್ತುಪಣಾ ದೀಸ್ ಮಟ್ವಾಂತ್ ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಶಿಕ್ವಿಲ್ಲೆ, ವ ತಿವಾಸ್ಯಾಂಕ್ ವ ರಾತ್ ಫಾಲಿ ಕರುಂಕ್ ವ ಕಾವಟ್ ಸಾಗಯ್ರಂಕ್ ಏತಳ್ಯಾ ಬೆಂದಾ

ಸಾಂಗಾತಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಚಿಂ ವ ಥಂಯ್ಚ್ಂ ಘಡ್ಗ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ. ಆದಿಂ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಮಟ್ವಾಂನಿ ಕಾಜಾರಾ ಜೆವ್ಣಾಚಿ ತಯಾರಿ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಸಗ್ಳಿ ರಾತ್ ಅಶೆಂ ಪದಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಫಾಲಿ ಕರ್ನ್ ಕಾಮಾಚಿ ಪುರಾಸಣ್ ನಿವ್ರಾಯ್ತಾಲೆ.

ಫೆಸ್ತ್ - ಪರಬ್: ಭಾರತೀಯ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಕಾಲೆತಿಕ್ ಸರಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕ್ ಆನಿ ಸಮಾಜಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿಂನಿ ಭರುನ್ ಆಸಾ. ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಚಾಲ್ ಚಮ್ಕಣ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ಮೆಳೊನ್ ಆಸಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬಾಂ ವೆಳಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂ ಸಂಗಿಂ ಸಮಾಜಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂಕ್ಯಿ ಮಹತ್ವ್ ದಿತಾಲೆ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚಿಂ ಥೊಡಿಂ ನಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಅಷ್ಟಮಿ, ಚೌತ್, ಮಾರ್ನಮಿ, ನಾಗಾಪಂಚಮ್, ಯುಗಾದಿ, ಹೊಳಿ, ಮೊಂತಿ ಫೆಸ್ತ್, ನತಾಲಾಂಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್, ಪಾಸ್ಕಾಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆನಿ ಆದಿಂ ನಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ ಫಿರ್ಗಜ್ ಫೆಸ್ತಾಂ. ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬಾಂ ವೆಳಾರ್ ಲೋಕ್ ಗಾಯ್ತಾಲೊ ಆನಿ ನಾಚ್ತಾಲೊ . ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ಗಾಯನಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ರುತಾ ಜಾಲ್ಲೆ ಹ್ಯಾಚ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬಾಂ ವರ್ವಿಂ.

ಯಾತ್ರಿಕ್ ಪಯ್ಣ್: ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬಾಂ ವೆಳಿಂ ಧರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂಚೊ ದಾರಾಳ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾತಾಲೊ ತರ್, ಯಾತ್ರಿಕ್ ಪಯ್ಣಾವೆಳಿಂ ಧರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂಚೊ ಆನಿ ಪದಾಂಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾತಾಲೊ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆದಿಂ ದಿವ್ಳಾಂಕ್ ಆನಿ ಇಗರ್ಜಾಂಕ್ ವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಾಂಕ್ ಲೋಕ್ ಪಾಂಯ್ ವಾಟೆನ್ ಯಾತ್ರಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವೆತಾನಾ ಗಿತಾಂ ಆನಿ ಪದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ವಾಟ್ ಸಾಗ್ಯಿತಾಲೊ.

ಸಾಂತೆ ಗಿತಾಂ ಆನಿ ಜಮ್ಯಾ ಗಾಣಾಂ: ಹಪ್ತ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಎಕಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ದಿಸಾ ಆನಿ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬಾಂ ವೆಳಿಂ, ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಆನಿ ಗರ್ಜೆಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಲೋಕ್ ಎಕಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಜಮ್ತಾಲೊ ತರ್. ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಆಸಾ ಕರ್ಚೆ ಖೆಳ್, ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಸಾಂತೆಚಿ ಏಕ್ ಮನೋರಂಜಿಕ್ ಆನಿ ಆಕರ್ತಿಕ್ ಕೂಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ತಾಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾ ಆನಿ ಜಮ್ಯಾ ಗಾಣಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಅಸಲ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಸಮಾಜಿಂತ್ ಮಿಸ್ಳಾಲೆಂ.

ಕಂತಿಗೊ: ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಿ ಉರೊಂಕ್ ಪ್ರಮುಕ್ ಕಾರಣ್ ಧರ್ಮಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂ ಆನಿ ಕಂತಿಗೊ, ಜಿಂ ಲೋಕ್ ವ್ಹಡಾ ಭಕ್ತಿನ್ ಆನಿ ದೆವಾಸ್ಥಾನಾನ್ ಸದಾಂ ಸಾಂಜೆಚೆಂ ತೊಂಡ್ವಾಶಿಂ ಗಾಯ್ತಾಲೊ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಾವಾಡ್ತ್ ಜಿವೊ ದವರ್ತಾಲೊ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ಜೊ ಕಂತಿಗೊ ರಚಲ್ಯೊ, ಹಾಂತು ದೇವ್ - ಭಕ್ತ್ ಆನಿ ಧರ್ಮಿಕ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತಾ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್: ರಾಮಾಯಣ್, ಮಹಾಭಾರತ್ ಆನಿ ಗೀತಾಚೆ ಶ್ಲೋಕ್ ತಶೆಂಚ್ ರೊಜಾರಿಚೆ ಪಂದ್ರಾ ಮಿಸ್ತೆರ್, ಮಂದಾಮೆಂತ್, ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್, ಪಾತ್ಕಾಚಿಂ ಮುಳಾಂ, ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್....., ಪಯಿಲಿ ಸಾಂತಾ ಖುರುಸಾಚಿ ಕುರ್ಡು, ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾ? ರಿಗ್ಲೊ ಜೆಜು ಮೊಳ್ಯಾಂತ್, ಪಾಪಿಯಾ ಸಿರ್ಬಾಗ್ಯಾ, ಉಠಾ ಉಠಾ ಪ್ರಾಣಿಯಾ ಆನಿ ಹೆರ್. ಹ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ಸದಾಂ ಗಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ದೆವಾಚ್ಯಾ ಭಕ್ತಿ - ಭಿರಾಂತೆ ಸವೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಜಿವೆಂ ಉರ್ಲೆಂ.

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾಚ್ಯಾ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಾಂತ್ಲೊ ಏಕ್ ಉತಾರೊ ಪಳೆಂವ್ಯಾತರ್: (ಶ್ಲೋಕ್ 50,51, 52)

ಕೊಣಕಿ ಸಮತ್ವ ಬುದ್ಧಿ ತೀ ಧರತಾ
ತೋಚಿ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತಾ ಸೊಡತಾ
ಕರಿ ತ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿ ಯೋಗಾ ಸಾಧನ
ತೇಂಚಿ ಕರ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯ ಸೋಪಾನ
ಸಮತ್ವ, ಬುದ್ಧೀನ ಯುಕ್ತ , ತೊ ಜ್ಞಾನಿ
ಕರ್ಮಫಲಾಚಿ ನಾ ತಾಕ್ಕಾ ತಾನಿ
ಜನನ ಮರಣಾಂಚ್ಯಾ ಚಕ್ರಾಂತೂನ ಪಾರ
ಜಾವ್ನ ಪಾವ್ತಾ ಸದ್ಗತಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ
ಮೋಹಾನ ಉಬ್ಜುಚೆಂ ಭ್ರಾಂತಿ ಪ್ರಾಕಾರ
ಕಳ್ಚುನು ಬುದ್ಧೀನ ಆಯ್ಲ್ಯಾರಿ ಭಾಯ್ರ
ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ, ಆಯ್ಕುಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂ ಖಾತಿರ
ತಾಟಸ್ಥ ವೃತ್ತಿ ಜಾತ್ತಾರೇ ಸ್ಥಿರ.

ಹಾಚೆ ಸವೆಂ ಕರ್ಮಯೋಗಾಂತ್ಲೆ 8, 9 ಆನಿ 10ವೊ ಶ್ಲೋಕ್ ಪಳೆವ್ಯಾಂ:

ದೆಕುನ್ ತೂಂ ಕರಿ ತೀಂ ನಿಯತ ಕರ್ಮಂ
ಕರ್ಮ ಸೊಡ್ಚಾಕಯಿ ಕರಚೇಂಚಿ ಧರ್ಮ
ಕರ್ಮ ಕರಿನಾತ್ತಿಲೆಂ ನುತ್ತ ಬಸ್ಲ್ಯಾರಿ
ದೇಹ ವಾಂಚಶಿನಾ ಹ್ಯಾ ಭುಂಯ್ಚೇರಿ
ಯಜ್ಞಾ ಖಾತಿರ ಸೋಣ್ಣು ತೀಂ ಅನ್ಯಕರ್ಮಂ
ಲೋಕ ಬಂಧನಾಕ ಜಾತ್ತಾತಿ ಕಾರಣ
ಯಜ್ಞಾ ಖಾತಿರ ಆಸಕ್ತಿ ರಹಿತ
ಕರ್ಮ ಕರಚೆಂ ಹೆಂ ತುಕ್ಕಾ ವಿಹಿತ
ಯಜ್ಞಾಂ ಜವಳ ಲೋಕ ನಿರ್ಮಾಣ
ಕೆಲ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ಉತ್ರಾನ
ಹ್ಯಾ ಯಜ್ಞಾನ ಜಾವ್ಪೊ ತುಮ್ಕಾಂ ಶ್ರೇಯ
ಸರ್ವ ಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಿ ಜಯ.

ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೆ ಖೆಳ್ ಆನಿ ವಿನೋದ್ :

ಅ. ಅಪಾಲಿಪಾ : ಆವಯ್ ವ ಆಜ್ಜೆನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಶಿಕಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಖೆಳಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಪ್ಲಿ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಅಪಾಲಿಪಾ, ಮುಡೆ ಬಾಂದ್ಚೆ ಖೆಳ್ ಸರ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಮನೋರಂಜನ್ ದಿಂವ್ಚೆ

ಅಪಾಲಿಪಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಏಕಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೆ ದೊಳೆ ದಾಂಪ್ಚೆ. ತೆದ್ನಾ ಉರ್‌ಲ್ಲಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಘರಾಚ್ಯಾ ಪೆಟೆಗ್ಯಾ, ಕೊನ್ಯಾ-ಮುಳ್ಯಾಂನಿ ಲಿಪ್ಹೊನ್ ಬಸ್ತಾತ್. ಆತಾಂ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಧರ್‌ಲ್ಲೊ/ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾ:

ಆಪಾಲಿಪಾ ಸಾಯ್ ಲಿಪಾ
ಸಾಯೆಚೊ ಗೊಡೊ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್,
ಕಾನಾಂತ್ ಕಿತೆ? ಮುದಿ
ಚಲ್ ಭಾವಾಕ್ ಸೊದಿ.

ಇತ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೆ ದೊಳೆ ಉಗ್ತೆ ಕರ್ತಾ. ಲಿಪೊನ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತ್ಯಾಂಕ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಭುರ್ಗೆಂ ವೆತಾ. ಕೊಣಾಕ್ ತೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ತಾಗಿ ತ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೆ ದೊಳೆ ಧಾಂಪ್ಚೆ. ಅಶೆಂ ಹೊ ಖೆಳ್ ಮುಂದರುನ್ ವೆತಾ.

ಆ. ಮುಡೆ ಬಾಂದ್ಚೆ : ಪಾತ್ರ್‌ದಾರಿಂನಿ ವೃತ್ತಾಕಾರಾರ್ ಬಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ದಾವಿ ಮೂಟ್ ಧರ್ನ್ಲಿರ್ ದವರ್ನ್ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ ವಯ್ರ್ ಉಬೆಂ ಧರ್ಚೆಂ. ದಾವ್ಯಾ ಮುಟಿಚೆಂ ಹೆಂ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ ಮದೆಂ ಧರ್ನ್ ಆಪ್ಲೆ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಮುಟಿನ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಮುಡೊ (ಮೂಟ್) ಮುಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ದಾಳ್ಯಾಥಾವ್ನ್ ಕಾಡುನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಲಿಪಯ್ತಾ ಆನಿ ಸವಾಲಾಂ ವಿಚಾರ್ತಾ. ಹೆರ್ ತಾಕಾ ಜವಾಬ್ ದಿತಾತ್.

ಏಕ್ ಮುಡೊ ಕೊಣೆ ವೆಲೊ? - ಚೊರಾನ್ ವೆಲೊ
ಚೋರ್ ಖಂಯ್ಸರ್ಯಾನ್ ಧಾಂವ್ಲೊ? ಆಕಾಡಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಧಾಂವ್ಲೊ
ಆಕಾಡ್ಯಾನ್ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೆ? ತಣ್ ದಿಲೆಂ
ತಣ್ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೆ? ಗಾಯ್ಕ್ ದಿಲೆಂ
ಗಾಯ್ನ್ ಕಿತೆಂ ದಿಲೆಂ? - ದೂದ್ ದಿಲೆಂ
ದೂದ್ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೆಂ? ಕಾಯ್ಲಿರ್ ಘಾಲೆಂ
ಕಾಯ್ಲಿನ್ ಕಿತೆಂ ದಿಲೆಂ? ಪೊಳೊ ದಿಲೊ
ಪೊಳೊ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೊ? ಮಾತಾರೆಚ್ಯಾ ಧುವೆಕ್ ದಿಲೊ
ಮಾತಾರೆಚ್ಯಾ ಧುವೆನ್ ಕಿತೆಂ ದಿಲೆಂ? - 'ಉೂ' ದಿಲಿ
'ಉೂ' ಕಿತೆಂ ಕೆಲಿ? - ಪೊಟ್ಟು ಬಾಂಯ್ತ್ ಘಾಲಿ
ಪೊಟ್ಟು ಬಾಂಯ್ನ್ ಕಿತೆಂ ದಿಲೆಂ? - ಉಬಿರ್ ದಿಲೊ
ಉಬಿರ್ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೊ? ಮಾಡಾಕ್ ಘಾಲೊ
ಮಾಡಾನ್ ಕಿತೆಂ ದಿಲೆಂ? - ನಾರ್ಲ್ ದಿಲೊ
ನಾರ್ಲ್ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೊ? - ಘಾಣ್ಯಾಕ್ ಘಾಲೊ
ಘಾಣ್ಯಾನ್ ಕಿತೆಂ ದಿಲೆಂ? - ತೇಲ್ ದಿಲೆಂ
ತೇಲ್ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೆಂ? - ದಿವ್ಯಾಕ್ ಘಾಲೆಂ
ದಿವ್ಯಾನ್ ಕಿತೆಂ ದಿಲೆಂ? - ಉಜ್ವಾ..ಡ್ ದಿಲೊ.

(ಉಜ್ವಾಡ್ ಸಬ್ದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಲಾಂಬವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಆನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಚೆ ಮುಡೆ ಘಾಸ್ಲಾವ್ನ್ ವೊಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ - 'ಆಮ್ಚಾ ಘರಾ ಉಜ್ವಾ..ಡ್)

ಇ. ಪಾಂಚ್ ಬೊಟಾಂಚೊ ವಿನೋದ್: ಅವಯ್, ಆಜ ವ ಇತರ್ ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಉಸ್ಕ್ಯಾರ್ ಘೆವ್ನ್, ತಾಚೊ ಹಾತ್ ಧರುನ್, ಹಟ್ಟಿಟ್ ಧರ್ನ್ ತೆಂ ದೊಡುನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ 'ಹೆಂ ಜೇಂವ್ಕ್ ಗೆಲೆಂ', ದುಸ್ರೆಂ ಬೋಟ್ 'ನ್ಹಾಂವ್ಕ್ ಗೆಲೆಂ', ತಿಸ್ರೆಂ ಬೋಟ್ 'ಮಾರ್ಕೆಟಾಕ್ ಗೆಲೆಂ', ಚೊವ್ತೆಂ 'ಹೆಂ ಜಿಗರ್ಡ್ಯಾಕ್ ಗೆಲೆಂ', ಕರಂಗಳ್ ಬೋಟ್ ಧರುನ್ 'ಹೆಂ ಜಿಳಾಕ್ ಗೆಲೆಂ'. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾತಾಚೆರ್ ಆಪ್ಲಿ ಬೊಟಾಂ ಚರಯಿತ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚ್ಯಾ ಖಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕುಚುಲ್ಯೊ ಕರ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ 'ಜಿಳಾಕ್ ವಚ ವಾಟ್ ಹಿಚ್'. ಕುಚುಲ್ಯೊ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಭುರ್ಗೆಂ ಹಾಸ್ತಾ.

ಈ. ಅಡ್ಕುಲೊಗೊ ಬುಡ್ಕುಲೊ: ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಧಾಂವ್ಡ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಧರ್ಚೆಂ ಕೊಣೆಂ? ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಯೆತಾನಾ ತಾಕಾ ಜವಾಬ್ ದೀವ್ನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ವೃತ್ತಾಕಾರಾರ್ ಧರ್ಣಿರ್ ಬಸೊನ್ ತಾಂಚೆ ಹಾತ್ ಧರ್ಣಿರ್ ದವರ್ಚೆ. ತವಳ್ ಏಕ್ಲೊ ಆಪ್ಲೊ ಉಜ್ವೊ ಹಾತ್ ಉಪಯೋಗ್ನು ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ತಾಂ ಸವೆಂ ಹೆರಾಂಚೆ ವ್ಹೊಮ್ತ ದವರ್‌ಲ್ಲೆ ಹಾತ್ ಮೆಜ್ತಾ.

'ಅಡ್ಕುಲೊಗೂ ಬುಡ್ಕುಲೊ ತೆಲಾ ತುಪಾಚೊ
ಬಾಯೆಗೆರ್ ಬಾಬು ಜಾಲಾ ಫಿಂರ್ಗಿ ರುಪಾಚೊ
ಅಂಗ್ಣಾದಾರಾ ಸುಂರ್ಗ್ಯಾರ್ ಕರಾ ಇಂದಾಸೊಪಾಚೊ
ಬಾಯೆಗೆರ್ ಬಾಬು ಜಾಲಾ ಫಿಂರ್ಗಿ ರುಪಾಚೊ.....'

ಕಡೆಚೊ ಸಬ್ದ್ ಕೊಣಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾರ್ ಆಕೇರ್ ಜಾತಾ, ತಾಂಣೆ ಹಾತ್ ಉಗ್ತೊ ದವರ್ಚೊ ಆಸೊಂಚ್ ಮೆಜ್ಚೆಂ ಮುಕಾರ್ಸುನ್ ವೆತಾನಾ, ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ಉಗ್ತ್ಯಾ ಹಾತಾರ್ ಕಡೇಚೊ ಸಬ್ದ್ ಆಕೇರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೊ ಹಾತ್ ಪಾಟಿಂ ಕಾಡ್ಚೊ. ಕಡೇಕ್ ಕೊಣಾಚೊ ಹಾತ್ ಉರ್ತಾಗೀ ತಾಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಹೆರಾಂಕ್ ಧರ್ಚೆಂ.

ಕೇರಳಾಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್

ಕೇರಳಾಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚೆಂ ಆನಿ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೆಂ ಮಿಶ್ರಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಕೇರಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್, ತ್ರಾವಂಕೂರ್, ತ್ರಿಶೂರ್ ಆಸಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಕೇರಳೀ ನಾಚ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ತಾಕಾ ಏಕ್ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೂಸ್' ಮ್ಹಣ್ ರೂಪ್ ದಿಲಾಂ. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ರಾಮಾಯಣ್, ಗೀತಾ ಆನಿ ಮಹಾಭಾರತ್ ತಸಲಿಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಾಂ ಆನಿ ಪುರಾಣಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ತುರ್ಜುಮೊ ಕರ್ನ್ ತಾಚೆ ವೇರ್ನ್ ಕೇರಳೀ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಗಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್.

'ಸೀತಾ ಸುದ್ದಿ' ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ಲೊ ಏಕ್ ಉತಾರೊ ಪಳೆಂವ್ಚೊ ತರ್:

1. ಹನುಮಂತು ಗೆಲ್ಲೊ ಸೀತೆ ಸುದ್ದಿ – ರಾಮಚಂದ್ರಾನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಮುದಿ
ಸಮುದ್ರ್ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಕೊರ್ನು – ಹನುಮಂತು ಪಾವ್ಲೊ ಲಂಕೆರಿ.
2. ಘೆತ್ಲಾಂ ಸೀತೆ ಸುದ್ದಿ – ದಿಕಲಿ ಮಣ್ಡೋದರಿ
ಪಾವಲಾ ಅಶೋಕ್ ವೃಕ್ಷಿರಿ – ಬೈಸುನು ಜೊಯ್ತಾ ಚಾರಿ ದಿಕ್ಕಾರಿ.
3. ರಾಮಾಲೆ ದೂತು ಜೊಸ್ಲಾ ರುಪಾರಿ – ಯೊ ಸಾಮ್ಯೊ ಮ್ಹಜೆ ಮುಖಾರಿ
ಪಾಯಾಂ ಪ್ರೇಣು ರಾಖಿಲಿ ಮುಖಾರಿ ಸ್ತುತಿ ಕರ್ತಾ ಭಕ್ತರಿ.

4. ಸೀತಾ ಉಲಯ್ತಾ ದೂತಾಲಾಗಿಂ - ದಿರ್‌ಬಾಂಕುರಾ ಮುಖಾ ಮುಖಾರಿ
ತೊಡುವು ಇತ್ತೆಂ ವೊರ್‍ಸಾ ಧಾರಾರಿ ಮುದ್ರಿಕಾ ದವರ್‍ಲಿ ಸೀತೆ ಹಾತಾರಿ
5. ರಾಮಾನ ಇತ್ತೆಂ ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆಂ ತುಲ್ಯಾಗಿ - ಚುಡಾರ್‌ಮಣಿ ದವರ್‍ಲೆಂ ಹಾತಾರಿ
ತೊಡುವು ನಾತಿಲ್ಲೆಂ ವಚೂಂ ಧಾರಾರಿ - ವಿವರುಂ ಸಾಂಗುಂ ರಾಮಾ ಲಾಗಿಂ.
6. ಲಾಗ್ಲಿ ಆವ್ನ -ಭುಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ - ಭುಮಿರಿ ಪಳೆಂ ಫಳ್ ಖಾಂವ್ಕ
ಮಾರ್‍ಕಡ್ ಸಂಭವ್ ಕಾಡೂಂ ನಾಕಾ - ಆಯಿಲ್ಲೆ ಏವರು ಕೊಳೊಂವ್ ನಾಕಾ
7. ವನಾಂತ್ ಬಳಯಿಲ್ಲೊ ದುತಾಕ್ ನಾಶು ಹಳ್ಳೊ ವನಾಂಕ್
ರಾವಣಾನ್ ಬಳ್ಯೆಲ್ಲೆಂ ಸೈನ್ಯಾಕ್ - ಧೊರ್‍ನು ಹಾಡಯ್ ವಾನರಾಕ್.

'ದೇವ್ ಭೊಂವ್ಡೆಕ್ ವೆತಾ' ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಕಾಂಯ್ ವೊಳಿ ಪಳೆವ್ಯಾಂ:

'.... ಗೆಲ್ಲೊ ಆಡ್ ವಾಟೆನ್ ಬೆಸ್‌ಲೊಂ ರಾಜ್‌ವಿಥಿಂ
ಪಡ್ಲೊಂ ಪೊರೊಟಾಂ ಸಾಟಿಂ ಥಂಯ್ ಮ್ಹಜೊ ಶೆಲ್ಲಾ ಪರ್ತಲ್ಲಾ.
ಕುಂಕುಮ್ ಕಸ್ತುರಿ ದೆವಾನು ಲಾಬಿಲ್ಲಿ ಅಂಗ್
ಫುಲ್ಲಾಂ ತುರಾಂಬಿಲಿಂ ಚಾಂಗ್‌ತಿಂ ತುಮಿ ಕೊಣಾಕ್ ದಿಲ್ಲಿಂ?
ಸಮುದ್ರಾಚೆ ವೆಳೆರ್ ಸಾಂಡಿಲಿ ತೆಂಡು ಫಾಡಿ
ಥಂಯ್ ಸುಟ್ಲಿ ಮ್ಹಜಿ ಕೆಸಾಂಚಿ ವೊಲಿ
ಥಂಯ್ ಮ್ಹಜಿ ಫುಲಾಂ ನಿಸರ್‍ಲಿಂ.'

ಹಾಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ 'ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಣ' ತಸಲೆ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಖೆಳ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಅಬಿನಯ ಸವೆಂ ಕೇರಳೀ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಆಸ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾ.

ಅಶೆಂ, ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ವಯ್ರ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆ ಪ್ರಭೇದ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಕಾಜಾರಾ ಸೊಭಾಣಾಂಕ್ (ತಾಂತಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾ ಪ್ರಕಾರ್) ವೊವ್‌ಯೊ ಆನಿ ವೇರ್‍ಸಾಂಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ಖಾಸ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಜಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ.

ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾ ಸಾಂಗಾತಾ:- 1. ಗಾಣಾಂ (ಭುರ್‍ಗ್ಯಾಂಕ್ ನಿದಾಯ್ತಾನಾ, ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಲಾಯ್ತಾನಾ ಭಂವ್ಡಾಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಂದರ್‍ಭಾಂನಿ)

ಭುರ್‍ಗ್ಯಾಕ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ನಿದಾವ್ನ್ ಆವಯ್ ರಂಗೀನ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯಿತ್, ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಬಾಳ್ ನಿದೆನ್ ರ್‍ಘುಮ್ತಾ ಆನಿ ಸ್ವಪ್ಣಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಬಿತ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಪಾಂಯ್ ದವರ್‍ತಾ. ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ, ಭುರ್‍ಗ್ಯಾಂಕ್ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಗಾಣಾಂ ಹರ್‍ಯೆಕಾ ಭಾಸಾಂನಿಯಿ ಪಳೆಂವ್ಕ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲಿ ಏಕ್ - ದೋನ್ ಗಾಣಾಂ ಪಳೆಂವ್ಯಾಂ ತರ್:

1. ದೊಲ್ ಬಾಬಾ ದೊಲ್
ಪೊದೆರಾನ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಬೊಲ್
ಪೊದೆರ್ ದುಡು ಸಾಂಗ್ತಾ ಚಡ್

ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ಪರ್ರ್ಯಾನ್ ವ್ಹರ್.
ಬಾಬ್ ರಡತಾ ರಡತಾ
ಪೊದೆರ್ ಬೊಲ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಪೊರ್ತಿತಾ?
ಬಾಬ್ ರಡ್ಲ್ಯಾರ್ ರಡುಂ
ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ನಾಕಾ ಮ್ಹಾಕಾ.

2. ದೊಮ್ಸುಲ್ಯಾರೆ ದೊಮ್ಸುಲ್ಯಾ
ಉಂಬ್ರಾ ಮುಕಾರ್ ಪೊಣ್ಸುಲ್ಯಾ
ಫಾತೊರ್ ಮಾರಿ
ಬಾಬಾಕ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ
ಪೊಣೊರ್ ಫಾಡಿ
ಚಾರಿ ಕುಶಿಂ ಮಾರಿ
ಬಾಬಾಕ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ
ಘೊರೆ ಬುರ್ಕಾಯ್.

3. ಆಗಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಪಾಪಾಕ್ ದೆಕ್ಲಲೊ
ದೆಕ್ಲಲೊ ಸಾಯ್ಬಾ ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಪಾಪಾಕ್
ಮಿಸಾಕ್ ವೆತಾಲೊ .
ಆಗಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಮಾಮಾಕ್ ದೆಕ್ಲೊಲಿ
ದೆಕ್ಲೊಲಿ ಸಾಯ್ಬಾ ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಮಾಮಾಕ್
ಬಾಬಾಕ್ ಕಲ್ಸಾಂವ್ ಶಿಂವ್ತಾಲಿ.

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಗಾಣಾಂ ಆತಾಂಯಿ ಜರೂರ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಹ್ಯಾ ಗಾಣ್ಯಾಂನಿ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲೊ ಭರ್ಮ್ ನಾ.

ಆವಯ್ಪಣ್ ವ್ಹಡ್ ಏಕ್ ಭಾಗ್. ಆವಯ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾಕ್ ಧಲಯಿತ್ ವಾಂಜ್ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚಿಂ ಖೆಳ್ಕುಳಾಂ ಕರ್ತಾ.

ಸಾಂಜ್ ಜಾಲಿ ವಾಂಜ್‌ಚ್ ನಾಲಿ
ಆನಿ ಧಂಸ್ತರ್ ಬಾವ್ಡಿ ಕಾಂಟಳಲಿ
ಲೆಂಕುರ್‌ವಾಳಿ ವಸ್ತುರಾಂ ಘಾಳಿ
ವಾಂಜ್ ಪಾಪಿಣ್ ಬಸೊನ್ ದುಕಾಂ ಗಳಿ.

ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಬಾಳಾಕ್ ಪಾಂವ್ಕ್ ಕಿತೆಂ ದೀಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿ ಆವಯ್. ಹುನ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ದೂದ್ ಚೊಕುಲ್ ಪಿಯೆಲೊ, ಗಾಯ್ಚೆಂ ದೂದ್ ಕಾಡ್ನ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ:

ಜೈಗೊ ಜೈ ಬೊಕ್ಲಾನ್ ಕೆಲಿ ಸಾಯ್
ಆನಿ ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಗಾಯ್ ಬಾಳಾ
ದೂದ್ ಪಿಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್
ದುದಾಚೆ ಭುಕೆ ಕಿತೆಂ ತುಕಾ ದೀಂವ್
ಕಡ್ಯಾ ದುದಾಚೆ ಬಾಳೆ ಸಯ್ ಲಾಂವ್
ಗಾಯ್ ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ ದೂದ್ ತಾಟ್ಯಾಂತ್
ಆನಿ ಮ್ಹಜೆಂ ಬಾಳ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ನಿದ್ರಾ ಕರಿ
ಎಗೆ ಎಗೆ ಗಾಯೆ ಖಾಗೆ ತುಂ ಕುಂಡೊ
ಬಾಳಾಕ್ ದೀ ಉಂಡೊ ಲೋಣಿಯಾಲೊ.

ಪಾಳ್ಣೆ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಆವಯ್ಕ್ ಬಾಳಾಚ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾ ಧಯ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಉಡಾಸ್ ಆವಶ್ಯ್ ಯೆತಾ. ಸಮ್ಜಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ಕಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಭಾವಾ-ಭಯ್ಣಿಚೆಂ, ಮಾವ್ಯಾ-ಬಾಪ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ವರ್ಣನ್ ಕರ್ತಾ:

ವಾಟೆ ವಯ್ಲ್ಲಿಂ ಘರ್ ತಾನೆಚೆಂ ಪಿವಾನ್
ಆನಿ ನಿತಿಚೆಂ ದಿವಾನ್ ಬಾಳ್ ಆಜೊ ತುಜೊ
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ನ್ಹಂಯ್ತ್ ಬೋವ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಖುಬೆ
ಆನಿ ಮುಂಡಾಸ್ಗಾರ್ ಉಬೆ ಬಾಳೆ ಮಾವ್ಯೆ ತುಜೆ
ದಮಸ್ಕಾಚೆ ಸತ್ರೆ ಮೊತ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಬಾಳ್ಯೊ
ಆನಿ ಸತ್ರೆತಾಳಾ ಉಬ್ಯೊಗೆ ಭಯ್ಣಿ ತುಜ್ಯೊ
ತೆಣೆ ಕೋಣ್ ಎತಾ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ಕೊಬಾಯೆಚೊ
ಭುರ್ಗ್ಗೊ ಸೊಬಾಯೆಚೊ ಬಾಳಾ ಮಾವ್ಯೊ ತುಜೊ
ಮಾವ್ಯೆ ಆನಿ ಬಾಪ್ಲೆ ಗಂದಾಚೆ ತಿಳೆ
ಜಳೊಂವ್ ಬಾಳೆ ದಿವೆ ತುಜ್ಯಾ ಆಜ್ಯಾಳಾಚೆ.

ಇತ್ಲಿಂ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ ಕಿತೆಂ ದಿತಾಯ್? ವಿಚಾರ್ ಕರಿ ನಿದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾಲಾಗಿಂ. ತುಜ್ಯಾ ಆಂಜಾಳ್ ನಿದೆಂತ್ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಆಮ್ಚೆ ಪಾಸುನ್ ವಿನಂತಿ ಕರ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾ.

ಇತ್ಲಿಂ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯ್ಲಿಂ ಹಾಂವೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಾಗ್?
ಆನಿ ಬಾಂಬ್ಯೆಂತ್ ನಿದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಬರೆಂ ಮಾಗ್.
ಗಾಣಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ನಾರಿಕ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ಪಾಗ್?
ತುಜ್ಯಾ ರಜಾರಾಂತ್ ಆಜೆಕ್ ಆವ್ಕ್ ಮಾಗ್.

ಆಜ್ಯೆನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಉಸ್ಕ್ಯಾರ್ ದವರುನ್, ತಾಚೆ ಮೋವ್ ಹಾತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹಾತಾಂನಿ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ 'ಬೊಬೊ ಭಾಜ್ತಾನಾ' ಬಾಳ್ ಕಿಡ್ಕಿಡೊನ್ ಹಾಸಾತ್ ಆನಿ ಆಜ್ಯೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಪಾಟಂ ಮುಕಾರ್ ಧಲಾತ್.

ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ವ್ರೊಟ್ಟೆ ಕಯ್ಯಾರ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಮಾಮ್ ಯೆತಾ ಘೊಂಡ್ಯಾ ಬೊಯ್ಯಾರ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಮಾಲ್ತೆಂತ್
ಬಾಯೆ ತುಜಿ ಮಾವ್ಶಿ ಯೆತಾ ಘಾಲ್ಕೆಂತ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಮಾಲ್ಬುಲಾಂತ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಬಾಪ್ಪು ಯೆತಾ ಮಾಂಚಿಲಾಂತ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಗೊಡಾಚೆ
ಘೊಡ್ಯಾರ್ ಬಸೊನ್ ಬಾಪ್ಪು ಯೆತಾತ್ ಬಾಯೆಚೆ.

ಧಲ್ಗೊ ಬಾಯೆ ಧಲ್
ಧಲಾ ಪೆಲ್ಯಾನ್ ಕೋಲ್
ಕೊಲಾಕ್ ಪೆಟ್ಲೊ ಉಜೊ
ಬಲಾವ್ ಕೆಲೊ ತುಜೊ
ಕೊಲ್ ಗೆಲೊ ಲಾಸೊನ್
ಬಾಯ್ ಗೆಲೆಂ ಹಾಸೊನ್.
ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮಾಮಾ ಬಡಯ್ತಾಯ್?
ವೊಡಾಚಿ ತಾಳಿ ಝುಡಯ್ತಾಯ್?
ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಉಬೊ ಮ್ವೊರ್
ಮ್ವೊರ್ ಮ್ವೊರಾ ಕಾಂಟೆರಾ
ಸುಕ್ಣಿಂ ಉಬ್ಲಿಂ ಗೊಂಟೆರಾ
ತ್ಯಾ ಮೊರಾಚ್ಯೊ ಕಾಡಿನ್ ಕಾತಿ
ಜೊಳಿನ್ ವಾತಿ ಸಗ್ಳೆ ರಾತಿ.

ಸಾರಸ್ವತ್ ಆವಯ್ ಘುರ್ಸ್ಯಾಕ್ ಧಲಿಯ್ತಾನಾ, ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಸುಂದರ್ ಗಾಣಾಂ ಗಾತಾ:

1. ಅಡ್ಡುಗುಲು ಮಡ್ಡುಗುಲು ಧೈಂಯಾಚೆ
ಪಿಂಪೆ ಪೇಶ ಗಂಧಾಚೆ
ಗಂಧಾ ಲೋಟ ವ್ಹಾಂವಣ ತಾಚಿ
ರಾಕ್ಷಸಾ ರಾಣಿ ಜೋಯ್ತಾಚಿ
ಕೂ .... ಮ್ಹಣಾರೆ .... ಕೂ ... ಮ್ಹಣಾ.

2. ಮಾಂಕಡಾಚಿ ಪಿಲಾ
ಘೋವ ಖಿಂಯಿ ಗೆಲಾ?
ತಾಯುಕಳ್ಯಾಚಿ ಬಡ್ಡಿ ಘೆವ್ನು
ಡೋಳು ವ್ಹಾಜವ್ಯಾಕ ಗೆಲಾ
ಕೊಳಾಚ್ಯಾ ಬಾಮ್ಯಾ
ಪರಬ ಕೆನ
ಫಲತಾ ಎನ್ನ
ಡಾಂ ಕುಂ ಜಾತ್ತಾ.

2. ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ

ಮನ್ಶಾಂ ಮದೆಂ ಜೆ ಸಬಾರ್ ಥರಾಂಚೆ ಬಾಂದ್ ಆಸ್ತಾತ್, ಹಾಂಕಾಂ ಥಿರ್ ಕರುಂಕ್ ಯಾ ಅಥಿರ್ ಕರ್‍ಸ್ ಉಡಂವ್ಕ್ ಭಾಸ್‌ಚ್ ಆಯ್ದ್. ಹೆಂ ಆಯ್ದ್ ಜಾಣ್ತಿಕಾಯೆಚೆಂ ಆನಿ ನಿತಿಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್ ಜಾತಾ - ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಪಿಂ, ನಾಸಾಚೆಂ ಆನಿ ದುಕಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಥೊಡ ಪಾವ್ಪಿಂ, ಆದಿಂ ಮಾಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮೊಗಾ-ರಾಗಾ, ನಿತಿ-ಅನಿತಿ, ಸಂತೊಸ್-ದುಕಾ ಮದೆಂ ಝುಜ್ ಚಲತ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಆನಿಕ್‌ಯಿ ಚಲ್ತೆಲೆಂ. ಹೆ ಘುಸ್ಪಡಾಯೆ ಜಿಣಿಯೆ ವಿದಾನಾ ಮದೆಂ ಅಸ್ಯೊಗಾಚೆಂ ಜಿಂ ಲೋಕಾಚ್ಯಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ಣಾಂನಿ ಪಡ್ತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬೊಂವ್ತಣಚ್ಯಾ ವಾರ್‍ಯಾ ವಾದಾಳಾಕ್ ಸರಿ ಜಾವ್ನ್ ತೆಂ ಕಾಳ್ಜಾಂನಿ ಜಿರ್ತಾ ಆನಿ ವಿಶಿಸ್ಟ್ ಸ್ಪಂದನಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಥಾರ್ತಾ. ಹಾಚಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಜಾವ್ನ್ ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಉಬ್ಜಾತಾತ್. ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಶಾಣೆಪಣಾಕ್ ಸಾಣೆಕ್ ಧರ್‍ಯಾರ್, ಗಾದಿ ವಿಸ್ತಾರ್ ಅನ್ಯೊಗಾಕ್ ಮಟ್ವ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಬಂದ್ ಕರ್‍ನ್ ದವರ್‍ತಾತ್. ಗಾದಿಂಕ್ ಹೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ 'ಮ್ಹಣ್ಣಿ' ಯಾ 'ಆದಗತ' ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ಉಲೊ ಮಾರ್‍ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಗೂಂಡ್ ವಿಚಾರ್ ಭರೊನ್ ವೊವ್ತಾತಾತ್ ಜೆ ಅಸ್ಯೊಗಾಚ್ಯಾ ಪರಿಶಿಕಾಯೆಚ್ಯಾ ಶಿಖರಾರ್ ಉಬೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮದೆಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ಗಾದಿ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಹೆಂ ರುಜು ಜಾತಾ.

1. ಆಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ರುಕಾಕ್ ಪೊಂಗೆರಾಚಿ ಸಾಲ್ ಲಾಗ್ತಾಗಿ?
2. ಆಮಾಸ್ ಯೆತಾನಾ ಪುನೊವ್ ರಾವ್ತಾಗಿ?
3. ಕಿರ್‍ಲ್ಲಾರ್ ಬಾವ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ವಾಸ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಯೇತ್.
4. ಉದ್ಯಾಕಚ್ಯಾ ಬಳಾನ್ ಸುಂಕಾಟ್ ಉಡ್ತಾ.
5. ಹಸ್ತಿಕ್ ಘಾಂಟ್ ನಾಕಾ.
6. ಸಂಯ್ಯಾಬಚೆಂ ಬೊಡ್ ಸಸ್ತಿಚೆಂ ಕೊಡ್.
7. ಹಾತಾಂಚೆಂ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆರ್‍ಸೊ ನಾಕಾ.
8. ಕಿಂಳ್ಬಿದ್ ವೊಂಪ್ಲ್ಯಾರ್ ಬಿಳಿದ್ ಪಿಕ್ತಾಗಿ?
9. ಯೆಂಟೊ ಲಾಸ್ಲ್ಯಾರ್ ವೋಳ್ ವೆತಾಗಿ?
10. ಪೊಟ್ ಭರ್‍ಲ್ಯಾರ್ ಘರೆ ಕೊಡು.

ಸದಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂನಿ ತಾತ್ವಿಕ್ ಉಂಚಾಯ್ ಪಳೆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್‍ಸಜಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುಂಯ್ ಭಾಟಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್, ಕೆಲ್ಯಾ-ಕುಂಬಾರಾ-ಮೊಡ್ಯೊಳಾಕ್, ಸುಣ್ಯಾ-ಮಾಜ್ರಾಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಗ್ಣಾಂನಿ ವೊಳ್ಖಾಂ ಆನಿ ಸಾದ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಆಲೊಚೆನ್ಯಾಂಕ್ ಬಂದಿತ್ ಕೆಲಾಂ. ಮೊಡ್ಯೊಳಾಚ್ಯಾ ಗಾಡ್ಯಾಂತ್ ಜಿಣಿಯೆಚೆಂ ಕೊಡು ಸತ್ ಪಳೆಲ್ಲ್ಯಾ, ಮ್ಹೊಜಿಚ್ಯಾ ವಾಸ್ರಾಂತ್ ಮನ್ಶಾಚಿ ಸಸಾರಾಯ್ ದೆಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ, ಹ್ಯಾ ಚಿಂತ್ಪಾಂಕ್ ಮಾಂದಿಜಾಯಿಬ್ ಪಡ್ತಾ. ದುಬ್ಳ್ಯಾಪಣಾಚ್ಯಾ ಕಶ್ಟಾಂಕ್, ಕಾಮ್ಗಾರಾಂಚ್ಯಾ ನಶ್ಟಾಂಕ್, ವ್ಹಡಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯೆಕ್, ತರ್‍ಣ್ಯಾ ರಗ್ತಾಚೆ ಉಚಾಂಬಳಾಯೆಕ್, ಪಯ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ದಳ್ಬಾರಾಕ್ ಸಂಪ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಗುಂತುನ್ ದವರ್‍ಲಾಂ.

- ★ ತಂಬೊ ಪ್ರೊಣ್ಯಾಂತ್ ನ್ಹಾಯ್, ದುಬ್ಳೊ ಮನ್ಯಾಂತ್ ನ್ಹಾಯ್.
- ★ ಆಟಚೊ ಕಣ್ಸೊ ಮಾಳೊ ಮೊಡ್ತಾ, ಸೊಣಾಚೊ ಕಣ್ಸೊ ಪೆಂಕಾಡ್ ಮೊಡ್ತಾ.
- ★ ಆಸಾ ಗುಲೊ, ಮಾರ್ತಾ ಉಲೊ, ನಾ ಗುಲೊ, ಪಡ್ಲೊ ಮುಲೊ.
- ★ ಆವಯ್ನ್ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ಪೋಟ್, ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಪಳೆಂವ್ಚಿ ಪಾಟ್.
- ★ ಎಕಾ ಘಡಿಯೆಚ್ಯಾ ಆಟಾಕ್ ಪಮ್ಮದಾನ್ ಖಾಡ್ ತಾಸ್ಲೆಂ ಖಂಯ್.
- ★ ಎಣ್ಸಲಾಕ್ ವಯ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್, ಸುಗ್ಗ್ರ್ ಸುಕೆಂ ಉದಾಕ್, ಕೊಳ್ಕ್ಯಾರ್ ಪರ್ಶೆಂ ಉದಾಕ್.
- ★ ಕಾನ್ ತುಟ್ಲ್ಲೆಂ ಶೆಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬೊಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೊಡೊ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ತ್.
- ★ ಕುಳ್ತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆತಾನಾ ಇತ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕುಳಿತ್ ಖಾತಾನಾ ಕಿತ್ಲೆಂ?
- ★ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಮ್ಹೊಟಿಚೆಂ ವಾಸ್ರುಂ ಸಯ್ತ್ ಪಾಯ್ ಉಕಲ್ತಾಲೆಂ ಖಂಯ್.
- ★ ಗಾಡ್ವಾಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂತಾಳಾ ಪಡೊನ್ ಮೊರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಹಸ್ತಿಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂತಳಾ ಪಡೊನ್ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ.
- ★ ಗಾದ್ಯಾರ್ ಮೇರ್ ಘಟಾಯ್, ಚೆಡ್ವಾರ್ ಫಿಯಾದೊರ್ ಘಟಾಯ್.
- ★ ಘರ್ ಆಸ್ಕತ್, ಬಾಯ್ಲ್ ಮಾಂಕಾಡ್ ತಾಚ್ಯೆ ವಯ್ರ್, ನಾ ಸಂಕಡ್.
- ★ ತೂಸ್ ಕಾಂಡುನ್ ಹಾತಾಂಕ್ ಫೊಡ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಬರಿ ತೆಂಕ್ಸ್ನ್ ಮ್ಹೊಂವ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊಂಡಾಕ್ ಪಡ್ತಾಗಿ?
- ★ ದುಬ್ಳ್ಯಾಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊರಾನಾಯೆ, ಗ್ರೆಸ್ತಾಚೆಂ ಘರ್ ಲಾಸಾನಾಯೆ.
- ★ ಧಾ ಜಣಾಂನಿ ಕಾವ್ಳೊ ಖಾವ್ನ್, ಕಾವ್ಳೊ ಖಾಯ್ನಾತ್ಲ್ಯಾಕ್ ಜಾತಿಂತ್ಲೊ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಖಂಯ್.
- ★ ಬರೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೊಕಾಲ್ ಹೊರೆತಾಚೆಂ, ವಾಯ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಾಟ್ಲ್ಯಾಚೆಂ.
- ★ ಮೂಂಜ್ ಪಳೆ ಕಾಸ್ಪಿ ನ್ಹೆಸ್.
- ★ ಮೊಡ್ವೊಳ್ ವೊತ್ ಯೆತಾನಾ ಭಿಕ್ಣಂ ಭಾಜ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್, ಪಾವ್ಸ್ ಯೆತಾನಾ ಉಂಬಾಳ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್.
- ★ ರಾತ್ಚೆಂ ಘರಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೆ, ದಿಸಾಚೆಂ ರಾನಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೆ .
- ★ ವ್ಹಡಾಚೊ ವೊಡೊ ರಾಕ್ತಾನಾ ದುಬ್ಳ್ಯಾಚೊ ತೊಡೊ ಗೆಲ್ಲೊ ಖಂಯ್.
- ★ ಶೆಟಚೊ ಬೊಯ್ಲ್ ಪಡ್ಲೊ ಗಾಂವ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಆಯ್ಲೊ, ಶೆಟ್ ಪಡ್ಲೊ ಕೊಣ್ ನಾ.
- ★ ಸರ್ಕಾರಾಚಿ ಚಾಕ್ರಿ ಮಾಜ್ರಾಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾ ವಯ್ಲಿ ಪೊಂಟಿ.
- ★ ಸುನೆಕ್ ಕಾಂಡುಂಕ್ ಘಾಲೆಂ ಖಂಯ್, ಧುವೆಕ್ ವಾಸ್ಲುಂಕ್ ಘಾಲೆಂ ಖಂಯ್.
- ★ ಓಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹುಣಾ ಖಂಯ್, ಸಾಳ್ಯೊ ದುಬ್ಳ್ಯಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹುಣಾ ಖಂಯ್, ತಾಪ್ ಗ್ರೆಸ್ತಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹುಣಾ ಖಂಯ್.

ಮೊತಿಯಾಂ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಪುರೊನ್ ಗೆಲಾಂ ತೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಹಾಂಗಾ ವಿವರುಂಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ವಾಚ್ಯಾನ್ ಎಕೇಕ್ ಗಾದ್‌ಯಿ ಮೊತಿಂತ್ ವೊರವ್ನ್ ಜಿರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಚಡಿತ್ ಸ್ವಾದ್ ಆನಿ ಅರ್ತ್ ಮೆಳಾತ್.

ಹ್ಯಾಚ್ ಸುರ್ಪಾಯೆಚ್ಯೊ ಗಾದಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಭಾಂವ್ಡಾಂಲಾಗಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

1. ದಾಂತ್ಯಾ ತುಲೆಂ ರಡ್ತಾನಾ, ಸುಪಾಂತುಲೆಂ ಹಾಸ್ತಾ
2. ತೂಪ ಘಾಲಿಲ್ಯಾ ಆಯ್ದನಾಕ ನಯ ವತನಾ.
3. ದರಿಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಮಾಸೊ ಮೊಲ್ ಕರತಾ ಪಿಸೊ.
4. ಮಾಳಪ್ಪ ಪೈಕ ಜ್ಯೊರು ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಸಂಗ್ರಮಾಕ್ ಪೇಜವೆ?
5. ಹೂನ ಪೇಜೇಕ ತೂಪ ನಾಕ್ಕಾ ಧಾಕಟಿ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ರೂಪ ನಾಕ್ಕಾ
6. ಹಾತಾ ಕಾಂಕ್ಣಾಕ ಆರತಿ ನಾಕ್ಕಾ
ಮೊಡ್ಶ್ವೊಳ್ಳ್ಯಾ ಚರಡಕ ಬಾರ್ಸೊ ನಾಕ್ಕಾ.
7. ಗೋರು ನಿಪ್ಪಯ್ಲೆ ಮ್ಹಣು ಗೊಟೊ ನಿಪ್ಪಯ್ಲಾಕಾ.
8. ಬರಿಲ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಕ ದಹ್ಯಾಂತು ಘಾತ್ತೊರು.
9. ಪಿಂಡಾಕ ಆಂಡ ಲಾಯಿಲ್ಯಾವಾರಿ.
10. ಉದಾಕಾರಿ ಬಡ್ಡಿ ಮಾರ್ಲ್ಯಾವಾರಿ ಗೋವ ಬಾಯ್ಲ ಎಕುಚಿ

ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಗಳ್ಸಿಲ್ಲೆ ಪ್ರಾಸ್, ಅನುಪ್ರಾಸ್, ಯಮಕ್, ಅಲಂಕಾರ್, ಉಪಮಾ, ರೂಪಕ್, ಪ್ರತಿಮಾ ಆನಿ ಸಂಕೇತಾ ಹೆರಾಂ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಗಾದಿಂಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ದೀನಾಂತ್.

ಹುಮಿಣ್ಯಾಂಕ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾರ್ಕೊನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭುಂಯ್ ತಶೆಂ ಆಕಾಸಿಂ ಆಪ್ಣೆ ಪಳೆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಆಸಾ ತಶೆಂ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಸೊಬ್ ನಾ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾಚ್ ಗಜಾಲಿಂಕ್ ವಿಂಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ವೀಣುನ್ ಎಕಾ ಸಮಸ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಗುಂತ್ಲ್ಯಾರ್ ಮೋಲ್ ಯೆತಾ. ಹೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ಪಾಟ್ಲೆಂ ಥಳ್. ಹುಮಿಣ್ಯೊ ವಿಚಾರ್ತೆಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಜವಾಬ್ ದಿತೆಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮೆಂದ್ವಾಕ್ ಮೊತಿಕ್ ಖುಶಾಲಾಯ್ ಜ್ಞಾನ್ ಹಾಡ್ನ್ ದಿತಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಾಣ್ಯಾ ನೆಣ್ಯಾ ಮದೆಂ ಝುಳ್ಕೊಂಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ದೆಕಿಕ್ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾತ್:

1. ಅಂತ್ರಳಾರ್ ಥೊರುಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಕೊಯ್ತೊ (ಚೇಂಚ್)
2. ಆಣ್ಸ ರುಕಾರ್ ನೊವ್ಶಿಂ ಫಳಾಂ. (ನಾತ್ಸೊ)
3. ಕಣ್ಕೆಚ್ಯಾ ಬೊಲ್ಯಾಂತ್ ಸೊಸ್ಯಾಚಿಂ ಪಿಲಾಂ (ಉವೊ)
4. ಕಾಳ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ಕಾಳೆಂ ಮಾಜಾರ್. (ಭಾಣ್ಕೆರೆಂ)
5. ಕೊವ್ಡೊ ರಾಯ್ ಮಾತಿ ಖಾಯ್, ತೀನ್ ತಕ್ಲ್ಯೊ ಧಾ ಪಾಯ್. (ನಾಂಗೊರ್, ಕೊಸ್ಪಿ, ಜೋತ್)

6. ಗೆಂದಾ ಚರೊಂನ್ ವತಾ, ಕಾಠಿ ಪಾಟ್ಯಾನ್ ವತಾ. (ಗುಡೊ ಲಾಸ್ತಾ, ಪಾಟ್ಯಾನ ಗೊಬೊರ್ ಜಾತಾ)

7. ಹಾಮಾ ಪಕಳ್, ಪಂದಾ ಪ್ರೊಕಳ್, ವಲ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಕಾಪಣ್. (ಪಾಕಂ ಶಿಂಪ್ಲೆಂ)

8. ತೀನ್ ಪಾಯಾಂಚೊ ತಿಕ್ಲೊ ಘೊಡೊ ಪಾಟೆರ್ ಬಸ್ಲಾ ಕಾಳೊ ಚೆಡೊ (ರಾಂದೊಣ ಆನಿ ಮೊಡ್ಕಿ)

9. ಬಾರಾ ಪದ್ವ್ಯೊಳಿಂ ಆಟ್ ಅಡೊಳಿಂ, ಚಾರ್ ಚೌಕೊಳಿಂ, ದೋನ್ ಮಾಣ್ಕ್ಯೊಳಿಂ (ದುಕ್ರಾಚೆ, ಸುಣ್ಯಾಚೆ, ಗೊರ್ವಾಚೆ, ಬಕ್ಡೆಚೆ ಬೊಂಬ್)

10. ಭಾಂಗಾರಾಚೆ ಬುಲಿಂತ್ ರುಪ್ಯಾಚೆ ಪ್ರೊಡ್. (ಮಿರ್ಸ್ಯಾಂಗೆಚ್ಯೊ ಬಿಯೊ)

11. ಮುರೊ ಪೊಂಡ್ಲೊ ಮಾತಿ ಮೆಳ್ಳಿ, ಮಾತಿ ಪೊಂಡ್ಲಿ ಖಿಡಾಪ್ ಪೊಂಡ್ಲೆಂ ಕೆಡ್ ಮೆಳ್ಳಿ, ಕೆಡ್ ಪೊಂಡ್ಲಿ ಉದಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. (ನಾರ್ಲ್)

12. ಪರ್ವಳಿಕ್ ಕುಂಡ್ಲೆ, ಜಕಿಯಾಲ್ ಧಾಂಕ್ಲೆಂ, ಪಿ ಹುಮಿಣ್ ಪಾರ್ಕಿನಾತ್ಲ್ಲಿ ಜಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂ. (ಕಾಲ್ಸ್ ಆನಿ ಪಾತೆನ್)

13. ಸರ್ ಸರ್ವಾಲಿ ಸರ್ಗ್ರಾರ್ ಗಲಿ, ಆವಯ್ ಮಲಿ, ಧುವ್ ಜಲ್ಮಾಲಿ. (ಪಾಲ್ ಆನಿ ಸಾಂಗ್)

14. ಆಕಡ್ ಪಾಕಡ್ ತಾಂಬ್ಯಾ ಭಾಣ್, ಬತ್ತಿಸ್ ರುಕಾಂಕ್ ಏಕ್ ಪಾನ್. (ಜೀಬ್)

15. ಲ್ಹಾನ್ ಅಸ್ತಾನಾ ಕಾಪ್ಡಿ ನ್ಹೆಸ್ತಾ, ವ್ಹಡ್ ಜಾತಚ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡಯ್ತಾ. (ಕೀರ್ಲ್)

ಅಸಲ್ಯಾಂ ಶೆಂಬರೊಂ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ತಕ್ಲಿ ಖಿರ್ಟ್ತಾನಾ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಭೊಗ್ತಾ, ಪ್ರರಾಸಣ್ ಮಾಜ್ವಾತಾ ಆನಿ ಜಿಕ್‌ಲ್ಲೊ ಸಂತೊಸ್ ಲಾಬ್ತಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂಚಿ ಜಿಣಿ, ಸಂಯ್ಮ್, ವ್ರೊಡ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಗಾದಿಂನಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ ತೆಂ ಶೀಳ್ಕ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಕಳ್ತಾ. ಅಸಲ್ಯೊಚ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಹ್ಯೊ ಸಾರಸ್ವತ್ ಘರಾಂನಿ ಮೆಳ್ತಾತ್:

1. ತೀಕ ತೀಕ ಪಾನ ಕರ್ಬಲ್ಯಾಂಚೆ ರಾನ
   ತೆಜ್ಜೆ ನಾಂವ ಸಾಂಗಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತುಕಾ ಉರ್ನಾ ಮಾನ. (ಅಲೆಂ)
2. ದಣ್ಯೊ, ದಣ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಕುಡವ್ರ ಕುಡವಾ ವಯ್ರಿ ಸಿದ್ದೆ
   ಸಿದ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಗುಡ್ಡೊ ಗುಡ್ಡ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಕರಡ
   ಕರಡಾ ವಯ್ರಿ ಗೊರವ ಚರತಾ. (ಮನಿಸ್)
3. ಹಡ್ಡ್, ಹಡ್ಡ್ಯಾ ಭಿತ್ತರಿ ಖಿಡ್ಡ್ ಖಿಡ್ಡ್ಯಾ ಭಿತ್ತರಿ ಶಂಯಿ ಶಂಯಿ ಭಿತ್ತರಿ ತೀರ್ಥ. (ನಾರ್ಲ್)
4. ಘರಾಂತ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ತುಕ್ಕಾ ನೀದ ಪಡನಾ (ದಾಗಿಲ್)
5. ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ದೇವಾಕ ಮೂಸ ಆಪ್ಲ್ಯಾನಾಚಿ. (ಉಜೊ)
6. ದಿಸ್ಸಾಕ ಕಳ್ಳೊ ರಾತ್ತೀಕ ಫ್ಲೂಲ (ಮಾಂಟ್ರಿ)
7. ಮುಟಾರಿ ಬಸ್ಲಾ ಟೊಪ್ಲಿ ಘಟ್ಟಿ ಮಾಕ್ಯಾನ ಆನಾಚಿ ಪಾಂಯ್ಯಾಂ ಲೋಟು. (ಕೆಂಕ್ಡ್)

8. ತಾಂಬ್ಡೆ ತೊಂಡಾ ಸಾಯ್ಬಾ ಪಾಟ್ಲೆನ ವಟ್ಟು ಚೆಯ್ದ (ಕೆಂಳ್ಸೊ)

9. ಘಾಟಾರು ಸಾನು ತೀನಿ ಕಲವಂತ ಆಯ್ಲೆ ಎಕ ತಳ್ಯಾ ಗೆಲೆ
ಎಕ ರುಕಾರಿ ಗೆಲೆ ಎಕಾ ಹಿಂಡಾಂತು ಗೆಲೆ. (ಸಾಳಕ್, ಸಾಂಪೆಂ, ಕೇದಗ್)

10. ಚುನ್ನೊ ಕಾಡಿಲೆ ಘರ ವಚ್ಚಾಕ ವಾಟ್ ನಾ. (ತಾಂತಿಂ)

3. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆ ಅಲಂಕಾರ್

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದಿಸ್ಪಡ್ಯಾ ಉಲವ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಆಮಿ ಕಿತ್ಲೆಶೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ವಿವಿದ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಥರಾಂಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಲಂಕಾರ್, ಸಾಂಗ್ಣಿ ಉಲವ್ಣ್ಯಾಚೆ ಮತ್ಲಬ್ ವಾಪರ್ತಾಂವ್. ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ನೆಣಾ ಆಸ್ಚ್ಯಾ, ಹಳ್ಳೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಶಿಕಾಪ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಥಾವ್ನ್ ತೆ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಚೆ ಚಡ್. ತಾಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ದಾಟ್ ಪುಸ್ತಕ್‌ಚ್ ಘಾಯ್ಸ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಹಾಂತುಂ ಆಮ್ಚೆ ಮದೆಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಚೆ ತಸಲೆ 'ಅಲಂಕಾರ್' ದಿಲ್ಯಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಸೆಚಿ ಸೊಭಾಯ್, ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ತಾಂತುಂ ಧರ್ ಧರ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್:

ಭಾಶಾಲಂಕಾರ್		**ಅರ್ತ್**
ತಾಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ ರಗತ್ ನಾ	-	ತಾಕಾ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಪಾಪ್ ಜಿರ್ಲೊತ್ ನಾ.
ದೊಳ್ಯಾಕ್ ದೊಳೊ ಲಾಗೊಂಕ್ ನಾ	-	ನೀದ್‌ಚ್ ಪಡೊಂಕ್ ನಾ.
ಮೂಸ್ ಆಂಬುಡ್ಚೆ	-	ಗರ್ಜೆಕ್ ಪಡಾನಾತ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆಂ.
ಆಪ್ಲೊ ಹಾತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್	-	ದುಸ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಆಧಾರ್ ನಾ.
ಮಾಸ್ಕೆಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟ್ಲಾ	-	ಮಾಸ್ಳಿ ಮೆಳಾನಾ
ಮಾಂಕ್ಡಾ ಸರ್ಗಾಕ್ ಗೆಲಾ	-	ನಿದ್ಲಾ
ತೊ ಗೊಡ್ ತುಕ್ತಾ	-	**ತೊ ಝುಮೆತಾ**
ಪಿತುಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಚಿ	-	ಘುಟ್ ಕಳಿತ್ ಕರ್ಚೊ.
ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಖೊವ್ಯಾಂ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾಂತ್	-	ತಾಕಾ ಹಂಕಾರ್ ಚಡ್ಲಾ.
ತಾಚ್ಯಾ ಹರ್ಷ್ಯಾಂತ್ ಊಬ್ ನಾ	-	ತಾಕಾ ಧಯ್ರ್ ನಾ
ತಾಚೆ ಹಾತ್ ಹುನ್ ಕರ್	-	ಲೊಂಚ್ ದಿ
ತೊಂಡಾಕ್ ಜೀಗ್ ಘಾಲಾಂ	-	ರಾಗಾನ್ ಉಲಯ್ನಾ.
ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಬೋಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರೀ ದಿಸನಾ	-	ಕಠೀಣ್ ಕಾಳೊಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ದಿಸನಾ.
ಶಿರ್ ಪಳೆವ್ನ್ ದಾಗ್ ದಿ	-	ಚೂಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಘಾವೊತಿ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಚಿ
ತುಜ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಕೊಣೆ ಹಾತ್ ದವರ್ಲಾ?	-	ಕೊಣೆ ತುಕಾ ವಾಯ್ಟ್ ಬೂದ್ ಶಿಕಯ್ಲ್ಯಾ?
ಪಾಟೆ ನಾತ್ಲಿಂ ರಯ್ಲಾಂ ಸೊಡ್ತಾ	-	ಪೊಕೊಳ್ ಉಲವ್ಣೆಂ

ತೆಂಕ್ಡೆನ್ ವ್ಹೊಂವ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಪಳೆತಾ - ಅಪ್ಣೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ಹೆರಾಂ ಕರ್‍ನಾ ಕರುಂಕ್

ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತಿ ಘಾಲ್ತಾ - ಫಟಯ್ತಾ

ಭಾಗೊನ್ ಕಾಂಟೊ ಜಾಲಾ - ಜಿವಾನ್ ಅಸ್ಕತ್ ಜಾಲಾ

ತಾಕಾ ದೋನ್ ಸುತ್ತು ಉಣೆ - ತಕ್ಲೆನ್ ಅಸ್ವತ್ ಜಾಲಾ

ಕುಂಕ್ವಾ ನೀದ್ ಕಾಡ್ಲಿ - ಲ್ಹಾನ್ಶಿ ನೀದ್ ಕಾಡ್ಲಿ

ತಾಚೆ ತಕ್ಲೆಂತ್ ಶೆಣ್ ಆಸಾ - ದಾಡ್ಡ್ಯಾ ತಕ್ಲೆಚೊ

ತೊಂಡಾಂತ್ ಬೊಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರಿ
ಚಾಬೊಂಕ್ ಕಳನಾ - ಭಾರಿ ಸಾದೊ

ತಾಣೆ ಲಾಟ್ ಘಾಲಿ - ಪರೀಕ್ಷೆಂತ್ ಫೆಯ್ಲ್ ಜಾಲೊ

ತೆಂ ಪುಸುನ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯೊ ಪೊಳೊ - ನಿಮಾಣೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ

ದೊಡೆ ಸಬ್ದ್ : ದೊಡೆ ಸಬ್ದ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಉಲಿವ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಮುಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾತ್. ಹೆ ಆಮ್ಚೆ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ದರಬಸ್ತ್ ಆಸಾತ್. ದೊಡೆ ಸಬ್ದ್ ವಿವಿದ್ ಥರಾಂಚೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಹಾಂತ್ಲೆಂ ಥೊಡ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಶೆ ಆಸಾತ್.

a) ಎಕ್‌ಚ್ ಅರ್ತ್ ಆಟಾಪ್ಚೆ ತಸಲೆ: (ಹಾಂಚೊ ದೊನಾಂಯ್ಚೊ ಅರ್ತ್ ಎಕ್‌ಚ್)

'ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್' 'ಭುರ್ಗಿಂ-ಬಾಳಾಂ' ಖೆಳ್ತಾತ್.

'ಸುಕ್ಣಿಂ-ಸಾವ್ಜಾಂ' 'ಚಿಲಿಪಿಲಿ' ಕರ್ತಾತ್. 'ದಾನ್ - ಧರ್ಮ್' ಕರಿಜಾಯ್.

ತೊ ಜಿವಾನ್ 'ಧಾಟೊ-ಮೊಟೊ' ಆಸಾ. ತಾಚೆಂ 'ಧ್ಯಾನ್-ಮನ್' ಪಯ್ಶ್ಯಾಂಚೆರ್

ತಾಕಾ 'ಗತ್-ಆಧಾರ್' ನಾ. ಹೆಣೆ 'ನರ್-ಮನಿಸ್' ಘುಂವ್ತಾನಾ.

ತಾಣೆ ಮ್ಹಜೆ 'ಹಾಲ್-ಹವಾಲ್' ಕೆಲೆ. ಸೊಮಿಯಾನ್ ಖುರ್ಸಾರ್ 'ಕಳ್ವಳೆ-ವ್ಹಳ್ವಳೆ' ಸೊಸ್ಲೆ

ತೊ 'ಖಾವ್ನ್-ಜೀವ್ನ್' ಕುಲ್ಲಾಂ ಕಾಡ್ತಾ.

b) ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಅರ್ತ್ ಆಸೊನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಅರ್ತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ತಸಲೆ:

'ಅಂಗ್-ಪಾಂಗ್' 'ಅಂಗ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಜಾಣಾಂವ್.' 'ಪಾಂಗ್' ಹಾಕಾ ಅರ್ತ್ ನಾ

ತುಕಾ ಕಿತ್ಲಿ 'ಆಸ್ತ್-ಪಾಸ್ತ್' ಆಸಾ?

ಆಮಿ 'ಎಕಾಮೆಕಾ' ಆಧಾರ್ ದೀಜಾಯ್.

ತೊ 'ಘಟ್-ಮೂಟ್' ಆಸಾ.

'ಮ್ಹಾರಾಂ-ಘೊರಾಂನಿ' ರಾಂವ್ಚೊ ಜಾಗೊ ತೊ.

ಹಾಂವೆಂ ತಾಂಕಾಂ ತಾಚಿ 'ವಳೊಕ್-ಪಾಳೊಕ್' ಕರ್ನ್ ದಿಲಿ.

ತೆ ಆಮ್ಚೆ 'ಸಯ್ರೆ-ಧಯ್ರೆ'
ಆಮ್ಗೆರ್ 'ಪಿಡಾ-ಶಿಡಾ' ಚುಕ್‌ಲ್ಲಿ ನಾ.
ತಾಂಗೆರ್ 'ಜಾಗ್-ಮಾಗ್' ನಾ.

c) ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಪೂರಕ್ (Supplementary) ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೆ ತಸಲೆ:

ಸಕಾಳಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವೆಂ 'ಅನ್-ಉದಕ್' ಆಪ್ಡೂಂಕ್ ನಾ
ಆಯ್ಚೆಂ ನಿಸ್ತೆಂ 'ಆಂಬ್ಯೆಂ-ತಿಕ್ಯೆಂ' ಜಾವ್ನ್ ಬರೆಂ ಆಸಾ.
ಉಜ್ಯಾಂತ್ 'ಕೀಡ್-ಮೂಯ್' ಲಾಸೊನ್ ಗೆಲಿ.
ತಾಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ 'ಮಾಸ್-ಪೊಳಿ' ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.
'ಸುವಿ-ಸುತ್' ಹೆವ್ನಿನ್ ದಿ.
ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ 'ಶಿಂವ್ತಿ-ಮೊಗ್ರಿಂ' ಮ್ಹಾರ್ಗ್ ಆಸ್ತಾತ್.
ಹಾಂವ್ 'ಸುರ್-ಸೊರೊ' ಪಿಯೆನಾ.
ತುಕಾ 'ತಾನ್-ಭುಕ್' ಲಾಗಾನಾಂವೆ?
ಆಮ್ಕೊ 'ಕಾಫಿ-ಫಳ್ಹಾರ್' ಜಾಲೊ.

d) ಎಕಾಮೆಕಾ ವಿರೋದ್ ಅರ್ತ್ ದಿಂವ್ಚೆ ತಸಲೆ:

ತೊ 'ದೀಸ್-ರಾತ್' ವಾವುರ್ತಾ.
'ಆಪ್ಲ್ಯಾ-ಪೆಲ್ಯಾಚೊ' ಮೋಗ್ ಕರಿಜಾಯ್.
'ಭಾಯ್ರ್-ಭಿತರ್' ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಧಾಂವ್ತಾಯ್?
'ಚಡ್-ಉಣೆ' ಕರ್ನ್ ತಾಕಾಚ್ ದಿ.
'ಲ್ಹಾನ್-ವ್ಹಡ್' ನಾರ್ಲ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಆಸಾತ್.
'ದುಬ್ಳೊ-ಧಾಕ್ಟೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಭೇದ್ ಕೆದಿಂ ದಾಕಯ್ನಾಯೆ.
'ಪಾದ್ರಿ-ಮಾದ್ರಿ' ದೆವಾಚಿ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ತಾತ್.
'ಆಜ್-ಕಾಲ್' ತಾಂದುಳ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಕಶ್ಟ್
ತುಕಾ ತಾಚೆಂ 'ತಾಳ್-ಮೂಳ್' ಕಳಿತ್ ನಾ.
ಆಮಿ 'ಭಾವ್-ಭಯ್ಣಿ'.
ತುಜಿಂ 'ಪೂತ್ - ಸುನ್' ಖಂಯ್ ಆಸಾತ್?
'ಅಲ್ತಡಿ-ಪಲ್ತಡಿ' ಗೆಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ರೆಂದೆರ್ ಮಾಮ್ ಬೊಶಿಲಾ ಮಾಡಾರಿ.

e) ವಸ್ತುಂಚಿ ವಿಶೇಶತಾ ದಾಕಂವ್ಚೆ ತಸಲೆಂ:

ತೊ ಬಾರೀಕ್ 'ಓರಾಕಾಡಿ' ಜಾಲಾ.
ಹೆಂ ಎಪ್ಲ್ 'ಗೊಡ್ ಸಾಕರ್'.
ಆಜ್ ಪೆಜ್ 'ಆಳ್ಶಿ ಬಜಾರ್'.
ಆಯ್ಚೆಂ ನಿಸ್ತೆಂ 'ಖಾರ್ ಕೊಟ್ಪಾಸ್'.
ಆಜ್ ಮಾಸ್ಳಿ 'ಮ್ಹಾರ್ಗ್ ಉಜೊ'.
ತೆಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ 'ಲಾಂಬ್ ತೆಂಕ್ಡಿ' ನ್ಹಂಯ್‌ಗಿ?
ತೆಂ ವಕಾತ್ 'ಕೊಡು ಖಾಜ್ರೊ',
ತಾಚೆಂ ಘರ್ 'ವ್ಹಡ್ ಜಯ್ತ್' ಆಸಾ.

f) ಉದ್ಗಾರ್ ಆಟಾಪ್ಚೆ ತಸಲೆ:

'ಹಾಯ್ ಹಾಯ್' ಸಂಸಾರಾ!

'ತಾಟ್-ಪಾಟ್' ಕರ್ನ್ ವ್ಹಾಜಯ್ಲೆಂ.

'ಕಟಾ ಕಟಾ!'

4. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗಾಳಿ: ಗಾಳಿ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ 'ಪಾಡ್ ಸಬ್ದ್' ಅಮ್ಚೆ ಮತಿಕ್ ಯೆತಿತ್. ಪುಣ್ ಹಾಂಗಾಸರ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ 'ಗಾಳಿ' ಅಮ್ಚ್ಯಾ ರಾಗ್ ಆಮಿ ಜೆರಾಲ್ ಥರಾನ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಅಲಂಕಾರಾ ಸಂಗಿ ಕಾಡ್ಟಿ ರೀತ್. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್: ಘರಾಂನಿ ಭುರ್ಗಿಂ ಆವಯ್ನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕಾನಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಯ ತಿಕಾ ಉಪದ್ ದೀವ್ನ್ 'ತಿಚೆ ಬಾರಾ ಬೆಸ್ತಾರ್ ತೆರಾ ಸುಕ್ರಾರ್' ಕರ್ತಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಿಕಾ ರಾಗ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ತಿ ರಾಗಾನ್ ಉಲಯ್ತಾ. ಬುರ್ಗಿಂ ಉತ್ರಾಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ, ಪುಣ್ ಉತ್ರಾಂಚೆ ಮಾರ್ ಆಟಾಪ್ಚೆ ತಸ ಸಬ್ದ್ ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಂತ್ ಧಾರಾಳ್ ಆಸಾತ್ ತೆ ಪಳೆವ್ಯಾಂ: ಆವಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಆಪಯ್ತಾ. ಪುಣ ಭುರ್ಗಿಂ ಜವಾಬ್ ದೀನಾ. ತೆದಾಳಾ ತಿ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಆಪಯ್ತಾ. 'ವ್ಹೊ' ಭುರ್ ಜವಾಬ್ ದಿತಾ. ತೆ ಆವಯ್ಕ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಉತ್ರಾಂ: 'ಕಾನಾಂಕ್ ತುಜ್ಯಾ ಗುಡ್ಲೊ ಚೆಪ್ಲ್ಯಾತ್‌ವೆ?'

'ಕಾನಾಂಕ್ ಇಲ್ಲೆಂ ಚಿಮ್ಣೆ-ತೇಲ್ ಘಾಲ್.'

'ಕಾನಾಂಕ್ ಶಿಸೆಂ ವೊತ್ಲಾಂವೇ?'

ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪೆಲ್ಲೆ ತಿತ್ಲೆಂ ಪಾವನಾ. ಆವಯ್ಕ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಧೊಸ್ತಾನಾ ತಿ ಉಲಯ್ತಾ:

'ತುಜ್ಯಾ ಪೊಟಾಕ್ ಫಾತೊರ್ ಘಾಲುಂಕ್'

'ತುಜೆಂ ಪೊಟ್‌ಗಿ ಭಾಣ್?'

'ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮಾಣಿ ಖಾಂವ್ಕ್ ಗೋಣಿ.'

ಭುರ್ಗಿಂ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕಾನಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್:

'ತುಕಾ ಪಾಟ್ ಖೊರುಜ್ತಾ ನ್ಹಯ್‌ಗಿ?'

'ತುಜೆ ಪಾಟಿಕ್ ಪೊವ್ಳ್ಯಾ ಬಾಂದ್' - (ಮಾರ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾ)

'ತುಜೆ ಪಾಟಿಚಿ ಕಾತ್ ಕಾಡ್ತಾಂ.'

'ಮ್ಹುಜೊ ಜೀವ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಖಾತಾಯ್ ತುಂ?'

'ತುಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್ ಅಂತು ಖುರಿಸ್ ಜಲ್ಮಾಲಾಯ್.'

ಆವಯ್ಕ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಪಾಟಿಂ ಉಲಯಿತ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್:

'ಜೀಬ್ ಮಟ್ವ ಕರ್ ಚೊಟ್ಟ್ಯಾ.'

'ಜಿಬೆರ್ ತುಜ್ಯಾ ಕಾಯ್ಲ್ಯಾತೊ ದವರ್ತಾಂ.'

'ಜಿಬೆಚೊ ಏಕ್ ಕುಡ್ಕೊ ಕಾಡ್ತಾಂಗಿ ನಾ ಪಳೆ.'

'ತುಜಿ ಕೊಕಾಯ್ (ಜೀಬ್) ಕಿತ್ಲಿ ಲಾಂಬ್ ತಿ.'

ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೊ ಧೊಶಿ ಚಡ್ ಜಾತಾತ್. ಆವಯ್ಕ್ ಸೊಸ್ಣಿಕಾಯ್ ಪಾವಾನಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಿ ಸಗ್ಳಿಚ್ ರಾಗಾನ್ ಕಡ್ಕಡ್ತಾ. ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕಾಡ್ನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಚಾರ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ. ಭುರ್ಗಿಂ ಚುಕವ್ನ್ ಧಾಂವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಿಕಾ ಎಕೆ ಕುಶಿನ್ ರಾಗ್, ಆನ್ಯೆಕೆ ಕುಶಿನ್ ಲಜ್ ಭೊಗ್ತಾ. ತೆದಾಳಾ ತಿಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆಯ್ಕಾ:

'ತುಂ ಮೆಲ್ಯಾರ್‌ಚ್ ಬರೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ. ಹಾಂವ್ ಸುಖಾನ್ ತರ್‌ಯಿ ಆಸ್ತಿಂ.'

'ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ತುಜಿ ಗೊಮ್ಟಿ ಚಿರ್ದುನ್ ಲಗಾಡ್ ಕಾಡಿಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.'

'ತುಕಾ ಪಾಯಾಂಕ್ ಧರ್ನ್ ಧರ್ಣಿಕ್ ಮಾರ್ತಾಂ.'

'ತುಕಾ ಚೇರ್ನ್ ಮಿಟಾಕ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಕೊಣ್‌ಯಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆನಾಂತ್.'

'ತುಕಾ ಜಿವೊಚ್ ಪೊಂಡಾಂತ್ ಪುರಿಜಾಯ್.'

'ತುಜೆ ತಕ್ಲಿ ದೋನ್ ಅರ್ದಾಂ ಕರ್ತಾಂ.'ತುಜ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಜಿರ್ಗಿ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಪುಸ್ತಾ.'

'ತುಜೆ ದೊಳೆ ಕೊಂಕುನ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡಯ್ತಾಂ.'

ಚಲಿಯೊ ಆವಯ್ಕ್ ಭಾರಿ ಲಾಗಿಂ. ಚಲಿಯೊ ಚಲ್ಯಾಂಚೊ ಸ್ವಭಾವ್ ದಾಕಯ್ತಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆವಯ್ಕ್ ಭಾರಿ ಆಕ್ಮಾನ್ ಜಾತಾ. ತಿ ಧುವೆಕ್ ಹಲ್ಕ್ ಕರ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ:

'ಹಿಜ್ಡ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಚೆಂ ತುಂ.'

'ವಿಲಾಯ್ತಿ ಶಿಪಾಯ್ ಖಂಯ್ಚೊ.'

'ಘೊಡ್ಯಾ ಕಾಸ್ತಾಚೆಂ.'

'ಲಜ್ಯಾಂಡ್ಯಾ ಕಾಳ್ಯಾ ಭಾಣ್ಯೆರ್ಯಾ.'

ಚೆಡ್ವಾಂನಿ ಮಾತಿಯೆಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತವಳ್ ತವಳ್ ಪುಟಯ್ಲ್ಯಾರ್.

'ತುಕಾ ಕುಂಬಾರಾಚ್ಯಾ ಚೆಡ್ಯಾಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಕರ್ಯಾಂಗೊ .' ಮ್ಹಣ್ತಾ ಆವಯ್.

ಲ್ಹಾನ್ ಚಲಿಯೊ ಕಾನಾಂಚ್ಯೊ ಮುದಿಯೊ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಹಾತಾಚಿಂ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ ಪುಟಯ್ತಾತ್, ತೆದಾಳಾ:

'ತುಜ್ಯಾ ಕಾನಾಂಕ್ ದೋನ್ ಕಟ್ಯೊ ಗುಂತುನ್ ಘಾಲ್.'

'ಹಾತಾಂಕ್ ತುಜ್ಯಾ ಲೊಂಕ್ಡಿ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ ಘಾಲ್ಯಾಂ.' – ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಅಲಂಕಾರಾ ಸವೆಂ ಆವಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ನಿಯಂತ್ರಿತಾ.

ಆಕೇರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪುಡೆಂ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಥರಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ಥರಾವಳ್ ಆನಿ ನಮುನ್ಯಾವಾರ್ ಪ್ರಾಂತೀಯ್ ವಿವಿದತಾ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಆನಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಪುಣ್ ಆಮ್ಚಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ್ ಫಡ್ಣಿಶಿಕ್ (analysis) ಎದೊಳ್ ವಳಗ್ ಜಾವ್ನಾ ತೆಂ ಆಮ್ಚೆಂ ದುರಾದೃಶ್ಟ್ ,ಹೆ ದಿಶೆನ್, ಖಂಡಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಡಿತ್ ವಾವ್ರ್ ಜಾಯ್ಜೆ . ಆಮ್ಕಾಂ ಅರ್ಥ್ವಲ್ಯಾಂಕ್ ಪುಣಿ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಿ ರೂಚ್ ರಿಗೊನ್ ಹಾಚಿ ಫಡ್ಣಿಶಿ ಕರುಂಕ್ ಸಾದ್ಯ್ ಆಸಾ – ತಶೆಂ ಜಾಂವ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

(ವಿಜ್ಞಾನಿಕ್ ಆನಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕ್ ನದರ್)

ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್, ಜೆ.ಸ.
ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟಿವನ್ಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೇಂದ್
ಆಲ್ತ ಪರ್ವರಿ, ಗೊಂಯ್-403 521

0.0 ಪ್ರಸ್ತಾವನ್: ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಹಾಂಚೊ, ರಚನಾತ್ಮಕ್ (creative) ಸತತ್, ಕಲಾತ್ಮಕ್ (artistic) ಸತತ್ ಆನಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್, ಚಿಂತಪ್ ಆನಿ ಚಾಲ್ (behaviour) ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಮೊನ್ಶ್ಯಾತ್ಮಿ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳಾಯ್ತಾತ್. ಹೆ ಘಟಕ್ ಜರಿ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯ (distinct) ತರಿ ತೆ ವಿಭಿಂಗಡ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಂತ್ (inseperable) ತಸಲೆ. ಹ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಮನಿಸ್ ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗಾ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳೊ ಜಾವ್ನ್ ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ (human person) ಜಾತಾ. ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಚೆರ್ ಆತಾಂ ಖೊಲಾಯೆನ್ (in depth) ನದರ್ ಮಾರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್.

1.0 ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಆಸ್ಲೆಲೆಕಡೆನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಸಾಚ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಾಸ್ಲ್ಲಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ನಾಂತ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕಾ ಸಮಾಜಾಚಿ ಆಸ್ತಾ. ಸಮಾಜಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೆಗ್ಳಿ ಆಸ್ತಾ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕಿತೆಂ? ಮೊಟ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್ ಏಕಾ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಸದಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ಸರ್ವ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ತಾ ತೆಂ ಸರ್ವ್ ತಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾತಾ. ಹಾಂತುಂ ಖಾಣ್ ಜೆವಣ್, ಜಿವನ್, ನೆಸಣ್, ಪಾಂಗುರ್ಣ್, ಭಾಸ್, ಸಂಗೀತ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಲೋಕ್ ವೇದ್ (folk lore), ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ (folk literature), ಘರಾಂ ಬಾಂದ್ಚಿ ರೀತ್, ಘರಾಂತ್ ಆನಿ ಘರಾ ಭಾಯ್ರ್ ವಾಪರ್ಚ್ಯೊ ವಸ್ತು, ಘರಾಂತ್ ಪೋಸ್ಚ್ಯೊ ಮೊನ್ಜಾತಿ, ರೂಕ್ ಝುಡಾಂ, ವಸ್ತ್ರಾಂ, ಚಿಂತ್ಪಾಂ ಆನಿ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಉಗ್ತಾಂವ್ಚಿ ರೀತ್, ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್, ರಿತಿರಿವಾಜಿ, ಶಿಲ್ಪಕಲಾ, ಚಿತ್ರಕಲಾ, ಧರ್ಮ್, ಧರ್ಮಾಚೆ ವಿಧಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕಾರ್, ಖೆಳ್, ಮನೋರಂಜನಾಂಚಿಂ ಸಾಧನಾಂ, ಧಂದೊ, ಹಾತೆರಾಂ, ಪರ್ಬೊ, ಸಮಾಜಿಕ್ ವಿಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಸಾಪ್ತಾತ್.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕೆ ನ್ಹಂಯ್ ಪರಿಂ. ದೊಂಗ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್, ಝುರಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್, ವ್ಹಾಳಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್, ಘಾಂಟ್ ನ್ಹಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ (tributary) ನ್ಹಂಯ್ಕ್ ಉದಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತೆಂ ಉದಕ್ ಘೆವ್ನ್ ತಿ ವ್ಹಾಳ್ತಾ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೆಳಾಕಾಳಾ, ಜಾಗ್ಯಾ ಆನಿ ಪರಿಸ್ಥಿತೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಬದ್ಲತ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೆರ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಥಾವ್ನ್ ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ವಾ ಮರ್ಜೆಚ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ ಕಾಂಯ್ ಘಟಕ್ (component) ಆಪ್ಲಾಯ್ತಾ. ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಆಸ್ಲೆ ಆದ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಘಟಕ್ ಗಳುನ್ ವೆತಾತ್ ವಾ ತಾಂಚೊ ವಾಪರ್ ಉಣೊ ಜಾತಾ. ನವೆ ಘಟಕ್ ಭಿತರ್ ಯೆತಾತ್. ಪೋನ್ಯಾ ಆನಿ ನವ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಚ್ಯಾ ಲಾಗ್ಸಾರ್ ಪಣಾಕ್ (proximity) ಲಾಗುನ್ ಮಿಸ್ರ್ ಘಟಕ್ ಉಬ್ಜತಾತ್. ಹಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ (process) ಗುಪಿತ್ ಪಣಿಂ ನಿರಂತರಿಂ ಚಲ್ತಾ. ದೆಕುನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸದಾಂ ಜಿವಾಳ್ (lively) ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಳ್ (active) ಆಸ್ತಾ. ಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೆಳಾಕಾಳಾ ಪಮಾಣೆ ಬದ್ಲಿನಾ ವಾ ಹೆರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕಿತೆಂಚ್ ಶಿಕಿನಾ ವಾ ಘೆನಾ ತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಘಟ್ ರಾಲಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ತಾ ವಾ ಮರ್ತಾ. ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೆವೆಗ್ಳಿ ಆಸ್ತಾ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್ : ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಪಾಸ್ ವೆಗ್ಳಿ.

2.0 ಭಾಸ್: ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಮುಖೆಲ್ ಭಾಗ್ ಭಾಸ್. ದೆಕುನ್ ಭಾಶೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧಾಂತ್ ಅಧಿಕ್ ಭರ್ ಘಾಲ್ತಾಂ. ಮೊನಿ ಆಸಾ ತಿ ಜಾತ್ ಮೊನ್ನಾತ್ಶ್. ಮೊನ್ನಾತ್ಶ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಪರಿಂ ಉಲಯ್ನಾ, ಆಪ್ಲೆ ವಿಚಾರ್ ಹೆರಾಂಕ್ ಕಳಯ್ನಾ. ಮೊನ್ನಾತ್ಶಿಂಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಲಲಿ ಭಾಸ್ ಆಸಾ. ತಿ ಭಾಸ್ ಕಾಂಯ್ ಆವಾಜಾ ಪುರ್ತಿಚ್ ಆಸಾ. ಮನ್ಶ್ಯಾಂ, ಭಾಶೆಚೊ ವಾಪರ್ ಕರುನ್ ಚಿಂತ್ತಾತ್, ಉತ್ರಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿಂ ಚಿಂತ್ನಾಂ ಆನಿ ಭೊಗ್ಣಾಂ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ತಾತ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ಪಣಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಘರಾಂತ್ಲಿ ಭಾಸ್ (household language) ವಾ ಆವಯ್ ಭಾಸ್ (mother tongue) ಆಯ್ಕತಾತ್. ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಿ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕರ್ತಾತ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ಆವಯ್ ಲಾಗಿಂ ಆನಿ ಆವಯ್ನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾ ಲಾಗಿಂ ಉಲೊಂವ್ಚೆ ಭಾಶೆಕ್ ಆವಯ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

2.1 ಬೊಲಿ (dialect): ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಎಕಾಮೆಕಾ ಕಡೆ ಧ್ವನಿ (speech sound) ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕಾಕ್ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಅಮೂರ್ತ್ ಸಂಕಲ್ಪನಾ (abstract concept). ಭಾಸ್ ಕೊಣ್‌ಚ್ ಉಲಯ್ನಾಂತ್. ಭಾಸ್ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳನಾ. ಆಮಿ ಆಯ್ಕತಾಂವ್ ಆನಿ ಉಲಯ್ತಾಂವ್ ತ್ಯೊ ಫಕತ್ ಬೊಲಿಯೊ. ಎಕಾ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಪಾಕ್ ಬೊಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭಾಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಾಂತ್ (linguistics) ಭಾಸ್ ಆನಿ ಬೊಲಿ ಹ್ಯಾ ವಾದಾಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ವಾ ಅರ್ಥ್ ನಾ. ಸಂಸರಾಂತ್ಲಿ ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಭಾಸ್ ಆಮಿ ಘೆತ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಿಕಾ ಕಾಂಯ್ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್ ಹೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಭಾಸ್ ಪಯ್ಲಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕರ್ತಾತ್. ಭಾಶೆಚೆಂ ಉಲೊವ್ಪ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಾತಾ ಆನಿ ಮಾಗಿರ್ ಬರೊವ್ಪ್ ಯೆತಾ. ದೆಕುನ್ ಭಾಸ್‌ವಿಜ್ಞಾನಿ (linguist) ತೊಂಡಿ ಭಾಶೆಕ್ (oral language) ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಬರಯ್ಲಲೆ ಭಾಶೆಕ್ ದುಸ್ರೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿತಾತ್.

ಭಾರತಾಂತ್ ವಠಾರ್, ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಜಾತ್ ಹಾಂಚೆರ್ ಆಧಾರುನ್ ಭಾಶೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಆಸಾತ್. ಬೊಲಿಯಾಂ ಮದೆಂ ಉತ್ರಾವಳಿಂತ್, ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್, ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್, ಅರ್ಥಾಂತ್ ಆನಿ ವಾಕ್‌ಪ್ರಚಾರಾಂತ್ (idiom) ಫರಕ್ ಆಸ್ತಾ. ಭಾಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆ ನದ್ರೆನ್ ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಏಕ್ ಬೊಲಿ ಉಂಚ್ಲಿ ವಾ ಸಕಯ್ಲಿ, ಶುದ್ಧ್ ವಾ ಅಶುದ್ಧ್ ನಾ. ದರ್ ಎಕಾ ಸಮಾಜಾಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಬೊಲಿ ಮೊಗಾಚಿ ಆನಿ ಗರ್ಜೆಚಿ.

2.2 ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ (standard dialect): ರಾಜಕಿ (political), ಇತಿಹಾಸಿಕ್ (historical), ಸಮಾಜಿಕ್ (social), ಆರ್ಥಿಕ್ (economical), ಶಿಕ್ಷಣಿಕ್ (educational), ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ (cultural) ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಎಕಾ ವಠಾರಾಚಿ, ಸಮಾಜಾಚಿ, ವಾ ಧರ್ಮಾಚಿ ಬೊಲಿ, ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಜಾತಾ. ತಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಲೋಕ್ ಸಭೆಮಾಜಾರ್ ಉಲಯ್ತಾ. ತಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಶಿಕ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಿ ವಿವಿಧ್ ಮಳಾಂನಿ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಹೆ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿಯೆಕ್ ಲೋಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಜಿಕಾ ಲೋಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ತಿಕಾ ಭಾಸ್‌ವಿಜ್ಞಾನಾಂತ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ (standard dialect/standard variety) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಇಂಗ್ಲಡಾಚೊ ರಾಯ್/ರಾಣಿ ಲಂಡನಾಂತ್ ರಾವ್ತಾತ್. ದೆಕುನ್ ಲಂಡನಾಚಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೊಲಿ,

ಪ್ರಮಾಣ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜಾಲಿ. ಪೇಶ್ವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪುಣ್ಯಾಚಿ ಮರಾಠಿ ಬೊಲಿ, ಪ್ರಮಾಣ್ ಮರಾಠಿ ಜಾಲಿ. ಮೈಸುರ್ಚ್ಯಾ ವಡೆಯಾರ್ ರಾಜಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ - ಮೈಸುರ್ಚಿ ಕನ್ನಡ್ ಬೊಲಿ, ಪ್ರಮಾಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಾಲಿ.

ಅಶ್ಶಿ ಘರ್ಚಿ ಬೊಲಿ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಯ್ಕುನ್ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ತಾತ್. ಪೂಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಉಲೊಂವ್ಕ್, ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಹೆರಾಂನಿ ಶಿಕೊಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಶಿಕಪ್ ತಾಂಕಾಂ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ವಾ ಇಸ್ಕೊಲಾ ಭಾಯ್ರ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ. ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾ ವರ್ವಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬೊಲಿ ಶಿಕ್ತಾತ್. ತಿ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ತಾನಾ ಹೆರ್ ಬೊಲಿಯಾಂಚಿ ವಳಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಮೆಳ್ತಾ.

3.0 ಲಿಪಿ: ಭಾಸ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಕುರ್ಡ್ಯೊ ಜಾಯ್. ತ್ಯಾ ಕುರ್ಡ್ಯಾಂಚೆ ವಳೆರಿಕ್ (list) ಲಿಪಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ಆಯ್ಕತಾನಾ ಲಿಪಿಯೆಚಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ. ತೊಂಡಿ ಭಾಶೆಕ್ ಲಿಪಿ ನಾಕಾ. ಬರ್ಪಿ ಭಾಶೆಕ್ ಲಿಪಿ ಜಾಯ್. ಭಾಶೆಕ್ ಆನಿ ಲಿಪಿಯೆಕ್ ಕಸ್ಲೊಚ್ ಸಂಬಂಧ್ ನಾ. ಭಾಶೆಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಚಿ 'ಸಂಯ್ಚಿಕ್ ಲಿಪಿ' ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಅಶೆಂ ಕಾಂಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಪಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭಾಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಾಂತ್ 'ಸಂಯ್ಚಿಕ್ ಲಿಪಿ' ಹಿ ಕಲ್ಪನಾ ನಾ. ಏಕೆ ಭಾಶೆ ಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ಖಾಸ್ ಲಿಪಿ ಘಡಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಿ ಲಿಪಿ ತೆ ಭಾಶೆಚಿ 'ನಿಜಾಯ್ಚಿ ಲಿಪಿ' ವಾ 'ಸಂಯ್ಚಿಕ್ ಲಿಪಿ' ಅಶೆಂ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಣುಂ ಯೆತಾ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಶೆ ಖಾತಿರ್ ಘಡ್ಲ್ಯಾ. ತಮಿಳ್ ಲಿಪಿ ತಮಿಳ್ ಭಾಶೆ ಖಾತಿರ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಭಾಸ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಿ ಲಿಪಿ ಲೋಕ್ ವಾಪರ್ತಾ ತಿ ಲಿಪಿ ತೆ ಭಾಶೆಚಿ ಲಿಪಿ ಜಾತಾ. ಲಿಪಿ ಭಾಸ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ಸಾಧನ್, ಏಕ್ ಸಂಕೇತ್, ಏಕ್ ಮಾಧ್ಯಮ್. ಲಿಪಿಯೆಚೊ ಆನಿ ಪವಿತ್ರಪಣಾಚೊ ಕಾಂಯ್ ಸಂಬಂಧ್ ನಾ. ಏಕೆ ಭಾಶೆಕ್ ಆಯ್ಕುಚ್ ಏಕ್ ಲಿಪಿ ವಾಪರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸೊ ನೇಮ್ ಕಾಯ್ದೊ ನಾ. ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಏಕ್ ಲಿಪಿ ಏಕೆ ಭಾಶೆ ಖಾತಿರ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಬಳಾನ್ ವಾ ಕಾಯ್ದೊ ಕರುನ್ ಥಾಪುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ ತಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಆನಿ ಮೆಕ್ಳಿಕ್ (freedom) ಲೊಕಾಕ್ ಆಸಾ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್ : ಸಿಂಧಿ ಭಾಶೆಕ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾರ್ಶಿ - ಅರ್ಬಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಭಾರತ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಜಾತಚ್ ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಸಿಂಧಿ ಭಾಶೆಕ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ. ಪೂಣ್ ಲೊಕಾನ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ನಿರ್ಣಯ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತ್ಲೊ ನಾ. ತಾಕಾ ಲಾಗುನ್ ಆಜ್ ಸಿಂಧಿ ಭಾಶೆಕ್ ಪಾರ್ಶಿ - ಅರ್ಬಿ ಆನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೊ ಆಸಾತ್. ತರಿ ಪಾರ್ಶಿ - ಅರ್ಬಿ ಲಿಪಿಚ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಕಾಶ್ಮಿರಿಕ್ ಸಯ್ತ್ ಪಾರ್ಶಿ - ಅರ್ಬಿ ಆನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೊ ಆಸಾತ್. ಪೂಣ್ ಲೋಕ್ ಪಾರ್ಶಿ - ಅರ್ಬಿ ಲಿಪಿಚ್ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಪಸಂದ್ ಕರ್ತಾ.

4.0 ಕೊಂಕ್ಣಿ : ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸರಸ್ವತಿ ನ್ಹಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಡಿರ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಲ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಹಿ ಪುರಾಣ್ ಕಥಾ (myth) ಪಡ್ಯಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪಿಶ್ಯಾ ಸಮ್ಮೆಳನಾ ವೆಳಾರ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಲಿ ತಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆನಿ ಮುಂಬಂಯ್ತ್ ಆತಾಂ ಸಾರಸ್ವತಾಂ ಆನಿ ಕಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮದೆಂ ಘಟ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಹೆ ಪುರಾಣ್ ಕಥೆಕ್

ಭಾಸ್‌ಪಿಜ್ಞಾನಾಚೆ ಆನಿ ಇತಿಹಾಸಾಚೆ ಪುರಾವೆ ನಾಂತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆರ್ಯ್ ಭಾಸ್ ಘರಾಣ್ಯಾಚ್ಯಾ ನೈಋತ್ಯ (south-west) ಪಂಗ್ಡಾಚಿ ಭಾಸ್. ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಗುಜರಾತಿ ಹ್ಯಾಚ್ ಪಂಗ್ಡಾಚ್ಯೊ ಆನಿ ತಿಕಾ ಲಾಗ್ಸಿಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ, ಸರ್ವ್ ಜಾತಿಂಚಿಂ ಆನಿ ಕಾತಿಂಚಿಂ ಇತಿಹಾಸಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗೊಂಯ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕ್ ದರ್ಯಾ ವಳೆರ್) ವಸ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ಕುಳಾರ್ ಕೊಂಕಣ್, ಫಕತ್ ಗೊಂಯ್ ನ್ಹಯ್. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಸೊ ಉಲೊವ್ಪಿ ಆದಿವಾಸಿ ಲೋಕ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾಲೊ. ಹಾಕಾ ಲಾಗುನ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಸಾಂಚೊ ಚಡ್ ಕರುನ್ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಶೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆರ್ ಪಡ್ಲಾ . ಹೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಫಕತ್ ಕೆನರಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸಯ್ತ್ ಆಸಾ. ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಆನಿ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ – ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಕೊಶಾಂನಿ ಕಿತ್ಲಿಂಶಿಂಚ್ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಶೆಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ. ತಿಚೆರ್ ಫಕತ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ವಾ ಖಿಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಎಕಾ ಪಂಗ್ಡಾಚಿ ಮಿರಾಸ್‌ದಾರಿ (monopoly) ನಾ.

1510 ವರ್ಸಾ ನವೆಂಬರಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ ಬಿಜಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಸುಲ್ತಾನ್ ಆದಿಲ್‌ಶಹಾ ಕಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ ಜಿಕುನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಾಲೊ. ಪೂಣ್ ತಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಖಾತ್ರೆನ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ಕಸ್ಲೊಚ್ ಏಕ್ ಪುರಾವೊ ಆಜ್ ಮೆರೆನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಮೆಳುಂಕ್ ನಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮೂಟ್‌ಭರ್ ಶಿಕ್ಲಲಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮರಾಠಿಂತ್ ಧರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚ್ತಾಲಿಂ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ತಿ ವಾಪರ್ತಾಲಿಂ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಆನಿ ಹಳೆ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೊ ವಾಪರ್ತಾಲಿಂ. ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಥಂಯ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಆನಿ ಹಾಣಿಂ ತೆ ಲಾಸುನ್ ಉಡಯ್ಲೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯೊ ಫಟ್ಕರ್ಯೊ ಖಿಚ್ರ್ಯೊ ಆಮ್ಚೆ ಕಾಂಯ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಆನಿ ಅಡೆಚೆ (pseudo) ಪಂಡಿತ್ ಗಾಂವಾರ್ ಗಾಜಯ್ತಾತ್. ತಾಂಣಿಂ ಸಾಂಗ್ಲಲೆಂ ಸರ್ವ್ ದೆವಾಚೆಂ ಉತರ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾ! ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಾಸ್ಲೆಲೆಂ ಹೆಂ ಕಠೋರ್ ಸತ್ ಲಿಪೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲಾ ಥಂಯ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಹಲ್ಕೆಪಣಾಚಿಂ ಭಾವನಾ (inferiority comlex) ದುಸ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಕಳ್ಚಿಂ ನ್ಹಯ್ ಹ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ಓ ಪುರಾಣ್‌ಕಥಾ (myth) ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವಾರ್ ಗಾಜಯ್ಲ್ಯಾ. ಹಾಂತುಂ ತಿಳಾ ತಿತ್ಲೆಂ ಸತ್ ನಾ. ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಬರಯ್ಲಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಾಸ್ಲಲೆಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತಿಕಾ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಪರಂಪರಾಚ್ ನಾಸ್ಲಿ.

ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆಯ್ಲೆಲ್ಯಾ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಆನಿ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಮಿಶನರಿಂನಿ ಕೆಲಿ. ತಾಂಕಾಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಸದಾಂಚಿ. 6 ಅಕ್ಟೊಬರ್ 1556 ದಿಸಾ ಜೆಜ್ವಿತಾಂನಿ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಪೊರ್ನ್ಯಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸಾಂ ಪಾವ್ಲು ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಆಸಿಯಾಂತ್ಲೊ ಪಯ್ಲೊ ಛಾಪ್ಕಾನೊ ಸುರು ಕೆಲೊ. ಛಾಪ್ಕಾನ್ಯಾಂತ್ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂಚೆ ಖಿಳೆ (Fonts) ನಾತ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಮಿಶನರಿಂ ಖಾತಿರ್ ತಾಂಣಿಂ ಮಿಶನರಿಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಛಾಪುಂಕ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ಲಿ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಮಿಶನರಿಂ ಖಾತಿರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ – ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ

- ಪುರ್ತುಗೇಜ್, ಮರಾಠಿ ಶಬ್ದಕೋಶ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೆ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಮಾಹಿತಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಿ. ಸಬಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಧರ್ಮಾಂಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಸಾಂತಾಂಚ್ಯೊ ಜಿಣಿಯೊ, ಪಾಂಚ್ಚಿಂಚೆಂ ಭಾಷಾಂತರ್, ಆನಿ ಹೆರ್ ಧರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ತಾಣಿಂ ತಯಾರ್ ಕೆಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂನಾಕ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಲಾತಿನ್, ಆನಿ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಭ್ಯಾಸಾಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ತಾಣಿಂಚ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ಅಶಿ ತಾಣಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲಿ. ತಾಣಿಂ ತಿ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲುಂಕ್ ನಾಸ್ತಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಘಡಿಯೆ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫಕತ್ ತೊಂಡಿ ಭಾಸ್ ಆಸ್ತಿ! ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಪರಂಪರಾ ದಿಲ್ಲಿ ಪಯ್ಲಿ ಮಾನ್ ಫಾದ್ರಿನಾ ಆನಿ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಮಿಶನರಿಂಕ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

26 ಫೆಬ್ರೆರ್ 1975 ದಿಸಾ ದಿಲ್ಲೆಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿಲಿ. ಹಿ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿತಾನಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿನ್ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ವಿಂಚವ್ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ. ಹಿ ಸತ್ ಗಜಾಲ್ ಮತಿಂತ್ ದವರ್‌ಲ್ಲಿ ಬರಿ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೆ ವಿಧಾನ್ ಸಭೆನ್ 4 ಫೆಬ್ರೆರ್ 1987 ದಿಸಾ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಬಿಲ್ ಪಾಸ್ ಕೆಲೆಂ. 20 ಅಗೋಸ್ತ್ 1992 ದಿಸಾ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ಜಾಲೊ. ಥಂಯ್ ಸಯ್ತ್ ಲಿಪಿಯೆಚೊ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ. ಹೆ ದಿಸಿಂ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟಿವನ್ಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂದಾಂತ್ ಲಿಖಿತ್ ಪುರಾವೆ ಆಸಾತ್.

4.1 ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ:

a. ಪ್ರದೇಶಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ (Regional dialects): ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗೊಂಯ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳ್ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾ. 2001 ವರ್ಸಾ ಕಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಜನಸುಮಾರೆಚಿ, ಭಾಸ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಾಹಿತಿ ಅಜುನ್ ಮೆಳನಾ. 1991 ಜನಸುಮಾರೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಭಾರತಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ 17,60,607 ಮನ್ಶಾಂಚಿ ಆವಯ್ ಭಾಸ್. ಹಾಂತ್ಲಿಂ 7,06,397 ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್, 6,02,626 ಗೊಂಯಾಂತ್, 3,12,618 ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್, 64,008 ಕೇರಳಾಂತ್ ಆನಿ ಉರ್‌ಲ್ಲಿಂ ಹೆರ್ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ರಾವ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್. ಪುಣ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆಸ್ಚೆ ಪಾಸ್ ಚಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಆಸಾ! 1971, 1981, ಆನಿ 1991 ಜನಸುಮಾರ್ಯಾಂಚೆ ಆಂಕ್ಡೆ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ದವರುನ್ ಗಣಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಆತಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಚೊ ಆಂಕೊ 25 ಲಾಕಾಂ ಪಾಸ್ ಚಡ್ ನಾ. ಜನಸುಮಾರೆ ವೆಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಯೆನಾಸ್ತಲಿಂ ಆನಿ ಘರಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಉಲಯ್ತಲಿಂ ಸಯ್ತ್ ಆಪ್ಲಿ ಆವಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್! ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ 50 ಲಾಖಾಂ ಪಾಸ್ ಚಡ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಗಾಜಯ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಹೊ ಆಂಕ್ಡೊ ಖಂಯ್ ಮೆಳ್ಳೊ ತೆಂ ಕಳಿತ್ ನಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ವಿವಿಧ್ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾನ್ ಥಳಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬೊಲಿಯೊ ದಿಸ್ಚ್ಯಾ ಪಡ್ತಾತ್. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾವಂತ್‌ವಾಡಿ, ಪೆಡ್ನೆಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಬಾರ್ದೇಶಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಸಾಶ್ಟಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ,

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಹಿಂದು ಭೌಸಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗೌಡ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಂದಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೆಸ್ತಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಣ್ಬ್ಯಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನವಾಯತ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಿದ್ದಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹೊನ್ನಾವರ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾರ್ವಾರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಬೊಲಿಯಾಂ ಮದೆಂ ಜಾಯ್ತೊ ಫರಕ್ ಆಸಾ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

ಗೊಂಯ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ (ಪ್ರಮಾಣ್)	ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ (ಪ್ರಮಾಣ್)
ಪಿರಾಯ್	ಪ್ರಾಯ್
ಮಾತ್	ಮಾತ್ರ್
ಧಾಂವ್ಲಲೊ	ಧಾಂವ್ಲ್ಲೊ
ವಚುಂಕ್ ಜಾಯ್	ವಚಾಜೆ
ಕರುನ್	ಕರ್ನ್
ಕೆಂಸ್	ಕೆಸ್
ಕರುಂಯಾ	ಕರ್ಯಾಂ
ಗರಜ್	ಗರ್ಜ್

b. ಸಮಾಜಿಕ್ ಬೊಲಿಯೊ: i ಧರ್ಮಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಬೊಲಿಯೊ:

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಹಿಂದು ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ (ನವಾಯತ್ ಆನಿ ಸಿದ್ದಿ ಸಮಾಜ್) ಧರ್ಮಾಚೆ ಮನಿಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೊ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಉಲಯ್ತಾತ್. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್	ಕರ್ನಾಟಕ್ ಗೌಡ್ ಸಾರಸ್ವತ್
ಆಮ್ಚೊ	ಆಮ್ಗೆಲೊ
ಜಾಯ್‌ಗಿ?	ಜಾಯ್‌ವೆ?
ಭುಗಿಂ	ಚೆರ್ಡುವಾಂ
ಕಾಡ್ಲೆಂ	ಕಾಳ್ಳೆಂ
ಉಜೊ	ಉಜ್ಜೊ
ವಿಚಾರ್	ನಿಮ್ಗಿ
ಕರಿಜೆ	ಕರ್ಕ್ಯಾ/ಕೊರ್ಕ್ಯಾ
ಪಿಯೆಲೊ	ಪಿಲ್ಲೊ

ii. ಜಾತಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಬೊಲಿಯೊ: ಎಕಾಚ್ ಧರ್ಮಾಚಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಆಪ್ಲೆ ಜಾತಿ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೊ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಬೊಲಿಯೊ ಉಲಯ್ತಾತ್. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಸಾರಸ್ವತ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಹಿಂದು

ಭೌಸ್ ಏಕಾಚ್ ಹಿಂದು ಧರ್ಮಾಚೆ. ಪೂಣ್ ತಾಂಚ್ಯೊ ಜಾತಿ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ. ತ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ತಾಂಚ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬೊಲಿಯೊ ವವೆಗ್ಳ್ಯೊ:

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಸಾರಸ್ವತ್	ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಹಿಂದು ಭೌಸ್
ಆಯ್ಲೊ	ಯೆಯ್ಲೊ
ಉದಕ್	ಉದಿಕ್
ಆಶಿಲ್ಲೊ	ಆಸಲಲೊ
ತಾಕಾ	ತೆಕಾ
ಚಲೊ	ಚೆಡೊ
ತಾಂಗೆರ್	ತೆಂಗೆರ್
ಚಲಿ	ಚೆಡುಂ
ಹಾತಾರ್	ಹಾತಿರ್

4.2 ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೊ ಲಿಪಿಯೊ: ರೋಮಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ, ಕನ್ನಡ್, ಪಾರ್ಸಿ - ಅರ್ಬಿ ಆನಿ ಮಲಿಯಾಳಂ ಹ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಯ್ತಾತ್. ಹಾಕಾ ಲಾಗುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಲಿಪಿ ನಾ, ಅಶ್ಶೊ ವಾದ್ ಕಾಂಯ್ ವರ್ಸಾಂ ಪಾಟಿಂ ಚಲ್ತಾಲೊ. ಹೊ ವಾದ್ ಚುಕಿಚೊ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ನಾಸ್ಲೊ. ಇಂಗ್ಲಿಶ್, ಫ್ರೆಂಚ್, ಪುರ್ತುಗೆಜ್, ಆನಿ ಇತರ್ ಯುರೋಪಿ ಭಾಸೊ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ಆಪ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಲಿ ಲಿಪಿ ನಾ. ತರಿ ತಾಂಕಾಂ ಲಿಪಿ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಣಾಯ್ಚೊ ವಾದ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ಚಡ್‌ಸೊ ವಾವ್ರ್ ರೋಮಿ , ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಜಾತಾ. ಹ್ಯೊ ತೀನ್ ಲಿಪಿಯೊ ಆಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೊ ಮುಖೆಲ್ ಲಿಪಿಯೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆ ಸರ್ವ್ ಧ್ವನಿ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಹ್ಯೊ ತೀನ್‌ಯಿ ಲಿಪಿಯೊ ಉಣ್ಯೊ ಪಡ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಸತ್ ಮತಿಂತ್ ಧರ್ಲ್ಲೆಂ ಬರೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ಖಾಸ್ ಲಿಪಿ ಘಡೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಪೂಣ್ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕೊಣೆಂ ಕೆಲೆಂಚ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸ್. ದೆಕುನ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ತಿಚಿ ಮುಳಾಚಿ ಲಿಪಿ. ತಿಚ್ ತಿಕಾ ಸಮರ್ಪಕ್ ಲಿಪಿ ಮ್ಹಣ್ ತಾಳ್‌ಮೊಳ್ ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ವಾದ್ ಮಾಂಡ್ಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪಿ ಆನಿ ಅರ್ದೆ ಪಂಡಿತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಕಾಂಯ್ ಉಣೆಂ ನಾಂತ್. ಸಿಂಧಿ ಆನಿ ಕಾಶ್ಮಿರಿ ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸೊ. ಪೂಣ್ ತಾಂಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಆನಿ ಲೋಕಾಮೊಗಾಳ್ ಲಿಪಿ ಪಾರ್ಸಿ – ಅರ್ಬಿ. ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಸ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್ (orthography) ಶಿಸ್ತಿಚಿ. ಪೂಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಕಿತ್ಲಿ ಚುಕ್ತಾ ಆನಿ ಉಣಿ ಪಡ್ತಾ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಜೆಜ್ವಿತಾಂಚ್ಯಾ ತೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂದ್ಯಾನ್ ಹಾಚೆ ಆದಿಂ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ, ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣ್ಯಾಂ ಸಯ್ತ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾಂ. ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಏಕ್, ಹಾಚ್ಚಿ ದುಸ್ರಿಚ್. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

ದೇವ್‌ನಾಗರಿ	ಬರೊವ್ಪ್	ಉಚ್ಚಾರ್
उदकात	(ಉದಕಾಂತ)	ಉದ್ಕ್ಯಾಂತ್

काळजाक	(ಕಾಳಜಾಕ)	ಕಾಳ್ಜಾಕ್
खडपार	(ಖಡಪಾರ)	ಖಡ್ಪಾರ್
उपकार	(ಉಪಕಾರ)	ಉಪ್ಕಾರ್
हुसको	(ಹುಸಕೊ)	ಹುಸ್ಕೊ

ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಉಚ್ಚಾರಾ ಪ್ರಾಸ್ ವೆಗ್ಳಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ತಾನಾ, ಬರಯ್ತಾನಾ ಶಿಕ್ತಲ್ಯಾಂಚೆ ಆನಿ ಶಿಕಯ್ತಲ್ಯಾಂಚೆ ಹಾಲ್‌ಹವಾಲ್ ಜಾತಾತ್, ತಕ್ಲೆಕ್ ಫೊಡಾಫೊಡ್ ಸುರು ಜಾತಾ. ಏಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಶಿಕೊಪ್ಪಿ ಆನಿ ಸಂಶೋಧಕ್ ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅನುಭವಾನ್ ಹೆಂ ಹಾಂವ್ ಖಾತ್ರೆನ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ. ರೊಮಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಂಯಾನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್, ದೇವ್‌ನಾಗರಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಚೆ ರಿತಿ ಪ್ರಾಸ್ ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ ಚಡ್ ಲಾಗಿಂ ಆಸಾ.

4.2.1 ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿ: ಸೊಳಾವ್ಯಾ, ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಆನಿ ಅಟ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂನಿ ವಿವಿಧ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ದುಕಳ್, ವೊಸ್ಯಾಪಿಡಾ, ಮರಾಠಾಂಚೆಂ ಆಕ್ರಮಣ್, ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚಿ ಧರ್ಮಿಕ್ ಕೊಡ್ತ್, ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆರ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆರ್ ಬಂದಿ (ban) ಕೃಷಿ, ಸುಪಿಕ್ (fertile) ಭುಂಯ್, ವ್ಯಾಪಾರ್ ಲಾಗುನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಕೆನರಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಹಾಂಗಾ ಯೆತಚ್ ತಾಂಣಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾತಿರ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ ಓ ಪುರಾಣ್‌ಕಥಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ಖರಿ ಗಜಾಲ್ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಆಸಾ. ಕದಂಬ ರಾಯಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಹಳೆಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿ ಗೊಂಯಾಂ ಪಾವ್ಲಿ, ಆಮಾದೊರ್ ದ ಸಾಂ ಆನಾ ಹ್ಯಾ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಮಿಶನರಿನ್ ಸುಮಾರ್ 1607 ವರ್ಸಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ Flos Sanctorum (ಸಾಂತಾಂಚೆಂ ಫುಲ್) ಹಳೆ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಬರಯ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಚಿ ಹಾತ್‌ಪತ್ರ್ ಪೆರಿಸಾಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಿ ವಾಚ್ಪಾ ಘರಾಂತ್ (library) ಆಸಾ. ತಾಂತು A4 ಆಕಾರಾಚಿಂ 1093 ಪಾನಾಂ ಆಸಾತ್. ತಾಚಿ ಏಕ್ ಝೆರೊಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ಗಜಾಲ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾತಾ: ಕೆನರಾಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೆನರಾಕ್ ಯೆತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆನಿ ತಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾಡ್ಲಿ. ತೆದ್ನಾಂ ಪಾಸುನ್ ಆಜ್ ಮೆರೆನ್ ಕೆನರಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾತ್.

ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯಾಂ ಕಡೆ ಸರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸೆಜಿಂತ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ ಭೋವ್ ಲಾಗಿಂ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ತೀನ್‌ಯಿ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ಹಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ತಾಂ, ಬರಯ್ತಾಂ ಆನಿ ಶಿಕಯ್ತಾಂ. ಹ್ಯಾ ಅನುಭವಾನ್ ಆನಿ ಭಾಸ್‌ವಿಜ್ಞಾನಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಹೆಂ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ.

4.3 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಕೆನರಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಧರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂನಿ, ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಂನಿ, ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ (folklore) ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂನಿ, ಆನಿ ಪದಾಂನಿ ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕೆನರಾಂತ್ ವಾಡೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ.

1882 ವರ್ಸಾ ಮಿಸ್ಸಾಂವ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ ಸುರು ಕರ್ತಚ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಛಾಪುನ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ. ತೆದ್ನಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆತಾಂ ಮ್ಹಣ್ಸರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್, ಪುಸ್ತಕಾಂ, ನೇಮಾಳಿಂ, ನಾಟಕಾಂ, ಭಕ್ತಿಕ್ ಗೀತಾಂ, ಕವನಾಂ, ಸಿಡಿ, ಫಿಲ್ಮಾಂ ಆನಿ ಹೆರಾಂಚ್ಯಾ ರುಪಾನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲಾ. ಸಾಹಿತ್ ಹೆಂ ಉತ್ತರ್ ಥಾಂವ್ ಪಿರಾಲ್ ಅರ್ಥಾನ್ ಪಾವಲ್ಯಾಂ. ಜಂಯ್ ಭಾಸೆಚೊ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ವಾಪಾರ್ ಜಾತಾ ಥಂಯ್ ಸಾಹಿತ್ ಆಸಾ ಹಾ ಅಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಜೆಂ ಚಿಂತಪ್. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಚ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಬಳ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಪೂಣ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ 10 ವರ್ಸಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ ದೆಂವ್ಪಾಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಾ. 2002 ಆನಿ 2003 ವರ್ಸಾಂನಿ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ತಕ್ಟೊ ಕ್ರಮಾಂಕ್: 1 ಹಾಂತುಂ (chart) ದಿಲಾ.

ತಕ್ಟೊ ಕ್ರಮಾಂಕ್: 1

ಲಿಪಿ	2002	2003
ಕನ್ನಡ್	29	28
ದೇವ್‌ನಾಗರಿ	39	28
ರೋಮಿ	09	11
ಜಮೊ	77	67

ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಅಸ್ಲಿಂ ಕಾಂಯ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯಾಂನಿ ನಾಂತ್. ದೆಕಿಕ್: ಲೈಂಗಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್, ಭಲಾಯ್ಕಿ, ಗಾಂಪ್ಟಿ ವಕ್ತಾಂ, ಘರ್‌ದಾರಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಮಾಹಿತಿ, ಆಯ್ಲ್ಯೊ ಬಾಯ್ಬಲ್, ಜೆವಣ್‌ಖಾಣ್, ಫಕಾಣಾಂ, ರಾಂದಪ್. ಪೂಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ನಾಟಕಾಂಚಿಂ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚರಿತ್ರೆಚಿಂ, ಆತ್ಮ್ ಚರಿತ್ರೆಚಿಂ, ಸಾಹಿತ್ ವಿಮರ್ಸ್ಯಾಚಿಂ, ಘುಗ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿಂ, ಪ್ರವಾಸ್ ವರ್ಣನಾಚಿಂ, ದಿಸ್‌ಪಟೆಂಯೆಚಿಂ (diary, ಲಲಿತ್ ನಿಬಂಧಾಚಿಂ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಭೋವ್ ಉಣೆಂ. ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ ಚಡ್. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ಪಿ ಆನಿ ಬರೊವ್ಪಿ ನವಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾ ಮುಖೆಂ ಸುರು ಜಾಲಿ. ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ, ಕಾದಂಬರಿಕಾ (novelette), ಕಾದಂಬರಿ, ಪದಾಂ ಹೆ ಸಾಹಿತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಹಾಂಗಾ ಚಡ್ ಲೋಕಾಮೋಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಧಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕವಿತಾ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಬರೊಚ್ ವಯ್ರ್ ಸರ್ಲಾ. ಅಶೆಂ ಹಾಂಗಾ ಕವಿತಾಂಕ್ ಆನಿ ಕವಿಂಕ್ ಮಾನ್ ನಾಸ್ಲೊ. ಪೂಣ್ ಆತಾಂ ಕವಿತಾಂಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪ್ರಕಾಶಿತ್ ಜಾತಾತ್. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಸ್ಲೆ ಕಾಂಯ್ ತರ್ನಾಟೆ ಕವಿ ಹಾಂಗಾ ಆತಾಂ ಆಸಾತ್. ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ತೆಗಾಂ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕವಿತೆಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದೆಮಿಚೊ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಮೆಳ್ಳಾ. ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಲಿಪಿಯೆಚ್ಯಾ ಕುಶಾಂತ್ಲಿ ಯೆಣಾಕ್ ಲಾಗುನ್, ಪ್ರಿಲ್ಲ ನವಾ ದವರುನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ಝಗ್ಡುನ್ ಆನಿ [illegible] ವಾಪ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ [illegible] ಮಾಗೊನ್ ಉಲೆ ಕರ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಚಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ, ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ

ಕಾಂಯ್ ತಾಕತ್‌ದಾರ್ ಆನಿ ನಾಂವ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿಚೊ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಮೆಳ್ನೊ ನಾ! ಮೆಳುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಟ್ ಧರುನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿ ಕಡೆ ಪತ್ರ್ ವ್ಯವಹಾರ್, ಚರ್ಚಾ ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಕರುಂಕ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂ ಮದೆಂ ಎಕ್ವಟ್ ಆನಿ ಫುಡಾರ್ಪಣ್ ನಾ. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಗತ್ ಸಯ್ತ್ ಹಿಚ್.

ಗಲ್ಫಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಂಕ್ (ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್) ಲಾಗುನ್, ದಿವೊ ಪತ್ರಾಕ್ ಲಾಗುನ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಮಾನಾಚೆ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ವಿವಿಧ್ ಸಂಸ್ಥೆ ದಿಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾತ್. ಗಲ್ಫಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾರ್ಯಾವಳಿ ಜಾತಾತ್. ಗಲ್ಫಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ವೆಬ್‌ಜಾಳಾಂನಿ (website) ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ಆಸಾ. ಹಿಂ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾತಿರ್ ಬರಿಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ.

ಕೆನರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನೆಮಾಳ್ಯಾಚಿ ಬುನಿಂದ್ 'ದಿರ್ವೆಂ' ಪತ್ರಾನ್ 1912 ವರ್ಸಾ ಕೆಲಿ. ತೆದ್ನಾಂ ಪಾಸುನ್ ಕಿತ್ಲಿಂಶಿಂಚ್ ನೆಮಾಳಿಂ ಆಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಗೆಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ತಾಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಲೊಕಾ ಮೆರೆನ್ ಪಾವ್ಲೆ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ಪಿ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಪಿ ಸವಯ್ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಚಾಲು ಉರುಂಕ್ ಹಿಂ ಪತ್ರಾಂ ಜವಾಬ್ದಾರ್. 2004 ವರ್ಸಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ತಿ ತಕ್ಟೊ ಕ್ರಮಾಂಕ್: 2 ಹಾಂತು ದಿಲ್ಯಾ.

ತಕ್ಟೊ ಕ್ರಮಾಂಕ್:2

ಲಿಪಿ	ದಿಸಾಳೆಂ	ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ	ಪಂದ್ರಾಳೆಂ	ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	2 ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	3 ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	4 ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ	6 ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ
ಕನ್ನಡ್	---	04	01	15	01	01	01	02
ನಾಗರಿ	01	---	---	03	02	---	---	01+
ರೊಮಿ	---	01	---	04^	01	---	01	---
ಪಾರ್ಶಿ	---	---	01	01	---	---	---	---

ಚಿತ್ರಾಯ್: + ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಸಾಂನಿ
^ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಸಾಂನಿ

ತಕ್ಟೊ ಕ್ರಮಾಂಕ್: 2 ಹಾಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಹೆರ್ ಲಿಪಿಯಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಚಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನೆಮಾಳಿಂ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ತೆಂಕೊ (support) ವಾ ಜಾಹಿರಾತಿ ನಾಂತ್. ಫಕತ್ ವರ್ಗಣಿದಾರಾಂಕ್, ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಜಾಹಿರಾತ್‌ದಾರಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಇತ್ಲಿಂ ನೆಮಾಳಿಂ ಆಜುನ್ ಹಾಂಗಾ ಚಲ್ತಾತ್. ಹಿ ಖಿರಿಚ್ ಬರಿ ಖಬರ್.

ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ ಕಾಂಯ್ ಉಣೊ ನಾ. ಆಂಕ್ಡ್ಯಾ ವಾಂಗ್ಡಾ ಪಾಂವ್ಡೊ ಕಿತ್ಲೊ ಆಸಾ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಖೊಲಾಯೆನ್ ಭಾಸಾಭಾಸ್ (discussion)

ಸಾಂಗಾತಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ, ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ವಿಮರ್ಷಕಾಂನಿ ಕೆದ್ನಾಂ ತರಿ ಕರ್ಚಿ ಪಡ್ತಲಿ. ಪ್ರೊ. ಮಿಂಯ್ಚ್ಯಾ, ಫಾ. ಮಿಂಯ್ಚ್ಯಾ ತರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗಾತಿ ಬರೊವ್ಪಿ ಆನಿ ವಾಚ್ಪಿ ಪಾವ್ಚ್ಯಾತ. ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದರ್ಜ್ಯಾಚೆಂ ಮೊಟ್ ಭರ್ ತರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಮೆಳಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಣೆಂ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಹಾಂವ್ ಅಭಿಮಾನಾನ್ ಆನಿ ಖಾತ್ರೆನ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ. ದೆವಾಧೀನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಳ್ನಾಚೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಮ್ಹುಜೆ ಮುಖಾರ ಉಬೆ ರಾವ್ತಾತ್. ಚಾಫ್ರಾ, ವಿಶ್ವಾಸ್ ಆನಿ ಎಟ್ಕೆಲ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆರ ಹಾಣಿಂ ಆಪ್ಲೊ ಠಸೊ ಮಾರ್ಲಾ. ಆತಾಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಚಡ್ ಭರ್ ತರಿ ತಾಕತ್‌ದಾರ ಕವಿ, ಬರೊವ್ಪಿ ಸಂಗೀತ್‌ಕಾರ್ ಆನಿ ಗಾವ್ಪಿ ಆಸಾತ್. ಹಾಂವ್ ತಾಂಚೆ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಕೊಣಾಯ್ಚೆಂ ನಾಂವಾಂ ಘೆವ್ನ ಘುಂವ್ಚೊಂವ್ಕ್ ವಾ ತಾಂಕಾಂ ವಟಾಂಕ್ ವಚಾನಾಂ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪಿರಾಂಕ್ ಉಕ್ಲುನ್ ಧರ್ಯಾಂ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಕ ವಿಸರ್ಯಾಂ ಹೆಂ ತತ್ವ್ ಪಾಳ್ಲೆಂ ಬರೆಂ.

ಪರ್ಕಾ ವರ್ಸಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪಾಸ್ ಚಡ್ ಪದಾಂಚ್ಯೊ, ಭಕ್ತಿ ಗಿತಾಂಚ್ಯೊ, ಆನಿ ಹೆರ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೆಸೆಟಿ ಆನಿ ಸಿಡಿ ಕನಿರಾಂತ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೆತಾತ್. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಧಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಭಕ್ತಿ ಗಿತಾಂ ನಾಂವಾನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಚಡ್‌ಶ್ಯಾ ಕೆಸೆಟಿಂನಿ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಆನಿ ಸಂಗಿತಾಚಿ ಉತ್ಲಾಯ್ ಸಾರ್ಕಿ ದಿಸ್ತಾ. ಭಕ್ತಿ ಗಿತಾಂಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ವಾ ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಸಂಗಿತಾ ಪಾಸ್ ವೆಗ್ಳೆಂ ಹೆಂ ಸಂಗೀತ್ ದಿತಲ್ಯಾಂಕ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ನಾ. 'ಜೆಂ ವಿಕ್ತಾ ತೆಂ ಹಾಂವ್ ದಿತಾಂ' ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆರ ಭಕ್ತಿ ಗಿತಾಂ ಕೆಸೆಟಿ ಬಾಜಾರಾಂತ್ ಯೆತಾತ್ ಆನಿ ವಿಕುನ್ ವೆತಾತ್. ಲೋಕಾಕ್ ರುಚ್ತಾ ತೆಂಚ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಕಲಾ ವಾಡನಾ. ಲೋಕಾ ಥಂಯ್ ಖರಿ ಭಕ್ತ್ ಆನಿ ಸಂಗಿತಾಚಿ ಮೋಲಾಯ್ ವಾಡೊಂವ್ಕ್ ವಜನಾದಾರ್ ಭಕ್ತಿ ಗಿತಾಂಚ್ಯೊ ಕೆಸೆಟಿ ಜಾಯ್. ಕೆಸೆಟಿಂಚೆಂ ಆನಿ ಸಿಡಿಂಚೆಂ ಹೆಂ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾ ಮದೆಂ ಹಾಂಗಾ ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಲೋಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಮಾಧ್ಯಮಾಕ್ ಲಾಗುನ್ ಘರಾಂನಿ ಲೋಕಾಚ್ಯಾ ಕಾನಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪಡ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಮಾಧ್ಯಮಾಕ್ ಲಾಗುನ್ ಬರೊವ್ಪಿ, ಕವಿ, ಸಂಗೀತ್‌ಕಾರ್, ಗಾವ್ಪಿ ಆನಿ ವಾಜಂತ್ರಿ ಲೋಕಾಕ್ ವಳ್ಕಿಚೆ ಜಾತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗಿತಾಚ್ಯಾ ಮಳಾರ್ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ ಭರ್ಚೊ ತಸಲೊ ವಾವ್ರ್ ಹಾಂಗಾ ಜಾಲಾ. ಸಂಗಿತಾಚೆ ನವೆ ಪ್ರಯೋಗ್, ಮಾಂಡಾವಳ್, ಸಾದರಿಕರಣ್ (presentation), ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಚಾಚೊ ತಾಳ್‌ಮೇಳ್ (blend), ಸುತ್ರ್‌ಸಂಚಾಲನ್ (compere) ಹಾಂಚೆರ್ ಚೆತ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ದಿಸೊನಾ ಯೆತಾ. ಚಡ್ತ ವತಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆದಿಂ ತುಳು ಆವಯ್ ಭಾಸ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾಂನಿ, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಶೆಂಬರ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಪ್ಲಿ ಆವಯ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹುಣ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂನಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆ, ಸಂಗೀತಾ, ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಖಾತಿರ್ ಜೆಂ ಕೆಲೆಂ ಹ್ಯಾ ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕೆಲಾಂ ತೆಂ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಪ್ಲಿ ಆವಯ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಲ್ಯಾಂನಿ ಕರುಂಕ್ ನಾ. ಹೆಂ ಸಾಗ್ಳೆಂ ಸತ್ ಆಮಿ ಖಾತ್ರೆ ದಿಲಾನ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ಚಡ್ತ ವತಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬಾಂದ್ವಾಂಕ್ ಆಮಿ ಮಾನಾನ್ ಹಜಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮಾನ್ ಬಾಗಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಇತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಂಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾವ್ರಾಕ್ ಆಮ್ಚೊ ಪುರ್ತೊ ಟೆಂಕೊ (support) ಆನಿ ಸಹಕಾರ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಆಮ್ಚೊ ಕಾಂಯ್ದೊ ಆಮಿ ಪಾಳ್ತಲ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಹುಣ್ ನಿಚೆವ್ ಕರ್ಯಾಂ.

1.4 ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆತಾಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಚೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕಪ್: ಕೆನರಾ ಹಾಯ್‌ಸ್ಕೂಲಾಂತ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೊಲಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ಲಾಸಿ ಚಲ್ತಾತ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಪತ್ರಾಂ (certificate), ಇನಾಮಾಂ ದಿತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕ್ಲಾಸಿಂಕ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಆವಯ್‌ಬಾಪಾಂಯ್ನಿ ಬರೊ ಪ್ರತಿಸಾದ್ ದಿಲಾ. ಅಸ್ಲೊ ವಾವ್ರ್ ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ? ಹಾಚಿ ಜಾಪ್ ಕೋಣ್ ದೀತ್?

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಆಗೊಸ್ತ್ 1997 ಥಾವ್ನ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್ ಆಸಾ. ತಶೆಂಚ್ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಮ್ಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್ ಬಿ.ಎ. ಕರ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ 2 ಪೇಪರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಮ್ಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಾಂನಿ ಬಿ.ಎ. ಕರ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ 2 ಪೇಪರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್ ವಾ ನಾ ತೆಂ ಹಾಂವ್ ನೆಣಾಂ. 1995 ವರ್ಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಾಂ. ಜುಜೆ ಸೆಮಿನರಿಂತ್ ಶಿಕ್ಚ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸೆಜಿಚ್ಯಾ ಸೆಮಿನರಿಸ್ತಾಂ ಖಾತಿರ್ ದಶೆಂಬರಾಂತ್ ಎಕಾ ಹಪ್ತ್ಯಾಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೋರ್ಸ್ ಆಸ್ತಾ.

ಮಾಂಡ್‌ಸೊಭಾಣ್ ಸಂಸ್ಥೊ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಚಾಫ್ರಾ ಪ್ರತಿಭಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಾಳಾ ಚಲಯ್ತಾ. ಫಿರ್ಗಜಾಂನಿ, ಶೆರಾಂನಿ ಆನಿ ಗಾಂವಾಂನಿ ಕೆದ್ನಾಂ ಕೆದ್ನಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ಪಾ ಶಿಬಿರಾಂ ಹಾಂಗಾಚೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ವಾವ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಥೊಡೆಂ ತರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕಪ್ ಲಾಭ್ಲಾಂ ಆನಿ ಲಾಭತ್ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ತೆಂ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಪಾವನಾ.

4.4.1 ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ಮುಖ್ಲಿ ದಿಶಾ: ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ದಿಶಾ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರ್ಚೆ ಆದಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಕುಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕಪ್ ಆಜ್ ಕಶೆಂ ಚಲ್ಲಾಂ ಹಾಚೆರ್ ಏಕ್ ಧಾಂಪ್ತಿ ನದರ್ ಘಾಲ್ತಾಂ. ಗೊಂಯಾಂತ್ 30. 09. 2003 ದಿಸಾ ಮೆರೆನ್ 966 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ (I-IVStd.) ಆಸಾತ್. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ 79 ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಚಲ್ತಾನಾ 918 ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಚಲ್ತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ 275 ಖಾಸ್ಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಆಸಾತ್. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ 137 ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಆಸಾ. 137 ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ 121 (88.32%) ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಚಲೊಂವ್ಚಿಂ. ಅಶಿಂ ಸರ್ಕಾರಿ ಆನಿ ಖಾಸ್ಗಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಮೆಳುನ್ 1241 ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಆಸಾತ್. ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ 216 ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ (17.41%) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮ್, 995 ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ (80.18%) ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಚಲ್ತಾ. 1995 - 1996 ವರ್ಸಾ 244 ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಚಲ್ತಾಲೆಂ. 2003 ವರ್ಸಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ 216 ಆಯ್ಲಾ. ದರೆಕಾ ವರ್ಸಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ ದೆಂವತ್ ಆಸಾ! ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನ್ ಮೆಳ್ತಾ ಆನಿ ಶಿಕೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಗಾರ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಚಲ್ತಾ! ಫಾಲ್ಯಾಂ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಚ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂಕ್ ಅನುದಾನ್ ಬಂಧ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಉರತ್? ಜಾಪ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಆಸಾ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಕ್ಲಾಸಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಕ್ತಿಚಿ ಭಾಸ್ (compulsory language) ಮ್ಹಣ್ ಶಿಕಯ್ನಾಂತ್. ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಅಸೊ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರಾಜ್‌ಭಾಸ್ ಆಸುನ್ ಸಯ್ತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕನಾಸ್ತಾನಾ ಧಾವಿ ಮೆರೆನ್ ಶಿಕಪ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾತಾ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾಂಚ್ವೆ ಕ್ಲಾಸಿ ಥಾವ್ನ್ ಧಾವಿ ಮೆರೆನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಿಸ್ರಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಆಟ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಧಾವಿ ಮೆರೆನ್ ಶಿಕಪ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ 71 ಸರ್ಕಾರಿ ಆನಿ 288 ಖಾಜ್ಗಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಆಸಾತ್. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಫಕತ್ 09(12.68%) ಸರ್ಕಾರಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಆನಿ 175(60.73%) ಖಾಜ್ಗಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಿಸ್ರಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ 359 ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಫಕತ್ 184(51.25%) ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಿಸ್ರಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. 2004 ವರ್ಸಾ ಎಪ್ರಿಲಾಂತ್ 18,427 ಭುಗ್ಯಾಂ ಧಾವಿಚೆ ಪರೀಕ್ಷೆಕ್ ಬಸ್ಲಿಂ. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ 6889 ಭುಗ್ಯಾಂನಿ (37.39%) ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಿಸ್ರಿ ಭಾಸ್ ಘೆತ್ಲಿ. ಆತಾಂ ಮೆರೆನ್ 40% ಟಕ್ಕ್ಯಾಂ ಹೊ ಆಂಕೊ ಪಾವ್ಲೊಂಕ್ ನಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಇಕ್ರಾವೆ ಆನಿ ಬಾರಾವೆ ಕ್ಲಾಸಿಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಎಕ್ ಖುಶೆಚಿ ಭಾಸ್ (optional language) ಮ್ಹಣ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. 2004 ವರ್ಸಾ 12,127 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬಾರಾವೆಚೆ ಪರೀಕ್ಷೆಕ್ ಬಸ್ಲೆ. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ 3167 ಜಣಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ (26.12%) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಘೆತ್ಲಿ.

ಬಿ.ಎ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತ್ ಶಿಕ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ 6 ವಾ 3 ಪೇಪರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಎಮ್.ಎ. ಕರ್ತಾನಾ 25 ಜಣಾಂಕ್ ಪ್ರವೇಸ್ ಮೆಳ್ತಾ. 2004 ಜುನಾಂತ್ M.A (ಕೊಂಕ್ಣಿ) Part I: 22 ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರವೇಸ್ ಘೆತ್ಲಾ. M.A. (ಕೊಂಕ್ಣಿ) Part II : 17 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕುಂಕ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾಂಚೊ ಚಡ್‌ಸೊ ಚಲಿಯೊ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಬಿ.ಎಡ್. ಕರ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಎಕ್ ಶಿಕಯ್ಚೊ ವಿಷಯ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ. ಕರ್ಚಿ ಸುವಿಧಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಷಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಎಮ್.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಂತ್ ಉಣ್ಯಾಂತ್ ಉಣೆ 50% ಮಾರ್ಕ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್ ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ. ಕರುಂಕ್ ಅರ್ಜ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾತಾ. ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಕರುಂಕ್ ಪ್ರವೇಸ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ಪೂಣ್ ಆತಾಂ ಮೆರೆನ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಭಾಗಾಂತ್ ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ. ಡಿಗ್ರಿ ಮೆಳುಂಕ್ ನಾ. ಸದ್ಯಾಕ್ 5 ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಸಾತ್. 1986 ವರ್ಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಥೊಮಾಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಯೆನಾಸ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಧರುನ್ ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ. ಕರ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಸಯ್ತ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೋರ್ಸ್ ಆಸಾತ್. ಎಕಾ ವರ್ಸಾಚೊ ಪದವ್ಯುತ್ತರ್ (Postgraduate) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕೋರ್ಸ್ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ಚಲ್ತಾ. ಹಿ ಜಾಲಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ.

ಆತಾಂ ಮೆರೆನ್ ಕೆನರಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾ. ತಿ ಉಲೊಂವ್ಕ್, ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾ. ಗಾಂವಾಂನಿ ಧರ್ಮಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಮೆಳಾಂನಿ ಆನಿ ಕೆರಾಂನಿ ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ತಿ ಆಜುನ್ ಘೊಸ್ತಾ. ಸಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮೆಳಾಂನಿ ತಿಚೆಂ ಪಾಳಾಂಮುಳಾಂ ರೊಂಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಕೆನರಾಂತ್ ಕನ್ನಡಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಬಳ್ ಆಸಾ. ಹಿ ಖುಶೆಚಿ ಆನಿ ಅಭಿಮಾನಾಚಿ ಗಜಾಲ್. ಹತ್ತೆ ಉಣ್ಯಾ ಪಾಂಗಾಡ್ಯಾ ಲೋಕಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉರಯ್ಲ್ಯಾ, ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾ ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಮಾಣಾನ್ ತಿ ವಾಡಯ್ಲ್ಯಾ. ಪೂಣ್

ಇತ್ಲೆಂಚ್ ಪಾವನಾ. ಆಜುನ್ ತಿ ವಾಡೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಫುಲೊಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಭಾಸ್ ಜರ್ ಗೆಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಅರ್ದೊ ವಾಂಟೊ ಗೆಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾಂವ್ಚಿನಾ. ಭಾಶೆ ವಿಣೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೊನಿ, ಥೊಂಟಿ, ಪಾಂಗ್ಳಿ; ಕುಡ್ಡಿ ಆನಿ ಭೆರಿ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ಮುಕ್ಲಿ ದಿಶಾ ಥರೊಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಹಾಂಗಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ವಾ ನಾ, ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಚಿಂ ಕಾರಣಾಂ ಕಸಲಿಂ ಹಾಚೆರ್ ಮ್ಹಜೆ ಥೊಡೆ ವಿಚಾರ್ ಮಾಂಡ್ತಾಂ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕುನ್ ಪೊಟ್ ಭರನಾ ಹಿ ಸತ್ ಗಜಾಲ್. ಪೂಣ್ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಹರೆಕ್ ಗಜಾಲ್ ಆಮಿ ಫಕತ್ ಪೊಟಾ ಖಾತಿರ್ ಮಾತ್ರ್ ಕರಿನಾಂವ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಕೂಡ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಕಾಳಿಜ್, ಮತ್ ಆನಿ ಆತ್ಮೊ ಆಸಾ. ಹಾಂಗಾ ಕಾಳಿಜ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಾ ಭೊಗ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ವರ್ತುಳ್. ಮತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಿಚಾರಾಂಚೆಂ ವರ್ತುಳ್ ಆನಿ ಆತ್ಮೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ ಜಿವಿತ್. ಜಶೆಂ ಕುಡಿಕ್ ಖಾಣ್ ಜಾಯ್ ತಶೆಂಚ್ ಕಾಳ್ಜಾಕ್, ಮತಿಕ್ ಆನಿ ಆತ್ಮ್ಯಾಕ್ ಖಾಣ್ ಜಾಯ್. ಕೂಡ್, ಕಾಳಿಜ್, ಮತ್ ಆನಿ ಆತ್ಮೊ ಹಿಂ ವರ್ತುಳಾಂ ಮೆಳುನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯ್ ಘಡ್ತಾ. ಭಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆಚೊ ಏಕ್ ಮುಖೆಲ್ ವಾಂಟೊ. ಭಾಶೆಕ್ ಲಾಗುನ್ ಮನಿಸ್, ಮನಿಸ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಮನಿಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾ. ಭಾಸ್ ಆಯ್ಕುಂಚಿ ಆನಿ ಉಲೊಂವ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ಸುರು ಜಾತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚೆಂ ಶಿಕಪ್ ಸುರು ಜಾತಚ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ತಾತ್. ಹಾಂಗಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ತಚ್ ಚಡ್‌ಶಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ತಾತ್ ಆನಿ ಬರಯ್ತಾತ್. ಹಾಂಗಾ ಮಿಸಾಂ, ದೊತೊರ್ನ್, ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಂ, ಜಮಾತಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜಮಾತಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಆಜುನ್ ಆಸಾತ್. ಮುಖಾರ್ ಹಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಿತ್ಲೆ ದೀಸ್ ಉರತ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹಾಂಗಾ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಕಿತ್ಲಿಶಿಂಚ್ ಪತ್ರಾಂ, ಫಿರ್ಗಜ್ ಪತ್ರಾಂ ಆಸಾತ್. ವರ್ಸಾಕ್ ಥೊಡಿಂ ತರಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಕನ್ನಡ್ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಪ್ರಕಾಶಿತ್ ಜಾತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊಂವ್ಚೆ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಚೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಹಾಂಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೆಂ ದೆಣೆಂ ಆನಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್ ವಿಕಾಶಿತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಹೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಆವಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊಂವ್ಚಿ ಪಡ್ತಲಿ. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಹಾಂಗಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಬರೊ ಫುಡಾರ್ ಆಸಾ. ಹಾಂಗಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾತಿರ್ ಕೊಣೆಂ ಕಿತೆಂ ಆನಿ ಕಿತ್ಲೆಂ ಕೆಲಾಂ ತಾಚೆರ್ ಹಾಂವೆಂ ಜಾಯ್ತೆಂ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಜಾತಾ. ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಕೆಲಾಂ ತಾಚೆ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಸಾ. ತೆಂ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಭಾಸ್ ಅಮರ್ ನ್ಹಯ್. ವಿಕಾಸಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಲಾತಿನ್, ಸಂಸ್ಕೃತ್, ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಸೊ ಲೋಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾ ವಯ್ಲ್ಯೊ ಗೆಲ್ಯೊ. ಪುಡ್ಲಿ ನದರ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ವಾವ್ರಾಚಿ ಯೆವ್ಜಣ್ ಕರಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮದ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಚುಂಕ್ ಚಡ್ ವರ್ಸಾಂ ನಾಕಾತ್. ದೆಕುನ್ ಭಾಶೆಚೊ, ಲಿಪಿಯೆಚೊ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಫುಡಾರ್ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ದವರುನ್ ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಹೆ ಫುಡೆಂ ಹಾಂಗಾ ಕೆನರಾಂತ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ತ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಚೊ ಆರಾಖಡೊ (action plan) ತುಮ್ಚೆ ಸಮೊರ್ ಆತಾಂ ದವರ್ತಾಂ.

(ಅಕ್ಷರಾಂ ಮೆಳಾವಣ್, ಬರ್ಪಾರೀತ್ ಆಸಾ ತಸಿ ಉರಯ್ಲ್ಯಾ)

(ಮುಕಾರ್ಸುಂಕ್ ಆಸಾ)

ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚಿ ಚರಿತ್ರಾ

ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ

ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚೊ ಜಲ್ಮ್:

ಹ್ಯಾ ಭುಮಿ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಸಾಮ್ಯ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜೀವಿಚೊ ಉಗಮ್ ಸುಮಾರ್ ಏಕ್ ಲಾಖ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಂಪೊರ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನವ್ ವಿಕಾಸ್ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಹ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಂಚೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಥಾವ್ಲೆ ಜಾವ್ನೆತ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಮಾತ್ಯಾ ಚಿತ್ರಾಂ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲಿಂ. ತೀಸ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಹೆಪ್ಯಾನ್, ಹೆ ಗುಹಾ - ಮಾತ್ಯಾ ಚಿತ್ರಾಂಚೆ ವಿಶಯ್ - ಸಮುದಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಆಹಾರ್ ಸಂಗ್ರಹಾಚ್ಯಾ ಚಟುವಟಿಕಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆ. ಮನ್ಶ್ಯಾತ್ರಿಂಕ್ ಶಿಕಾರಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿಂ ಅಯ್ದ್ಯಾಂಚಿಂ, ಮನ್ಶ್ಯಾತಿ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚೆ ಶಿಕಾರಿ ಕರ್ಚಿ ರೀತ್ ವಿವರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಅಸಲ್ಯಾ ಚಿತ್ರಾಂ ಭಿತರ್ ರಂಗ್‌ಕ್ರಿಯೆಕ್ ಪೂರಕ್ ಪುರಾವೆ ಲಾಬ್‌ಲ್ಯಾಂತ್ ಉದಾಹರಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಫ್ರಾನ್ಸಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾಂತ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲೆಂ ಚಿತ್ರ್. ಸುಮಾರ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದ್ಲೆಂ ಅಶೆಂ ಆಸಾ: ಏಕ್ ಮನಿಸ್ ಚಿತ್ರಾ ಕಸಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಮನ್ಶ್ಯಾತಿಚೆಂ ಜಾಮ್ಲೆಂ ಪಾಂಗುರ್ನ್, ತಾಚೆ ಕೊಂಬ್ ಆನಿ ಮುಸ್ತಾರಾಚೆ ಕೂಸ್ ಕವಚ್ ಜಸೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವದನಾಕ್ ಧಾಂಪುನ್, ನೃತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚಲನೆಚೆ ಭಂಗಿ ತಾಚಿ. ಏಕ್ ನಾಗರಿಕ್ ಪೂರ್ವ್ ರಂಗ್‌ಕ್ರಿಯೆಂತ್ ವಾಂಟೆಲಿ ಜಾಲ್ಲೊ ಪಾತ್ರ್‌ದಾರಿ ತೊ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ದಿತಾ.

ಅಸಲಿಂ ಆನಿಕೀ ಸಬಾರ್ ಚಿತ್ರಾಂ ಆಜ್‌ಕೀ ಆದಿಮ್ ಜನಾಂಗಾಂನಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಲಾಭ್ತಾ. ಶಿಕಾರೆಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂಚಿಂ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲಿಂ ತಿಂ, ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಿ ರಂಗ್‌ಕ್ರಿಯಾ ಅಸಿಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಪುರಾವೆ ದಿತಾತ್. ಶಿಕಾರಿ ಕರ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಆದಿಮಾನವ್ ಸಮುದಾಯ್ - ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಶಿಕಾಣ್ಯಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಚ್, ಆಪ್ಣೆ ಶಿಕಾರಿ ಕೆಲ್ಲಿಂ ವಿಧಾನ್ ಪರಸ್ಪರ್ ಸಾಂಗೊನ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಕಸಲಿಂಚ್ ಭಾಸ್ ಜಾಂವ್, ಸಂಕೇತ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ತವಳ್ ಜಲ್ಮೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ದೆಕುನ್: ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಶಿಕಾರೆಚಿ ಘಟನ್ ಪರ್ತ್ಯಾ ಪುನರ್ ನಟನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ನ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಪಡ್ತಾಲೆಂ. ತವಳ್ ಶಿಕಾರೆಗಾರಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಅಥವಾ ಚಡ್ತಿಕ್ ಜಣಾಂನಿ ಶಿಕಾರಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾತಿಚೆಂ ಜಾಮ್ಲೆಂ, ಶಿಂಗಾಂ, ಪಾಂಗುರ್ನ್ ತಾಂಚಿ ಥಂಯ್ ತಿ ಮೆಲ್ಲಿ ಮನ್ಶ್ಯಾತ್, ಜಿವಿ ಜಾಂವ್ಚಿ ಪಡ್ತಾಲಿ. ಆನಿ ಪರ್ತ್ಯಾಂ ಸಗ್ಳೊ ಶಿಕಾರೆ ಸಮುದಾಯ್ ಶಿಕಾರೆಗಾರ್ ಜಾವ್ನ್, ಶಿಕಾರೆಚಿ ಕ್ರಿಯಾ ಅಭಿನಯ್ ಕರ್ತಾಲೆ.

ಅಸಲೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಸಮರ್ಥನ್ ಕರ್ಚಿಂ ಉದಾಹರಣಾ ಆಜೂನ್, ಆದಿಮೂಳ್ ವಸ್ತ್ಯೆಂತ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಪಂಗ್ಡಾಂಚ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಂಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂನಿ ಬಗೊನ್ ಯೆತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನವ್ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾಂನಿ, ಪ್ರವಾಸ್ ಕಥನಾಂನಿ, ದಾಖಲ್ ಕೆಲಾಂ. ಅಸಲೆಂಚ್ ಶಿಕಾರೆಚೆಂ ನಟನ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಬಲ್ಲಾವನೆರ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚ್ಯಾ ಕಾಫಿರ್ ಜನಾಂಗಾಂತ್. ಅಮೆರಿಕಾಚ್ಯಾ ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯಾನ್ ಸಮುದಾಯಾಂನಿ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿಂ ಮದೆಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಥಾವ್ಲೆ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಉಗಮ ವಿಶಿಂ ಆನ್ಯೆಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ :

ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣಾಂ ಮಧೆಂ ವಿಶೇಸ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ ಕರಿನಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ, ಪುರಾಣಾಚ್ಯಾ ಕಲ್ಪನಾಂ, ಕಥನಾಂ, ವಾಚ್ಪಾಂ ಮುಕಾಂತರ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ್ ಪರಂಪರಾ ರಂಗ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಕ್ ಮೂಳ್ ಮ್ಹಣ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಆಸಾ. ಹಿ ಕಾಣಿಯೊ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಮುಂದರುನ್, ಪಾತ್ರ್ ವಾಡವ್ನ್, ಸನ್ನಿವೇಶಾಂಕ್ ವಿಬಾಗುನ್, ಎಕೆಕ್‌ಚ್ ರಂಗ್‌ಮಾಧ್ಯಮಾಕ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರಿತ್ತ್ ವಾಡ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಚೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಪರಂಪರೆಂತ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲಿ ಪಯಿಲ್ಲಿ ರಂಗ್‌ಉತ್ಸವ್ ಗಮನಾಕ್ ವೆಲ್ಯಾರ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ದೋನೀ ಸಿದ್ಧಾಂತಾನಿ ಖಂಚೊಯ್ ನಿರಾಕರುಂಕ್ ಯೇನಾ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2500 ವರ್ಸಾಂ ಇತ್ಲ್ಯಾರ್ ಇಜಿಪ್ತಾಂತ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ "ಒಸಿರಿಸ್ ಪುರಾಣ್" ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಒ ಕಥಾ ರಂಗ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾತಾಲಿ? ವಾ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಮರಣಾಂಚೊ ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿ ಮಾತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ? ಮ್ಹಳ್ಳೆ ವಿಶಿಂ ವಿದ್ವಾಂಸಾ ಮದೆಂಯ್ ಭಿನ್ನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಮೋಗ್ ಆನಿ ರೂಚ್:

ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚೊ ಮೋಗ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್‌ಂಚ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಎಕ್ ಗೂಣ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಲ್ಹಾನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವಿವಿದ್ ನಮುನ್ಯಾಂಚೆ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ಚೆಂ ಆಮಿ ಪಳೆಲಾಂ. ಭುರ್ಗಿಂ ತಾಂಚೆ ಥಂಯ್ ಉದ್ಭವ್ ಜಾಂವ್ಚಿಂ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಖೆಳಾಂನಿ ಪ್ರಗಟ್ತಾತ್. ಚಿಂತ್ಪಾ ಸಕತ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೆಬರಿಚ್, ಚಿಂತ್ಪಾಚಿ, ಪ್ರಗಟನೆಚಿ ರೀತ್ - ಮೀತ್ ಬದಲ್ತಾ. ದೆಖ್ತೆಲ್ಯಾಕ್ ವಿಸ್ಮಿತ್ ಕರ್ತಾ.

ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಂಚೆರ್ ಆಮಿ ದೀಷ್ಟ್ ವೆಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಕಸಲಿಯ್ ಸಂಗತ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ನಟನ್‌ಂಚ್ ವ್ಹಾಟ್. ದೀಸ್ ವೆತಾಂ ಲೋಕಾನ್ ಭಾಸೆಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲೊ. ಕವಿಂಚ್ಯೊ ಆಲೋಚನೊ ಲೋಕಾಕ್ ಪ್ರಗಟುಂಕ್ ನಟನಾಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಚಲ್ತಾಲೊ. ತವಳ್ ತಾಂಚೆಂ ನಟನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ - ನಾಚ್ಪೆಂ, ಉಡ್ಪೆಂ, ಹಾತಾಂ - ಪಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಉಡ್ಯಾಣಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ, ಭಾಷಣಾಂನಿ ವಿವರುನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ. ಎಜಿಪ್ತಾಂತ್, ಗ್ರೀಸಾಂತ್, ದಕ್ಷಿಣ್ ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕುದ್ರ್ಯಾಂನಿ (South Sea Islands) ಚಾಲು ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಆಯಿನ್ಸ್ ವೇಳ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರೀ ಕ್ರಿಸ್ತ್ ಜಲ್ಮೊಂಚ್ಯಾ ಚಾರ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾದಿಂ ಎಜಿಪ್ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನೈಲ್ ನ್ಹಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಡಿರ್ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಶೋಧಕ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿತಾತ್.

ದೀಸ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಶಿಲಾಯುಗಾಂಚ್ಯಾ ಶಿಕಾರೆಚೆ ಪುನರ್‌ಸೃಷ್ಟಿ ತಸಲ್ಯೊ ರಂಗ್ ಕ್ರಿಯಾ. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಧಿ ಜಾವ್ನ್ ಪುನರ್ ಜಲ್ಮ್ ಘೆತಾತ್. ಸುರ್ವೆರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ತತ್ವಾಂ, ಲೋಕಾಕ್ ಬೂದ್‌ಬಾಳ್, ಮಾನ್ ಮಾಣ್ಸುಗಿ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಶಿಕಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ವ್ಹಾಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ನಾಟಕ್. ಕ್ರಮೇಣ್: ನಾಟಕ್ ಪಳೆತಲೊ. ಆನಿ ನಟನ್ ಕರ್ತಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಜಾಲೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ನಟನ್ ಕರ್ತೆಲೆ ಭಿನ್ನ್ ದಿಸ್ಚ್ಯಾಕ್ - ವೇಸ್‌ಭೂಷಣಾಂ, ಮುಖ್‌ವಾಡಾಂ ಆರಂಭ್ ಜಾಲಿಂ. ಎಕಾ ಕಾಳಾರ್ ನಟನ್ ಖಂಯ್ಸರೀ ಚಲ್ತಾಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ನಾಟಕ್ ಕಲೆಕ್ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ್ ಥಳ್ ಗರ್ಜ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಲ್ಪನ್ ರೂಢಿಕ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಎಕ್ ಆಮಿ ಉಡಾಸಾಂತ್ ದವರುಂಕ್ ಫಾವೊ ನಾಟಕ್ - ರಂಗ್‌ಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಉಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೊ

ಪ್ರಮುಖ್ ರಂಗಾಂತ್ ಮುಟ್ವಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೆಂ ರಂಗ್‌ಭುಂಯ್ಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಕುಶ್ಯಾಲ್ಲೆಂ ರಂಗ್‌ತಂತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅತಾಂಚೆಂ ಮೇಕಪ್ - ವೇಸ್ ಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ.

ದುಸ್ಯ್ರಾ ಮಹಾಝುಜಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಜರ್ಮನಿ ದೇಶ್ ಧರ್ತೆ ಸಮಾನ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಕಸ್ತಾಳ್ ಆನಿ ದಸ್ಕಾಟ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾನ್ ಭರೊನ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ ಗಿರಣ್ಯೊ - ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮೊಡೊನ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಲ್ಲಿಂ. ರಸ್ತೆ - ವಾಹನಾಂ ಸಾರ್ಕಿಂ ನಾಸ್ತಾನಾ, ಪೊಟಾಕ್ ಖಾಣ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಲೋಕ್ ವಳ್ವಳ್ತಾಲೊ. ಜರ್ಮನಿ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಹಾತಿಂ ಧರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಟಕ್ ಘರಾಂಕ್ (THEATRES) ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಉಬಾರ್ಚೆಂ. ಝುಜಾ ಧರ್ಮಾನ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾ ಪಿರ್ಪಿವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೊ, ಎಕ್ಸುರೊಣ್ ಆನಿ ನಿರಾಸ್ ಭಗ್ತಾಲೊ, ಲೊಕಾಚೆಂ ಚೇತನ್ ಉಬಾರ್ನ್ ಧರುಂಕ್ ಮನ್ - ಕಾಳ್ಜಾಂ ಉರ್ಭೆಂವ್ಕ್, ಊಂಚ್ ಭಾವನಾಂ ಘಂಯ್ ಹೊಂದ್ವ್ಯಾನ್, ಸಮಾಜೆ ಬಾಂಧ್ ರಚುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ನಾಟಕ್ ಘರಾಂ ಗರ್ಜೆಚಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ. ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸ್ಪಸ್ಟ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

"ಆಮ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಚಡ್ ಸಂಖ್ಯ್ಯಾನ್ ಬರಿಂ - ಖರಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಪಳೆತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ - ಪಿಡೆಸ್ತಾಂಚಿ ಬೆಟ್ ಉಣಿ ಜಾತೆಲಿ" ಮ್ಹಣ್ತಾ ಡೊ। ರಾಯ್ಸ್, ಚಿಕಾಗೊಂತ್ಲ್ಯಾ ಗುಡ್‌ಮೇನ್ ನಾಟಕ್ ಘರಾಚೊ ಧನಿ. ನಾಟಕ್ ಘರಾಂನಿ ತಮಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ದುಕಾಳ್ - ಸಂಗ್ತಿ - ಬರ್‍ಯಾ ಸಂಗ್ತಿ ಘಂಯ್ ಆಮ್ಚಿ ಮೆಚ್ವಣ್ ಚಡಂವ್ಕ್ ಆದಾರ್ ದಿತಾತ್. ವಸ್ತುಂ ವಾಧಾಂನಿ ಭರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ಸಭಾರಾಂಚಿಂ ಬೊಗ್ಣಾಂ - ಭಾವನಾಂ ಮೆಲ್ಯಾಂತ್. ನಾಟಕಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿಂ ಭಾವನಾಂ ಉಸ್ಕಾವ್ತಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ಚಿಂತುಂಕ್ ಲಾವ್ತಾತ್, ಬೊಗೊಂಕ್ ಕರ್ಯೆತಾತ್ ಆನಿ ಜೀವ್ ಭರ್ಯೆತಾತ್. ಪುಣ್! ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಮನೋರಂಜನಾಚೆ ವಾಟೆನ್ ಕರಿಜಾಯ್. ಚಡಾನಿಚಡ್ ಲೊಕಾಕ್ ಆಕರ್ಸುಂಚೆ ರಿತಿನ್ ಕರಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೊ ಡೊ। ರಾಯ್ಸ್.

ಗ್ರೀಕ್ ರಂಗ್‌ಭುಮಿ, ಗ್ರೀಸಾಂತ್ಲೆ ನಾಟಕ್:

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಶತಕಾ ಆದಿಂಚ್ ಗ್ರೀಸಾಂತ್ ನಾಟಕ್ - ನಟನ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಗ್ರೀಸಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಕ್ ಆನಿ ಎಜಿಪ್ತಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ.

ಕಾರಣ್: ಜೆದ್ನಾಂ ಗ್ರೀಸಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಿವಾಸಿಂನಿ ಎಜಿಪ್ತ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಝುಜಾಂತ್ ಸಲ್ವಿವ್ನ್ ಜೀಕ್ ಪೆಲಿ, ತವಳ್ ಎಜಿಪ್ತ್‌ಗಾರಾಂ ಥಂಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಬರೆಂ ಸರ್ವ್ ತೆ ಶಿಕ್ಲೆ. ಹಾಚೆ ಪಯ್ಕಿ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಏಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗ್ರೀಕಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚಿ ಪ್ರಗತಿ ಆನಿ ಸುಧಾರ್ ಕೆಲಿಂ. ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶ್ ಈಸ್ಕಲಸ್, ಸೊಫೊಕ್ಲಿಸ್, ಆನಿ ಯೂರಿಫಿಡಿಸ್ ಹ್ಯಾ ತೆಗಾಂ ಮಹಾ ನಾಟಕಿಸ್ತಾಂಕ್ ಖಣಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಗ್ರೀಕ್ ಪೀರ್ ಕಥೆಂಚ್ಯಾ ವಾಟ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತಿ ಗ್ರೀಕ್ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ - ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಶತಕಾಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ರಿತಿರ್ ಗಾಯನ್ ಕರ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ, ಹೆಂಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿಚೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಮೆಟ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಸೊದ್ಪ್ಯಾಂಗಾರ್. ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣ್ ಕಥೆಂ ಪ್ರಕಾರ್, ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಜೀವನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿಂಗಡ್ ದೇವ್ ಆನಿ ದೇವತಾ ಆಸಾತ್. ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ: ಫಳ್ - ಫುಲಾಂ ದಿಂವ್ಚೊ ದೇವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಡಯೊನಿಸಿಯುಸ್. ಹ್ಯಾ ದೇವಾಕ್ ಮಾನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಜಮ್ಲ್ಯಾ ಗಿತಾಂ ಗಾಯ್ಚ್ಯ

ರಿವಾಜ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾ ಜಮ್ಮ್ಯಾ ಗಾಯಾನಾಂ ವೆಳಾರ್ ನರಬಲಿ - ಮನ್ಶ್ಯಾ ಬಲಿ ಬೆಟಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ದುಖಾಂತ್ಯ - ದುಖಾಭರಿತ್ ಸನ್ನಿವೇಶನಾಂನಿ ಕಾಬಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಕ್ - ಜಮ್ಮ್ಯಾ ಗಾಯಾನ್, ಸಂಭಾಷಣ್, ಆನಿ ನರಬಲಿ ತಿನೀ ಕಾರಣಾಂ ಪ್ರೇರಣ್ ಜಾಲಿಂ.

ದೀಸ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ದೇವ್ - ದೇವತೆಂಚ್ಯಾ ನಡ್ಯಾ ಚಾಲಿಚೆಂ ವಿಡಂಬನ್, ಯಾ ಠಿಕಾ ಕರ್ಚಿಂ ಸನ್ನಿವೆಶಾಂ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್‌ಯಾಂನಿ ಮಿಸ್ಳಾಲಿಂ. ಹಿಂಚ್ ಫುಡೆಂ ಸೆಟಾಯರ್ SATIRE ಯಾ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ನಾಟಕಾಂ ಜಾವ್ನ್ ನಾಂವ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಪಾವ್ಲಿಂ. ಕ್ರಮೇಣ್: ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿಂ-ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಫಿನ್ನ್ ಹಳೂ ಖುಶಾಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಚಿಂ ಕೊಮೆಡಿ - ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರದಾನ್ ನಾಟಕಾಂ ಆಯ್ಲಿಂ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಶತಕಾಚ್ಯಾ ಆಖೇರಿಕ್ ದುಖಾಂತ್ಯ TRAGEDY, ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರದಾನ್ COMEDY, ವ್ಯಂಗ್ SATIRE, ಅಶೆಂ ತೀನ್ ಥರಾಂಚೆ ನಾಟಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉದೆಲೆ.

ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಪುರುಷ್ ಮಾತ್ರ್ ನಾಟಕಾಂನಿ ಅಬಿನಯ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ನಾಟಕ್ ಧರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಅರ್ಥಿಕ್ ಜೀವನಾಂತ್ ಸುದ್ರಾಪ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಸಕ್ತಾಲೆ. ಆರಿಸ್ಟೊಫೆನಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಗ್ರೀಸಾಂತ್ಲೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕೊಮೆಡಿ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಆನಿ ನಾಟಕಿಸ್ತ್. ಸುರ್ವೆರ್ ಗ್ರೀಕ್ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ ದೊಂಗ್ರಾ ಮುಳಾಂತ್ ಡಯೋನಿಸಿಯಸಾಚ್ಯಾ ಗುಡಿ - ದಿವ್ಳಾಂ ಮುಕಾರ್ ನಾಟಕ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾತಾಲೆ. ಲಾಗ್ಸಾರ್ - ಭೊಂವ್ತಣಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಉಬಾರ್ - ದೊಂಗ್ರಾಳ್ ಸುವಾತ್ ಖೊಂಡುನ್ ಲೊಕಾಕ್ ಬಸೊಂಕ್ ಸವ್ಲತಾಯ್ ಆಸಾ ಕರ್ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕ್ ಉತ್ಸಾಹಾಂಕ್ ಪೊಂದ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ಹಜಾರ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಲೋಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾತಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ ದಾಖ್ಲೆ ಕಳಯ್ತಾತ್. ಪಂಗ್ಡಾಚೆಂ ಜಮ್ಮ್ಯಾ ಗಾಯಾನ್ ಆನಿ ಸಂಬಾಶಣ್ ಬೊಂವ್ತೊಣಿಚ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾಳ್ ಸುವಾತೆಚ್ಯಾ ಪರಿಸರ ವರ್ವಿಂ, ಧ್ವನಿ ವರ್ಧಕಾಂಚೊ ಆಧಾರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಲೊಕಾಕ್ - ಪ್ರೇಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ ಸುಲಬಾಯೆನ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಾಲೆಂ.

ಅರ್ಧ್ ವೃತ್ತಾಕಾರಾಚಿ ಗ್ಯಾಲರಿ ಆನಿ ಮಧೆಂ ಸಾಟ್ - ಸತ್ತರ್ ಫಿಟ್ ವ್ಯಾಸಾರ್ ವೃತ್ತಾಕಾರಾಚೊ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಥಾವ್ನ್, ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕಾಂಚಿ ಕಥಾವಸ್ತ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾವ್ಳೆರಾಂಕ್ ಆನಿ ರಾಯಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್ತಾಲಿ. ಗ್ರೀಕ್ ದೆವಾಳ್, ದೇವ್‌ಮಂದಿರಾಂ ದಿಸ್ಚೆಂ "ಸ್ಕೀನೆ " ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಾಂದಾಪ್ ರಾವ್ಳೆರಾಚಿ ಮುಕ್ಲಿ ಕೂಸ್ ಮ್ಹಣ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾಚ್ ಬಾಂದ್ಪಾ ಮುಕಾರ್ ನಾಟಕಾಚೆಂ ಸರ್ವ್ ದೃಶ್ಯಾಂ ದಾಕಂವ್ಚಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಸ್ಕೀನೆಚ್ಯಾ ಮುಕಾರ್ ವೃತ್ತಾಕಾರಾಚೊ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್, ಬೊಂವ್ತಿಂ ತಿನೀ ಕುಶಿಂನಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಕ್ ಬಸೊಂಕ್ - ದೊಂಗ್ರಾ ಸುವಾತ್ ಖೊಂಡುನ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಮೆಟಾಂ. ಹೆಂಚ್ ನಾಟಕ್ ಸಾಲ್.

ರೊಮಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ:

ಗ್ರೀಕಾಂನಿ ಕಶೆಂ ಎಜಿಪ್ತಾಕ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ತೆಂಚ್ ರೊಮಗಾರಾಂನಿ ಗ್ರೀಕಾಕ್ ಕೆಲೆಂ. ಆದಿಂಚ್ ಗ್ರೀಕಾಂಚ್ಯೊ ರಿತಿ-ರಿವಾಜ್ಯೊ ಆಪ್ಲ್ಯೊ ಕರುನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರೊಮಗಾರಾಂನಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 197ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಗ್ರೀಸ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಸಲ್ವಯ್ಲೆಂ. ಗ್ರೀಸಾಚೊ ಆಖ್ಖೊ ಗಾಂವ್ ಹರ್‌ಎಕಾ ಕಲೆಂತ್ ಬೋವ್ ನಿಪುಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕಲೆಂನಿ ರೊಮಗಾರಾಂನಿ ಗ್ರೀಕಾಂಚೊ ಪಾಟ್ಲಾವ್ ಕೆಲೊ. ಥೊಡ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಕ್ ತಾಣಿ ಜೀಕ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ. ರೊಮಾಚ್ಯಾ ಕೊಮೆಡಿ ಬರಯ್ಣಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಪ್ಲಾಯ್ಟಾಸ್ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 254. ಪೂಣ್? ತಾಚಿಂ ಕೊಮೆಡಿ ನಾಟಕಾಂ ಗ್ರೀಸಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಮೆಡಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಆದಾರಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಕೊಮೆಡಿ ನಾಟಕಾಂನಿ ಚೆರನ್ - ಪ್ರಾಯ್ಮ್ಯಾನಾಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಕರ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ತಾಚಿ ಕೊಮೆಡಿ ಚಡ್ ಊಂಚ್ ಮಟ್ಟಾಚಿ ನ್ಹಂಯ್. ರೊಮಾನ್ ನಾಟಕಾಂ ಪರಿಸ್ಥಿ ಟ್ರೇಜೆಡಿ ಚೊಂವ್ ಥೊಡಿಂ. ಸೆನೆಕಾ ರೊಮಾಚೊ ತ್ಯಾ ವೆಳಾಚೊ ಟ್ರೇಜೆಡಿ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ನಾಟಕ್ ಕಲೆಂತ್ ಚೊಂವ್ ಚಡ್ ಸುದ್ರಾಪ್ ಕರ್ನ್, ಜಾಯ್ತಿ ಪಾಂವ್ಡ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಯಾ ರೊಮಾಚೆಂ ಕ್ರಿ.ಶ. 476 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ನಾಶ್ ಜಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚಿ ದೆಸ್ಪಾಟ್ ಜಾಲಿ. ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಚೆಸಿಕ್ ಪಾಪಿಂಚ್ಯಾ ಕೊವೆಂತಾಂನಿ ರೊಮಾಂತ್ಲೆ ಜಾಣ್ಯಾ ಯೆಚೆ ಆನಿ ಇತರ್ ತಾತ್ವಿಕ್ ಬೂಕ್ ಸುರಕ್ಷಿತ್ ಉರ್ಲೆ. ಹಾಂಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ ರೊಮಾಂತ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ನಾಟಕಾಂಯ್ ಉರ್ಲಿಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಾತ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭಾ ಯುರೋಪಾಂತ್ ಬಳ್ ಜಾಯ್ತ್ ಆಯ್ಲಿ ತೆದ್ನಾ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ಅಭಿವೃದ್ದೆಚ್ಯಾ ಮೆಟಾಂನಿ ದವ್ರನ್ ಮುಕಾರುನ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ರೊಮಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ರಾಸ್ಟ್ರಾಟ್ - ಅಲಿಕ್ಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ರೊಮಾಂತ್ಲಿಂ ನಾಟಕಾಂ ನವಾಲಾಯೆಂ ದಿಸೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ.

ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಉಟವ್ನ್, ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆನ್ ಪ್ರೊತ್ಯಾ ಸೊಲ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಘಡಿತಾಂ, ಜೆಜುಕ್ರಿಸ್ತಾಚೆಂ ಜೀವನ್ ಆನಿ ಮರಣ್, ನಾಟಕಾಂ ಮುಕಾಂತರ್ ಪ್ರದರ್ಶುನ್, ಚಡಾಸಿ ಚಡ್ ಲೊಕಾಕ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಸಮೊಸ್ತಿ ಥಂಯ್ ಅಭಿರುಚ್ ಚಡಾಲಿ ಕೆಲಿ. ತ್ಯಾ ಮುಕಾಂತರ್ ಆತ್ಮಿಕ್, ಮಾನಸಿಕ್, ಆನಿ ಸಂಸಾರಿಕ್ ಸುದ್ರಾಪ್ ಕರುಂಕ್ ಸಲೀಸ್ ಜಾಲೆಂ. ಹಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಆರಂಭಾರ್ ಇಗರ್ಜಾಂ ಭಿತರ್, ಅಲ್ತಾರ್ ಮುಖಾಂತ್ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಯ್ತಾಲಿ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಇಗರ್ಜೆ ವಟಾರಾಂತ್ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಚಾಲು ಜಾಲಿ. ಚಡುಣ್ ಏಕಾಚ್ ಥರಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಲೆ ಜಣ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್, ತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚೊ ನಾಟಕ್ ತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿತಾಲಿ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್ ತಾರ್ವಾರಾಂನಿ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಲ್ಯಾಂನಿ ನೊವೆಚ್ಯಾ ಆರ್ಕಾ ವಿಶಿಂ, ಖಾಣಾ ಖಾತಿರ್ ಮಸ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಮಾರ್ತೆಲ್ಯಾಂನಿ ಯುನ್ಸಾಚೆ ವಿಶಾವ್ಣೆ ವಿಶಿಂ, ಪ್ರೊಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಸಲಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಚಾಲು ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ.

ರೊಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. ದುಸ್ರ್ಯಾ - ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂನಿ ಚಡ್ ವಾಂಟೊ ಯುರೋಪ್ - ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಅಧೀನ್ ಭಾಗ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್! ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ರೊಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಆಪ್ಲಿ ಸಕತ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲಿ ಮೊಟ್ ನಿಸಾವ್ ಆಸ್ಕತ್ ಜಾಯ್ತ್ ಯೆತಾಲಿ. ಅನಾಗರಿಕ್ ಜರ್ಮನ್ ಜನಾಂಗಾಂಚ್ಯಾ ಆಕ್ರಮಣಾಕ್ ವಿರೋಧ್ ಪ್ರತಿಭಟನ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಅಸಕ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕುಸ್ಕ್ಯಾತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಪತನ ಸಾಂಗಾತಾ, ರೋಮನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಪುಸ್ಲೆಂ ನಾಂವ್. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲಾಕ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಕರ್ನ್ ಥಾವ್ನ್ ಉದೆಂತಿಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸಿಮಿತ್ ಉರ್ಲೆಂ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಡಾವಳೆಚ್ಯಾ ದೃಷ್ಟೀನ್, ಉತ್ರೊಂಚ್ಯಾ ಸಲ್ಪೊಣೆಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿಕ್ ಬರೊಚ್ ಮಾರ್ ಪಡ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ರೋಮನ್ ಜನಪದ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆ ಮೈಮ್ ಕಲಾ, ದೊಂಬರಾಟ, ಮೂಳ್ (ಬುಡಕಟ್ಟು) ಜನಾಂಗ್ ತಾಂಚೆಂ ಫೆಸ್ತಾಂ, ಹೆರ್ ಗಾಥಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ದಾಸ್ತುರಿಲ್ಲಿ - ಚಿತ್ರ್ ಕಲಾ ಅಸಲೆ ಮಾಧ್ಯಮ್ ತವಳ್‌ಚ್ಯಾ ಚಟುವಟಿಕಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಸಮಾಜ್ - ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ರೋಮನ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಗ್ರೀಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆ ಉಪಕಾರಾಂಯ್ ನಾ. ಪುಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ಕಿ ಪಟ್ಟಿ ವಿಸ್ತರಾಯ್ ಜರೂರ್ ಆಸಾ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ:

ಎಲಿಜಬೆತ್ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಆಮ್ಕಾಂ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ದಿಸ್ತಾ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಚೆಂ ರಾಜ್. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕ್, ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರಾ ತಿತ್ಲೊ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ದುಸ್ರೊ ನಾ. ಬೆನ್ ಜಾನ್ಸನಾನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ತೊ ಎಕಾ ಕಾಳಾಚೊ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ನ್ಹಯ್. ಯುಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಯುಗಾಂಕ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರೊಂಕ್ ಸಕ್ಚ್ಯಾ ತಸಲೊ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ನವೋದಯ್ ಜೀವನ್ ದರ್ಶ್ಯಾನಾಚ್ಯೊ ಮುಖ್ಯ್ ಕಾಣಿಕೊ - ಮಾನವಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್, ಅಸ್ತಿತ್ವಚೆಂ ಕಲ್ಪನ್, ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯಾರಾಚಿಂ ಧೋರಣಾಂ.

ಎಲಿಜಾಬೆತ್ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ನವ್ಯಾ ಉದೆವಾಚಿಂ ನಹಿಂ ಮೌಲ್ಯಾಂ ರೂಜಿರ್ ಹಾಡುನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರೀ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಆನಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ನವೊ ಉದೆವ್ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಪ್ರಾಸ್ ಮಧ್ಯ್ ಯುಗಚ್ಯಾ ರಂಗ್‌ಭುಮಿಕ್ ಚಡ್ ಲಾಗ್ಗಿಲಿ ಜಾವ್ನ್ ದಿಸ್ತಾ. ನವೊ ಉದೆವ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿಚಿ ಗಡ್ ಏಂಯ್ಸುರ್ ಮ್ಹಣ್ ಥೊಡಿ ಗುಸ್ಪಡ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಲಾಂಬಾಯೆಚ್ಯಾ ಝುಜಾಂ ನಂತರ್ ಅಧಿಕಾರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಟ್ಯೂಡರ್ ವಂಶಾವಳ್ ಸ್ಥಿರ್ ಆನಿ ನಿರಂಕುಶ್ ಅಡಳ್ತೆಂ ಉದ್ಘಾಟನ್ ಕರ್ನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ವರಸ್ ನವ್ಯಾ ಉದೆವಾಚೊ ಆರಂಭ್ ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕಾತಾತ್. ಹಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಆಟ್ವ್ಯಾ ಹೆನ್ರಿನ್ ರೋಮನ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಚರ್ಚ್ ರದ್ದ್ ಕರ್ನ್ ನವಿ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಚರ್ಚ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯಾರಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೊ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ನಾಟಕಿಸ್ತ್ ಕ್ರಿಸ್ತೊಫರ್ ಮಾರ್ಲೊವ್. ಹಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂ ಪಯ್ಕಿ "ಟೆಂಬರ್ಲೆನ್" ಆನಿ "ಡೊಕ್ಟರ್‌ಫೌಸ್ಟಸ್" ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಎಕುಣ್‌ತೀಸ್ ವರ್ಸಾಂಚೆರ್ ತಾಕಾ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹಾಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಚಡ್ತಿಕ್ ನಾಟಕ್ ಕೃತಿಯೊ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಲಾಭ್ಲ್ಯೊನಾಂತ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಬೆನ್ ಜೊನ್ಸಾನ್ ಕೊಮೆಡಿ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಇಟೆಲಿ ಆನಿ ರೊಮಾಂತ್ ಮಾಸ್ಕ್ - MASQUE ಮ್ಹಣ್ಚಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಹಿಂ ನಾಟಕಾಂ ದಬಾಜಿಕ್ ದಿಸಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ನಾಚ್ ಆನಿ ಪದಾಂ ಚಡ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಚಡ್ ದುಡು ಖರ್ಚುಂಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಕ್ ಬೆನ್ ಜೊನ್ಸಾನ್ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಪಾಪ್ಲಿಂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಕೆಲ್ಲಿಂ.

ಕೆದಳಾ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಅಂತರ್ ಝುಜ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲೆಂ. 1642 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ಯುರಿತನ್ PURITAN ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟಂಟಾಂನಿ ನಾಟಕ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂಚೆ ರದ್ದ್ ಕರಯ್ಲಿ. ಪುಣ್ 1660 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸ್ಟೂವರ್ಟ್ - STUART ರಾಯಾಂನಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ವಯ್ಲ್ಲೊ ಆನಿ ತವಳ್ ಪರ್ತುನ್ ನಾಟಕ್ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯಾನಾಂ ಆರಂಭ್ ಜಾಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾರ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ತಿತ್ಲಿಂ ಕುತೂಹಲ್‌ಭರೀತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ. ದೀಸ್ ವತಾಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸತತ್ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಗೆಲಿ.

ಜಶೆಂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚೆಂ ಸುದ್ರಾಪ್ ಜಾತಾನಾ ಯೆರೊಪಾಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಬರ್‍ಯಾನ್ ಚಲ್ತಾಲೆಂ. ಸ್ಪೆಯ್ನಾಂತ್ ಲೊಪೆ-ದ-ವೆಗಾ-ಕಾಪ್ರಿಯೊ, ಆನಿ ಜರ್ಮನಿಂತ್ ಜೋನ್ ಗೊತೆ, ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಶಿಲ್ಲರ್, ಫ್ರಾನ್ಸಾಂತ್ ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೊ . ಹೆ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ತಾಚಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಅನುವಾದ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲಿಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹಾಕಾ ಜರ್ಮನಿಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಮಾನ್ ಲಾಭ್ಲೊ.

[illegible] the Dolls House [illegible] ಕೃತಿಯೊ ಉಬ್ಜಾಸ್ಟ್ಯೊ ಕೆಲ್ಯೊ.

ಉದೆಂತಿಚಿಂ ನಾಟಕಾಂ:

[illegible] (MAKE-UP) [illegible] ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಯೊ.

[illegible]

[illegible] 1894-1944 [illegible]

[illegible] (OPERA) [illegible] (OPERIT) [illegible]

ಕರ್ಚ್ಯಾರ್ ಒಪೆರಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಮದೆಂ ಮದೆಂ ಥೊಡೆಂ ಸಂಭಾಶಣ್ ಆಸೊನ್, ಸಂಗೀತಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ನಟನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾರ್ ಒಪೆರೆಟ್ಟಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಸಲಿಂ ನಾಟಕಾಂ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಬರಿಂ ರುಚ್ಲಿಂ. ಪುಣ್! ಹಿಂ ನಾಟಕಾಂ – ನಟನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಬಾರ್ ಕಷ್ಟ್ ಆಸಾತ್. ಅಪ್ರೂಪಾನ್ ಮಾತ್ರ್ ತಿಂ ರಂಗ್‌ಮಂಚಾರ್ ಹಾಡ್ತೈತ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಮಹಾಝುಜಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚೊ ಪ್ರಸಾರ್ ಉಣೊ ಜಾಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಲಡಾಯ್ ಸಂಪ್ತಚ್ ಪುನರ್ಜಿವಿತ್ ಜಾಲೊ . ಹ್ಯಾ ಆವ್ದೆಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಲಡಾಯೆಚ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ವರ್ಸಾಂ ಪಾಶಾರ್ ಜಾತಾನಾ, ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ನಾಟಕ್ ಶಿಕಂವ್ಚಿ ಪದ್ದತ್ ರೂಢ್ ಜಾಲಿ. ಹಿ ಪದ್ದತ್ ಜೊರ್ಜ್ ಬೇಕರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲಿ - HARVARD ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಂತ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ಕೊಲೆಜಿಂನಿ ಶಿಕಂವ್ಚೊ ಎಕ್ ವಿಶಯ್ ಜಾಲೊ . ಅಶೆಂ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ಕೊಲೆಜಿಂನಿ ಶಿಕಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಎಕ್ ಜಾಲಿ. ಸಿನೆಮಾ ಮುಕಾಂತರ್ ನಾಟಕ್ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯಾನಾಂ ಚಾಲು ಜಾಲಿಂ. ಸುರ್ವೆರ್ ಸ್ತಬ್ಧ್ ಪಿಂತುರಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಚಲ್ಚಿಂ ಪಿಂತುರಾಂ ಆಯ್ಲಿಂ. ರೆಡಿಯೊ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ನಾಟಕಾಂ ಆಯ್କೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ.

ಭಾರತಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ:-

ನಾಟಕ್, ನಾಟಿತ್ಯ್, ಅಭಿನಯ್, ರಂಗ್‌ತಂತ್ರಾಂ, ಅಶೆಂ ಸಗ್ಳೆ ಅಂಗ್ ಪಾವಪ್, ಸಂಘಟಿತ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಮಿ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಮ್ಹಣ್ತೈತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಸಲಿ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲಿ - ಅಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಜೋವ್ ತಡವ್ ಕರ್ಚಿ, ಪುಣ್! ರಂಗ್‌ಭುಮಿಚ್ಯಾ ವಿಶಾಲ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಹಾಂಚೆ ಮಧ್ಲಿಂ ಸಂವಹನಾಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್ ಕರ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹಾಕಾ ಲಗ್ತಿ ಜಾಂವ್ಚೆ ಸಬಾರ್ ರಿತಿಂಚಿ ರಂಗ್‌ಕ್ರಿಯಾ ನಾಗರಿಕ್ ಪೂರ್ವ್ ಸಮೂದಾಯಾಂನಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ಪ್ರಾಚೀನ್ ಭಾರತಾಚಿ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ದೋನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ವಳ್ಖೊಪ್ತೈತ್. ಕಾಳ್ ಬದಲ್ತಾಂ ಬದಲ್ತಾನಾ, ರಂಗ್‌ಪರಂಪರಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ನಾಗರಿಕತೆಕ್ ಆನಿ ಪ್ರತಿಶಿಷ್ಟ್ ಸಮಾಜೆಕ್ ವರ್ಗ್ಯಾಂಚೆಬರಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆನ್ ವಾಡವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲಿ. ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಕಾರಾಣ್ - ಯೆರೂಪಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಮ್ಹಣ್ತೆಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ, ಹಾಂಚೆಂ ಶೋಂದನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 200 ವರ್ಸಾಂ ಇತಿಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ತೈತ್. ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಚೊವ್ಥ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾಚ್, ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ನಿರ್ಣಾಯಕ್ ಯುಗ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಆವ್ದೆಂತ್, ಕೇಂದ್ರಿಕರಣಾಚೆಂ ಕಲ್ಪನಾಂ ರಾಜಕೀಯ್, ಸಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ವೆವಸ್ತೆಂತ್ ಸಾಧ್ಯ ಜಾಲ್ಲಿಂ, ವೆಪಾರಾಕ್ ಗರ್ಜೆಚಿಂ, ತುಕ್ಲಿಂ, ಮೆಜ್ಲಿಂ, ನ್ಯಾಯ-ಧರ್ಮಾಚಿ ವೆವಸ್ಥಾ ರೂಪ್ ಘೆತಾನಾಂಚ್, ಸಂಸ್ಕೃತ್ ರಂಗ್‌ಭುಮಿಚೆಂ ಎಕ್ ವೆವಸ್ಥಿತ್ ಸಂಘಟನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಸಂಶೋದನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್.

ಸಂಸ್ಕೃತಾಚೊ ಪಯಿಲ್ಲೊ ನಾಟಕ್‌ಕಾರ್ "ಭಾಸ" ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೊ "ಕಾಳಿದಾಸ" ಭಾಸಾಚ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂನಿ ತಾಣೆ ವಿಂಚ್‌ಲ್ಲೊ ವಿಶಯ್ ನಿರ್ವಹಣ್ ಕೆಲ್ಲಿ ರೀತ್ ಕುಟ್ಮಾ ಕೇಂದ್ರಿತ್ ಮನೋಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವೆವಹಾರ್ ದಾಕಯ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತೊ ಬಿಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಜಿಯೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಸಾಕ್ಷ್ ದಾಪ್ಲೆ ನಾಂತ್. ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತವಳ್‌ಚ್ ತಾಣೆ ನಾಟಕಾಂನಿ ಮೊಗಾಚ್ಯೊ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಕಥಾ

ಪನ್ನಾಂಕ್ ಮಹಾಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಕೌರವ್ - ಪಾಂಡವಾಂಚ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಿಕ್ - ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವೆವಹಾರಾಚ್ಯಾ ಜಾಳ್ - ಜಾಳಿಯೆರ್ ಮಾಂಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಹಾಸ್ಯೆಲ್ಯಾ ಕಥಾ ನಾಟಕ್ ತಾಚೆಂ. ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಮಹಾಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ರುಂಗ್ಯಾ - ಭಾವಾಂಕ್ ಪ್ರಚೋದನ್ ಕರ್ಚೆಂ ತಸಲೆ ನೃತ್ಯ, ಚಿಂತ್ ಚೆಡ್ ರಾಂತ್ ಲಿಶೆಲ್, ಸಮಾಧಾನಾನ್, ರಗ್ಲೆ ಝುಜಾಂ, ಕಷ್ಟಾಚ್ ತರ್ದಾಂಚೆಂ ಸಾಧನ್ ತಾಂತುನ್ ಆಸಾ ಲ್ಲಿಂ.

ಉಪಾರಾಗ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಚೊ ಆನ್ಯೆಕ್ ನಾಟಕ್ "ಊರುಭಂಗ" ತಾಚಿ ಸರಳತಾ - ಸಾಧೆಪಣ್, ಮುಖ್ಯಾನ್ ತಶೀ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಫರಾನ್, ಲೋಕಾನ್ ಮಾನುನಾ ಘೆಂವ್ಚೆ ಬರಿ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾಚ್ಯಾ ಝುಜಾಚಿ ಕಥಾ ಸಾಂಗ್ತಾ "ಊರುಭಂಗ" ಹಾಕ್ಲೊ ನಾಟಕ್. ಭಾಸ 'ಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಭಾರತಾಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಸ್ಥಾಪನೆಚ್ಯಾ ಆಸ್ಥಿರಾಂತಿನಿ ಮಾಲ್ಯೊ ನ್ ವಾವತ್ತ ಗೆಲೊ. ಕಿ.ಶ. ಚೊವ್ಥ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಮೌರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ರಾಜ್ವಟ್ಯೆಂತ್ ಎಕ್ ನವೊ ಘಟ್ಟ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಚಿಂತ್ಪಾಕ್ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತ ರೂಪಿತ್ ಕರಿತ್ತಾ ಗೆಲಿ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಬದ್ಲೊನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಕಾವ್ಯಾಂ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕಾಂ, ನುಮೊನ್ ಯೆತಾತ್. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಜುಗಾರ್, ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂತ್ ಎಕ್ ಗಣ್ಯ ಆಜಿರುಚ್ ಹ್ಯಾ ಗಣ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಗಣ್ಯ ವರ್ಗಾನ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕೆಲಿ. ಹ್ಯಾ ಗಣ್ಯ ಅಭಿರುಚಿಚೆಂ ಎಕ್ ಮುಖ್ - ತೊಂಡ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ರಂಗಭೂಮಿ.

ಎಕ್ ಮಾತ್ ಆಮಿ ಉಗ್ಡಾಸಾಂತ್ ದವರುಂಕ್ ಜಾಯ್ಯ್. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೊ ಗಣ್ಯ ವರ್ಗ ರಂಗಭೂಮಿಂತ್ ನಟನ್ ಕರ್ತ್ಯಾ, ನಾಂಚಲಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ನಟ-ನಟಿಂ ಥಂಯ್ ಬರೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದವರ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ನಾತ್ಲ್ಯೊ. ತರೀ ಪುಣ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಪ್ರಿಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ? ಕತೆಂ ಆಸ್ಥಾನಾಂನಿ, ಸಭಾ ಸಮಾರಂಭಾಂನಿ, ತಶೆಂಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಉತ್ಸವಾಂನಿ ಜಾತ್ಯಾಂನಿ ರಂಗ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಎಕ್ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ಭಾರತಾಚೊ ಪಂಚೊಯ್ ಇತಿಹಾಸಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ರಂಗ್‌ಪ್ರಕಾರ್ ಫೆತ್ಲ್ಯಾರೀ, ತೊ ಪಂಚ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಪಿರೊಪಿರ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಕರ್ಯ, ಕ್ರಿ.ಶ. ಧಾ, ವಾ, ಪೊಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್‌ಚ್ ಭಾರತ್‌ದಾದ್ಯಂತ್ ಸಬಾರ್ ನಾಟಕ ಚಟುವಟಿಕೊ, ಜಾನಪದ್ ರಂಗ್ ಕಾಮೆ ಉಧಾವ್ ಜಾಲ್ಲೆ. ಆನಿ ಪಿಳ್ನಾಸ್ತಾನಾ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ದಿತ್ತ್, ಅನಂತ್ಯಾತ್ ರಂಗ್‌ಪ್ರಕಾರಾಂಕ್ ಜಲ್ಮ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

ಭಾರತಾಂತ್ಲಿಂ ಆರಂಭಿಕ್ ನಾಟಕಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆನ್ ಆಸಾ ಲ್ಲಿಂ ತಿಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೋಕಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಾನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ. ತಶೆಂ ತಾಂಕಾಂ ತಿಂ ರುಚಾನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕಿ.ಶ. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಜಿಂಯೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಿದಾಸ್ ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾತ್ ನಾಟಕ್ ಬರಯ್ಯಾರ್ - ನಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತಾಚೊ ನಾಟಕ್ "ಶಕುಂತಲಾ" ಇಂಗ್ಲಿಶಾಕ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತೊ ಆನಿ ತಾಚೊ ನಾಟಕ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಕ್ ಪಾವ್ ಜಾಲೆ. ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಬರೆಂ ಚಿಂತ್ಲ್ಯಾರ್, "ರತ್ನಾವಳಿ" "ವಿಕ್ರಮಾ ಆನಿ ಊರ್ವಶಿ" ಪರೊಪಾಂತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಪಾವ್‌ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಆಟ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಲಿಂಬೊ ಧರ್ಮಾಚೆ ಸೊಭಿತ್ ಗ್ರಂಥ್ "ಭವಭೂತಿ"ನ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾತ್. ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಎಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ರಾಮಾಯಣ. ಕಾಳಿದಾಸಾಚೆಂ ನಾಟಕಾಂ ಚಿತ್ರಕಾವ್ಯಾ ಕಾವ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಬರೀತ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ. ಪುಣ್! ರಾಮಾಯಣಾಂತ್ ಕಾವ್ಯ, ಬಿಪದ ನಾ ತರೀ ಹಿಂ ನಾಟಕಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಾವ್ನಾತ್.

ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಮುಖ್ಯ್ ವೈಶಿಶ್ಟ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಿ ಆರ್ಯಾಂ ಆನಿ ದ್ರಾವಿಡ್ ಗುಣಾಂಕ್ ಭರುನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಿ ಜಿರಯಿಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತಶೆಂಚ್ ದಕ್ಷಿಣ್‌ಭಾರತಾನ್ ನಾಟಕ್ ರಂಗಾಚ್ಯೊ ವಿವಿದ್ ಮಾದರಿ ಗರ್ಜ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ಕಾಳಾಕ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಕ್ ಹೊಂದ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪರಿಂ ರೂಪಾಂತರ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಸ್-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದಿಂಚ್ ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ ತಮಿಳ್ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಪೂರ್ಣ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾವ್ನ್, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಉತ್ತೆನ್ ಕರುಂಕ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಮಲೆಯಾಳಿ - ತೆಲುಗು ಬಾಸೊಯ್ ತ್ಯಾಚ್ ವಿಶಾಲತೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ಹ್ಯೊ ಸವ್ಡ್ಯೊ ಭಾಸೊ ತರೀ ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಸಾಂಗಾತಾ ದಿಂವ್ಚ್ಯೊ - ಘೆಂವ್ಚ್ಯೊ ವೆವಹಾರ್ ಚಲವ್ನ್ ಆರ್ಯಾಂ - ದ್ರಾವಿಡ್ ಭರ್ಲ್ಲೊಣೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಆದಾರ್ ಜಾಲ್ಯೊ.

ಕೆದಳಾ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿಚಿ ಅವನತಿ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ. ತವಳ್ ಹಾಂತ್ಲೆ ನೀಚ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಪ್ರತಿಶಿಸ್ಟ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಪ್ರಕಾರ್, ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ಯಾಕ್ ಯೇವ್ನ್, ಪ್ರತಿಶ್ಟಿತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ದೆಂವಾತ್ತ್ ಆಯ್ಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬರ್ಲ್ಯಾಂನಿ ನಾಟಕ್ ಪ್ರಕರಣಾಂ ತಸಲಿ ಪ್ರತಿಶ್ಟಿತ್ ಕಲಾ-ಪ್ರಕಾರ್ ದೆಂವಾತ್ತ್ ಆಯ್ಲಿ. ಪರ್ಸ್ಯಾಂ ಕಾಳಾಚೆಂ ಉದಾರಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಮನಾನ್ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆ ವಾಚುಂಕ್ ಲಾಬ್ತಾತ್.

ಜೊವ್ಡಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂನಿ ಭಾರತಾಚೆರ್ ಅಕ್ರಮಣ್ ಕರ್ನ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೆ ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ನಾಟಕ್ ಕಲೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಂದ್ ಪಡಾತ್ತ್ ಗೆಲಿ. ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಿ ಬಂಧ್‌ಚ್ ಉರ್ಲಿ. ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಥೊಡೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಚಲ್ಲ್ಯಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕೃತಿಯೊ ರಚಿತ್ ಜಾಲ್ಯೊನಾಂತ್. ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚೆ ಸುರ್ವೆರ್ ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಟಾಗೋರ್ ಹಾಣೆ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸುಂದರ್ ನಾಟಕಾಂ ಮುಕಾಂತರ್ ಭಾರತಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ಪುನರ್ಜೀವಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಧಯ್ರ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತ್. ಭಾರತೀಯ್ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಹೆರ್ ದೇಶಾಂಚ್ಯಾ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಬರಿಚ್ ಹಳ್ಯಾಂನಿ -ಗ್ರಾಮ್ಯ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನ್ ಉದೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ, ಕ್ರಮೇಣ್ ತಾಂತುನ್ ಪರಿವರ್ತನ್ ಜಾಲೆಂ. ಆತಾಂಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಕಲಾ ರುಪಾಂ ಬರಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧ್ ಬಾಂದಾವಳ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ತ್ಯಾ ದೃಶ್ಟೀನ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಭಾರತೀಯ್ ರಂಗ್ ಭೂಮಿ ಗ್ರೀಕ್ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಇತ್ಲಿಚ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜ್ವಾತ್ಯಾಂ ಮುಕಾಂತರ್ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ.

(ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ **ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್‌ಭೂಮಿ ಆನಿ ನಾಟಕ್ ಕಲಾ**)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ನಪ್ರುಂಸಕ್ ಲಿಂಗ್:

ಸ್ತ್ರೀಸೂಚಕ್ ನಾಮುಪದಾಂ ಆನಿ ನಪ್ರುಸಂಕ್ ಲಿಂಗ್ ಅನ್ವಯ್

ದೊ । ದೊಂ ಮಿರಾಂದ್

[illegible] ಕರ್ತ್ ಆಸಾ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಮಾಗಿರ್ ಕಿತೆಂ ಜಾಲೆಂ? ಎಕಾ ಉಭಯಸೂಚಕ್ ನಾಮಪದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಬದಲ್ಲೊ: 'ಚೆಡುಂ' (ಪ್ರಾಚಿನ್ ರುಪ್ 'ಚೆಡ್ರುಂ'), ಹ್ಯಾ ನಾಮಪದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಆದಿಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ತೊ ಮಾಗಿರ್ 'ಚಲಿ' ಜಾಲೊ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ನಾಮಪದಾಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ನಾಂ, ನಪುಂಸಕ್‌ಚ್ ಉರ್ಲೆಂ. ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಓ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾಂ. ತಾಂಚ್ಯಾ ವಂಶಜಾಂಚೆ, ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆ, ಭಾಶೆಂತ್ 'ಚೆಡ್ರುಂ' ಹ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಾಚಿನ್ ರುಪಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ 'ಚೆರ್ಡುಂ' ಸಬ್ದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಆತಾಂಯೀಂ 'ಭುರ್ಗೆಂ'ಚ್: ಚೆಡೊ ಭುರ್ಗೊ ಯಾ ಚೆಡುಂ ಭುರ್ಗೆಂ.

'ಚೆಡುಂ' ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ಧರ್‌ಲ್ಲಿ ವಾಟ್ 'ಭುರ್ಗೆಂ' ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಬ್ದಾನಿಂಯ್ ಧಲ್ಯಾ. ತಾಂತುಂ ಎಕ್ ಸಬ್ದ್ 'ಭುರ್ಗೆಂ'ಚ್. ಆನ್ಯೆಕ್ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಭಾಶೆ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಸಬ್ದ್ 'ಬೆಬಿ'. ಎಕ್ಲೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಬೆಬಿ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಎಕ್ಲೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಭುರ್ಗೆಂ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ' ಯಾ 'ಎಕ್ಲೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಚೆಡುಂ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಣ್ ಜಾತಾ. 'ಎಕ್ಲೊ ಲ್ಹಾನ್ ಬೆಬಿ ಆಯಿಲ್ಲೊ' ಮ್ಹಣ್ ಕೊಣೀ ಮ್ಹಣತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ 'ಹೊ ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಾ ಆಜಾ?' ಮ್ಹಣ್ತೆತ್. ಪುಣ್ ಎಕಾ ಕಾಲಾರ್ ಚೆಡ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕಿಯ್ 'ಬೆಬಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಚೆಡ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ 'ಬೆಬಿ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ? ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಶೆಜಾರಾ ದೋಗ್ ಜಣ್ 'ಬೆಬಿ' ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಭುರ್ಗ್ಯಾಪಣಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಅಪುರ್ಬಾಯೆನ್ 'ಬೆಬಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಆತಾಂ ತೆ ದೊಗೀ ಸಲ್ಯಾತ್. ಪುಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಮ್ಹಾತಾರೆ ಜಾವ್ನ್ ಮರ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ಲರೀ 'ಬೆಬಿ'ಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾಲೆ.

'ಚೆಡುಂ' ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚೆಂ ಆದ್ಲೆಂ ರುಪ್ 'ಚೆಡ್ರುಂ' ಮ್ಹಣ್ ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ಸ್ಕಡ್ ಬೊಲಿನಿಂ 'ಚೆಡ್ರುಂ' ಸಬ್ದಾಂತ್ ಧ್ವನಿಪರಿವರ್ತನ್ ಜಾಲಾಂ. ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚ್ಯಾ ಬೊಲಿಂತ್ ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂತ್ ವರ್ಣವ್ಯತ್ಯಯ್ (metathesis) ಜಾಲ್ಲೊ ದಿಸ್ತಾ: dr>rd. ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಅಸಲೊ ವರ್ಣವ್ಯತ್ಯಯ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸಬ್ದಾನಿಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳನಾಂ. ಪುಣ್ ಮರಾಟ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಸಬ್ದಾಂತ್ ಹೊ ದಿಷ್ಟಿ ಪಡ್ತಾ. ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಹಾಣೆಂ 1964 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ A grammer of old Marathi ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ, ಮರಾಟಿ ಭಾಶೆಂತ್ 'ಕಿಡ್ರುಂ' ಹೊ ಸಬ್ದ್ ವರ್ಣವ್ಯತ್ಯಯ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ 'ಕಿರ್ಡುಂ' ಜಾಲಾ ಮ್ಹಣ್. ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ 'ಜಿವಾಳ್'. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಚಡಾವತ್ ಬೊಲಿನಿಂ 'ಚೆಡ್ರುಂ' ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂತ್ ವ್ಯಂಜನಲೊಪ್ ಜಾಲ್ಲೊ ದಿಸ್ತಾ: ಚೆಡ್ರುಂ > ಚೆಡುಂ.

1626 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ - ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಶಬ್ದಕೊಶಾಂತ್ ದಿಯೊಗ್ ರಿಬೆಯ್ರಾನ್ 'ಚೆರ್ದುಂ' ಹೊ ಸಬ್ದ್ ದಿಲಾ. ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ತಾಣೆಂ ದಿಲಾ, 'ಲ್ಹಾನ್ ಚೆಡೊ ಯಾ ಚೆಡುಂ' (ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆಂತ್, menino ou menina pequena). 'ಚೆಡುಂ' ಹೊ ಸಬ್ದ್‌ಯಿ ತ್ಯಾ ಶಬ್ದಕೊಶಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಅಸೊ ದಿಲಾ, 'ಭುರ್ಗೆಂ, ಧುವ್' (ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆಂತ್, menina, filha). 'ಚೆಡ್ರುಂ' ಹೆಂ ರುಪ್ ಆಸಾ ತಸೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆ ಖಂಚೆಯಿ ಬೊಲಿಂತ್ ಮೆಳನಾ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಮರಾಟಿಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ. ದಾತೆನ್ 1932-38 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಶಬ್ದಕೊಶಾಂತ್ 'ಚೆಡ್', 'ಚೆಡುಂ', 'ಚೆಡ್ರುಂ' ಹಿಂ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಚಿಂ

(ದಕ್ಷಿಣೆಚೆಂ) ಮರಾಟಿ ರುಪಾಂ ಮ್ಹಣ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ದಿಲಾ, 'ಘುಗರಂ' (ಮರಾಟೀಂತ್ 'ಮುಲ್'). 'ಡುಂ' ಹೊ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಮರಾಟಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಭಯಸೂಚಕ್ ನಾಮಪದಾಂನಿ ಮೆಳ್ತಾ: 'ಲೆಂಕುರಂ', 'ನಾತುಂ', 'ಪಲ್ಲ್ಯಂ', 'ಗೊರುಂ', 'ವಾಸುಂ'.

ರಾಲ್ಫ್ ಟರ್ನರ್ 1966 ವರ್ಸಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ A Comparative Dictionary of the Indo-Aryan Languages ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಶಬ್ದಕೋಶಾಂತ್ 'ಚೆಡುಂ' ಆನಿ 'ಚೆಡುರ್ಂ' ಹ್ಯಾ ದೊನಿಂ ಉತ್ರಾಂಚಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಆರ್ಯ 'ಚೇಟರೂಪಮ್' ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾ. ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಂತ್ 'ಚೇಟರೂಪಮ್' ಮೆಳಾನಾಂ. ಪುಣ್ 'ಚೇಟ' ಮೆಳ್ತಾ. 'ರೂಪಮ್' ಹೊ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ದುಸರೆಕಡೆ ಮೆಳ್ತಾ. ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಂತ್ 'ಚೇಟ' ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ 'ಚಾಕೊರ್'. ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಶೆಂತ್ ತಾಚೆಂ ರುಪ್ 'ಚೇಡ್' ಜಾತಾ. ಅರ್ಥ್ 'ಚೆಡೊ' ವಾ 'ಚಾಕೊರ್'.

'ಚೆಡುಂ' ಹೆಂ ಸ್ತ್ರೀಸೂಚಕ್ ನಾಮಪದ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಸೂಚಕ್ ನಾಮಪದಾಂಚೆರೀ ಪಡ್ಲಾ. ದೆಕಿಕ್, 'ಧುವ್', 'ಭಯ್ಣ್', 'ಸೂನ್' ಅಸಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಸೂಚಕ್ ನಾಮಪದಾಂಯಿಂ ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗಾಚೊ ಅನ್ವಯ್ (agreement) ಘೆತಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾಂತ್. ದೆಕಿಕ್, 'ಧುವ್ ಗೆಲೆಂ, ಆತಾಂ ಭಯ್ಣ್ ಆಯ್ಲಾಂ.' ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಂತ್ ಹಾಕಾ 'ಸಾದೃಶ್ಯ ಪ್ರತಿರೂಪ್' (analogy ವಾ analogical remodelling) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಸ್ತ್ರೀಸೂಚಕ್ ಸರ್ವನಾಮಾಂಚೆರೀ ಹೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲಾ. ಏಕ್ ಪಾಂಚ್ ವರ್ಸಾಂಚೆಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಚೆಡುಂ 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತೊಂಚ್ ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗಾಚೊ ಅನ್ವಯ್ ಥಂಯ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಧುವೆ ವಾ ಭಯ್ಣಿಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ ವಾ ತಾಂಚೆ ವಿಶಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಆಮಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್, 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಯ್?', 'ತೆಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ?'

'ಚೆಡುಂ' ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ನಾತಲ್ಯಾ ಬೊಲಿಂನಿಂ ಸ್ತ್ರೀಸೂಚಕ್ ನಾಮಪದಾಂಚೆರ್ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂಚೆರ್ ಅಸಲೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ನಾಥ್ಲೊ. ನಾ. ದೆಕುನ್ ಸಾಶ್ಟಿಕ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬೊಲಿಂನಿ ಸ್ತ್ರೀಸೂಚಕ್ ನಾಮಪದಾಂ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಅಸಲೊ ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗಾಚೊ ಅನ್ವಯ್ ದಿಸಾನಾ. ಆತಾಂ ತೆಂ ಸಾಶ್ಟೀಚೆಂ ಪಾಂಚ್ ವರ್ಸಾಂಚೆಂ ಚೆಡುಂ 'ಹಿ ಹಾಂವ್' ಕಶ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ಳೆಂಮು?

ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬೊಲಿಂತ್ ಆಮಿ 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಯ್?' ಮ್ಹಣ್ತೆತ್ ಆನಿ 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲಿಯ್?' ಅಶೆಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ತೆತ್. ಪುಣ್ ಆಮಿ 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಯ್?' ಮ್ಹಣ್ತೆಂ ಕೆದ್ನಾ ಆನಿ 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲಿಯ್?' ಮ್ಹಣ್ತೆಂ ಕೆದ್ನಾ? ಭಯ್ಣಿಕಡೆ, ಸ್ಪಷ್ಟ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಂಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಆಮಿಂ 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಯ್?' ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ತಿಂ ಲ್ಹಾನಾಂ ಜಾವ್ನ್ ವಾ ಚೆಡುಂಗೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆಚೆಂ ಜಾವ್ನ್. ಥೊಡಿಂ ಬರಾಂ ವರ್ಸಾಂ ಭಯ್ಣಿಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ ನಾಂವಾನ್ ಆಪಯ್ತಾಂತ್, 'ಬಾಯೆ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪುಣ್ 'ಬಾಯೆ, ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಯ್?' ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಕೊಣೆಯ್ ಅಪ್ಷಾಕ್ ನಾ. ಬಾಪಾಯ್ ಆಪಯ್ತಾನಾ ವಾ ಆವಯ್ಕಡೆ ವಾ ತಾಂಚೆ ಪ್ರಾಯೆಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ, ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶಾಂಕಡೆನ್ ಉಲಯ್ತಾನಾ 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಯ್?' ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ತರ್ನಾಟ್ಯಾ ಚೆಡ್ಡ್ಯಾಂಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗಾಚೊ ಅನ್ವಯ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಯೆಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಕಡೆನ್ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಾಚೊ ಅನ್ವಯ್ ಸಾರ್ಕೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಎಕ್ಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಮನಿಸ್ ಕೊಣಾಚಿ ಆವಯ್ ಯಾ ಆಜಿ ಜಾಂವ್, ಕಿತ್ಲಿಯ್ ಮ್ಹಾತಾರಿ ಜಾಂವ್, ಪುಣ್ ತಿಚೆ ಭಾವ್ ಆನಿ ಭಯ್ಣಿ ಭುರ್ಗೆಪಣಾಚೆ ಸಾಂಗಾತಿ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಿಣಿ, ತಿಚೆ ಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ 'ತುಂ ಖಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಯ್ ಗೊ' ಮ್ಹಣ್ತಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ ಅಡ್ಕಳ್ ನಾ.

ಪ್ರಾಯೆಚೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್, ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾಮಾನಾಚೆಂಯ್ ಗುಮಾನ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ದುರ್ದ್ಯಾರ್ನಿಕ್ ಆನಿ ದಾರ್ಕ್ತೆರ್ನಿಕ್ ಪ್ರಾಯ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಜಾವ್ನೆತ್, ದೊಗೀ ಆಪ್ಲೆ ಪ್ರಾಸ್ ಲ್ಹಾನ್ ಜಾವ್ನೆತ್. ಪುಣ್ ಲ್ಹಾನ್ ಥಾವ್ನ್ ತಾಂಚಿ ವಳೊಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾನಿಂ ಎಕ್ಲೆಕ್ 'ತುಂ ಕಶೆಂ ಆಸಾಯ್?' ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ದುಸ್ರೆಕ್ 'ತುಂ ಕಶಿ ಆಸಾಯ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ.

ಆತಾಂ ಹೊ ವಾಕ್ಯ್ ಪಳ್ಯಾ:

ವ್ಹಡ್ಲಿ ಭಯ್ಣ್ ಆಯ್ಲೆಂ.

ಹಾಂಗಾ ನಾಮಪದಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಅನ್ವಯ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ಪುಣ್ ಮಾಗಿರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ನಪುಂಸಕ್ ಅನ್ವಯ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ತರೀ ವ್ಯಾಕರಣಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿನ್ ಹೊ ವಾಕ್ಯ್ ಚುಕ್ ನ್ಹಂಯ್. ಹಾಂಗಾ ಕಸಲೊ ವ್ಯಾಕರಣಿಕ್ ನಿಯಮ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ?

ಫುಡೆ ದಿಲ್ಲೆ ವಾಕ್ಯ್ ಪಳ್ಯಾ:

1. ತಾಚಿ ಭಯ್ಣ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ.
2. ತಾಚಿ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಭಯ್ಣ್ ಆಯ್ಲೆಂ.
3. ಹೆಂ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಭಯ್ಣ್.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಆಮ್ಕಾಂ 'ಭಯ್ಣ್' ಹ್ಯಾ ನಾಮಪದಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣಾಂನಿಂ ಮಾತ್ರ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಅನ್ವಯ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸಕ್ಕಡ್ ಸಬ್ದಾನಿಂ ನಪುಂಸಕ್ ಅನ್ವಯ್ ಮೆಳ್ತಾ. 'ತಾಚಿ' ಆನಿ 'ವ್ಹಡ್ಲಿ' ಹಿಂ ವಿಶೆಷಣ್ ರುಪಾಂ 'ಭಯ್ಣ್' ಹ್ಯಾ ನಾಮಪದಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಯೆತಾತ್. 'ವ್ಹಡ್ಲೆಂ' ವಿಶೆಷಣ್ ರುಪ್ ವ್ಹಯ್ ಪುಣ್ ನಾಮಪದಾ ನಂತರ್ ಯೆತಾ. 'ಹೆಂ' ನಾಮಪದಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಯೆತಾ ಪುಣ್ ತೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ನ್ಹಂಯ್, ಸರ್ವನಾಮ್. 'ಆಯ್ಲೆಂ' ಹೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಆನಿ ನಾಮಪದಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆತಾ.

ಅಸಲೊ ಅನ್ವಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಸಾನಿಂಯ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಶೆಂತ್ 'ಜ್ಯಾಂ' (gens) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಲೊಕ್'. ಹೆಂ ನಾಮಪದ್ ಆದಿಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್, ಪುಣ್ ಮಾಗಿರ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್-ಶೆಂ ಜಾಲಾಂ. ಹಾಂಗಾಯಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ ತಸಲೊ ಆಂಶಿಕ್ (partial) ಅನ್ವಯ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಆನಿ ಹಾಂಗಾಯಿ ತಿಂಚ್ ವ್ಯಾಕರಣಿಕ್ ನಿಯಮಾಂ ಲಾಗು ಜಾತಾತ್. ನಾಮಪದಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣಾಂತ್ ಮಾತ್, ಪಯ್ಲೆಂಚೊ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಅನ್ವಯ್ ಮೆಳ್ತಾ, ದುಸ್ರೆಕಡೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ ಅನ್ವಯ್ ಮೆಳ್ತಾ. ನಾಮಪದಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣಾಂತ್‌ಯಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ ಅನ್ವಯ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹೆಂ ಒಟ್ಟೊ ಯೆಸ್ಪರ್ಸನ್ ಹಾಣೆಂ 1922 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ Language ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ದಿಲಾಂ. (ಪಾನ್ ಸಂಖ್ಯಾ 347).

ಹಾವೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ 90 ವರ್ಸಾಂಚೆ ಆಕಯ್‌ಕಡೆ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ, 'ತುಂ ಪ್ರೆಟೊಂತ್ ಆಪಾಪ್ ಪಾಕೊವ್ನ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಯ್?' 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾಯ್ ಯಾ 'ಓ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾಯ್?' ತಿ ಮ್ಹಣಾಲಿ 'ಓ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾಂ' ಮ್ಹಣ್. ತಿಚೆ ಸತ್ತರ್ ವರ್ಸಾಂಚೆ ಧುವೆಕಡೆ ತೆಂಚ್ ಸವಾಲ್ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ. ತಿ ಮ್ಹಣಾಲಿ, 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್. ಪುಣ್ ತೆಂಚ್ ಸವಾಲ್ ಆನಿ ದೊನ್ ಕಡೆ ವಿಚಾರ್ಲ್ಯಾ, ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಜಾಪ್ ಮೆಳ್ಳಿ, 'ಲ್ಹಾನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ 'ಓ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತೆಂ, ಪುಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆಚ್ಯಾಂಕಡೆ ಯಾ ವ್ಹಡಾಂ ಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತೆಂ' ಮ್ಹಣ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬೊಲಿಂತ್ ಕೊಣೀ ಸ್ತ್ರೀ ಮ್ಹಣ್ತಾ, 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ'. ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಾಯೆಚೆಂ ಚೆಡುಂ ಜಾಲ್ಯಾರೀ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಣಾನಾ,'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ'ಚ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಪುಣ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಘೊಡೆಕಡೆ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಮಾತ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆ ಭಾಸೆಂತ್ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಆನಿ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ' ಹಿಂ ದೋನೀ ರುಪಾಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಪುಣ್ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಕೆದಾಳಾ ಆನಿ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಕೆದಾಳಾ? ಹಾಂವೆಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಜಾಂಟ್ಯಾ ವಿದ್ವಾನಾಕಡೆ ಹೆಂ ಸವಾಲ್ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ. ತೊ ಮ್ಹಣಾಲೊ, 'ಹೆಂ ಸವಾಲ್ ಮ್ಹಜೆಕಡೆ ವಿಚಾರ್ನಾಕಾ. ಮ್ಹಜೆ ಘರ್ಕಾರ್ನಿ ಕಡೆ ವಿಚಾರ್ ಯಾ ಮ್ಹಜೆ ಧುವೆ ಕಡೆ ವಿಚಾರ್.' ತಿತ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಚಿ ಧುವ್ ಭಾಯ್ರ್ ಆಯ್ಲಿ. ತಿಣೆ ತಕ್ಷಣ್ ಜಾಪ್ ದಿಲಿ, 'ಹಾಂವ್ ಲ್ಹಾನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾಂ ಯಾ ಕಾಮಾಚ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾಂ, ಪುಣ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಆವಯ್-ಬಾಪಾಯ್ ಕಡೆ ಯಾ ಕೊಣಾಯಿ ಪ್ರಾಯ್ಸ್ತಾಂ ಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾಂ' ಮ್ಹಣ್.

ನಿಷ್ಕರ್ಷ್: ಸಕ್ಕಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಂಕ್, ಸಕ್ಕಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬೊಲಿಂಕ್ ಎಕ್‌ಚ್ ನಿಯಮ್ ಲಾಗು ಜಾಯ್ನಾಂ. ದೆಕಿಕ್, ಥೊಡ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಂತ್ (ವಾಶ್ಟಿಚ್ಯಾ ಬಾಮೊಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆ ಭಾಸೆಂತ್) 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಆನಿ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಣೊಂಕ್‌ಚ್ ಜಾಯ್ನಾ, 'ಓ ಹಾಂವ್' ಆನಿ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ'ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಕೆಂ ಪಡ್ತಾ. ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಂತ್ 'ಓ ಹಾಂವ್' ಆನಿ 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಹಿಂ ದೊನೀಂ ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್, ಪುಣ್ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಂ, 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ'ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಕೆಂ ಪಡ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಂತ್ 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಆನಿ 'ಓ ಹಾಂವ್', 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಆನಿ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ' ಹಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ - ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಬೊಲಿಸಿಂ ಹ್ಯಾ ವಿಶಾಂತ್ ವೆಗ್ಳೆ - ವೆಗ್ಳೆ ನಿಯಮ್ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ಸಕ್ಕಡ್ ಬೊಲಿಂಚಿ ಖಬರ್ ಹಾಂಗಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾಂ. ಖಂಚೆಯ್ ಬೊಲಿಂತ್ ಸ್ತ್ರಿಯೆಚ್ಯಾನ್ 'ಹೆಂ ಹಾಂವ್' ಯಾ 'ಓ ಹಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ' ಯಾ 'ಹಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ' ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತೆಂ ತಿ ಕೊಣಾಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾ ತಾಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್.

(ಅಕ್ಷರಾಂ ಮೆಳಾವಣ್, ಬರಯ್ಲೀತ್ ಆನಾ ತಸಿ ಉಲಯ್ಯಾ)

ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್ ಆನಿ ಸಾಹೆತ್ ಭಾಗ್ - 5

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾ ಸಂಬಂಧ್ ದೊಡ್ಯಾ ಅರ್ಥಾ-ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ

- ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ

1. ಅಡ್ಪಾದಿಡ್ಡಿ - ವಾಂಕ್ಡ್ಯಾ - ತಿಂಕ್ಡ್ಯಾ ಥರಾನ್
2. ಅನ್ ನಾ - ಪೊಟಾಕ್ ಕಾಂಯ್ ನಾ, ವಚನಾ. ಫೆನಾ. ನಿರಾಳ್ ಆಸಾ.
3. ಅನ್ ಉದಾಕ್ ದಿನಾ - ಕಾಮ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಪೊಟಾಕ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ದಿನಾ.
4. ಅನ್ ಉದಾಕ್ ಆಪಡ್ನಾ - ಘರಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಖಾಯ್ನಾ, ಪುರಾ ಹೊಟೆಲಾಂತ್.
5. ಆಲೊಪಾಲೊ ಖಾ - ಕಿತೆಂ ತರೀ ಖಾವ್ನ್ ವಾಂಚ್, ರಾನ್ವೊಟಿ ಜಾವ್ನ್ ಜಿಯೆ.
6. ಆಸುಡ್ನ್ ಕಾಡ್ - ವಿಂಚ್ನಾರ್, ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಮಾತ್ರ್ ವಿಂಚ್. ವಾಸುಡ್ನ್ ಕಾಡ್.
7. ಆಕಾಸಾಕ್ ನಿಸಣ್ ದವರ್ -ಅಸಾಧ್ಯ ಕಾಮಾಕ್ ಹಾತ್ ಘಾಲ್.
8. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಕಡಿ - ಮಾಸ್, ಮಾಸ್ಳಿ ,ವಾ ತರ್ಕಾರಿ ಘಾಲುಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ.
9. ಆಂಬ್ಟಾಟ್ - ಘುಡ್ಪಾಂ, ಘಟ್ಕಿರ್ಯೊ ಖಬ್ರೊ.
10. ಆಂಬ್ಟಾಡೆ ಗಳಯ್ - ರಡ್, ದುಕಾಂ ಗಳಯ್.
11. ಜೇವ್ನ್ ಖಾವ್ನ್ - ಪೊಟ್ ಭರೊನ್, ಭುಖ್ ನಾಸ್ತಾಂ.
12. ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಲಾಯ್ - ಲ್ಹಾನ್ ಚುಕಿ ವ್ಹಡ್ ಕರ್.
13. ಮಾಂದ್ರಿ ಘಾಲ್ - ರಾವೊನ್ ರಾವೊನ್, ಸವ್ಕಾಸ್, ಜೆಮೆವ್ನ್, ಜಾಯ್ಗಿ - ನಾಕಾ ಮ್ಹಣ್.
14. ಹುನಾರ್ ಹುನ್ - ವೆಗ್ಗಿಂ, ವೆಳಾರ್, ಪಾವೊತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್.
15. ಮೀಟ್ - ಘಟಾಯ್, ರೂಚ್, ಸತ್, ಆದಾರ್.
16. ಮೀಟ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ನಾ - ಎಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಎಕ್ ನಾ.
17. ಮೀಟ್ ಆನಿ ಖೊಲೊ ಫೆವ್ನ್ ರಾಕ್ತಾ - ಕಾರಾಣ್ ಸೊದ್ತಾ, ತಯಾರ್ ಆಸಾ.
18. ಮೀಟ್ ತುಕಾ - ಕೇರ್ ಕರಿನಾ, ಗುಮಾನ್ ಕರಿನಾ.
19. ಮೀಟ್ ಕಾಡ್ - ಲಾಗ್‌ಲ್ಲೊ ಸುಟಯ್, ಬೂಧ್ ಶಿಕಯ್
20. ಮೀಟ್ ಖೆಲಾಂ - ರ್ಹುಣಾಂತ್ ಆಸಾ, ರಿಣಾಂತ್ ಆಸಾ.
21. ಮೀಟ್ ಜಾ - ಉಪ್ಕಾರಾಚೊ, ಗರ್ಜೆ-ಚೊ.
22. ಮೀಟ್ ಖೆಲ್ಲೊ ಉದಾಕ್ ಪಿಯೆತಾ - ವಾಯ್ಟಾಚೊ ಫಳ್, ಕೆಲ್ಲೆಂ ಖಾತಾ.
23. ಮೀಟ್ ಝುಡಯ್ತಾಂ - ಬೂಧ್ ಶಿಕಯ್ತಾಂ, ಚರಾಬ್ ಜಿರಯ್ತಾಂ.

24. ಮೀಟ್ ಘಾಲ್ - ಘಳಾಭರೀತ್ ಕರ್, ರುಚಿಕ್ ಕರ್.

25. ಮೀಟ್ ಘಾಲ್ - ಉತ್ತೇಜಿತ್ ಕರ್, ಫುಲಯ್.

26. ಮೀಟ್ ಘಾಲ್ನ್ ಲಿಂವ್ - ಪುಜಾ ಕರ್, ತುಜೆಚ್ ಲಾಗಿಂ ದವರ್, ಪಿ.

27. ಮೀಟ್ ಘಾಲಿನಾತ್ಲ್ಲಿ ಪೇಜ್ - ಕಾಂಯ್ ಸಾರ್ ನಾ, ತೀರ್ಲ್ ನಾ, ಚಾಪ್ಟೆ.

28. ಮೀಟ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯೊ ಗಿರಾಯ್ಕ್ ನ್ಹಯ್ - ಗುಮಾನ್ ಕರಿನಾ, ಭಿರಾಂತ್ ನಾ.

29. ಮೀಟ್ ನಾ - ಕರೀಣ್ ಕಶ್ಟ್, ದುಬ್ಳೆಪಣ್.

30. ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಜೋಡ್ - ಘೊಡೆಂ ಪುಣ್, ತಾಂಕಿಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್. ಘೊಳೊನ್ ಹಾಡ್.

31. ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗೆಚೊ ಖರ್ಚ್ - ಗರ್ಜೆಚೊ ಖರ್ಚ್.

32. ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಸಾರವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ - ರುಚೀಕ್ ಕರ್ನ್ ಸಾಂಗ್.

33. ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಲಾವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ - ಏಕಾಕ್ ಚಾರ್ ಕುಡ್ಡುನ್, ರಂಗವ್ನ್ ಸಾಂಗ್.

34. ಮೀಟ್ ಮೆಜುಂಕ್ ಗೆಲಾ - ಮೆಲಾ, ಅಂತ್ಯ್ ಜಾಲಾ, ಸಂಪ್ಲಾ, ಆಕೆರ್ ಜಾಲಾ.

35. ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಚಿಡ್ಡಿ - ಚಾಕ್ಣ್ಯಾಕ್, ತೊಂಡ್ಲ್ಯಾಂವ್ಕ್, ಕಿತೆಂಯ್ ಚಲ್ತಾ.

36. ಮಿಟಾ ಉದ್ಕಾಕ್ ಘಾಲ್ - ಕುಸಂವ್ಕ್, ಜಗಂವ್ಕ್, ಕೊಣಾಕೀ ಗರ್ಜ್ ನಾತ್ಲ್ಲಿಂ.

37. ಮಿಟಾಕಣ್ - ಲ್ಹಾನ್ಶಿ ಪುಣ್ ರುಚೀಕ್, ಸಕ್ಡಾಂಕ್ ಗರ್ಜೆಚಿ.

38. ಮಿಟಾ ಖಾಂಬೊ ಜಾ - ನೀಟ್, ತಟಸ್ಥ್, ಸ್ತಬ್ದ್, ಮಾವ್ನ್,

39. ಮಿಟಾಬರಿ ಕರ್ಗ್ಲೊ - ಕಿರೊನ್ ಗೆಲೊ, ನಾಸ್ ಜಾಲೊ, ಮಾಂಧ್ರೆರ್ ಪಡ್ಲೊ.

40. ಮಿಟಾ ಸವಾಯ್ - ಹಲ್ಕೆಂ, ಕಾಂಯ್ಚ್ ನ್ಹಯ್, ಬಾರೀ ಸವಾಯ್.

41. ಮಿಟಾಕ್ ಘಾಲುಂಕ್ - ಭರ್ತಿಕ್, ಕಾಂಯ್ಚ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೊ ನ್ಹಯ್.

42. ಮಿಟಾಚಿ ಕಟ್ಟಿ ಸಯ್ತ್ ವಿಕೊನ್ ಗೆಲಿ - ಪಾಪಾರಿ ಜಾಲೊ. ಸಲ್ವಾಲೊ, ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲಿಂ.

43. ಮಿಟಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ - ಅಳ್ಸಾಯ್ ಕರಿನಾಕಾ, ಝುಣ್ಣಾಂತ್ ಪಡಾನಾಕಾ.

44. ಪಾಟಿಕ್ ಮೀಟ್ ಮಾಂಡ್ಲಾಂ - ಮಾರ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾ.

45. ಪಾಟಿಕ್ ಮಿಟಾಚ್ಯೊ ಪೊವ್ಲ್ಯೊ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾತ್ - ಬಾರೀ ಚರ್ಪ್ಲಾ, ಉಸಾಳ್ತಾ, ಉಪಾಳಿ ಕರ್ತಾ.

46. ಪಾಟ್ ಚೀರ್ನ್ ಮೀಟ್ ಘಾಲ್ತಾಂ - ಹುಲೊಪ್ ಉಟ್ತಾ ಪಡ್ಯಾಂತ್, ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಖಂಚ್ತಾ ಪಡ್ಯಾಂತ್.

47. ಮಿಟಾ ಉದಾಕ್ ಸೊಡ್ - ವಳ್ವಳಾಯ್, ಗಜ್ಲಿಂ ಕರಿನಾಕಾ, ಪರ್ಯಾಯ್ ಯೆನಾಶೆಂ ಕರ್.

48. ಮಿಟಾ ಉದಾಕ್ ಪಡ್ಲಾಂ - ಉದರ್ಗ್ರಸ್ತ್ ಅಸಾಧ್ಯ್, ಅಳ್ಕಿ, ಮೊಸ್ಕಿ.

49. ಮದೆಂ ಧಾಯ್ ಘಾಲ್ತಾ - ಗರ್ಜ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಉಲಯ್ತಾ. ಮಧೆಂ ರಿಗ್ತಾ.

50. ತೊಂಡಾಕ್ ಬೊಡಿಯೊ ಘಾಲ್ತಾ - ಉಲಂವ್ಕ್ ಕಾರಾಣ್ ದಿತಾ - ಕರ್ತಾ.

51. ಸೊರ್ಮೊಣಾಂತ್ಲೊ ಇಂಗ್ಳೊ - ಭಿತರ್ಲೆ ಭಿತರ್ ರಾಗಾನ್, ಮೊಸ್ರಾನ್, ಹಗ್ಯಾನ್ ಜಳ್ತಾ.
52. ರಾಂದುಣ್ - ಕೆದಳಾರೀ ಹುನ್ ಸಳ್ಸಳೊ ಗರಮ್.
53. ರಾಂದುಣ್ ಉಗ್ತಿ ಪಡ್ಲ್ಯಾ - ಗತ್ ನಾ. ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಬುಡ್ಕುಲೊ ಚಡಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.
54. ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಮೊಡ್ಕಿ ಚಡನಾ - ಗತ್ತಿಗಟ್ ಲಾಗ್ಲಾಂ. ಕಿತ್ಲೆಂ ಫೊಳ್ಳ್ಯಾರೀ ನಾ. ಬಾರೀ ಕಶ್ಟ್.
55. ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ ಖೊಲಿತ್ ಆಸಾ - ಬೂದ್ ಶಿಕಂವ್ಕ್, ಧಾಗುನ್ ದವರುಂಕ್, ಲಾಸಂವ್ಕ್.
56. ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ ಉಜೊ ಪೆಟನಾ - ಶಿಜನಾ, ವೊಕಾಲ್ ನಾ, ಉಪಾವ್ ನಾ, ದುಬ್ಳಿಕಾಯ್.
57. ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಫಾಲ್ - ಜಳಯ್, ಉಲ್ಥಾಯ್, ಗೊಬೊರ್ ಕರ್, ಆಮ್ಕಾಂ ಗರ್ಜ್‌ನಾ.
58. ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಫಾಲ್ - ನಾಶ್ ಕರ್, ಕಾಬಾರ್ ಕಾಡ್, ಜಳವ್ನ್ ಉಡಯ್.
59. ರಾಂದ್ಣಿಚ್ಯಾ ಪೊರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಬಸ್ - ಆಳ್ಸಾಯ್ ಕರ್ನ್, ಶೆಕುಂಕ್, ಹಿಂವ್ ತಾಪಂವ್ಕ್.
60. ರಾಂದ್ಣಿಚೆಂ ಪೊರ್ಲ್ಲಾಂ ಕುಂಕ್ಡಾಂ ಉಸ್ತಿತಾತ್ - ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕರ್ಮ್ ಗಾಂವಾರ್ ಗಾಜ್ತಾ.
61. ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಗೊಬೊರ್ ಕಾಡ್ - ಗಸ್ಟೊ ಕಾಡ್, ಹಲ್ಕೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್, ಕುಜ್ನಾಂತ್ಲೆ ಕಾಮ್.
62. ಹಾತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಉಂಡಿ - ತೊಂಡಾಕ್ ಪಾವ್ಲಿನಾ, ಖಾಂವ್ಕ್ ಭಗೊಂಕ್ ಪಾವ್ಲಿನಾ.
63. ಶಿತ್ ವೊತೊನ್ ಪೇಜ್ ಜಾಲ್ಯಾ - ಸಗ್ಳೆಂ ತಿರ್ಸಾಲಾಂ, ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್‌ನಾ.
64. ಶಿತಾಕ್ ಖಾರ್, ಧರ್ತೆಕ್ ಭಾರ್ - ಕಾಂಯ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೊ ನ್ಹಯ್, ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡನಾ.
65. ಶಿತಾಚಿ ಉಂಡಿ ತೊಂಡಾಕ್ ದವರ್ತಾ? - ದಾಡ್ದೊ ಬುದ್ದು, ಕಾಂಯ್ ಸಮ್ಜಾನಾತ್ಲೊ.
66. ಮೊಡ್ಕಿ ಫುಟ್ಲ್ಯಾ - ಜೆಂವ್ಕ್ ಗತ್ ನಾ.
67. ಮೊಡ್ಕಿ ಖಾಲಿ - ಕೆದಾಳಾಯ್ ಕಶ್ಟ್ ರಾಂದುಂಕ್, ಜೆಂವ್ಕ್ ಸಮಾನಾ.
68. ಮೊಡ್ಕೆಕ್ ಬುರಾಕ್ - ಉರನಾ, ಪೊವುಲ್ಲೆಂಚ್ ಆಸಾ.
69. ಮೊಡ್ಕೆಕ್ ಫಾತರ್ ಫಾಲೊ - ಕಾಮಾಂತ್ಲೊ ಕಾಡ್ಲೊ. ಮೊಸ್ರಾನ್, ಫಾತಾನ್.
70. ಮೊಡ್ಕೊ ಫುಗಯ್ - ರಾಗಾರ್ ಜಾ.
71. ಮೊಡ್ಕಿ ಪುಟ್ಲಿ - ಘುಟ್ ಭಾಯ್ರ್ ಪಡ್ಲೊ. ಸಕ್ಡಾಂಕ್ ಕಳ್ಳೆಂ.
72. ಮೊಡ್ಕಿ ವೊಮ್ತಿ ಫಾಲ್ - ಕೊಣೀ ಸಯ್ರಿಂ ಭುಕೆನ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ವಾಡಿನಾಕಾ.
73. ಮೊಡ್ಕಿ ವಾಂಟೆ ಜಾಲ್ಯಾ - ವಿಂಗಡ್ ಜಾ, ಕುಟಾಮ್ ವಾಂಟೆ ಜಾಲಾಂ, ಫಾಸಾಳ್ಳಾಂ.
74. ಮೊಡ್ಕೆಚೊ ತೊಡೊ ಉಕಲ್ಲೊ - ಕುಡ್ಕೊ ಗೆಲೊ, ರಾಗ್ ಆಯ್ಲಾ.
75. ಮೊಡ್ಕಿ ಲ್ಹಾನ್ ಜಾಲ್ಯಾ - ಕಿತ್ಲೆಂ ರಾಂದ್ಲ್ಯಾರೀ ಪಾವಾನಾ, ಖಾಂವ್ಚಿಂ ತೊಂಡಾಂ ಚಡ್ಲ್ಯಾಂತ್
76. ಶಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ನಿಸ್ತೆಂ ನಾ - ಎಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಆನ್ಯೆಕ್ ನಾ, ಗತ್ತಿಗಟ್.
77. ಸೊಣ್ಣಾಂ ದಾಡಾಯ್ತಾ - ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಕೊಚ್ಚಿತಾ, ಬಡಾಯ್, ವೊಡ್ತೊಣ್.

78. ಸೋಣ್ಣಾಂ ವಾಡಾಂವ್ಕ್ ಗೆಲಾ - ಜಂಯ್ಲಾಕ್, ಶಿಕ್ಷಾ ಭಗೊಂಕ್.

79. ಸಪ್ನಾಂತ್ ಕೆಳೆಂ ಖಾತಾ - ಅಸಾಧ್ಯ ಕಾಮಾಂ ಚಿಂತ್ತಾ, ಚಿಂತುನ್ಂಚ್ ಬಸ್ತಾ.

80. ಶಿಜ್ - ಭಿತರ್ಲೆ ಭಿತರ್ ಉಸ್ಕೊಡ್, ಪ್ರಗಸಾಂವ್, ರಾಗಾನ್, ಮೋಸಾನ್.

81. ಶಿಜಯ್ - ಅಧಿಕಾರ್ ಚಲಯ್, ಮುಟ್‌ಭಿತರ್ ದವರ್.

82. ಅಳುಂಬಿ ಶಿಜನಾ - ಬೆಸ್ಟೊ ಜೆಸ್ಟಾ, ತಾಚೆವರ್ಲ್ಯಾಂ ಕಾಂಯ್ ಜಾಯ್ನಾ.

83. ಕೊನ್ಲೊ ಧರ್ - ಅಸಹಾಯಾಕ್ ಜಾ, ಕೊನ್ಯಾಕ್ ಪಡ್, ಮಾಂದ್ರೆರ್ ಪಡ್.

84. ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಫಾಲ್ - ಕಾಂಯ್ಚ್ ಗರ್ಜ್ ಪಡಾನಾ, ಕೊಣಾಕೀ ನಾಕಾ.

85. ಮೊಳಾಕ್ ಫಾಲ್ - ಮಿಟಾ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಜಗಯ್.

86. ಫಾಟ್ಲೊ - ಸಗ್ಳೊ ದೀಸ್ ಕಾಮ್, ಗುಂವ್ತಾ, ಗುಂವ್ಲೊನ್ಂಚ್ ಆಸ್ತಾ.

87. ಕಾಬ್ಲಿರ್ ಥಾವ್ನ್ ಉಜ್ಯಾಕ್ - ಕಸ್ಟಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಪಾಯಾಕ್, ಚಡ್ ವಾಯ್ಟಾಕ್.

88. ಧುಂವ್ರೊರ್ ಪಳೆ - ಹೆರಾಂಚ್ಯಾ ಘರ್ಚಿ ರಾಟಾವಳ್, ವಾಯ್ಟ್ - ಕಶ್ಟ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಸಂತೊಸ್ ಪಾವ್.

89. ಉಜ್ಯಾಚೆಂ ಕೇಂಡ್ ಜಾ - ತಾಂಬ್ಡೊ ಜಾ, ರಾಗಾನ್, ಹಗ್ಯಾನ್.

90. ಬಾಂಗಾರಾಚೆಂ ಕುಲೆರ್ ಘೆವ್ನ್ - ಬರೆಂ ನಶೀಬ್ ಹಾಡ್ನ್, ಲಕ್ಷಣ್ ಘೆವ್ನ್ ಜಲ್ಮಲಾ.

91. ಜಿರ್ಗಿ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ - ಜಳ್ಮ್ಕಿ ಮನಿಸ್, ಉತ್ರಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ದಿಂಪ್ಚಿ, ತಿಕ್ಕೆಂ ಉಲವ್ಪ್.

92. ಖಿಳ್ ಫಾಲ್ - ಅಡ್ಕಳ್ ಹಾಡ್, ಆಡಾಯ್, ಅಡ್ಕಳಿ ಮುಕಾರ್ ಹಾಡ್.

93. ವಾಳಯ್ - ಖಿಂಚ್ಯಾನ್ ಖಾತಾ, ನಾಸ್ ಕರ್ತಾ ಕಳಿತ್‌ಚ್ ಜಾಯ್ನಾ.

94. ಬಾಣ್ಕೆರೆಂ - ಮೆಳ್ಕುಟೆಂ-ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆ ಇತ್ಲಿ ಭಾಸ್ ನಾ. ಗಲೀಜ್ ಸ್ವಭಾವಾಚೊ.

95. ಕುಲ್ಯಾ ಪಂದಾ ಮಣಯ್ ನಾ - ಗತ್ ನಾ, ತರೀ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಕೊಚ್ಚಿತ್ತಾ.

96. ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಚಡಯ್ - ಕೊಂಡ್ಯಾಟ್ಯಾನ್, ಸಯ್ಲ್ಪಾನ್, ಸಳ್ಗಿನ್ ವಯ್ರ್ ದವರ್.

97. ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಪಡ್ತಾ - ಕಾಮ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ಜೇಂವ್ಕ್, ವಯ್ರ್ ಥಾವ್ನ್ ಪಡಾನಾ.

98. ಗೊಡಾ ಚುನಾಚಿ ಪಾತೊಳಿ - ಶೇಲಿ ದುಗ್ಗ್, ಮೇಳ್ ಕರ್ಚೆಂ.

99. ಗೋಡ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮುಯೊ ಯೆತಾತ್ - ದುಡು ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಯ್ರಿಂ, ಸೆಜಾರ್ಯಾಂ ಆಸಾತ್.

100. ಗಿಳುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲಿ ಉಂಡಿ - ಕಶ್ಟಾಂಚಿ ಬಾಬ್ತ್. ಆಟಾಪ್ಚುಂಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ.

101. ಬಡ್ಡ್ ಕೊಯ್ತೊ - ಖಿಂಚ್ಯಾಕೀ ಉಪ್ಕಾರಾನಾತ್ಲೊ ನಾಂವಾಕ್ ಪುರ್ತೊ.

102. ಬಾಂದುನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಭುತಿ - ಸಾಂಗೊನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಉತಾರ್, ಶಿಕವ್ನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಬೂದ್.

103. ಪೋಟ್ ಭರ್ಲ್ಯಾರ್ ಗರೆ ಕೊಡು - ಪೊಜಿ ಕುಲ್ಲಾಂ ಕಾಡ್, ಆಗ್ಡ್ಯ.

104. ಧಾಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರೊಳೆ, ಪಾತಳ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪಾಸ್ತಾಳೆ - ಪಾರೆಂ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಕುಶಿಕ್ ಸತಿ ಧ್ವ

105. ಮಾಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕರ್ನ್ಯಾರ್ ಶಿಂಕ್ಯಾರ್ - ಸುನೆಚ್ಯೊ ಚುಕಿ ಮಾತ್ರ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯೊ ಕರ್ಚ್ಯೊ.
106. ಅರ್ದೊ ಕೊಳ್ಳೊ - ಸಾರ್ಕೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಅನುಭವ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ.
107. ಆಂಗಾಣ್ ವಾಂಕ್ಡೆಂ - ಹೆರಾಂಕ್ ದುರ್ಸೊಂಚೆಂ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಚುಕಿ ಹೆರಾಂಚೆರ್ ಥಾಪ್ಚ್ಯೊ.
108. ಶಿಂದ್ - ಕಾತರ್, ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಉಲಯ್, ಕೊಚ್ಚಿ, ಬಡಾಯ್ ಸಾಂಗ್.
109. ಶೆಕ್ ದಿ - ಹುನ್ಸಾಣ್ ಲಾಗಯ್. ಮಾರಾಂಚಿ, ಬೂದ್ ಶಿಕಯ್.
110. ಶೆಳೆಂ ಶಿತ್ - ರೂಚ್ ನಾ. ಗರ್ಜೆಕ್ ಪಡಾನಾ, ಅಸಾಧ್ಯ್, ಉಪ್ಕಾರಾನಾ.
111. ಲಾಸ್ - ಜಳಯ್, ನಾಶ್ ಕರ್. ಉಲ್ಪಾಯ್, ಜಳವ್ನ್ ಉಡಯ್.
112. ಮುಡೊ ವಾವಯ್ - ಜಡಾಯ್ ವ್ಹಜಾಣ್, ಮನಸ್ತಾಪ್, ಚೂಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ
113. ಕಟ್ಟಿ ಧಾಂಡೊ ದಿ - ಭಿಕ್ ಮಾಗೊಂಕ್ ಧಾಡ್.
114. ನೆರಾಯ್ - ಉದಳ್ ಕರ್ನ್, ಸೊಡವ್ನ್ ಶೇಲೆ ಕರ್ನ್ ಸಾಂಗ್.
115. ಪಾನ್ಸೊಡ್ ಉದಾಕ್ ದಿ - ಸ್ವಾಗತ್ ಕರ್, ಯೆವ್ಕಾರ್ ದಿ.
116. ಕಟ್ಟೆಂತ್ಲೊ ಇಂಗ್ಲೊ - ಅಪಾಯ್, ಪಾತ್ಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಕೆದಾಳಾಯ್ ಪೆಟೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ.
117. ಮಾಸ್ಳೆಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟ್ಲಾ - ಮಾಸ್ಳಿ ಮಾರಗ್, ಮೆಳಾನಾ.
118. ಗೋಡ್ ತುಕ್ತಾ - ಝುಮೆತಾ.
119. ಪಿತುಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾಡ್ - ಘುಟ್ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾಡ್.
120. ಹಾತ್ ಹುನ್ ಕರ್ - ಲೊಂಚ್ ದಿ.
121. ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಖೊವ್ಳ್ಯಾಂ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾಂತ್ - ಹಂಕಾರ್ ಚಡ್ಲಾ,ಕೊಣೀ ದಿಸಾನಾ.
122. ತೊಂಡಾಕ್ ಬೀಗ್ ಘಾಲಾಂ - ತೊಂಡ್ ಸುಟಾನಾ, ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಾಂಗಿನಾ, ರಾಗಾನ್ ಉಲಯ್ನಾ.
123. ಪುಸುನ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಫೊಳೊ - ನಿಮಾಣೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ / ಭುರ್ಗೊ.
124. ಕುವಾಳೊ ಕಾತರ್ತಾ - ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಉಲಯ್ತಾ.
125. ಜಾಂವ್ಚೆ ಆಂಬಾಡೆ ಬಟಾಟೆ - ಜಾಯ್ನಾಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಕಾಂಯ್ ನಾ.
126. ಬಿಂಡ್ಡಿ ಸೊಲಾಂ - ಕಾಂಯ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ.
127. ಗೊಂಯ್ಚಾಂ - ತುವೆಂ ಮಾಕಾ ಧರ್ಚೆಂ ಗೊಂಯ್ಚಾಂ.
128. ಕಾನಾಕ್ ವಾಂಯ್ಗಿಂ ಬಾಂದ್ತಾ - ಫಟಯ್ತಾ, ಮೋಸ್ ಕರ್ತಾ.
129. ನಿಸ್ಕ್ಯಾಕ್ ವಾಂಯ್ಗಿಂ - ತೊಂಡ್ ಕಪ್ಯೊಯ್, ವಾಂಕ್ಡೆಂ ಕರ್. ಹಿಂವ್ಳಾಯ್
130. ಜಿರ್ಗಿ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ - ಪರ್ಕಟ್ ಜೀಬ್. ಉಳ್ಡೆಂ ಉಲಯ್. ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗಿ .

'ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ -ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗಾಚೊ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ್'

ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯನ್ ಆಪ್ಲೊ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ್ 1880-1980 ಆಚರಣ್ ಸ್ಮರಣಾ ಖಾತಿರ್ ವರ್ಸಾ ಮಹತ್ವಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ಎಕ್ಯಾಂ ಪಂಚ್ವಿಸ್ ವರ್ಸಾಂದಿ ವೇನಿಸ್ - ನೇಪಾಲ್ಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಡ್ಯಾಳಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಫಾ। ಮಾಫೆಯಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾತಿರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ವಾವ್ರ್ ಮಾಂದುನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಫಾ। ಮಾಫೆಯಿ ಜೆ.ಸ.ಚ್ಯಾ ಮಾನಾಕ್ ಆರ್ಪಣ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾಚ್ ಫೆಬ್ರೆರ್ 22 ತಾರ್ಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆಂ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚೊ ರೆಕ್ಟರ್ ಫಾ। ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸೆರಾವೊ ಜೆ.ಸ. ಆನಿ ಮಾನಾಚೆ ಸಯ್ರೆ ಫಾ। ವಿಕ್ಟರ್ ಮಚಾದೊ, ರೆಕ್ಟರ್ ಸಾಂತ್ ಜುಜೆಚಿ ಸೆಮಿನರಿ, ಆನಿ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎರಿಕ್ ಒಝೇರಿಯೊ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ್: ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಕೆಡೆಮಿ ಹಾಜರ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆ.

ಹ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂತ್ ಡೊ। ಎಡ್ವರ್ಡ್ ನಜ್ರೆತಾನ್ ದೆ। ಜೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ ಸ್ಮಾರಕ್ ಉಪನ್ಯಾಸ್ ದೀವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಅಕ್ಮಾನ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂ ವಿರೋಧ್ ಝುಜೊಂಕ್ ಕಮರ್ ಬಾಂದ್ಯಾಕ್ ತಾಣೆ ಸಭೆರ್ ಜಾಗಯ್ಲೆಂ. ಕಥೊಲಿಕ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಪ್ರೊತ್ಸಾಹ್ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಕಾಮಾಂ ಹಾತಿಂ ಘೆಂವ್ಕ್, ಎಕೆಡೆಮಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಎರಿಕ್ ಒಝೇರಿಯೊನ್ ಉಲೊ ದಿಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್, ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಲೆ ದೆ। ಫಾ। ವಲೇರಿಯನ್ ಸೋಜ್ ಜಣಾಯೆ ಕಥಾ ಪುಸ್ತಕ್ 'ಜಳ್ಲ್ಲಿ ವಾತ್', ಬರಯ್ಣಾರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ. 'ಕಮಲಾಚೆಂ ಘರ್ ಭರ್ಲ್ಲ್ಯೊ ಆಜೊ', ದೆ। ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವಾರಿಸ್. 'ವೊಪಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್', ಸಂಗಹ್. ಸಂಪಾದಕ್ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಘಾಚೊ ವಾರ್ಷಿಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ 'ಪರ್ಜಳ್' ಮೊಕ್ಳಿಕ್ ಕೆಲೆ. ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ ವಾವುರ್ಲ್ಲ್ಯಾ - ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ರೆಕ್ಟರ್, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ್, ದಿರೆಕ್ತೊರ್, ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೇವಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಾಮಾನೆಸ್ತಾಂಕ್ ಶೆಲೊ ಘಾಲ್ನ್ ಮಾನ್ ಕೆಲೊ.

‘ಕೊಂಕಣಿ ದಾಯ್ಜ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಾಕ್ ಬುನ್ಯಾದ್’

ಕೊಡ್ಯಾಳ್ ಶಕ್ತಿನಗರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮಕಾಳೆಂತ್ 2006 ಫೆಬ್ರೆರ್ 26ವೇರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರ್, ಕಲಾಂಗಣ್ ಹಾಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಹಂತಾಚ್ಯಾ ಬಾಂದ್ಪಾಕ್ ಆಡಳ್ತ್ಯಾ ಮಂಡಳೆಚೊ ಚೇರ್ಮೇನ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ರೊನಿ ಮೆಂಡೊನ್ಸಾನ್ ಬುನ್ಯಾದಿ ಫಾತರ್ ದವರ್ಲೊ.

ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಎಕ್ ನೊಂದಾಯಿತ್ ಸಂಸ್ಥೊ ‘ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸ್ವರೂಪಾಚೆಂ ಸೊಧ್ಣೆಂ’, ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ 1986 ನವೆಂಬರ್ 30ವೆರ್ ಜಲ್ಮೊನ್ ಆತಾಂ ಪೇಸ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಣಾಚ್ಯಾ ಹುಂಬ್ರ್ಯಾರ್ ಪಾವ್ತಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಫಳಾಭರಿತ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಖಿಳ್ಮಿತ್ ಸಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಧನಾಂನಿ ಸಾಧರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹಜಾರೊಂ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಪ್ರಯೋಗಾಂಚ್ಯಾ ಜಯ್ತ್ಯಾನ್, ಸಂಘಟಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಆನಿ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ಮುಕಾಂತರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಯ್ ಭಾಶೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ವಳ್ಕೊಂಕ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ತಿಚೊ ಪ್ರಚಾರ್ ಕೆಲಾ.

ಸುಮಾರ್ 65 ಲಾಖ್ ರುಪಯ್ ಖರ್ಚಾರ್ ಉಬೆಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಹೆಂ ಬಾಂದಾಪ್ ಎಕಾ ವರ್ಸಾಭಿತರ್ ಪೂರ್ಣ್ ಜಾತೆಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಲುಯಿ ಪಿಂತಾನ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ. ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ಉರಂವ್ಕ್ ವಾವ್ರಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣಾಚೊ ಗುರ್ಕಾರ್ ಶ್ರೀ ಎರಿಕ್ ಒಝೇರ್ - ಆಮ್ಚೆಲಾಗಿಂ ಫಕತ್ತ್ ಸ್ವಪಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಧಯ್ರ್ ಆನಿ ಹಟ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಭರ್ಮ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಹೆಂ ಬಾಂದಾಪ್ ಉಬೆ ಕರುಂಕ್ ಆಮಿ ಫುಡೆಂ ಸರ್ಲ್ಯಾಂವ್ ಆನಿ ಪಯ್ಲೊ ಹಂತ್ ಆಮಿ ಅಕೆರ್ ಕೆಲೊ. ಆತಾಂ ಹೊ ದುಸ್ರೊ ಹಂತ್ ಸುರ್ವಾತಿತಾಂವ್. ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೊ ಸಹಕಾರ್ ಜಾಯ್ ಅಶೆಂ ತಾಣೆ ಪಿನಂತಿ ಕೆಲಿ. 15 ಸೆಂಟ್ಸ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಸಂಸೊದ್ ಆನಿ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಉಬೆಂ ಜಾತೆಲೆಂ. ಟೆರೆಸ್ ಮಾಂಚಿ, ಸಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ವಸ್ತೆಚಿಂ ಕುಡಾಂ, ದಫ್ತರ್, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ಸೊಭಾಯ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸವ್ಲತಾಯೊ ಹಾಂತುನ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸ್ತೆಲ್ಯೊ. ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಬೊಂದೆ ಊಂಚ್ ಉಬಾರುಂಕ್ ಆಮಿಂಯ್ ಸದಾಂಚ್ಚ್ ಆಶೆವ್ಯಾಂ.

ಲೋಕ್ ವೇದಾಚೊ ಉದ್ಗಾರ್
LOKA : THE MANY VOICES

ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಏಕಡೆಮಿ ಆನಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮಿನೇಜಿಸ್ ಬ್ರಗಾಂಝಾ ಗೋಂಯ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಜೋಡ್ ಪಾಲ್ವಾನ್ 2006 ಮೇ 19ವೆರ್ ಆಯೋಜಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ - ಲೋಕ್ ವೇದಾಚೆರ್ ಪ್ರಬಂಧ್ ಮಂಡನ್ ಆನಿ ಭಾಸಾಭಾಸ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂ ಲುಯಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ರೇಸಿನ್ ರೇಗೊನ್ ಹಾಜಿರ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಖಾತಿರ್ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಸಿದ್ದ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಕರ್ನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಲೊ "ಹಳಿಯಾಳ್ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲೆ ಸಿದ್ದಿ" ಪ್ರಬಂದ್ ಮಂಡನ್ ಕೆಲೊ. ಆಲ್ಟಿನ್ ಗೆಲರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮಿನೆಜಿಸ್ ಬ್ರಗಾಂಝಾ ಪಣ್ಜಿ, ಗೊಂಯ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಹೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಥಳಾಚ್ಯಾ (LOCAL ARTISTS) ಲೋಕ್ ವೇದ್ ಕಲಾಕಾರಾಂಚೆ ಪಾತ್ರ್ಕ್ರೆರ್ ಪದಾಂ ಸಾಂಚ್ ಗೋಪಿನಾಥ್ ಗಾಂವ್ಕಾರ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾರ್ ಸಾದರ್ ಕೆಲಿಂ. ಗೋಪಿನಾಥ್ ಗಾಂವ್ಕಾರ್ ಹಾಣೆ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ವೇದಾವಿಶಿಂ ಪ್ರಬಂದ್ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ.

ಹ್ಯಾ ಭಾಸಾಭಾಸೆಕ್ ಪಾಂಯ್ಚ್ ಚೇರ್‌ಮೆನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮಿನೇಜಿಸ್ ಬ್ರಗಾಂಝಾ ಪಣ್ಜಿ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ದಾಸ್ S. ಸುರ್ಯಾಕಾಂತ್, ಮಾ| ದಾಮೋದರ್ ಮೌಜ್ಯಾ, ಡೊ| ಕುರ್ಯ್ಯಾಥ್ ಅಲಮ್ ಆನಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕ್ ವೇದ ಸಂಶೋಧಕ ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಅಮೋಣಾ - ಗೋವಾ. ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲೆ ಸುಮಾರ್ ಗಣ್ಯ್ ಹಾಜಿರ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಾಪ್ - ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಚಾಲನ್

ಕರ್ನಾಟಕ್ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕಂವ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ 2006 ಜೂನ್ - 28ವೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ "ಯೆಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕುಯಾಂ", ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪಠ್ಯ್ ಬೂಕ್ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಚಾಲಿನ್ ದಿಲೆಂ.

ಮಂಗ್ಳುರ್ ಶಹರಾಚ್ಯಾ ಸಂದೇಶ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಚ್ಯಾ ಸಭಾಂಗ್ಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಿಕ್ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಫುಲಂವ್ಚ್ಯಾ, ಮನಾಂ ಉಲ್ಲಾಸಾನ್ ಧಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾರಂಭಾಂತ್ ಮಾನಾದಿಕ್ ಜೆಸ್ಟ್ ಎಲೊಸಿಯಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ಸೋಜ್. ಉದ್ಯಮಿ ರೊನಾಲ್ಡ್ ಕುಲಾಸೊ. ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾಪಿದ್ ರಮೇಶ್ ಕಾಮತ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಎರಿಕ್ ಒಝೇರಿಯೊ ಆನಿ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಮುಕಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ ಪನ್ನಾಸಾಂ ವಯ್ರ್ ಶಿಕ್ಷಕ್ - ಶಿಕ್ಷಕಿಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಗಣ್ಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂ ಹಾಜರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ.

ಉಗ್ತಾವಣೆಚೊ ದಿವೊ ಪೆಟವ್ನ್ ಜಾತಚ್ ಸರ್ವ್ ಶಿಕ್ಷಕ್ - ಶಿಕ್ಷಕಿಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಂಟ್ಯೊ ತ್ಯಾ ದಿವ್ಯಾಕ್ ಪೆಟವ್ನ್ ಹೆಂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಟನ್ ಉದ್ಘಾಟನ್ ಕೆಲೆಂ. ಘರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಉಲಂವ್ಚಿ ಉಣಿ ಜಾವ್ನ್, ಪರ್ದೇಶಿ ಭಾಶೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಚಡಾತ್ತ್ ವೆಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, ಕೊಂಕಣಿ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಶಿಕಂವ್ಚಿ ಅನಿವಾರ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅವಶ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಹಿತದೃಷ್ಟಿನ್‌ಯೀ ತೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾ ಖಾತಿರ್ ಎಕೆಡೆಮಿನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಮೆಟ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್. ಹಾಕಾ ಸಮಾಜೆಚೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ಗರ್ಜೆಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸರ್ಕಾರ್ ಬದ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಬದ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆತಾಂ ಸರ್ವ್ ಖರ್ಚ್ ಎಕೆಡೆಮಿನ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ಜಾಯ್ಜಾಯ್ ಜಾಲಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಕಾಂಯ್ ಎಕಾ ಸಮುದಾಯಾಚಿ ಭಾಸ್ ನ್ಹಯ್. ಹೊ ಕಾಯ್ದೊ ಆಮ್ಕಾಂ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಬಾಂದ್ತಾ ಮ್ಹಣಾಲೊ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎರಿಕ್ ಒಝೇರಿಯೊ ಉಲವ್ನ್.

ಮಯ್ಲ್ಯಾ ಫಾತರ್

ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ

ನವೆಂಬರ್ - 2005

ನವಂಬರ್-23:- ಮಂಗ್ಳುರ್ ಕೊಂಕಣ್ ದುಬಾಯ್ ಹಾಣಿ, ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗ್ ಮಾಂಚಿಯೆರ್ ರಿಚ್ಚಿ ಪಿರೇರ್ ದಿರೆಜಿಯ್ಸಾಚೊ 'ತೊ ಮಾಕಾ ನಾಕಾ' ನಾಟಕ್ ಖೆಳವ್ನ್ ದಾಕಯ್ಲೊ.

ನವಂಬರ್-24:- ಪಣಜೆಚ್ಯಾ ಡಾಯ್ಮಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ ಹಾಣಿ 'ಗೊಂಯ್ಚೊ ಉಲೊ' ನವೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪೊಂದ್ರಾಳೆಂ ಪ್ರಗಟ್ಲೆಂ. ಪ್ರಗಟ್ಕಾರ್ : ರೋಕ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಆನಿ ಸಂಪಾದಕ್: ಜೊಯಲ್ ಡಿಸೋಜಾ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ನವಂಬರ್-27:- ಜೆ.ಡಿ.ಪಿ. ಕೊಂಕಣ್ ಸಭಾ ಪುಣಾ ಹಾಣಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಾಂಜ್ ಸಾಧರ್ ಕೆಲಿ. 1975ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಪುಣ್ಯಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಹಿ ಸಭಾ, ತೀಸ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಉಂಬ್ರ್ಯಾರ್ ಆಸಾ. ತತ್ವ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ಆನಿ ದೇವ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ಶಿಕಾಪ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ, ಬಾವ್ ಭಯ್ಣಿಂಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾಡ್ನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಾಳ್ ಉರಂವ್ಕ್ ವಾವುರ್ನ್ ಆಸಾ.

ದಶಂಬರ್ - 2005

ದಶಂಬರ್-2-4:- ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕಡೆಮಿನ್, 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆವಾಜ್' ಸಂಘಟನಾಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ - ಕೊಂಕಣಿ ಯುವ ಮಹೋತ್ಸವ್ ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೊ.

ದಶಂಬರ್-10:- ಬಜ್ಜೊಡಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಂದೇಶ್ ಪತಿಷ್ಠಾನಾಚ್ಯಾ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್ 'ಅಮರ್ ಕವಿ' ಜಾವ್ನ ಪೆಕೊಸ್ತಾಚೆ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಗ್ರಹ್: 'ಪಣ್ತಿಚಿ ಪೆಲಿ' ಆನಿ 'ಉತ್ರಾಂ ಚಾಂಪ್ನೆ' ದೋನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಮೊಕ್ಳಿಕ್ ಜಾಲಿಂ.

ದಶಂಬರ್-11:- ದಿ ಮಂಗ್ಳೂರಿಯನ್ ಪೆರ್ಲ್ಸ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಬಧ್ರಾ ಪಯಾರ್ ಹಾಣಿ ಬಿಕೊಲಿ ನಾಂ ಜುಜೆ ಶಗರ್ತ್ಚ್ಯಾ ಮಯ್ದಾನಾರ್ - ಪಿಕರ್ ಕೊನ್ಸ್ಟೊ ಆನಿ ಪಂಗ್ಡಾಚಿ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಜ್', ಸಾಧರ್ ಕೆಲಿ.

ದಶಂಬರ್-17-24: ಚಿಕರ್ಸಕಟ್ಟ್ಯಾ ಕಾರ್ಮೆಲ್ ಗುಡ್ಯಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕಡೆಮಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬಜಾರ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್, ಪ್ರಗಟ್ಕಾರ್, ಸಂಗೀತ್ ರಚ್ಣಾರ್, ಶಿಲ್ಪಕಾರ್ ಆನಿ ಪತ್ರ್‌ಕಾರಾಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್, ತಾಂಚ್ಯಾ ಉತ್ಪಾದನಾಕ್ ಫಾಂಟ್ಯಾರ್ ವಿಕ್ರ್ಯಾಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಕರ್ನ್ ದಿಲೊ.

ದಶೆಂಬರ್-17:- "ದಿವೊ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ - 2005" ಪ್ರದಾನ್ ಪಾಂಚ್ವೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಡಾ। ಅಂತೊನಿಯೊ ದ ಸಿಲ್ವಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಸಭಾ ಸಾಲ್ ದಾದರ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಬಾಜಾನ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ದಶೆಂಬರ್-17:- ಮಂಗ್ಳುರ್ ಇಜಯಾಂತ್ ಕಾಪುಚಿನಾಂನಿ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ 'ಸೆವಕ್' ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ ತರ್ಫೆನ್, ಆಸಿಸ್ಸಿ ಕೊಂಪ್ಲೆಕ್ಸಾಂತ್ 'ಸೆವಕ್ ಸಂಭ್ರಮ್ - 2005' ದಬಾಜಾನ್ ಚಲಯ್ಲೊ.

ದಶೆಂಬರ್-30:- ಕೆನರಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಥೊಲಿಕಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಗತಿಕ್ ಸಮ್ಮೆಳನಾಚೆಂ, ಆನಿ ಪುಡಾರ್ ಪ್ರತಿಶ್ಠಾನಾ ಸ್ಥಾಪನಾಚೆಂ, ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಕೊಡ್ಯಾಳ್‌ಬಯ್ಲ್ ಜೆಸ್ವಿಟಾಂಚ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ದಶೆಂಬರ್-30-31:-ಕಾಸರಗೋಡ್ ವಾರಾಡೊ ಯುವಸಮಿತಿ ಥಾವ್ನ್, ವರ್ಕಾಡಿ ಫಿರ್ಗಜೆ ವಠಾರಾಂತ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಕಲೋತ್ಸವ್ 2005' ನಾಂವಾರ್ ವಾರಾಡ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ದಬಾಜೊ ಚಲ್ಲೊ.

ಜನೆರ್ - 2006

ಜನೆರ್-1:- ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಾಣಾಂತ್ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿ ಮಾಂಚಿ 49ವೆಂ ಕಾರ್‌ಯೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಪಿ.ಎಚ್. ಪಿಂಟೊಚಿ ಯಾದ್ ಕಾರ್‌ಯೆಂ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣಾಚ್ಯಾ ಉಗ್ತ್ಯಾ ರಂಗ್‌ಮಾಂಚಿಯೆರ್ ಸಾದರ್ ಜಾಲೆಂ.

ಜನೆರ್-7:- ಮಂಗ್ಳುರ್ ಟಾವ್ನ್ ಹೊಲಾಂತ್, ಮಿಕ್‌ಮೆಕ್ಸ್ ಹಾಚೊ ನಾಟಕ್ 'ಚೋರ್ ಬಾಬಾ ಚೋರ್', ಹೊಲ್‌ಭರ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂ ಸಮೊರ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾಲೊ.

ಜನೆರ್-14:- ದಾಯ್ಜಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಡಾಟ್‌ಕೊಮ್ ಪಾಂಚ್ವೊ ವಾರ್ಶಿಕೋತ್ಸವ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್ ಚಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆನಿ ಕೆಸೆಟಿ ಮೊಕ್ಳಿಕ್ ಕಾರ್‌ಯೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಜನೆರ್-17:- ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಚ್ಯಾ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಸಾಲಾಂತ್ 'ಉದೆಂತಿಚೊ ಚೊವ್ತೊ ರಾಯ್' ನಾಟಕಾಚೆಂ ಮುಹೂರ್ತ್ ಕಾರ್‌ಯೆಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಫಾ। ಜೋಕಿಮ್ ಸೊಜ್ ಕಾಪುಚಿನಾನ್ ದಿವೊ ಪೆಟವ್ನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಜನೆರ್-22:- ಮಂಗ್ಳುರ್ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಸಾಲಾಂತ್ - 'ಪಿ-ವನ್' ಪಂಗ್ಡಾನ್ 'ಪಿಯೆಗಾ - ಪಿಯೆಗಾ' ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಜ್ - ಅನಾಥ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಆನಿ ಕೆನ್ಸಾರ್ ಪಿಡೆಸ್ತಾಂಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಸಾಧರ್ ಕೆಲಿ.

ಜನೆರ್-22:- ದಿವೊ ಕೊಂಕಣಿ ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸೆಜಿಚ್ಯಾ ಉಡುಪಿ ವಲಯ್ - ವೈಸಿಎಸ್/ವೈಸಿಎಮ್ ಹಾಣಿ ದುಖಿಮಾಯೆಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಯುವ ಜಣಾಂ ಖಾತಿರ್ ಶಿಬಿರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಜನೆರ್-26:- ಭಾರತಾಚ್ಯಾ 56ವ್ಯಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಐವ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನಾ ಥಾವ್ನ್ 'ಘರ್-ದಾರ್-ಸಂಸಾರ್' ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೊ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಅಂಕೊ ಪ್ರಕಾಶಿತ್ ಜಾಲೊ.

ಫೆಬ್ರೆರ್ - 2006

ಫೆಬ್ರೆರ್-4:- ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕೊಂಕಣಿ ಎಸೋಸಿಯೇಶನಾನ್ ಆಪ್ಲೊ ಧಾವೊ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ್ - ಮುಂಬಯ್ ಚಕಲಾ ಹೋಲಿ ಫೆಮಿಲಿ ಹಾಯ್‌ಸ್ಕೂಲ್ ಮಯ್ದಾನಾರ್ ವ್ಹಡಾ ದಬಾಜಾನ್ ಚಲಯ್ಲೊ.

ಫೆಬ್ರೆರ್-5:- ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್ ಚಾಂಗಾಳ್ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿ ಮಾಂಚಿ 50ವೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾವ್ನ್, 'ಗೊಂಯ್ಚೊ ಪರ್ಮಳ್' ಸಂಗೀತ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಗೊವಾನ್ ಟಿಯಾಟ್ರ್ ಪಂಗ್ಡಾಥಾವ್ನ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಫೆಬ್ರೆರ್-10,11,12:- 25ವೆಂ ಆಕಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷದ್ ಗೊಂಯಾಂ ಪಣ್ಜೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಂತ್ ಉಬಾರ್ಲ್ಲ್ಯಾ, ಅಸ್ತ್ರಾಯ್ ನಗರಾಂತ್ಲ್ಯಾ, ಫೆಲಿಸಿಯೊ ಕಾಡ್ರೊಸ್ ವೇದಿಚೆರ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲಿ.

ಫೆಬ್ರೆರ್-10:- ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ಉಗ್ತಾವ್ಣೆ ದಿಸಾಚ್ ಪಣ್ಜೆಚ್ಯಾ ಆಜಾದ್ ಮಯ್ದಾನಾರ್ ಸವೆವಗ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಪರಿಷದೆಕ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ಘಾಲೊ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್, ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ಲಿಪಿಂಕ್ ಸಮಾನ್ ಸ್ಥಾನ್ ಲಾಬೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೊ ಉಲೊ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಘ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚೊ.

ಫೆಬ್ರೆರ್-12:- ಕೊಡ್ಯಾಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಜಾಯ್ ಫಿರ್ಗಜೆಂತ್ 'ತುರ್ಫಾಂತ್', 'ಹೆರಿಸ್ ಸಿಲ್ವ್ಹಾರ್ ಬ್ಯಾಂಡ್' ಹಾಚೊ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ದಬಾಜಾನ್ ಆಚರಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಆತಾಂ ಹ್ಯಾ ಬೆಂಡಾಕ್ ಹೆರಿಸ್ ಸೆಂಚುರಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮ್ಹಣ್ ವೊಲಾಯ್ತಾತ್.

ಫೆಬ್ರೆರ್-22:- ಸಾಂತ್ ಲುಯಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ದಿ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲೊ ರುಪ್ಯಾ ಉತ್ಸವ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ದಬಾಜಾನ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲೊ. ಸಯ್ರೊ ಜಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಎರಿಕ್ ಒಝೇರ್ ಆನಿ ಸಾಂತ್ ಲುಯಿಸ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ರೆಕ್ಟರ್ ಫಾ। ವಿಕ್ಟರ್ ಮಚಾದೊ ಹಾಜರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ.

ಫೆಬ್ರೆರ್- ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಜಯನಗರಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಸಮುದಾಯ್ ಸಂಘಾನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗಾಂತ್ ಅಧ್ಯಾಪಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ ದಿವಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಾಲಾಂತ್ಲಾಂಚೊ ದೀಸ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲೊ.

ಫೆಬ್ರೆರ್-23:- ಯಂಗ್ ಗೊವಾನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಜೆಂಡೆರ್ಬಾಲ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣ್ ಎಸೊಸಿಯೇಶನಾನ್ ಮಹಾತ್ಮಾ ಘರ್ ಕೆಮ್ಸ್ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್ "ಧಮಾಕೊ - 2006", ಕೊಂಕಣಿ ಮನೋರಂಜನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಚಲಯ್ಲೆಂ.

ಫೆಬ್ರೆರ್-26:- ಕಲಾಂಗಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ದಾಯ್ಜ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರ್ - ಕಲಾಂಗಣ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಹಂತಾಚ್ಯಾ ಬಾಂದ್ಪಾಕ್ 'ಬುನ್ಯಾದೆ ಫಾತರ್' ಮಾನೆಸ್ತ್ ರೊನಿ ಮೆಂಡೊನ್ಸಾ, ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎಮ್.ಎ. ರೆಹಮಾನ್, ಮಾನೆಸ್ತ್ ಬಸ್ತಿ ವಾಸುದೇವ್ ಶೆಣಯ್ ಹಾಣಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ದವರ್‍ಲೊ.

ಮಾರ್ಚ್ - 2006

ಮಾರ್ಚ್-3:- 'ತಿಸ್ರೊ ದೊಳೊ' ರಿಚರ್ಡ್ ಕವ್ತಾರಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ನಾಟಕ್ ಬಳ್ಳುಂಜೆ ಫಿರ್ಗಜ್ ಸಾಲಾಂತ್ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಯ್ಲೊ.

ಮಾರ್ಚ್-5:- ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್ 51ವೆಂ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿ ಮಾಂಚಿ ಕಾರ್‍ಯೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಜಿ.ಎಸ್.ಬಿ. ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಏಕ್ ಅಪ್ರೂಪಾಚಿ ಸಾಂಜ್ 'ಸಂಗೀತ್ ಸಂಗಮ್' ಶ್ರೀ ಪುತ್ತೂರ್ ನರಸಿಂಹ ನಾಯಕ್ ಹಾಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಸಾಧರ್ ಜಾಲಿ.

ಮಾರ್ಚ್-5:- ಮಂಗ್ಳುರ್‍ಚ್ಯಾ ಸಮನ್ವಯ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಿಕಾಂಚೊ ಎಕ್ತಾರ್ ಜೋಡ್ ಅಸ್ರ್ಯಾಖಾಲ್, ಸಮನ್ವಯ್ ಸಭಾಂಗ್ಣಾಂತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಿಕಾಕ್ ಮೆಳೊಯಾಂ - ಆ.ಬಾ. ಲಂಡನ್, ಆನಿ ದಿವ್ಯೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ವಿಜೇತ್ ಶ್ರೀ ಸಿಸ್ಟ್ರಿ ಸಂಪಿಗೆ ಆನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಸ್ಸೆಪ್ಪಾ ಆಳ್ವಾ ಹಾಂಕಾಂ ಸನ್ಮಾನ್ ಕಾರ್‍ಯೆಂ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ.

ಮಾರ್ಚ್-5:- ಫಾಮಾದ್ ಬ್ರಿಲಿಯಂಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ ಹಾಚೊ ಮ್ಹಾಲಕ್ ಶ್ರೀ ಎ.ಪಿ. ರೇಗೊ ಬೆಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ದೆವಾದೀನ್ ಜಾಲೊ.

ಮಾರ್ಚ್-12:- ಮಂಗ್ಳುರ್ ಬೆಂದುರ್ ಸಾಂತ್ ಆಗ್ನೆಸ್ ಸ್ಪೆಶಲ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ಮಯ್ದಾನಾರ್ 'ಉದೆಂತಿಚೊ ಚೊವ್ತೊ ರಾಯ್', ನಾಟಕ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭೆ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾಲೊ. ನಾಟಕಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಧನ್ ತತ್ವಾಂಖಾಲ್ ಖೆಳಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ನಾಟಕಾಂತ್ ವಿವಿದ್ ಫಿರ್ಗಜಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಾವೊಣ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ಕಲಾಕಾರಾಂನಿ ನಟನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ.

ಮಾರ್ಚ್-12:- ಬೊಂಬಯ್ ಮಾಹಿಮ್ ಸರಸ್ವತಿ ಮಂದಿರ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಕೆಡೆಮಿ, ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸಾ ಮಂಡಳ್ ಬೊಂಬಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ 'ವೊಪಿಯೊ ವೇರ್ಸ್' ಕಾರ್‍ಯಾಗಾರ್ ಆನಿ 'ಮ್ಹಾಟ್ ಮನಿಸ್' ಎಕ್ ಮುಲಾಖತ್ ಕಾರ್‍ಯಾಕ್ರಮ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲಿಂ.

ಮಾರ್ಚ್-19:- ಮಂಗ್ಳುರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಚ್ಯಾ ಕ್ರೆಸ್ತಿ ಪೀಠಾ, ಸಾಂಗಾತಾ, ಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯಾನ್ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣಾದ್ವಾರಿಂ ರೋಶನಿ ನಿಲಯಾಂತ್, ಎಕ್ ಪಾತ್ರಾಭಿನಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ - 'ಜುದಾಸ್' ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಯ್ಲೊ.

ಮಾರ್ಚ್-26:- ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಕೆಡೆಮಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಹಾಣಿ ಸಾಂತ್ ಆಂತೊನಿ ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಸಭಾಂಗಣ್ ಸಿರಸಿ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹಾಟ್ ಮನಿಸ್ -

ಏಕ್ ಮುಲಾಖಾತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕವಿ ಗೋಷ್ಠಿ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲಿ. ಮ್ಹ
ಮಹಿನ್ ಫಾ। ರಜನಾಲ್ಡ್ ಪಿಂಟೊ ಆನಿ ದೊ. ಪಿ.ಎಸ್. ಸೋಂದೆ ಜಾವ್ನ್

ಎಪ್ರಿಲ್ - 2006

ಎಪ್ರಿಲ್-1:- 'ಪಯ್ಲೊ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ ಕಲಾ ಮೇಳ್', ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಜಿಲ್ಲಾರಂಗ ಮಂದಿರ್ ಕಾರ್ವಾರ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್-1:- ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಿಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್, ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರಾಂನಿ ಪಗಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ತಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೃತಿಯಾಂಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಸಿ.ಡಿ. ಖರೀದ್ ಕರ್ಚೆಂ ಯೋಜನ್ ಕೆಲಾಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್-2:- 'ಸವಾಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆನಿ ಹೆರ್ ಗಿನ್ಯಾನಿ ಕೃತಿಯೊ ರಚ್ಣಾರಾಚೆಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಆನಿ ಸಮಾಜೆಚೊ ಕಾಂಯ್ದೊ' ಆಟೋವ್ ಆನಿ ವಿಚಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಬಜ್ಜೋಡಿ ಸಂದೇಶ್ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್-2:- ಮಕಾಳಿ, ಶಕ್ತಿನಗರ್, ಹಾಂಗಾಸರ್ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್, 52ವೆಂ ಮಹಿನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಚಿ ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾವ್ನ್, ಮಾಂಡ್ ನಾಟಕ್ ಪಂಗಡ್ ಹಾಣಿ 'ಜೆಜು ಜೊಂವಾರಿಂಚ್ಯೊ ಸ್ತ್ರೀಯೊ', ಭಕ್ತಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಯ್ಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್ - 6: ಮುಡಿಪ್ಪ ವಾಗೆಮಂತ್ ಜುಜೆ ವಾಜಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೂನ್ ಕೆತಾ ಘಾವ್ನ್ ನವೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮಹಿನ್ಯಾಳೆಂ 'ದೈವಿಕ್ ಅಮೃತ್' ಪತ್ರ್ ಮೊಕ್ಳೆಕ್ ಜಾಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್-8:- ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಖಾಲ್ ಏಕ್ ವರಸ್ ಭರ್ತಾನಾ, ಉತ್ತಾಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಂಚೆಂ ವಿಶೇಷ್ ಕರ್ನ್ 'ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ'ಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಆನಿ ಪಗತೆ ವಿಶಿಂ ಕಳಂವ್ನ್, ತಶೆಂಚ್: ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂ - ಯೋಜನಾಂ ವಿಶಿಂ, ಸಲಹ - ಸೂಚನಾಂ ಏಕ್ಟಾಂವ್ನ್, ವಿಚಾರ್ ಸಾತೆಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್-9:- 'ಉದೆಂತಿಚೊ ಜೊವ್ಲ್ತ್ರ ರಾಂಯ್' ಅವಾಜ್ ದಿವ್ಚ್ಯಾಂಚೊ ನಾಟಕ್ ಶಿವಾರಾಂ ಛ ಗರ್ಚ್ಯಾ, ಉಗ್ತ್ಯಾ ಮಂಯ್ದಾನಾರ್ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ (ರಿ) ಮಂಗ್ಳುರ್ ಆನಿ ಶಿವಾರಾಂ ವಾರಾಡೊ ಮಂಡಳ್. ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಯ್ಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್-9:- ಕರ್ನಾಟಕ್ ರಾಜ್ಯ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಘಾನ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಕಳೊ' ದಿ। ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ ಸಂಸ್ಮರಣ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮ್ ಟಿ.ವಿ. ರಮಣ ಪೈ ಸಭಾಗೃಹ್ ಕೊಡಿಯಾಳ್‌ಬೈಲ್, ಹಾಂಗಾಸರ್ ಚಲವ್ನ್ ವೆಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್-11:- ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿನ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ ಶಾಳೆಂನಿ ಪಠ್ಯ್ ಕ್ರಮ ಭಿತರ್, ಕಾನಡಿ, ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಥಿರ್ ಜಾಲೊ. ಉಡುಪಿ ಆನಿ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಅಡಳ್ತ್ಯಾಖಾಲ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹಾ. ಪ್ರೈ ಶಾಳೆಂ ಪಯ್ಕಿ 90% ಶಾಳೆಂಚೊ ವ್ಹಡಿಲ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಆ।ಮಾ।ದೊ। ಲುವಿಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ಸೊಜಾನ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಬೊರ್ಡಾಚ್ಯಾ ಶಾಳೆಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಕ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಸಹಕಾರ್ ಬಾಸಾಯ್ಲಾ.

ಎಪ್ರಿಲ್-15:- ಸಂಗೀತ್ಕಾರ್ - ಗಾವ್ಪಿ ರೊನಿ ಕ್ರಾಸ್ತಾ ಹಾಚಿ ಪಯಿಲ್ಲಿ ಕೊವ್ಳಿ 'ಮವೀಸಾ' ಕೊರ್ಡೆಲ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಜಾಲಿ.

ಎಪ್ರಿಲ್ -15: ಮಂಗ್ಳುರ್ ಶಹರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೆಸ್ ಕ್ಲಬ್ಬಾಂತ್ ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪೆರಿಸಾಚ್ಯೊ ತೆವ್ಳ್ಯೊ ಕೊವ್ಳ್ಯೊ - 'ದೊಳೆ', 'ಉಮಾಳೆ', ಆನಿ 'ಕಿಣ್ಕುಳೆ' ಮೊಕ್ಳಿಕ್ ಜಾಲ್ಯೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್-16:- ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಉಡುಪಿ ಇಗರ್ಜೆ ಮಯ್ದಾನಾರ್ ಚಲವ್ನ್ ವೆಲೆಂ. ಮಾನೆಸ್ತ್ ತೊನ್ಸೆ ವಾಮನ್ ಪೈ, ಲೋಕ್ ವೇದ್, ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎಡ್ವಿನ್ ನೆಟ್ಟೊ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಎಮ್.ಎಸ್. ಕಾಮತ್ ಸಂಗೀತ್ ಹಾಂಕಾಂ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ್ ಕೆಲಿ. ಮನೋರಂಜನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಲೊಯ್ಡ್ ರೇಗೊಚ್ಯಾ ಮೊಗಾ ಪದಾಂಚಿ ಸಾಂಜ್ ಆಸಾ ಕೆಲಿ.

ಎಪ್ರಿಲ್-21: ದಾಯ್ಜಿ ದುಬಾಯಿ ಆನಿ ಎಮಿರೆತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚೊ ಎಕ್ತಾರ್ ಹಾಣಿ - ಮಾಂಡ್ ಸೊಬಾಣ್ ಪಂಗ್ಡಾಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಮನೊರಂಜನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಎಮಿರೇಟ್ಸ್ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಸಾಧರ್ ಕೆಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 23: ನಲ್ಲಸೊಪಾರ ಪೂ. ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ದ. ಸೇಲ್ಸ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ಮಯ್ದಾನಾರ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಕಥೊಲಿಕ್ ಎಸೋಸಿಯೆಶನ್' ಹಾಂಚೆಂ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್-24:- ಪ್ರತಿಭಾವಂತ್ - ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕ್, ಸಂಗೀತ್ಕಾರ್, ನಟ್ - (ಮಿರ್ಕ್ಮ್ಯಾಕ್ಸ್) ಶ್ರೀ ಮಾಯ್ಕಾಲ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಮ್ ಡಿಸೋಜಾ ದೆವಾದೀನ್ ಜಾಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್ - 24: ಮೈಕ್ ಸಾಯ್ಮಾನಾಚಿ ತಿಸ್ರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕೊವ್ಳಿ 'ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಡ್ಯಾನ್ಸ್' ಮಂಗ್ಳುರ್ ಬಿಸ್ಪಾಚ್ಯಾ ನಿವಾಸಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಫಾ। ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ರೊಡ್ರಿಗ್ಸಾನ್ ಮೊಕ್ಳಿಕ್ ಕೆಲಿ.

ಎಪ್ರಿಲ್ - 29: ಕಾರ್ಕೊಳ್ ಆತ್ತೂರ್ ಸೌಹಾರ್ದ್ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್, ಎಲ್ಯಾರ್ ತಾಕೊಡೆ ಹಾಚ್ಯಾ ಮೊಗಾ ಪದಾಂನಿ ಅಟಾಪ್ಲೆಲೆಂ ಮಧುರ್ ಕಾರ್ಯೆಂ 'ಎಕ್ ಸಾಂಜ್ ಮಿತ್ರಾಚಿ'. ಸಾಂಗಾತಿ ಮಿಡಿಯಾ ಬೊಂದೆರಾಖಾಲ್ ಯಶಸ್ವೆನ್ ಸಾಧರ್ ಜಾಲಿ.

ಎಪ್ರಿಲ್ - 30: ಮೂಡ್‌ಬಿದ್ರೆ ಆಲಂಗಾರ್ ಇಗರ್ಜೆ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ - ಎಲ್ಯಾರ್ ತಾಕೊಡೆ ಹಾಚಿ ದುಸ್ರೆಂ 'ಮಧುರ್ ಸಾಂಜ್' ಕಾರ್ಯೆಂ ಸಾಧರ್ ಜಾಲೆಂ.

ಮೇ - 2006

ಮೇ -5: 'ರ್ಝುಲೊ' ಪತ್ರಾಚೆಂ ಬಾಂಗ್ರಾಳೆಂ ವರಸ್ ಆಚರಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಬಜ್ಜೊ[illegible] ಸಂದೇಶ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ್ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್ : 'ರ್ಝುಲೊ' ಸ್ಥಾಪಕ್ ಸಂಪಾದಕ್ ಶ್ರೀ ಜೊ.ಸಾ. ಆಲ್ವಾರೆಸಾಚಿ ಪತಿಣ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಮೊನಿಕಾ ಆಲ್ವಾರೆಸಾನ್ ಬಾಂಗಾರೋತ್ಸವಾಚೊ ರ್ಝುಲೊ ವಿಶೇಸ್ ಅಂಕೊ ಮೊಕ್ಳೀಕ್ ಕೆಲೊ. ರ್ಝುಲೊಚೊ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಸಂಪಾದಕ್, ಸಂಚಾಲಕ್ ಪಂಚು ಬಂಟ್ವಾಳ್.

ಮೇ - 7: ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿ ಮಾಂಚಿ 53ವೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾವ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಸಂಗೀತ್ಕಾರ್ - ಉಲ್ಲಾಸ್ ಬುಯಾಂವ್ ಆನಿ ಪಂಗಡ್ ಹಾಂಚಿ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಜ್ ಸಾಧರ್ ಜಾಲಿ.

ಮೇ - 7: ಕರಾವಳಿ ಕೊಂಕಣ್ಸ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಸಂಘಟನಾನ್, ಡೋನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಸಾಲಾಂತ್ 38ವೀ ಕ್ಲೋಡ್ ನಾಯ್ಟ್ ಯಶಸ್ವಿ ಥರಾನ್ ಸಾಧರ್ ಕೆಲಿ.

ಮೇ - 15-23: ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಾಣಾಂತ್ 15 ಥಾವ್ನ್ 25 ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಯುವಜಣಾಂಕ್ ನಾಚ್ ಶಿಭಿರ್ ಚಲವ್ನ್ ವೆಲೆಂ. ಶಿಭಿರಾಚೊ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಚೇತನ್ ಸಾಲಿಯಾನ್.

ಮೇ - 21: ದಿಯೆಸೆಜಿಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಿಣಿಯೆ ಸಮೂದಾಯಾ ಸಿ.ಎಲ್.ಸಿ. ಹಾಣಿ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಚ್ಯಾ ಟೌನ್ ಹೊಲಾಂತ್ 'ಎಕ್ ಸಾಂಜ್ ಮಿಕ್ ಮ್ಯಾಕ್ ನಾಂವಾರ್ ಮಿಕ್‌ಮ್ಯಾಕ್ಲಾಚ್ಯಾ ಬಾಂಗ್ರಾಳ್ಯಾ ಪದಾಂಚಿ ಸಾಂಜ್ ಸಾಧರ್ ಕೆಲಿ.

ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ನವಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ

1. 'ಜುದಾಸ್' ನಾಟಕ್, ಫಾ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಜೆ.ಸ.
2. 'ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್' ಕೊವ್ಳೆಂತ್ಲಿಂ ಪದಾಂ. ಸಂಪಾದಕ್ - ರೊನಿ ಕ್ರಾಸ್ತಾ, ಕೆಲರಾಯ್.
3. 'ಪಣ್ತೆಚಿ ಪೆಲಿ' ಚಾ.ಫ್ರಾ.ಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಗ್ರಹ್. ಸ್ಟೆಲ್ಲಾ ಡಿ'ಕೊಸ್ತಾ.
4. 'ಉತರಾಂ ಚಾಂದ್ನೆಂ' ಚಾ.ಫ್ರಾ.ಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಗ್ರಹ್, ಸ್ಟೆಲ್ಲಾ ಡಿ'ಕೊಸ್ತಾ.
5. 'ಸೊಮ್ಯಾಕ್ ನಾಂವಾಡ್ಯಾಂ' ಸಂಗ್ರಹ್. ಕ್ಲಿಫರ್ಡ್ ಲಿಯೊ ಡಿ'ಸೋಜಾ.
6. 'ಆಮ್ಕಾಂ ಮಾಗುಂಕ್ ಶಿಕಯ್' ಫಾ। ಸಂತೋಶ್ ಮಿನೇಜ್, ಕಾಪುಚಿನ್.
7. 'ಪಾಪಾ ಜುವಾಂವ್ ಪಾವ್ಲ್ ದುಸ್ರೊ' ಫಾ। ವಲೇರಿಯಾನ್ ಫೆರ್ನಾಂದ್.
8. 'ಕಾಳ್ಜಾ ವಿಣ್ಯಾಚ್ಯೊ ಸರಿಯೊ' ಸೆವಕ್ ಪ್ರಕಾಶನ್
9. 'ಪವಿತ್ರ್ ಪುಸ್ತಕಾಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್' ಫಾ। ಸಂತೋಶ್ ಮಿನೇಜ್, ಕಾಪುಚಿನ್.
10. 'ಬೆಸಾಂವ್' - ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ - ಆಸುಂತಾ ಪಿರೇರಾ ಗಂಟಾಲ್‌ಕಟ್ಟೆ.
11. 'ತಾಂಬ್ಡಿ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್' - ಸ್ಟೆನ್ ಆಗೇರಾ, ಮುಲ್ಕಿ.
12. 'ಸುಟ್ಕಾ' - ಕ್ಲೇರೆನ್ಸ್, ಕೈಕಂಬ.
13. 'ಬಿಂದಾಸ್' - ಸ್ಟೆನ್ ಆಗೇರಾ, ಮುಲ್ಕಿ.
14. 'ಆಜಾಪಾಂಚೆಂ ಶಹರ್ ಲೂರ್ಡ್' - ಫಾ। ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸೊಜ್.
15. 'ಯೇ ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ವಿಶೆವ್ ದಿತಲೊಂ' - ಫಾ। ವಲೇರಿಯನ್ ಫೆರ್ನಾಂದ್.
16. 'ವಿಕಾಳ್ ಸರೊಪ್' ಕಾದಂಬರಿ - ನವೀನ್ ಕುಲ್ಯೇಕರ್.
17. 'ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪರ್ಜಳ್' ನಾಟ್ಕುಳೆ - ಫಾ। ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ.
18. 'ಪ್ರಾಚಿತ್ ಕಾಳ್ ದೆವಾಚೆ ಕುರ್ಪೆಚೊ ಕಾಳ್' - ಫಾ। ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ.
19. 'ಜೆಜು ಸಂಗಿಂ ಕಾಲ್ವಾರಿಚೆ ವಾಟೆರ್' - ಮಂಗಳ ಜ್ಯೋತಿ.
20. 'ಲಾಯಿಕ್ ಆಪೊಸ್ತಲಾದ್ ಭಾಶಾಂತರ್' - ಡಾ। ಜೆರಿ ನಿಡ್ಡೊಡಿ.
21. 'ಯಶಸ್ವಿ' ಲೇಖನಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ - ಫಾ। ಜೋನ್ ಹ್ಯಾರಿ ಸೊಜ್, ಕಾಪುಚಿನ್.
22. 'ಯೇ ಗುಲೊಬಾ' ಕವಿತಾ - ಜೊವಿಟಾ ರೀಮಾ ಮಥಾಯಸ್ ಬೆಳ್ಮಣ್.
23. 'ಉಗ್ಡಾಸ್' ಕವಿತಾ - ಫಾ। ಜೋನ್ ಹ್ಯಾರಿ ಸೊಜ್ ಕಾಪುಚಿನ್.
24. 'ಜಿವ್ಯಾ ದೆವಾಕ್ ಹಾಂವ್ ಸೆವ್ತಾಂ' - ಫಾ। ವಿ.ಜೆ. ಮಿನೆಜ್ ಆನಿ ಫಾ। ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕೆರ್.
25. 'ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲಿ ಪಿಂಗೊಣಿ' - ಕವಿತಾ - ವಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್, ಅಜೆಕಾರ್
26. 'ಬಾಮುಣಾಂಚೆಂ ಚೆಡುಂ' - ಕವಿತಾ - ಎಚ್ಚೆಮ್, ಪೆರ್ನಾಲ್
27. 'ಪಾಟಿಂ ಗಾಂವಾಕ್' - ಇ. ಕಾದಂಬರಿ - ವಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್, ಅಜೆಕಾರ್
28. 'ದರ್ಯಾಕ್ ಉದಾಕ್' - ಕವಿತಾ ಪಾರ್ 2 - ಸಂಪಾದಕ್ - ವಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್
29. 'ಸಾಗೊರಾಚ್ಯಾ ಉದ್ಕಾಚ್ಯೊ ಝುರಿ' - ಕವಿತಾ - ಸಂಪಾದಕ್ - ವಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್
30. 'ಚಿಂಚಾರೆ' ವಕ್ತಾಂ ಪಿಶಾರೆ - ಜೈಸನ್ ಸುವಾರಿಸ್ ತಾಕೊಡೆ
31. 'ಕಾನೂನ್ ದರ್ಶನ್' - ಲೇಖನಾಂ - ಶಿರ್ತಾಡಿ ವಿಲಿಯಮ್ ಪಿಂಟೊ
32. 'ದೊ.ರೆ.ಮಿ.ಫಾ.' ವೆಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ್ - ಜೆರಿ ಡಿ'ಮೆಲ್ಲೊ
33. ಕೋಲ್ಕತಾಚಿ ಭಾಗೆವಂತ್ ತೆರೆಸಾ - ರಿಚರ್ಡ್ ಆಲ್ವಾರಿಸ್

ನವ್ಯೊ ಕೊವ್ಳ್ಯೊ

1. 'ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಜೆಜು ' - ಕ್ಲಿಫರ್ಡ್ ಲಿಯೊ ಡಿ'ಸೊಜಾ.
2. 'ಪ್ರೇರಣ್' ಭಕ್ತಿಕ್ - ಫಾ। ಆಗ್ನೆಲ್ ಡಿ'ಕುನ್ಹಾ, ಕಾಪುಚಿನ್.
3. 'ದಿನಿ ದಿನಿ' - ಮೆಲ್ವಿನ್ ಲುದ್ರಿಕ್ ಕೊರ್ದೆಲ್.
4. 'ಬಾಳೊಕ್ ಜೆಜು' ಫಾ। ಆಲ್ವಿನ್ ಕಾರ್ಮೆಲಿತ್.
5. 'ಸರ್ವೆಸ್ಪೂರ್ ಮ್ಹಜೊ ಉಜ್ವಾಡ್' ಜೊಯೆಲ್ ಪಿರೇರಾ.
6. 'ಸೊಮಿಯಾಕ್ ಸ್ತುತಿ' - ಆಶೋಕ್ ಕುಂಬ್ಳಾ.
7. 'ಸ್ಟ್ರೀಟ್ -16' - ಶ್ರೀ ಕೆನ್ನಿ ಬೊಂಬಯ್.
8. 'ಸರ್ವೆಸ್ಪರ್ ಮ್ಹಜೊ ಉಜ್ವಾಡ್' - ತಲ್ಮಾ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್.
9. 'ರೂಜ್ ಮಾಕಾ ದಿ' - ಫಾ। ವಿ.ಜೆ. ಮಿನೆಜ್, ಕಾಪುಚಿನ್.
10. 'ತೊ ಮಾಕಾ ನಾಕಾ' ನಾಟಕ್ - ರಿಚ್ಚಿ ಪಿರೆರ್, ದೆರೆಬಯ್ಲ್.
11. 'ಮೊಗಾ ಸಂದೇಶ್ ' - ಫಾ। ಜೋನ್ ಹೆರಿ ಕಾಪುಚಿನ್.
12. 'ಮಿರ್ಸ್ಲಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ' - ರಿಚರ್ಡ್ ಮಚಾದೊ, ದೆರೆಬಯ್ಲ್.
13. 'ಮೋಗ್ ದೆವಾಚೊ ' -ರೋಶನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಬೆಳ್ಮಣ್.
14. 'ದೊಳೆ ' - ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪೆರಿಸ್.
15. 'ಉಮಾಳೆ ' - ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪೆರಿಸ್.
16. 'ಕಿಣ್ಕುಳೆ' - ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪೆರಿಸ್.
17. 'ಮೇವಿಸಾ' - ರೊನಿ ಕ್ರಾಸ್ತಾ
18. 'ಮೋಗ್ ದೆವಾಚೊ' - ರೋಶನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ
19. 'ಭಕ್ತಿ ಸೊಭಾಣ್' - Vol. 3 - ದೊ। ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ - ಮೆಲ್ವಿನ್ ಲುದ್ರಿಕ್
20. 'ಸಂಪದಲೆಂ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್' - ಬೆನ್ನಿ ಟೀಚರ್

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್

1. ದಾಯ್ಜಿ ದುಬಾಯಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್ - 2005. ಶ್ರೀ ವಿಕ್ಟರ್ ರೊಡ್ರಿಗಸಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲಾ.
2. 25ವಿ ಅಕಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಶದ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್ ವಿಂಚುನ್ ಆಯ್ಲೊ.
3. ಕೊಂಕಣಿ ಟಿ.ವಿ.ನ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸೊಧ್ ಕಾರ್ಯಾಂತ್ ವಾಲೆನ್ಸಿಯಾ ಫಿರ್ಗಜೆಚೊ ಅಮಿತ್ ಮಿನೇಜ್ ಆನಿ ಮಿಲಾರ್ ಫಿರ್ಗಜೆಚಿ ಅಮಾಬೆಲ್ ಮೊರಾಸ್ ಹಾಂಕಾಂ ಪ್ರಥಮ್ ಸ್ಥಾನ್ ಲಾಬ್ಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಂತ್ 136 ಯುವ ಗಾವ್ಪಿ -ಗಾವ್ಪಿಣ್ಯಾಂನಿ ವಾಂಟೊ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೊ.
4. 'ಫಾ। ತೊಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕೇಂದ್ರ್ ಆನಿ ಕಾರ್ವಾರ್ ಘರಾಣೆ ಸ್ಥಾಪಿತ್' ವರ್ಸಾಚೊ ಕಲಾಕಾರ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ನಟ್ ಬಾಬ್ ಅರುಣ್ ರಾಜ್ ಲುದ್ರಿಕಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲಾ.

5. ಕೊಂಕಣ್ ಕೊಗುಳ್ ವಿಲ್ಫಿ ರೆಬಿಂಬಸಾಕ್ 2006 ವರ್ಸಾಚಿ ಸಂದೇಶ್ ಪ್ರಶಸ್ತೆಚೊ ಕುರೊವ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಕಲೆ ಖಾತಿರ್ ಬೋವ್ ಪ್ರತಿಶ್ಟೆಚಿ ಸಂದೇಶಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಾಕಾ ಲಾಬ್ಲಾ.

6. ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಬ್ರಿಲಿಯಂಟ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಾಚೊ ಮ್ಹಾಲಕ್ ಶ್ರೀ ಎ.ವಿ. ರೇಗೊಕ್ 2006 ವರ್ಸಾಚಿ ರಚನಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಯಾ.

7. ದೆ| ಪಿಂತಾಮ್ ದೆರೆಬಯ್ಲ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಅಮರ್ ಉಡಾಸಾಕ್ ಆರ್ಸ್ಪಂಚಿ 'ವರ್ಸಾಚೊ ಕೊಂಕಣ್ ಕಲಾಕಾರ್' ಪ್ರಶಸ್ತಿ – ಶ್ರೀ ವಿಲ್ಲಿಯಮ್ ಮಚಾದೊ ಹಾಕಾ ಕೊಂಕಣ್ ಕಲಾಕಾರ್ ಮುಂಬಯ್ ಹಾಣಿ ದಿಲಿ.

8. ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿನ್ – ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಶೆತಾಂನಿ ಭರ್ಮಾಚಿ ಸೆವಾ ಭೆಟಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ದಿಂವ್ಚಿ 2005ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚಿ ಗವ್ರವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಶೆತಾ ಖಾತಿರ್, ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲೊ ಫಾಮಾದ್ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಶ್ರೀ ಎಡಿ ನೆಟ್ಟೊಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಯಾ.

9. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಕೃತಿಯಾಂಕ್ ಲಾಬ್ಚಿ 'ಧಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ – 2005' ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪಿ ಶ್ರೀ ವಿಕ್ಟರ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಹಾಚ್ಯಾ 'ಆರೋಗ್ಯದರ್ಶಿನಿ' ವಕ್ತಾಂ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾ.

10. ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪಿ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಚಳ್ವಳೆಗಾರ್: ಪ್ರಬಾಕರ್ ತೆಂಡುಲ್ಕರಾಕ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಾಲ್ಗಾದೊ ಕೊಂಕಣಿ ಎಕೆಡೆಮಿನ್ ಪಾಟಂವ್ಚೊ "ದಾಲ್ಗಾದೊ ಕೊಂಕಣಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್ – 2006", ಲಾಬ್ಲಾ.

ಪ್ರಣಾಮ್ ಭಾಗ್ಯವಂತ್ ಅಂತ್ರಳಾ!

'ರಾಸ್' ಉದ್ಯಾವರ್ ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ

[illegible]

1. ಏ ಆಜಾಪಾಂಚಾ ಅಂತ್ರಳಾ
ಕಸಲಿ ಆಪುರ್ಬಾಯ್
ಕಿತೆಂ ಸೊಭ್ತಾಯ್ ತುಂ ಹ್ಯಾ ವೆಳಾ
ನ್ಹೆಸೊನ್ ನಿತಳ್ ಕೊಬಾಯ್!

2. ದೆಕ್ತಾಂ ದೃಷ್ಟಿ ಆಕರ್ಷಿತಾ
ರುಪ್ಕಾರ್ ಪರಿಪೂರ್ಣ್ ಶಾಂತ್
ಘನಾಕ್-ಮಾನಾಕ್ ದ್ವಿವರ್ಣ್ ದಿತಾ
ಪಾಂಗರ್ಲ್ಲೊ ನೀಳ್ ಮ್ಹಾಂತ್!

3. ಸುಗುಣಿ ನಕ್ಷತ್ರಾಂ ನೆಟೊನ್
ಪ್ರಕಾಸ್ತಾತ್ ಮಿಳ್ಳಿಂ
ಭಕ್ತಿ-ಸುಕ್ರ್ ದಿಗಂತಾರ್ ಉಟೊನ್
ಉಲ್ಲಾಸ್ತಾ ಥಳ್ಥಳಿಂ!

4. ಪವಿತ್ರತೆಚಾ ಕಿರೀಟಾನ್
ಆಲಂಕಾರ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲಾ
ಪ್ರೇಮ್-ಕುಪಾಂಚ್ಯಾ ಭಗ್ಬಗ್ ನೆಟಾನ್
ಆತ್ಯುತ್ಸಾಹ್ ಪ್ರಸಾರ್ಲಾ!

5. ಮಧುರಾಯೆನ್ ಹಾಸ್ತೆಂ ತಿಲ್ತಾ
ಪ್ರಫುಲ್ಲಿತ್ ತೇಜೋ ಮುಖ್
ಪ್ರತಿ ಪಾರ್ಶ್ವಾಂತ್ ಪೆಟೊನ್ ಖೆಳ್ತಾ
ದಿವ್ಯಾನಂದಾಚೆಂ ಸುಖ್!

6. ನೆಟೊಂಕ್ ಸುಲಕ್ಷಣಿಕ್ ಥರಿಂ
ಕೋಣ್ ತುಜೊ ನಿರ್ಮಾಪಕ್
ತ್ಯಾ ಈಶ್ವರಾಕ್ ನಿರಂತರಿಂ
ತುಜೊ ಸ್ವಾಧಿಕ್ ಜ್ಞಾಪಕ್!

7. ತಾಣೆ ಮಾಂಡ್ಲಾಂ ವಿಚಿತ್ರ್ ಯೋಜನ್
ಶಾಶ್ವಿತ್ ಸದಾಂಚ್ ಬಾಳ್ಚೆಂ
ತಾಚೆ ನಿಮ್ತಿಂ ಥೊರ್ ಪ್ರಯೋಜನ್
ಆಸಾ ಪೃಥ್ವಿಕ್ ಲಾಬ್ಚೆಂ!

8. ತೊ ವೇಳ್ ಆತಾಂ ಲಾಗಿಂ ಪಾವ್ಲಾ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಖುಣಾಂ
ಕಿತೆಂ ದಿಂವ್ಕ್ ತೊ ರಾಕೊನ್ ರಾವ್ಲಾ
ನಿದ್ರೆಸ್ತ್ ಸಂಸಾರ್ ನೆಣಾ!

9. ವಿಸ್ತಾರ್ನ್ ಭುಜಾಂ ಏ ಅಂತ್ರಳಾ
ಕೊಣಾಕ್ ವೆಂಗಂವ್ಕ್ ರಾಕ್ತಾಯ್
ಹರ್ಷೋದ್ಭವಾಚಾ ಮಂಡಳಾ
ಕಿತೆಂ ತುಂ ಲಾಲೆತಾಯ್!

10. ತುಜೊ ಅತ್ರೆಗ್ ಜಾತಾ ಸುಫಳ್
ಪ್ರಜಳ್ತಾ ನಿಶಾನಿ
ತುಜಾ ನಿರ್ಮಲತೆಚೊ ಫಳ್
ಲಾಭಾತ್ ಸರ್ವ್ ದೇಶಾಂನಿ!

11. ತುಜೆರ್ ಸುರ್ಯೊ ಉದೆತಲೊ
ಫಾಂಕವ್ನ್ ನಿತಿ-ಕಿರ್ಣಾಂ
ಸತಾ-ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ತಲೊ
ನೆಟವ್ನ್ ಅಂತಸ್ಕರ್ಣಾಂ!

12. ಪ್ರಣಾಮ್ ಭಾಗ್ಯವಂತ್ ಅಂತ್ರಳಾ
ತುಜೆರ್ ನದರ್ ಮಾರ್ತಾಂವ್
ಸುರ್ಯೊ ಉದೆವಾಚಾ ಕಾಳಾ
ಭಕ್ತಿನ್ ಭಜನ್ ಕರ್ತಾಂವ್!

ವಿ.ಸೂ.: ಭಾಸ್ ಶಯ್ಲಿ ಆಸಾತಸಿ ಉರಯ್ಲ್ಯಾ.

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್
ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಿ
ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್

ಎದೊಳ್‌ವರೇಗ್ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಹಜಾರಾಂನಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂನಿ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೊ ಪದ್ಯುತ್ತರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್ (Post Graduate Diploma Correspondence Course in Konkani) ಹರ್‌ಯೆಕಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಸಪ್ತೆಂಬರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾ.

ಆಖ್ಖ್ಯಾ ಭಾರತಾಂತ್‌ಚ್ ಪ್ರಥಮ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೊ ಹೊ ಪದ್ಯುತ್ತರ್ ಕೋರ್ಸ್ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್, ಎಕಾ ವರ್ಸಾಕ್ ಚಾರ್ ವಿಶಯಾಂ ಲೆಖಾನ್ ಆಟಾಪ್ತಾ.

ಪಯ್ಲೆ ವರಸ್:	1. ಕೊಂಕಣಿ ಚರಿತ್ರಾ	2. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್
	3. ಕೊಂಕಣಿ ನಾಟಕ್	4. ಕೊಂಕಣಿ ಕವಿತಾ
ದುಸ್ರೆಂ ವರಸ್:	1. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್	2. ಸಾಹಿತಿಕ್ ರಿಕಾ
	3. ಭಾಶೆ ವಿಜ್ಞಾನ್	4. ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್

ಒಟ್ಟುಕ್ ಆಟ್ ವಿಶಯ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ತಿಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಶಿಕ್ಚ್ಯಾ ವಿಶಯ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಲಗ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೊ ನೋಟ್ಸ್ ಪಾಠ್ ಕ್ರಮಾ ಸವೆಂ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಘರಾಧಾರಾರ್ ತಪ್ಪಾಲಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಪಾವಿತ್ ಜಾತಾ. ಹರ್ಯೆಕಾ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್ ಪರೀಕ್ಷಾ ಆಸ್ತೆಲಿ. ಆನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಚೆಂ ಪ್ರಶ್ನಾಪತ್ರ್ ತಪ್ಪಾಲಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್‌ಚ್ ವಿದ್ಯಾರ್ತಿಂಕ್ ಪಾವಿತ್ ಜಾತಾ. 18 ವರ್ಸಾಂ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಆಸಕ್ತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಣೆಂಯ್ ಹ್ಯಾ ಕೋರ್ಸಾಕ್ ಅರ್ಜಿ ಪಾಟವ್ಯೆತ್.

ಕೊರ್ಸಾಚೊ ಶುಲ್ಕ್ - ನೋಟ್ಸ್ ಆನಿ ತಪ್ಪಾಲ್ ಖರ್ಚ್ ಧರ್ನ್ ವರ್ಸಾಕ್ ರು. 800/- ಮಾತ್ರ್. ವಿದೇಶಾಕ್ ವರ್ಸಾಕ್ ರು. 2000/-

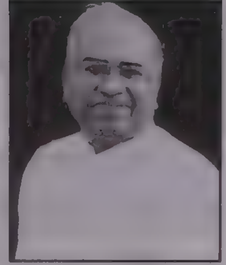
1997ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಹೊ ಕೊಂಕಣಿ ಕೋರ್ಸ್ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕೊಂಕ್ ರಾಕೊನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ತಿಂಕ್ ಏಕ್ ಬರೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಚಡಿತ್ ವಿವರಾಂಕ್ ಆನಿ ಅರ್ಜೆ ಪತ್ರಾಕ್ ರೂ. 10/- M.O ಸವೆಂ - ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ದಿರೆಕ್ತೊರ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003 - ಹಾಕಾ ಸಂಪರ್ಕ್ ಕರಾ.

ಫೋನ್ ನಂ: 2426143 - Extn: 112

आटाप

संपादकीय

'आमर कोंकणि'चो पांचाळिसावो (45) आंको प्रगट ऱच्या, तुम्च्या हातांनि पावंच्या संदर्बार : आम्कां वत्या संतोसाचि, तृप्तेचि तशेंच सबार काळ थाव्न आमि राकोन् आशेव्न आस्ल्लि खबर आम्कां फुलय्ता । प्रस्तुत ऐकेडेमि आस्तित्वाक आयिल्लेफरा - कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन, कर्नाटकाच्या शाळेंनि पठ्यक्रमा भितर कोंकणि शिकंच्चे दिशेन स्वप्णां मात्र् देख्ल्लिं न्हय, तुन्ताचिं पाव्लां काड्ल्लिं। प्रजातांत्रिक् रितिन् सग्ळ्या कोंकणि संघ संस्थ्यांचि अभिप्राय ऐयटांव्न, बहुमताक खाल्तिमान घालुन कानडि लिपिन कोंकणि शिकंच्चो निर्धार घेत्ला।

संसारभर कोंकणि शिकोंक राकोन आस्च्या विद्यान्तिंक, तांचि माय्भास - शिक्पाचि तान भागंव्याक 1997 व्या वर्सा आरंभ् जाल्लो कोंकणि P.G. डिप्लोमा करेस्पोंडेन्स कोर्स, ह्या सप्तंबरांत आरंभ जाताना, आमि हो अव्कास होग्डांव्चो न्हय। फुडारांत मुक्ल्या वर्सांनि इस्कोलांनि कोंकणि शिकंच्चिं शिक्षकां जाव्न, तुम्कां आव्कास राकोन आस्तेले। कोंकणि शिक्पा थंय तुम्चे अत्रेग खळ्शे पोंदा धांपुन दवरिनाकात।

विविद प्रदेशांनि कोंकणिंत संभ्रम कार्यांचि मट्वि खबार 'अमर कोंकणि' पत्रार वाचुंक लाबल्लेबरि, खंय्सरी तुम्कां मेळाना। तुम्चि वर्गाणि मुग्दाल्या जाल्यार नविकृत करा। तुम्चा वळ्केच्यांकूयी अमर कोंकणिचो कायाम वर्गाण्दार, जिणिये सांदो, पात्रोन जांव्याक प्रोत्साहित करा। ह्या दिसांनि कोंकणि आम्च्या माय भासेचो जाय्तो वाव्र चलोन आसा। कोंकणि भास उदर्गातेक पावंच्याक प्रयत्नां चलातत आसात। ह्याच 2006 जून मह्न्या थाव्न प्रयोगिक रितिन कोंकणि शिकंच्याककर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन बुन्याद घाल्या। 55 इस्कोलां कोंकणि भास शिकंव्क मुकार आय्ल्यांत। आम्च्या गोव्लि बापान ताचो सहकार बासाय्ला। तांचे सांगाता कोंकणिच्या कामांनि आम्चेय हात मेळव्यां। सदांच तिका मानान ऊंच उबाऱ्यां। कोंकणि आम्चि माय भास म्हण गौरवान म्हण्यां।

फा। ऐन्जिन लोबो, जे.स.

प्रिन्सिपाल, सां लुविस कोलेज, मंग्ळुर

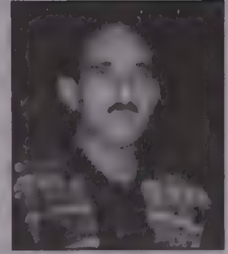
सां. लुविस कोलेज कोंकणि संस्थ्या तर्फेन ऐदोळ प्रगट जाल्लिं पुस्तकां

1. 1982 - कमलाचें घर भन्लोलो आजो (जो.सा. आल्वारिस) कादंबरि.
2. 1983 - गोल्गोथा (ऐं. गोविंद पै - तर्जुमो : ऐड्वडर् नोरोन्हा) नीळ्गवन.
3. 1986 - अथर्भरित सांग्ण्यो - पि. दिनेश पै.
4. 1987 - वोवियो आनि वेर्स - पय्लो छापो संपादक आल्बन क्यास्तेलिनो.
5. 1996 - काव्यां पेळो - कवन संकलन - पाठपुस्तक.
6. 1996 - कोंक्णि दायज - प्रंबध संकलन - पाठपुस्तक.
7. 1996 - आंक्वार आवय - ऐ.टि. लोबो - नाटक - पाठपुस्तक.
8. 1996 - भांगार मनिस - चा.फ्रा. दे.कोस्ता - नाटक - पाठपुस्तक.
9. 1998 - वोवियो आनि वेर्स - दुस्रो छापो संपादक आल्बन क्यास्तेलिनो.
10. 2001 - कोंकणि कलियोण - प्रेम कुमार.
11. 2002 - कोंकणि चळ्वळ - पाव्लु मोरास.
12. 2004 - कोंकणि पिकोळिं - फा| प्रशांत माड्ता जे.स.
13. 2004 - शेंभोर किटाळां - फा| प्रशांत माड्ता जे.स.
14. 2004 - राटावळ - फा| प्रशांत माड्ता जे.स.
15. 2004 - निन्नंते नानागलु - (भावानुवाद) - फा| प्रशांत माड्ता जे.स.
16. 2004 - सानिध्य (भावानुवाद) - फा| प्रशांत माड्ता जे.स.
17. 2005 - जागरण - (कोंकणि चळ्वळेचो दुस्रो ग्रंथ) - पाव्लु मोरास
18. 2005 - कमलाचें घर भन्लोलो आजो दुस्रो छापो जो.सा. आल्वारिस - कादंबरि.
19. 2005 - वोवियो आनि वेर्स - तिस्रो छापो संपादक ग्लेडिस रेगो
20. 2005 - जळ्ळ्लि वात - फा| वलेरियान सोजाचि जीवन चरित्रा - ग्लेडिस रेगो.
21. "कोंकणि मिरि" बि.ए. पाठ पुस्तक. संपादक: फा| यूजिन लोबो जे.स., प्रिन्सिपाल, सांत लुविस कोलेज आनि स्टेल्ला देकोस्ता

वेगिंच प्रगट जांवक आम्चे पुस्तक: कोंकणि - कोंकणि शब्दकोश

लोकवेद शास्तिर

I लोकवेद (जानपद) आनि ताचे स्वरूप:

संपादक:
दे. प्रो. बेनेट पिंटो

मन्शा संस्कृतिचें (Culture) अध्ययन कऱ्ताना लोकवेद शास्त्र प्रमुक जाता। 1865 वऱ्सा सर् ऐड्वर्ड् टैलर् म्हळ्ळ्यान 'Culture' म्हळ्ळो सब्द रचुन, ताका फावो जाल्लें विवरण दिलें। विशाल अऱ्तांत 'संस्कृति' मन्शान जोड्ल्ल्या समेस्त विशयांक आटप्ता। शिक्पाच्या विविद मुळांथाव्न धऱ्न तक्ले थाव्न तक्लेक बद्लोन आयिल्ले विशिश्ट संस्कृतिक विचार हांगा उल्लेक जातात। ऐका वेक्तिच्या मनाभिव्रल्या गऱ्जांच्या प्रेरणान कता, कवन, तत्व, धर्म इत्यादि क्रियात्मक रितिन सृश्टि जातात. पुण ताच्या दिस्पड्त्या जिण्येच्यो रीति - नीति - नियमां, आचार - विचार, कला - साहित्य मनारंजन इत्यादिंनि संस्कृतिचि झर पळव्येत। अशें आद्ल्या मन्शाथाव्न आदुनिक मन्शा पऱ्यांत जिण्ये विशांत विश्लेशण कऱ्ताना झळ्कोंच्यो सर्व झरि 'संस्कृति' अध्ययनाच्या व्याप्ति भितर येतात।

मन्शा संस्कृति लोकवेद विद्वांसांनि लोक वेद संस्कृति आनि बरि संस्कृति म्हण विंगड कऱ्न घेत्लि। कविंथाव्न, साहितिंथाव्न, कलाविदांथाव्न, विज्ञानिंथाव्न, धऱ्मिकांथाव्न, राजनिति शास्त्रि थाव्न निऱ्माण जाल्लें सरव बरि संस्कृति जाता। हजारांनि वऱ्सांथाव्न देंवोन आयिल्ले विशय आटप्च्या मन्शा जिविताचो विवर तोंडा उत्रांच्या संस्कृति मुकांतर तक्ले थाव्न तक्लेक व्हाळोन आय्लो। अशें ऐका संस्कृति भितऱ्लि परंपरागत पात्येणि, आचरण, संप्रदाय, पदां, कता, नाच, घरकय्गारिको इत्यादिंच्या प्रदऱ्शनात्मक विवराक जानपद संस्कृति म्हण्येत।

II लोकवेद वाडोन आयिल्लि रीत:

1846 वऱ्सा W.J. Thoms म्हळ्ळ्यान नांवाड्डिक पळेयुळिको आनि नांवाड्डिक साहित्य म्हण आपव्न आसल्ल्या सऱ्व विशयांक संबंध जाव्न Folklore (लोकवेद) म्हळ्ळो सब्द घड्लो। ह्या नांवाचि सृश्टि बोव् आय्लेवाऱ्चि तरी जान्पद् मन्शाचे सृश्टे तित्लेंच् पऱ्नें। ताच्या अद्ययनाक्यि तीन् चार् शेयड्यांचो एक् इतिहास् आसा। W.J. Thoms हाच्या काळारच इंग्लेंडांत लोकवेद संग्रहाचें अद्ययन जाय्त्या प्रमाणार चलोन आसल्लें। 1812 वऱ्सा जऱ्मानिच्या ग्रिम भावांनि लोकवेद काणयांचें वेग्यानिक अध्ययन चलय्लें। 1702 थाव्न 1831 पर्यांत फिन्लेंडांत स्था पन जाल्लि 'फिन्निश लिटररि सोसाय्टि'

संसारांत्लि पय्लि लोकवेद परिशत जांव्क पाव्लि । 16, 17 व्या शेकड्यांत इंग्लेंडांत थोड्या ग्रतांनि संप्रदायांच्या आचरणांचें वर्णन दिसोंक लाग्लें। 1725 इत्ल्याक हेन्रि बोर्नेचि 'Antiquities of the Common People' कृति फाय्स जालि। 1600 थाव्न 1686 पर्यात्ल्या आव्देंत गादिंचो नांवाड्दिक संग्रह 'Books of Mercy Riddles' (1575) आट आवृत्त्यो देकोंक सक्लो ।

युरोपाच्या हेर कडेनयि लोकवेद काणियां तेव्शिन विशेस गमन व्हाळ्ळें। 1828 इस्वेंत 'Thomas Keightlyb The Fairy Mythology' कृति फाय्स जालि। Folk आनि Lore सब्दांविशांत सबार चर्च्या चल्ल्या। Folk म्हळ्ळ्या सब्दाक आक्सफर्ड सब्दा कोशांत सबार अर्त आनि विवर दिल्यात। 1967 वर्सा डा. हा. मा. नायकान 'लोकवेद' म्हळ्ळो सब्द पय्लो वापराक हाड्लो। ताच्या प्रकार Folk म्हणजे लोक, जनांग, कुळि, सादो लोक, एक कळित आसल्ल्या वर्गाचो लोक। संकीरण स्वबावाच्या नागरिक समाजांत पर्नो पंगड, मूळ संस्कृति व्हर्चो सामाजिक वर्ग , वा संप्रदायासवें वोळ्ळ्लि समाज, पर्ने संप्रदाय उरव्न घेव्न आयिल्ल्या साद्या लोकाचो एक् समूह् जाता।

III लोकवेद म्हळ्यार कितें

'लोकवेद' म्हळ्यार कितें म्हळ्ळ्या ऐका विशयाचेर पाट्ल्या शेयड्यांथाव्न विद्वांसां मदें जाय्ति चर्च्या चलत आय्ल्या। जोनास बेलिस म्हळ्ळ्याच्या अभिप्राये पर्माणे 'Folklore is not a science about a folk but, the traditional folk science and folk poetry' म्हणजे लोकवेद म्हळ्ळें ऐका लोकवेदाविशांत विज्ञान न्हय, तें सांप्रादायक विज्ञान आनि लोकवेद काव्यें' म्हळ्ळें स्पश्ट जाता। तशें जाव्न लोकवेद भौतिक मन्शा शास्त्रा थाव्न आनि हेर विज्ञानाथाव्न कशें वेग्ळें म्हळ्ळें स्पश्ट कर्न घेव्येत। पय्ले पाव्टिं सांस्कृतिक मन्शाशास्त्राचो भागच 'लोकवेद' म्हण वापर चल्लो । अद्ययन वाडत वेतां लोकवेद एक वेग्ळेंच विज्ञान जाव्न रूप जालें। आज लोकवेद आदिवासिंच्या आनि नागरिक समाजिंच्या सांप्रदायिक रच्नांचो जमो म्हण लेक्तात.

मेग्यिस बार्ये प्रकार 'पर्न्या तक्ले थाव्न नव्या तक्लेक सम्जणि, अन्बोग, बुद्वंत्काय, हव्यास आनि आचरणांच्या प्रदर्शनां मुकांत्र व्हाळोन येंव्चेंच लोकवेद म्हण विवरिलां। तशें तर लोकवेद म्हळ्यार 'तोंडपाट परंपरा नव्या काळाच्या पांवड्यार सजीव जाव्न नव्या नव्या रूपा मुकांत्र प्रदर्शित जाता' म्हण्येत। एक्लि आवय भुर्ग्यांक गाणां गाय्ताना, व्हड्लिमांय्च्यो काण्यो सांग्ताना, चिन्याक ग्रास जांव्च्यो गादि-हुमिण्यो विवरिताना परत परत अब्यासाच्या बळान, उडामाचे कांव्लेंथाव्न पर्ने विचार नव्या तयलेंक पाशार जातात। मेळित गाय्ताना, नाच्ताना, उलय्ताना परंपराथाव्न आयिल्ले सांप्रदायिक विवर परत परत प्रकट जांव्चे जांव, ऐका रय्तान आप्ल्या पुताक पर्न्या रिवाजेचि बेसायें गीत दितानाजांव, कामार, कुंबार,

चाम्मार तसले कामेलि आप्लि आद्ले रितिचि कुळ्येचि कसब फुडले पिळ्गेक सांगोन दिताना जांव - फळाधिक् भुंय्त लोकवेदाक पाळां फुट्ल्लिं पळव्येत।

नांवाड्डिक लोकवेद विद्वांस मार्क ऐड्वरड लीचान 'संग्रह जाल्लें अन्बोगाचें भंडारच लोकवेद', म्हण आपय्लें। तें नागरिकतेच्या प्रबावाक शिऱ्काल्ल्या समान धऱ्माच्या, संप्रदायांच्या लोकाक संबंद जाल्लें। आचार विचारांनि ऐका रितिचिं गुणा लक्षणां आस्च्या वा भौतिक आनि बावनांनि समानताय ओळ्काल्लो एक् जमो लाकवेद (Folk) जाता। तसलें लोकवेद मुळान एककृत जाव्नासोन, लोकवेदान स्थिर जाव्न, परत सृश्टेच्या वाव्रांत मेळोन तें समग्र रुप्णें जोड्ता। तोंडाथाव्न तोंडाक व्हाळोन, सबार बद्लावणेंनि घुसोन, निरंतर वेवेग्ळिं रुपां सृश्टि कर्न नवि सृश्टिच सव्कास जोड्न घेता। हाकाच लोकवेद म्हण्चें।

आर्च्तर टैलर 'लोकवेद विश्वकोशांत' लोकवेदाविशिं विवरित, 'Folklore Consists of Materials that are handed on traditionally from generation to generation without a reliable ascription to an inventor or author' लोकवेद कशें परंपर रितिन येता, ऐके तक्ले थाव्न दुस्रे तक्लेक वेता म्हळ्ळें स्वश्ट कर्ता। मुळान ऐका वेक्तिचि चरित्रा आस्ल्यार्यि मुकार ति सामूहिक पुनर सृश्टेक तयार जाता म्हण सान्कि अबिप्राय दिता।

टैलरा प्रकार परंपरागत वस्तु विशय तीन भागांनि वांटे कऱ्येत।

1. भौतिक वस्तु (Folklore of Physical Objects)

2. अभिप्रायो (Folklore of Ideas)

3. सब्द (Verbal Folklore)

भौतिक वस्तु लोकवेदांत आकृत्यो, वापऱ्लेल्यो वस्तु, न्हेसण, ग्रामाचिं रुप्णिं, घराचिं रुप्णिं - असले विशय येतात। लोकवेद कुरु आनि लोकवेद खेळ बव्तिक वस्तुंच्या आनि अबिप्रायेंच्या लोकवेदा मदें येतात। थोड्यो विशेस अबिप्रायो घळोन आसल्ल्या संप्रदायांनि, जल्म, काजार, मरण, फेस्तां, व्यापार, बेसाय, धर्न्मिक जिवित् असल्यांनि परंपरागत जाव्न व्हाळ्तात। हेंच अबिप्रायेचें जानपद म्हण्चें। सब्दांच्या लोकवेदांत दोन प्रमुक भेद आसात।

1. आप्णा इत्याक आमि परिशीलन कऱ्चे सब्द।

2. फावोत्या उद्देशाखातिर ऐकामेका मेळोन येंव्चे सब्द।

पय्ल्यांत जाग्यांचिं नांवां, आड नांवां, वेक्तिनांवां परिशीलन जातात। दुस्र्यांत लोकवेदाचे प्रमुक प्रकार जाव्नास्चे गद्यकतन, लावणि, पदां, बाळ्गितां, गादि, हुमिण्यो इत्यादि येतात।

जानपदाच्यो 'भाशिक' आनि 'सांस्कृतिक' रिति सांगाता घाल्न, सब्दांचें लोकवेद म्हण आपयिल्लें चड्‌ साऱ्कें दिस्ता।

IV लोकवेदाच्या मुळांविशिं सिद्दांत:

सुऱ्वेर लोकवेद म्हळ्यार कितें? ताचें स्वरूप कितें? म्हण विवरुंक भार्य सरल्ल्या विद्वांसांनिंच लोकवेदाविशिं जाय्तो अबिप्रायो भेद वेक्त केलो। वेवेग्ळ्या देशांच्या विद्वांसांनि वेवेग्ळ्यो अबिप्रायो दिल्यो। हाचे वर्विं ऐका फावोत्या निर्दाराक येंव्क साद्य जाल्यार्यि सबार सिद्धांत आज पर्यांत जल्मतच आसात।

आदल्या शेयड्याच्या सुऱ्वेच्या भागांत जर्मनिच्या विलहेल्मग्रिम आनि जेकब ग्रिम भावांनि थंय्च्या लोकवेद काणियांचो संग्रह फाय्स कर्न लोकवेदाच्या वेग्यानिक अद्ययनाक सुऱ्वात घालि। युरोपभर लोकवेद संग्रहाक एक नवो हुरुप ह्या भावांनि जोड्न दिलो म्हण सांग्येत। हांचि हि अद्ययन रीत भारतांतयि उज्वाडाक आय्लि। ग्रिम भाव लोकवेदाच्या वेग्यानिक संग्रहाक प्रेरक जाले। तशेंच लोकवेद भंडार वाडोंकयि कारण जाले। लोकवेद मुळाविशिं तांच्या कुट्माच्या काणियांच्या दुस्र्या संपुटांत उकल्लेलें सवाल मुकार सबार सिद्दांत जल्मोंक कारण जालें। हिं सिद्धांतां सर्व लोकवेदाच्या सुऱ्वाते विशि सबार रितिचिं विवरण दींव्क लाग्लिं। तिं जाव्नासात,

1. पुराण मुळाचें सिद्धांत
2. भारतीय मुळाचें सिद्दांत
3. मन्शाशास्त्राचें सिद्धांत
4. चारित्रिक - भौगोळिक सिद्धांत
5. मनाविश्लेशणात्मक सिद्दांत
6. क्रियात्मक सिद्दांत
7. रच्ने सिद्दांत
8. मौकिक सूत्राचें सिद्दांत
9. संदर्बिक सिद्दांत
10. प्रदर्शनात्मक सिद्धांत

1. पुराण मुळाचें सिद्धांत:

संसारांतल्या वेवेग्ळ्या कडच्यो काणियो उज्वाड देयल्या उप्रांत लोकवेद काणियांनि दिसांन आयिल्लें साऱ्कें स्वरूप ग्रिम भावांक आजापाचें जालें। विलहेल्म ग्रिम हाणे लोकवेदाच्या ह्या मुळाव्या गुणाविशिं विस्तार रितिन चर्चा केलि। त्या वेळार भाशा शास्त्रांत जाय्तें संशोदन चलोन इंडो युरोपियन भाशेवर्गाचो सिद्दांत लोकामोगाळ जाल्लो। ह्या आदारार विलहेल्मान लोकवेद काणियो आर्यन मुळाक व्हर्चें साहस केलें। काणियांचें मूळ सोदुंक भार्य सरल्ले ते सकयल्या तिर्मानाक आय्ले।

1. ऐकामेका ताळ पडच्यावरि दिस्च्यो सर्व काणियो ऐकच इंडो युरोपियन भाशे मुळाथाव्न विस्तारल्ल्यो।

2. सर्व काणियो पुराणाथाव्न फुट्ल्ले कुडके। त्यो आयिल्ल्या मुळाचें पुराण अन्त केल्ल्या शिवाय काणियो अन्त कर्चें कश्ट ।

हाचे सर्वें ग्रिम आन्येक विचार प्रस्ताप करुंक भार्य सऱ्लो । कता सन्निवेश सादो आनि सुडाळ आसोन, ह्या गुणान त्यो परत परत दुस्रेकडेयि दिसोंक सक्तात - पुण हो विचार उप्रांत आयिल्ल्या विद्वांसांनि लोक्वेदाच्या जल्मा आनि विकासाविशिं चर्च्या करुंक वापऱ्लो ।

अट्राव्या शेयड्याचे आकेरिक संस्कृत साहित्याथंय युरोपाच्यांक आसक्त वाडिल। संस्कृताच्या अद्ययनावव्विं ह्या शेतांत नव्या विचाराचि क्रांतिच चल्लि। संस्कृताक आनि हेर विदेशि भाशेंक लाग्शिलो संबंद आस्चें विद्वांसांनि बोव वेगिं पाव्किलें। काणियो सर्व इंडो युरोपियन बाशे मुळाच्यो म्हळ्ळे अबिप्रायेक ते आय्ले । ह्या मुळाथाव्न भारत युरोप तसल्या देशांक लोक जाग्यांतर जालो म्हण तांणि कळय्लें। भारताथाव्न आयऱ्लेंडा पर्यांत विस्तारल्ल्या सर्व भासांक मुळावि खंचिगि एक भास आसल्लि म्हण विद्वांसांनि ति परत रचुंक प्रेतन केलें। नव्यान सोदल्ल्या सब्दांच्या आदाराचेर आदल्या इंडो युरोपियनांचें भाशे स्वरूप पाव्कुन इंडो युरोपियन पुराणां, काणियो, ते भाशेथाव्न जल्मल्यो म्हण तांणि अंदाज केलो।

युरोपियन भाशेंच्या मूळ रुपान लोकवेद काणियांचें मूळ रूप अंदाज कर्न ऐकच भास उलंव्च्या लोकाथाव्न लोकवेद काणियो जल्मल्यात जाय्जे म्हळ्ळो ग्रिमाचो सिद्धांत तुलनात्मक भाशाशास्त्राचो फळ म्हळ्ळें खंडित. जनांग आनि भाशेचें मूळ - दोनयि सोदुन काडल्यार लोकवेद काणियांचें मूळ सोदुन काडल्ल्याबरि जाता।

ह्या वादावव्विं जनांगाचें आनि भाशेचें मूळ् सोदुंक कुमक जालें। पुण उप्रांत संशोदक म्याक्स मुल्लर आनि ताच्या शिसांनि हो वाद ओपुन घेत्लो ना। लोकवेद कता आनि पुराणांत्लें एक स्वरूप स्विकार जाल्लें न्हय। तें ऐका इंडो युरोपियन मुळाथाव्न अनुवंशीय जाव्न आयिल्लें। तशें जाल्ल्यान ग्रिमान दिल्लें तुलनात्मक विदान अनुकरण कर्न पुराणांचें उगम सांगोंक, आनि पुराणांक संबंद जोडुंक प्रयत्न केलें। चूक उच्चारण आस्च्या नांवांक व्याययान दींव्क काणियो जल्मल्यो। अश्यो जल्मल्ल्या सर्व लोकवेद काणियांक इंडो युरोपियन पुराणांनि मूळ पळयेत म्हण सांग्ले । त्यो सर्व, पुराणाथाव्न पुटल्ले कुडके म्हण म्याक्स मुल्लरान प्रतिपादन केलें। हो वाद संदिग्दताय उब्जा य्लाग्लो । मात्र न्हंय फावोतें समत्तन नास्ताना पडोन गेलो।

लोकवेद काणियो स्वीकरणाथाव्न आयिल्ल्यो म्हळ्ळें तुलनात्मक पुराणां ओप्वनांत। आदल्या इंडो युरोपियन मुळा थाव्न आऱ्यांनि फास्ळोन वेच्या पय्लेंच इटलि, नोर्वे, भारतांनि प्रचलित जाव्नासल्ल्यो काणियो तांचेथंय आसल्ल्यो म्हण वाद मांडला।

अशे एक शेक्डो पर्यंत उस्वास काइन आसल्लो हो सिद्दांत ऐक्किसाव्या शेक्ड्याचे आर्कोर इत्ल्याक पाटिं सऱ्लो।

2. भारतीय मुळाचें सिद्धांत:

19 व्या शेक्ड्याच्या मदल्या बागांत पुराण मुळाचो सिद्दांत अस्तित्व सोदच्या हंतार आसल्लो। त्याच संदऱ्बार म्याक्स मुल्लर विचारांचि स्पूऱ्ति जोइन थियोडर बेन्फे 'पंच तंत्र'च्या अनुवादाच्या कामांत मेतेर जालो। 1858 इस्वेंत बेन्फेन 'पंच तंत्र'क प्रस्तावन बरय्ताना ऐल.डि. छाप्स म्हळ्ळ्याचे ऐके सांग्णेक गमन दिलें। 'युरोपियन काणियांचें मूळ भारतांत आस्येत' बेन्फेन पंचतंत्राक बरयिल्ल्या प्रस्तावनांत संस्कृत आनि युरोपियन काणयांक ताळ पडचो विशय उग्ताडाक हाडलो। तित्लेंच न्हय, संस्कृतिक ऐतिहासिक संबंदांथाव्न् काणियांचें 'स्वीकरण' चल्लां जाय्जे म्हण अबिप्राय दिलि। झजां आनि जय्ता संब्रमांवव्विं जाग्यांतर जाल्ल्यान दिंव्च्या घेंव्च्याक वाट उग्ति जालि म्हण आप्लें उतर समऱ्तन केलें। सयडा प्रास पय्लें युरोपियनांनि आप्ल्या सृजनशील चटुवटिकेंक प्राचीन भारताथाव्न ग्रास जोडलो म्हळ्ळ्याक बेन्फेन गुमान दिलेंना। तांचें भौगोळिक पय्ण आनि थोड्या मापान काणियांचो इतिहास आनि हेतु एक साऱ्को आस्चें ताणे पाऱ्किलें। बेन्फे प्रकार, तसल्यो काणियो भारताथाव्न मेडिटरेनियन दर्या पऱ्यांत आनिकी अस्तम्तेक म्हणजे स्पेन, ग्रीस आनि युरोपाक प्रवासार गेल्यात। बेन्फेच्या अभिप्राये पऱ्माणे लोकवेद काणियो तीन मुळाथाव्न प्रसार जाल्यात।

1. धाव्या शेक्ड्याप्रास पय्लें मौकिक परंपरेच्या मुळाथाव्न
2. धाव्या शेक्ड्याथाव्न आय्ले वार इस्लामिक प्रबावाथाव्न
3. बाव्द साहित्याच्या मुळाथाव्न, टिबेट, चीन मुळाथाव्न वा मंगोलियन मुळाथाव्न।

अशें प्रवासि, वेपारि, धर्म प्रसारक तशें दंड्यात्रांनि भारताच्यो काणियो वेवेग्ळे कडे पाव्ल्यो म्हण बेन्फेन प्रतिपादन केलें। युरोपाचिं सर्व कतारुपां मूळबूत जाव्नासल्ल्या ऐका अणु रुपाक सीमित कर्न थंयथाव्न दुस्र्या दुस्र्या देशांक, खंडांक कता प्रसार जाल्यो। ह्या अणुचो आकार, बेन्फे प्रकार भारत।

बेन्फेचो सिद्धांत बळादीक रितिन समऱ्तन केल्लो रीन होल्ड कोह्लर 'भारतच सर्व काणियांक उगमस्थान न्हंय' म्हळ्ळि अबिप्राय उच्चारिलाग्लो। बेन्फेच्या वादाचो समऱ्तक जाव्नासल्लो ऐम्यूनुयल काम्यिटन काणियांच्या अभ्यासाक दोन अबिप्रायो वेक्त केल्यो।

1. युरोपाच्या काणियांक मंगोलियन प्रेरक

2. ईजिप्ताच्यो काणियो भारताच्या काणियां प्रास पऱ्यो।

जोसेफ बेडियर आनि आंड्र्यू ल्यांग बेन्फेचो वाद पात्येलेनांत। तांचे प्रकार जिप्ताच्यो काणियो, हिरडोटस आनि होमरांत प्रस्ताप जाल्ल्यो काणियोच आदारा काणियो।

बल्वणेक कारण: इंडो युरोपियन पांग्डाच्यांक आसल्ल्यो थोड्यो अडकळि बेन्फेच्या काळारयि आसल्ल्यो. बेन्फेकयि लोकवेद काणियांच्या स्वरुपाचि स्वश्ट सम्जणि नातल्लि। ताच्या काळार्यि काणियांच्या वर्गिकरणाचें काम समऱ्पक् रितिन् चलोंक नातल्लें। हाचे वर्विं युरोपाच्या वाकपरंपरेचि परिचय बेन्फेक साऱ्कि जांव्क नातल्लि। ताच्या सिद्दांता वर्विं पंचतंत्र तसल्या ग्रंताच्या मुळाच्या काणियांचि पुराण वाट सम्जोंक साध्य जालें। पुण ग्रंताचें मूळ माव्किक प्रसरणा प्रास दुस्रे रितिचें।

ओड्डुक हें सिद्दांत् 19व्या शेक्ड्याच्या निमाण्या दशकांनि आनि 20व्या शेक्ड्याच्या सुर्विल्या दशकांनि चड लोकामोगाळ जाव्नासल्लें। त्या उप्रांत तें चारित्रिक - भौगोळिक वेदानाच्या जल्माककारण जालें। बेन्फेच्या वादाचेर् सबारांनि काणियांचें तुलनात्मक अद्ययन चलय्लें। हाचे वर्विं व्हड संक्यान एक लेकाच्यो काणियो संग्रह केल्ल्याबरि जालें।

3. मन्शाशास्त्राचें सिद्दांत:

पुराण मुळाचें सिद्दांत आनि भारत मुळाचें सिद्दांत लोकामोगाळ जाव्नासल्ल्या काळार युरोप वेवहारिक बद्लावणेक शिऱ्काल्लें। हि बद्लावण युरोपियन चिंत्पाचेरयि सव्कास परिणाम घालुंक सक्लि। ह्या बद्लावणे थाव्न प्रेरित जाव्न मन्शा शास्त्राचें अद्ययन क्रप्यांनि सऱ्शिल्या आनि पय्शिल्या गांवाथाव्न जाग्यांतर आयिल्लो लोक, तांचि परिगत, तांचें जिविता विदान अब्यास करुंक प्रवास हातिं घेत्लो। हाचो फळ जाव्न वेवेग्ळ्या भुंय्च्या लोकाच्या परंपरेंनि उटोन दिस्चें एक साऱ्कें रूप सोदुन काडुंक साद्य जालें।

वास्तव जाव्न हि बद्लावण वेवेग्ळ्या लोकाच्या संबंदांचेर विवऱ्सुंचें जांव, सोदुन काड्चें जांव जाय्ना। ऐकाच काळाच्या युरोपियन चिंत्पाचो फळ हो। इ.बि. टैलर आनि आंड्र्यू लोंग म्हळ्ळ्यांनि हि विचित्र गजाल बोव मुळाच्या थळाथाव्न विवरुंक प्रयत्न केलें। एक संस्कृतिक कला दोनाप्रास चड संबव नातल्ल्या जाग्याथाव्न स्वतंत्र रितिन उब्जव्येत आनि त्याच संदऱ्बार ताच्या सादृश सन्निवेशार स्वतंत्र जाव्न उब्जव्येत म्हळ्ळें तांचें चिंतप् जाव्नासल्लें। मन्शाचें मन आनि मन्शा चालिच्या साऱ्वत्रिकतेचें अस्तित्व त्या काळाचे विद्वांस जाणा जाल्ले। हिच अबिप्राय तांणि संग्रह केल्ल्या वस्तुं मुकांत्र मन्शा स्वभाव, मन, चिंत्लां आनि मन्शा संस्कृतिंच्या विकासाच्या वाटेंनि सम्जोन घेंव्क प्रयत्न केलें।

आंड्र्यू लोंग् मन्शाशास्त्राच्या पंग्डाचो मुकेलि। लोकवेद काणियांनि उटोन दिस्चें

एक सान्कें रूप, आनि लागु जाय्नातल्ल्या वेंवेंग्ळ्या विशयांक कारण सोदुन काडुंक. हो पंगड प्रबाविक जालो। टेलराच्या मूळ मन्शा संस्कृतिच्या पुनररच्नेविशिं कळयिल्लो वाद आदार जाव्न घेव्न आंड्र्यून कता, पुराणांचें विश्लेशण चलय्लें। तशें जाल्ल्यान आंड्र्यून काणियांविशिं प्रसारार आसुल्लो इंडो युरोपियन आनि भारतीय मुळाचो सिद्दांत बळान विरोद केलो। आंड्र्यू लोंगा प्रकार, 'काणियो प्राचीन काळाच्यो उरव्ण्यो। काणियांनि आस्च्यो सबार प्राचीन काळाच्यो पात्येण्यो जाव्नास्च्यो मन्शान मन्शाक खांव्चें, कुळयेच्या देवाचि रीत, रुपांतर इत्यादि ह्यो काणियो आटप्नात। ह्यो गजालि आय्च्या आदिवासि पंगडांनि आसातस्यो उऱ्ल्यात। नागरिक.... दिस्तात। आदिवासि जिविताच्या अद्ययना वव्विं काणियांत्लें हें अस्वाबाविकपण अन्त करुंक साध्य। सर्व मनिस कशे एक सान्क्या संस्कृतिक पांव्ड्यांच्या विकासांनि पाशार जाव्न आय्ल्यात म्हळ्ळें प्रतिपादन करुंक आंड्र्यून दिल्लें समन्तन गमनाहर जाव्नासा। ताच्या प्रकार काणियो पुराणां प्रास पऱ्न्यो।

पुराण आय्वेवारचि सृश्टि। पुराणांनि नातल्ल्यो सबार अनागरिक गजालि काणियांनि आसात। न्हय आस्ताना नागरिकतासवें काणियांनि वेक्त जांव्चि संस्कृतियि बदल्ता। युरोपाच्या घडल्ल्या काणियांनि आसल्ल्याप्रास चड मोन्जातिंचे पात्र अनागरिकपणाथाव्न् नागरिकपणा तेव्शिं वृद्धि जायित आय्ल्यात म्हणोंक आदार।

आंड्र्यूचो वाद जे. जे. फ्रेजर, जे. ऐ. म्यकुलर आनि जि. ऐल. गोम्मे हांणि समन्तन केलो। पुण आस्ट्रेलियन आदिवासिंच्यो काणियो विश्लेशण केल्लो अन्नल्ड वान गिन्नेस तांच्यो काणियो कशो उब्जल्यो म्हण सांग्ताना, काणियांच्या सुऱ्वातेर कुळयेच्या देवाक अरादान कव्चि रीत पाव्किता। ह्या विशयाचेर आंड्र्यूचो वाद विश्लेषण कऱ्ताना, लोकवेद एक प्राचीन वास्तव स्थिति शिवाय काल्पनिक न्हंय। काणियांनि अवास्तविक जाव्न दिस्चें सर्व चूक सम्जणि। नागरिकांक अत्कारिक जाव्नासल्ले सर्व आदिमन्शाक तात्विक जाव्नासल्लें। देकुनच लोकवेदाच्या गुंडायेंत आस्च्यो संग्ति सोदुन काडुन मन्शा संस्कृतेचि चरित्रा परत रच्चो ताचो शेवोट जाव्नासल्लो।

ताका दिसल्ल्यो चुकि:

1. आदिवासि जिविताचो खंचोगि एक वांटो आदार् जाव्न घेव्न तोच आदिमन्शाच्या जिवितांत बोव गऱ्जेचो जाव्नासल्लो म्हळ्ळो अतिरेक वाद वाडल्लो।
2. आदि मन्शा थंय् जायित्त्या विशयांनि समानता आसा म्हण पात्येल्लें।
3. काणियांनि आस्च्यो गजालि सर्व वास्तव जाव्न आस्च्यो, चल्च्यो गजालि म्हण सम्जोन तो भाय्ल्या भाग्रच विश्लेशण केल्ल्यो।

खंच्यागि ऐका संस्कृतिक परिसरांत मेळल्ले आदार सग्ळ्या मन्शा संस्कृतिक लग्ति केल्ले ।

अशें ह्या विद्वांसांनि सांग्च्या कारणांवच्विं थोड्यो काणियो जल्मल्ल्यो जाव्येत री सर्व लोकवेद काणियो न्हय म्हण उप्रांत्ले विद्वांस सम्जाले । हाच्या आदारारच काणियो, संस्कृतिक परिसर गमनांत दवर्नूच अब्यास करिजे म्हण ताणें सांग्लें।

कोंक्णि लोकवेद: खंचेय ऐके भाशेंत लोकवेद जगव्न, पुंजाव्न वा लिकुन दवरल्लें ना। ज्गार, बापायथाव्न पुताक आनि तक्लेथाव्न तक्लेक तोंड्पाशिं देंवोन आयिल्लें तसलें गाव्नासा ।

लोकवेदाचेर ऐदोळ चलयिल्ल्या अध्ययना वय्र दीश्ट घाल्यार त्या त्या भाशेच्या लोकाचि जिणि, तांचि परंपरा, तांचें साहित्य् आनि तांचि कला उटोन दिस्ता.

’ऐनसायक्लोपिडिया अमेरिकाना’ लोकवेदा विशिं अशें सांग्ता ‘लोकवेद या जानपद म्हळ्यार साद्या लोकाच्यो पुन्विल्यो रिति-निति, आचार-विचार, पात्येणि-दुराचार, बप्पि-नाबप्पि साहित्यः ह्या सग्ळ्या व्याप्तिक वेंग्च्या विज्ञानाक् लोकवेद या जानपद म्हण्येत ।‘ हेर सब्दांनि सांग्चें तर ‘सामूहिक सृश्टि जाव्न तोंड्पाशिं संप्रदायां मारिफत बापाय् थाव्न् पुताक, आवय थाव्न धुवेक आनि पिळ्गे थाव्न पिळ्गेक देंवोन आयिल्ल्या साहेतिक लोकवेद म्हण्येत‘

पुन्विल्या काळाथाव्न हिंदुस्तानाच्या अस्तम्ति दर्यावेळे आनि घाटा मदें आस्चे भुंय्त थरावळ कुळ्येंच्या आनि थरावळ समडितंच्या लोका जम्यां मदें व्हाळोन घोळोन आसल्ल्या दूद भासे कोंक्णे थंय बय्पूर लिकित तशें अलिकित साहित्य दिसोन आय्लां। मन्शाचे जिणियेक काणिये रुपार बंदित कर्न, कल्पनेच्या धारिंत्ल्यान रिगव्न, संप्या चालिच्या चाल्त्या उत्रांनि, गूंड आलोचेन्यांक, रिति रितिंच्या सब्दा मेळिंनि, पदां नाचांनि गुंतुन आम्चे मालगडे वळ्साल्ले। हें सर्व आतां बेळ्शेतच आसा। आन्विल्या उडत्या जिण्येच्या आमाला मदें पुन्विल्या नडत्या काण्येंचो प्रबाव कित्लो थान्ता। कित्लो जिन्ता तें सांग्चें हांगासर असंगत। पुण, वन्सांथाव्न, बोवशा बडगांत आस्च्या सरस्वती न्हंय तडिर थाव्न कारणांतर पय्ण धर्न, परशुरामाचि सृश्टि म्हण नांव गेल्ल्या ह्या सप्त कोंकणाच्या दऱ्या वेळेर तक्लेर थाव्न मूळ पऱ्यांत थिर रावल्ल्या कोंयण्यांनि आप्ल्या जिण्येंच्या गोड आनि कोडु घडितांक आंगांत जिरव्न मोतिंत वोरव्न, काळ्जाच्या गुंडायेच्या उमाळ्यां मदें व्हय केल्लिं थोडिं उत्रां फिंग्गि कलंब मांडल्ल्या ह्या नव्या काळाच्या - पुण पन्न्याच रगताच्या - वाच्प्यांक पत्र्यान उडासाक हाडचें ल्हान प्रयतन आमि कन्तांव ।

पुन्विले कोंक्णेचो लिक्पा उल्लेक सरिसुमार दुस्र्या शतकांत बरयिल्लो तसलो मेळ्ळा ।

अशें म्हणताना कोंक्णि गोंयांत तशें दुस्र्या जाग्यांनि वाड्लि आनि तिचि सब्दा साहित्य संपत्ति चड्लि म्हळ्ळ्याक दुबाव ना। कोंक्णेचो वैभव वर्तो जांव्च्या काळारच गोंयांत पुड्तुगेज लोकान मेट दवरल्लें कोंक्ण्यांचें दुरादृश्ट। 1541 इस्वेच्या जून 30 तारिकेर, कोंक्णे वर्य पुड्तुगेजांनि 'इंक्विजिसांव' घाल्च्या मारिफात झज मांडलें. फ्रान्सिस्कन फ्रादिंच्या उर्बेवंत कामा वर्विं गोंय्च्या उंचल्या कार्बाऱ्यान कोंदे दे आल्वारान सर्व कोंक्णि क्रिस्तांवांनि पुड्तुगेज उलय्जाय म्हण डिक्रि दिलि। हें घड्लें क्रि.श. 1684 इस्वेंत। 1745 वर्सा आर्चबिस्प लोरेन्सो दे सांता मारियान् हि शिकव्ण् चडय्लि . उप्रांत् आर्चबिस्प आसुंकावो दे ब्रिटो, मन्वेल दे सांता केतरिना, मन्वेल दे गाल्डिनो, ज्योस मारिया दे सिल्वा पोरेस - असल्यांच्या वाव्रान कोंक्णेचें सत्यानास जालें। पुण कुंड्यांत्ल्या केंडाबरि भास जिविच् उर्लि आनि आजुनयि उर्ल्या आनि वाड्ल्या।

गाम्स ह्या सग्ळ्या विज्ञानाचि चार वांटे कर्ता:

1. पुर्विलिं विवरणा: काणियो, राया-सर्दारांच्यो कता, पदां, गाणां, स्थानिक महत्वाचिं घडितां इत्यादि.
2. पुर्विल्यो रिवाजि-रिति, खेळ, फेस्त-परब, काजार-वोराण, जल्म - मरण असल्या कार्यां वेळार वापार्च्यो रिति-निति।
3. आचार-पात्येणि: माट-मंत्रां, ग्रहां-नेकेत्रांचें शास्तिर, कुर्डो आचार।
4. लोकाउत्रां: म्हण्ण्यो, हुमिण्यो, घड्पां, उत्रां मेळ इत्यादि।

हाचाकी राल्फ स्टील बाग्साचें वर्गीकरण चड संपूर्ण तशें दिस्ता। तो सग्ळें लोकवेद 4 वर्गांनि आटापिता:

1. साहितिक वर्ग : काणियो, राया-सर्दारांच्यो कता, गितां, पदां, गाणां, ऐतिह्यां, पुराणां, काव्यां, चरम् काव्यां (समादिं वग्र बरंव्चे तसलिं) स्थानिक महत्वाचिं घडितां, हास्य पदां आनि हेर।

2. भाशिक वर्ग : म्हण्ण्यो, हुमिण्यो, लोकउत्रां, बेसांवां, शिराप, फर्माण, निंदा, अण्काणें, उच्छार, उत्रां, उपमान, अलंकार, नांवां, घड्पां, उत्रांमेळ् आनि हेर।

3. वेग्यानिक वर्ग : पात्येणि, कुर्डो आचार, रिति-निति, भविश्य, माट-मंत्रां, ग्रहां - नेकेत्रांचें शास्तिर, वय्जापणाचि विद्या, संप्रदाय, संज्ञा , संकेत इत्यादि।

4. क्रियात्मक वर्ग : खेळ, फेस्त-परब, काजार-वोराण, जनन-मरण असल्या कार्यां वेळार वापार्च्यो रिति-निति, हातकामां, नाच, नाटक, कला, वाद्य-संगीत, खाण-जेवाण इत्यादि।

अशें ऐका उत्रान पुव्विलि सग्ळि जिणिंच लोकवेदाच्या व्याप्तिंत सांपड्ता। आतां हे व्याप्तिंत्लि साहितिक गिरेस्तकाय आमि पळेयां:

ऐकुणिसाव्या आनि विसाव्या शतकांनि संसारांत्लिं सबार राश्ट्रां स्वतंत्रायेचि आनि स्वाभिमानाचि रूच चाकोंक् लाग्तां, आपाप्ल्या मांय् भासांचिं तशें संस्कृतेचिं पाळां-मुळां उस्तुन भास आनि आपाप्लि संस्कृति उदऱ्गत कऱ्चे विशिं एक विशिश्ट जाग्रति दाकंव्क् लाग्लि। हाचो फळ जाव्न लोकवेदाचि अबिरूच वाड्लि आनि ताच्या शास्त्रीय अध्ययना खातिर सबार शियिप मानेस्त मुकार सऱ्ले।

इंग्लेज तसल्या भाशेंतयि हाचो परिणाम आय्लेवारचो 'फोकलोर' (FOLKLORE) म्हळ्ळो सब्द इंग्लेज भाशेंत प्रतम पाव्टिं वापरल्लो 1846 इस्वेंत - विलियम जोस थोम्स म्हळ्ळ्या विद्वांसान - आंब्रोस मऱ्टन म्हळ्ळ्या गुपित नांवाखाल एक लेकन बरव्न ह्या नव्या सब्दाक रूपित केलो आनि ताचि वाख्या आनि व्याप्ति दिंव्चें प्रयतन केलें।

असलें काम हेरां भासांबरिं कोंक्णेंतयि दाराळ जालां। आम्च्या मंग्ळुरांत आम्च्या पुऱ्वजांचें लोकवेद सांदि मुल्यांत्लें सोदुन काडुन पयिल्लें उज्वाडाक हाडल्लि कीर्त पाद्र लुविस जुवांव सोजाक (1914) आनि उप्रांत श्री जुवांव जुजे रेगाक फावो जाता। मा| सोजाचें पुस्तक 'कोंक्णि गादि आनि हुमिण्यो' आतां मेळोंक कश्ट या आतां मेळाना। श्री जे.जे. रेगान 1935 इस्वेंत आराव्न ओट्ट केल्लो पदांचो दाळो 'चाल्ति पदां' म्हळ्ळ्या नांवाखाल पय्लें ताणे आनि उप्रांत् साय्मन् कंपेनिन् फाय्स् केलो। ह्या बुकाच्यो ७ आवृत्ति जाव्न सुमार 11000 प्रतियो ऐदोळ्च विकुन गेल्यात। आम्च्या लोकाक पुऱ्वजांथाव्न देंवोन आयिल्ल्या ह्या दाय्जाचो मोग कित्ल्या गूंड् थरान आसा म्हण्च्याक हि एक जिवि रुज्वात।

कोंक्णि लोक - साहित्य म्हणताना, सप्त कोंकणांत्ल्या सर्व भागांचें साहित्य सांगाता येता: पुराणां पऱ्माणें: किराता, विराटा, मराटा, कोंकणा, हऱ्गा, तुळुवा आनि केरळा म्हण आपंव्च्या ह्या विभागांनि शिंपडल्ल्या लोक - साहित्याचि ओळक करुंक कश्ट। ह्या सप्त कोंकणाचो उल्लेक 1148 इस्वेंत कलहनाच्या 'राजतरंगिणि'त जाला। ह्या सात कोंकण गांवांक फ्लीट आतांच्या नांवांनि बाप्तिज्मार कऱ्ता: त्रावंकोर - कोच्चिन्, मलबार, द. कन्नड, उ. कन्नड, गोंय, रत्नगिरि, कोलाबा-थाना।

कोंक्णि भाशेच्यो बोलि:

ह्या सात या चड प्रदेशांनि वांटुन गेल्लें लोकवेद वेग्ळ्या - वेग्ळ्या कोंक्णेच्या उप-भासांनि आसा। ऐदोळयि इत्ल्योच कोंक्णि भासो म्हण लेकाक ना तरयि भाशा विद्वांसां

पन्माणें 'कोंक्णि भाशेक 20 प्रास चड उप भासो (बोलि - Dialects) आसात ।' पंडित सुमित्र मंगेश कत्रे ताच्या 'The formation of Konkani Langauge' म्हळ्ळ्या बुकांन हांत्ले 16 प्रभेद साऱ्के विंगडसुन विस्तार थरान अशें थाराय्ता: 1. भटकळि 2. चेद्रि भास 3. दाल्दि 4. फिरंगि 5. गोवनीस 6. गौड प्राकृत 7. गौड सारस्वत 8. कांगोणि 9. कार्वारि 10. खोकिलि 11. कोंक्णि 12. कोन्ताणि 13. कुड्बि 14. मोपण 15. नवाय्ति आनि 16. इतर। ह्या प्रभेदांक 1. बान्देशी 2. सष्टि 3. कोड्याळि 4. मंग्ळुरी 5. केरळि आनि 6. अंत्रुजि कुड्सिल्यार कोंक्णि उप-भासांक विसा (20) वग्र प्रभेद लाब्तात। हाच्या उप्रांत मंग्ळुरांत क्रिस्तांव बामुण आनि चारोड्यांनि उलंन्चि कोंक्णि तशेंच गाव्ड्यांनि उलंन्चि कोंक्णि, गंगोळ्ळि आनि बैंदूर वठारांनि रेंदेरांचि कोंक्णि, गंगोळ्ळि, कुंदापुर, हंगार्कट्टा प्रदेशांनि खार्व्यांचि कोंक्णि - अशे सबार वांटे फांटे आसात।

इत्ल्यारच वांटे संपानांत, पुण धर्म, जाति, भौगोळिक वेवस्ता, राजकीय खेळ, दुस्र्या भासेंचो प्रबाव - ह्या कारणां निर्मितं हें साहित्य कुड्क्यान कुडको, चुरान चुरो जाव्न उर्लां म्हण्येत।

इत्ल्यो सर्व उप-भासो आस्ल्यारयि कोंयणेचें लोकवेद या जानपद ससृद्द आसा तें आतां पळेयां:

दक्षिण कन्नडाचें लोकवेद

नतालांचे खेळ: सत्राव्या शेक्ड्यांत जेन्ना युरोपाथाव्न आनि अस्तम्त्या गांवां थाव्न वेपारिस्त ताऱ्वटि भारताच्या बंद्रांनि पाव्ले तेन्ना तांचेथाव्न नतालांचे खेळ हांगा आय्ले। मयन्यांचे मयने विशाल सागोरा मदें पय्णार ते आस्ताले जाल्ल्यान उब्गोण निवोंक जेव्णां सांगाता मनोरंजन जाव्न असले पदां आनि नाच भर्सुन, गाव्न नाचोन मजा मार्ताले म्हणतात माल्गडे। येरोपांत नतालांचेवेळि (Christmas) आतांयि क्रिस्मस केरोल्स (नतालां गितां) गायित घरान घर वेचि रिवाज चाल्तेर आसा। असले वेस घाल्चि रिवाज दक्षिण कन्नडांत चव्त, मार्नेमि वेळा पळेंल्क मेळ्ता। हांगासर आतांयि नतालां वेळार नतालांचे खेळ चाल्तेर आस्चिं पदां गायित, पितुळेच्या बेंडा संगिं दुस्रे दुस्रे वेस घाल्न नाचत, घरान घर वचोन नतालांचे आनि मायामोगाचे संदेश पाचार्चि आदिं थाव्न देंवोन आयिल्लि ति अपूर्व कालेत आजून आसा।

हरिकता : दक्षिण कन्नडांत नतालांचे खेळ क्रिस्तांव कोंकण्यांचि आस्त जाल्यार, हरिकता सारस्वत आनि गौड सारस्वत कोंकण्यांचि आस्त। हरिकता म्हळ्यार देवाचि कता। प्रवचनकार हिंदु पुराणां म्हणजे रामायण, महाभारत, भगवद्गीत इत्यादि पुराणांत्लि विचव्ण करुन लोकांक काणियें रूपार संगीता सवें गंमाळ उत्रांनि विवर्सिता। ह्या विवरांत सबारश्यो उपकता भर्सुन

आय्कातेल्यांक हासय्ता, रडय्ता। मनाकन्शिक थरान चल्चि हि हरिकता लोकामदें धन्मिक भोग्णां जागय्ता आनि हो प्रकार आजून लोकामोगाळ जाव्न उन्ला ।

बाव्ल्यां खेळ: महाकाव्यांचे आनि पुराणाचे पात्र बाव्ल्यां मुकांत्र दाकंञ्चि एक परंपरा आनि विनोदावळच बाव्ल्यां खेळ (puppet show). दक्षिण कन्नडांत बाव्ल्यां खेळांक एक प्रत्येक स्थान आसा। हांगासर उत्तरांत आसलल्या खेळांचाकी बोव फामाद जाल्ले पंगड आसोन संसारभर तांचि कीरत गाज्ल्या। दक्षिण कन्नडाचो उप्पिन कुद्रु ग्रामांत्लें कामिंतेगेल्या घराण्यान ह्या बाव्ल्यां खेळाचि कीरत सात दरयां पल्तोडि पावय्ल्या। दक्षिण कन्नडाचें खास लोकवेद जाव्नास्च्या यक्षगान आनि बयलाटाचो प्रबाव हांगासर चल्च्या बाव्ल्यां खेळांनि खूब पळेंव्क मेळ्ता।

तोणियां नाच: कोंक्णि संस्कृतेचें दाय्ज जाव्नासल्लो लोकनाच जाव्नासा तोणयां नाच। कृशेचें वा साग्वळेचें काम संप्तच वा फेस्ता पञ्बेवेळिं असलो तोणयांचो नाच आम्च्या पुञ्वजां मदें आसल्लो । ह्या नाचावेळा आंग पूड जातालें देकुन गुम्टां तित्लो हाका प्रोत्साव नातल्लो । तोणयांचो नाच हेळल्ल्या कुडम्यां थाव्न आयिल्लो म्हण जाणारि सांग्तात। तोणयांच्या नाचांत सव्कासायेन तशें तुन्तान, ताळाक सरि जाव्न गांव्च्या पदांक खेळ्गाड्यांच्या हातांत्ल्या तोणयांचे मार ऐकेच रितिन आय्कातात। पदांचे सब्द, तांच्या नाचाक आनि तोणयांच्या मारांक हुरुप दितात।

मारांचो वेग चडोन येताना पद राव्ता आनि जोरान थोडो वेळ उडक्यो मान्न खेळ्गाडि तोणयो मान्तात.

दोरि खेळ आनि उज्या खेळ: तोणयांच्या नाचा उप्रांत चडावत जाव्न दोरि खेळ आस्ता। तोणियो मान्पिच उंचायेर बांदुन सोडल्ल्या सबार दोरियांचिं पोंतां धरुन, पद गाय्तां गाय्तां त्या दोरयां पोंतांनि पांति वोव्तात। थोडे पाव्टिं तोणूयो मान्नंच हि पांति ते पोव्तात। वोळल्लि पांति आसा तशि सोडय्ताना दोरि खेळ आकेर जाता। तोणयांचो नाच आनि दोरि खेळ पळेंव्चेंच दोळ्यांक एक फेस्त।

वय्ल्या खेळांपरिंच उज्या खेळ दक्षिण कन्नडाच्या खाव्यां मदें चाल्तेर आसा। बोव्च युक्तेन उज्याच्या विविद रुपांनि खेळ्गाडि कस्रत दाकय्ता। थोडे पाव्टिं हो खेळ पळेय्ताना आंग शिञ्शिन्ता पुण खेळ्गाड्याचि चलाकि पळेव्न तान भुक निव्ता। उज्याच्या गोल आकारा भितर उड्क्यो मान्चो आनि विविद अतञ्वणां करुन दाकंञ्चिं उज्या खेळाचिं विशिश्ट लक्षणां।

होळि गितां आनि नाच: गोंय्च्या सिग्म्या गितां आनि नाचाचें दक्षिण कन्नडांत प्रतिरूप।

काजारा माट्वांत्लिं पदां: चडावत जाव्न काजाराच्या माट्वांनि रोसा दिसा, काजारा दिस आनि उप्रांत पन्तापणा दीस मट्वांत ऐकामेकाक तुयलाव्न व तमाश्यांक व रात फालि करुंक व काम साग्सुंक पितुळेच्या बेंडा सांगातांत म्हण्चिं व थंय्च घड्न् गांव्चिं पदां । आदिं काजाराच्या मट्वांनि काजारा जेव्णाचि तयारि करुंक् आस्ताना सग्ळि रात अशें पदां म्हणोन फालि करुन् कामाचि पुरासण निव्राय्ताले ।

फेस्त - परब: भारतीय लोकाच्या कालेतिक सरि जाव्न आम्चि संस्कृति शास्त्रीक आनि समाजिक संग्तिंनि भन्सुन आसा। धर्म आनि चाल चम्कण ऐकामेका मेळोन आसात। आम्चे पुर्वज् फेस्तां पर्बें वेळार् धार्मिक् कार्यां संगिं समाजिक् कार्यांक्यि महत्व दिताले। दक्षिण कन्नडाचिं थोडिं नांव गेल्लिं फेस्तां जाव्नासात अष्टमि, चौत, मान्नेमि, नागापंचम, युगादि, होळि, मोंति फेस्त, नतालांचें फेस्त, पास्कां फेस्त आनि आदिं नांव गेल्लिं फिर्गाज फेस्तां। ह्या फेस्तां पर्बें वेळार लोक गाय्ताले आनि नाच्ताले । वेवेग्ळिं गायनां आनि नाच रुता जाल्लें ह्याच फेस्तां पर्बें वर्विं।

यात्रिक पय्णा: फेस्तां पर्बें वेळिं धर्मिक गितांचो दाराळ प्रयोग जाताले तर, यात्रिक पय्णावेळिं धर्मिक गितां सांगाता लोकगितांचो आनि पदांचो उप्योग जाताले। दायल्याक आदिं दिव्ळांक आनि इगर्जांक व पुण्यक्षेत्रांक लोक पांय वाटेन यात्रिक जाव्न वेताना गितां आनि पदां गाव्न वाट साग्शिताले ।

सांते गितां आनि जम्या गाणां: हप्त्याक एक पाव्टिं ऐका प्रत्येक दिसा आनि फेस्तां पर्बें वेळिं, जाय जाल्लिं आनि गर्जेचि साहेत घेंव्क लोक ऐका प्रत्येक जाग्यार जम्ताले तर, लोकाच्या मनोरंजना खातिर थंय्सर आसा कर्चे खेळ, पदां आनि नाच सांतेचि एक मनोरंजिक आनि आकर्शिक कूस जांव्क पाव्तालि। ह्या नाचा आनि जम्या गाणां द्वारिं असल्या लोकवेदाचें दाय्ज समाजिंत मिस्ळालें ।

कंतिगो: कोंक्णि भास जिवि उरोंक प्रमुक कारण धर्मिक कंतारां आनि कंतिगो, जिं लोक व्हडा भक्तिन आनि देवास्पणान सदां सांजेचें तोंड्पाशिं गाय्ताले आनि आप्लो भावाड्त जिवो दवर्ताले। आम्च्या पुर्वजांनि जो कंतिगो रचल्लो , हांतु देव - भक्त आनि धर्मिक जाण्वाय उटोन दिस्ता। दायल्याक: रामायण, महाभारत आनि गीताचे श्लोक् तशेंच रोजारिचे पंद्रा मिस्तेर, मंदामेंत, साक्रामेंत, पात्काचिं मुळां, कितें तें कितें तें सांग म्हाका एक....., पयिलि सांता खुरुसाचि यहरु, देवान कितें रचिला ग्गिलो जेजु मोल्यांत, पापिया निर्बाग्या, उठा उठा प्राणिया आनि हेर। ह्यो कंतिगो सदां गायिल्ल्यान देवाच्या भक्ति - भिरांते सर्वें कोंक्णि लोकवेद जिवें उर्लें ।

श्रीमद्भगवद्गीताच्या सांख्ययोगांत्लो एक उतारो पळेंन्चो तर: (श्लोक 50,51,52)

कोणकि समत्व बुद्दि ती धरता
तोचि सुकृत दुष्कृता सोडता
करि त्या बुद्धि योगा साधन
तेंचि कर्म कौशल्य सोपान
समत्व, बुद्दीन युक्त, तो ज्ञानि
कर्मफलाचि ना ताक्का तानि
जनन मरणांच्या चक्रांतून पार
जाव्नु पाव्ता सद्गति साक्षात्कार
मोहान उब्जुचें भ्रांति प्राकार
कळ्चुनु बुद्धीन आय्ल्यारि भाग्र
आय्किल्या, आय्कुच्या विषयां खातिर
ताटस्थ्य वृत्ति जात्तारे स्थिर।

हाचे सवें कर्मयोगांत्ले 8, 9 आनि 10वो श्लोक पळेव्यां:

देकुन तूं करि तीं नियत कर्मं
कर्म सोड्चाकयि करचेंचि धर्म
कर्म करिनात्तिलें नुत्त बस्ल्यारि
देह वांचशिना ह्या भुंय्चेरि
यज्ञा खातिर सोण्णु तीं अन्यकर्मं
लोक बंधनाक जात्ताति कारण
यज्ञा खातिर आसक्ति रहित
कर्म करचें हें तुक्का विहित
यज्ञां जवळ लोक निर्माण
केल्ल्या ब्रह्मान सांग्लां उत्रान
ह्या यज्ञान जाव्वो तुम्कां श्रेय
सर्व मनोरथ सिद्धि जय।

भुऱ्यांचे खेळ आनि विनोद :

अ. अपालिपा : आवय व आज्येन भुऱ्यांक शिकयिल्ल्या साद्या खेळां द्वारिं भुऱ्गिं आप्लि मांय भास शिक्तात। ह्या खेळां पय्कि अपालिपा, मुडे बांद्चे खेळ सऱ्वांक मनोरंजन दिंन्चे।

अपालिपा खेळांत ऐका भुऱ्याचे दोळे दांप्चे । तेद्रा उर्ल्लि भुऱ्गि घराच्या वेवेग्ळ्या कोन्शा - मुल्यांनि लिपोन बस्तात। आतां दोळ्यांक धर्ल्लो /ल्लि म्हणता:

आपालिपा साय लिपा
सायेचो गोडो सोधुन काड,
कानांत किते मुदि
चल भावाक सोदि।

इत्लें म्हणोन भ्रुग्याचे दोळे उग्ते कऱ्ता। लिपोन बसल्ल्या आप्ल्या सांगात्यांक सोदुन काडुंक भुऱ्गें वेता। कोणाक तें पय्लें सोदुन काडतागि त्या भ्रुग्याचे दोळे धांप्चे। अशें हो खेळ मुंदरुन वेता।

आ. मुडे बांद्चे : पात्रदारिंनि वृत्ताकारार बसोंक जाय। ऐक्ल्यान आप्लि दावि मूट धऱ्णिर दवर्न हेब्बेट वग्र उबें धऱ्चें। दाव्या मुटिचें हें हेब्बेट मदें धर्न आप्ले उज्व्या मुटिन आनि एक मुडो (मूट) मुड्याच्या दाळ्याथाव्न काडुन आप्ल्या पाट्ल्यान लिपय्ता आनि सवालां विचाऱ्ता। हेर ताका जवाब दितात।

एक् मुडो कोणे वेलो - चोरान वेलो
चोर खंय्च्यान धांव्लो आकाडांत्ल्यान धांव्लो
आकाड्यान कितें केले ? तण दिलें
तण कितें केले ? गाय्क दिलें
गाय्न कितें दिलें ? - दूद दिलें
दूद कितें केलें ? काय्लिर घालें
काय्लिन कितें दिलें ? पोळो दिलो
पोळो कितें केलो ? मातारेच्या धुवेक दिलो
मातारेच्या धुवेन कितें दिलें ? - 'ऊ' दिलि
'ऊ' कितें केलि - पोट्टु बांय्त घालि
पोट्टु बांय्न कितें दिलें ? - उबिर दिलो
उबिर कितें केलो ? माडाक घालो
माडान कितें दिलें ? - नार्ल दिलो
नार्ल कितें केलो ? - घाण्याक घालो
घाण्यान कितें दिलें ? - तेल दिलें
तेल कितें केलें ? - दिव्याक घालें
दिव्यान कितें दिलें ? - उज्वा..ड दिलो।

(उज्वाड सब्द म्हण्ताना लांबव्न म्हण्चें आनि सग्ळ्यांचे मुडे फास्ळाव्न वोड्ल्यान म्हण्चें - 'आम्चा घरा उज्वा..ड)

इ. पांच बोटांचो विनोद: आवय, आजि व इतर व्हडिलां भुऱ्याक आप्ल्या उस्क्यार घेव्न, ताचो हात धरुन, हेब्बेट धर्न तें दोडुन म्हण्ता 'हें जेंव्क गेलें', दुस्रें बोट 'न्हांव्क गेलें', तिस्रें बोट 'मान्केटिक गेलें', चोव्तें 'हें इगऱ्जेक गेलें', किरंगळ बोट धरुन 'हें बिळाक गेलें'. उप्रांत् हाताचेर् आप्लि बोटां चरयित भ्रुग्याच्या खाक्येंत कुचुल्यो कर्न म्हण्ता 'बिळाक वेचि वाट हिच'। कुचुल्यो केल्ल्यान भुऱ्गों हास्ता।

ई. अड्कुलोगो बुड्कलो: भुर्गिं धांव्च्या खेळांत धऱ्चें कोणें? म्हळ्ळें सवाल येताना ताका जवाब दीव्न भ्रुग्यांनि वृत्ताकारार धऱ्णिर बसोन तांचे हात धऱ्णिक दवऱ्चे। तवळ ऐयलो आप्लो उज्वो हात उपयोग्सुन सकय्ल्या उत्रां सवें हेरांचे वोम्ते दवर्ल्ले हात मेज्ता।

'अड्कुलोगो बुड्कुलो तेला तुपाचो
बायेगेर बाबु जाला फिंऱ्गि रुपाचो
आंग्णादारा सुंऱ्गार करा इंदासोपाचो
बायेगेर बाबु जाला फिंऱ्गि रुपाचो.....'

कडेचो सब्द कोणाच्या हातार आकेर जाता, तांणि हात उग्तो दवऱ्चो, अशेंच मेज्चे मुकाऱ्सुन वेताना, प्रत्यान त्या उग्त्या हातार कडेचो सब्द आकेर जाल्यार तो हात पाटिं काड्चो। कडेक कोणाचो हात उऱ्तागी ताचें हक्क हेरांक धऱ्चें।

केरळाचें लोकवेद

केरळाचें लोकवेद चडावत जाव्न गोंय्चें आनि उत्तर आनि दक्षिण कन्नडा जिल्ल्यांच्या लोकवेदाचें मिश्रण जाल्यारी केरळांत्ल्या कोच्चिंत, त्रावंकूर, त्रिशूर असल्या जाग्यांनि केरळी नाच कोंक्ण्यांनि आप्णाव्न ताका एक 'कोंक्णि कूस' या रूप दिलां। सांगाताच रामायण, गीता आनि महाभारत तसलिं महाकाव्यां आनि पुराणां कोंयणेंत तुऱ्जुमो कर्न ताचे वेर्स केरळी कोंक्णे गाव्न आय्ल्यात।

'सीता सुद्दि' ह्या पदांत्लो एक उतारो पळेंव्चो तर:

1. हनुमंतु गेल्लो सीते सुद्दि - रामचंद्रान दिल्लि मुदि
   समुद्र उल्लंघन कोऱ्नु - हनुमंतु पाव्लो लंकेरि।
2. घेतां सीते सुद्दि - दिकिलि मण्डोदरि
   पावला आशोक वृक्षिरि - बैसुनु चोय्ता चारि दिक्कारि।

3. रामाल दूतु बोस्ला रुखारि - यो साम्को म्हजे मुखारि
पायां पोणु राबिल मुखारि स्तुति कन्ता भक्तिरि।

4. सीता उलय्ता दूतालागिं - दिर्बांकुरा मुळा मुखारि
तोडुवु इत्तें वोन्का धारारि मुद्रिका दवन्लि सीते हातारि।

5. रामान इत्तें सांगिल्लें तुल्यागि - चुडार्मणि दवन्लें हातारि तोडुवु नातिल्लें वचूं धारारि - विवरुं सांगुं रामा लागिं।

6. लाग्लि आव्सु - भुक म्हाका - भुमिरि पळ्ळें फळ खांव्क मान्कड संभव काडूं नाका - आयिल्ले विवरु कोळोंव्नाका ।

7. वनांत बळयिल्लो दुताक् नाशु हळ्ळो वनांक रावणान बळैल्लें सैन्याक - धोन्नु हाडय वानराक।

'देव भोंव्डेक वेता' ह्या लोक्गितांत्ल्यो कांय वोळि पळेव्यांः

'.... गेल्लो आइ वाटेन बेस्लों राज्विथिं
पड्लों पोरोटां साटिं थंय् म्हजो शेल्ला पन्तल्ला ।
कुंकुम कस्तुरि देवानु लाबिल्लि अंग
फुल्लां तुरांबिलिं चांगृतिं तुमि कोणाक दिल्लिं
समुद्राचे वेळेर सांडिलि तेंडु फाडि
थंय सुट्लि म्हजि केसांचि वोलि
थंय म्हजि फुलां निसन्लिं।'

हाचे सांगाता 'गोड्डे रामायण' तसले लोकवेद खेळ संगीत आनि अबिनय सवें केरळी कोंयण्यांचि लोकवेद आस्त जाव्न उन्ल्या।

अशें, सग्ळ्या कोंकण प्रदेशांत वर्य सांगल्ले प्रभेद न्हय आस्तां काजारा सोभाणांक (तांतांच्या प्रदेशा प्रकार) वोव्यो आनि वेन्सांचें दाय्ज कोंक्ण्यांचें खास लोकवेद जाव्न देंवोन आय्लां।

आनि ह्या लोकवेदा सांगाता:- 1. गाणां (भुन्यांक निदाय्ताना, न्हाणय्ताना, लाय्ताना भंव्डाय्ताना आनि हेर संदन्बांनि)

भुन्यांक पाळण्यांत निदाव्न, आवय रंगीन ताळ्यान गाणां गायित, पाळणे धलय्ताना बाळ निंदेन झेम्ता आनि स्वप्णांच्या सोबित संसारांत पांय दवन्ता। पाळणे धलय्ताना, भुन्यांक न्हाणय्ताना, खेळय्ताना म्हण्चिं गाणां हन्येका भासांनियि पळेंव्क मेळ्तात। कोंक्णेंन्लि एक - दोन गाणां पळेंव्चिं तर:

1. दोल बाबा दोल
पोदेरान हाडला बोल
पोदेर दुडु सांग्ता चड
पोदेरा बोल प्रत्यान व्हर।
बाब रडता रडता
पोदेर बोल कित्याक पोन्तिता
बाब रड्ल्यार रडुं
पोदेरा बोल नाका म्हाका।

2. दोम्सुल्यारे दोम्सुल्या
उंब्रा मुकार पोण्सुल्या
फातोर मारि
बाबाक म्हज्या
पोणोर् फाडि
चारि कुशिं मारि
बाबाक म्हज्या
घोरे बुऱ्काय।

3. आगा म्हज्या काव्ळ्या मामा
बाबाच्या पापाक देक्ललो
देक्ललो साय्बा बाबाच्या पापाक
मिसाक वेतालो।
आगा म्हज्या काव्ळ्या मामा
बाबाच्या मामाक देक्लोलि
देक्लोलि साय्बा बाबाच्या मामाक्
बाबाक कल्सांव शिंव्तालि।

दक्षिण कन्नडांत कोंक्ण्यांच्या घरांनि गाणां आतांयि बऱ्पूर आय्कोंक मेळ्तात। अशें जाल्यारयि ह्या गाणांनि पय्लेंच्या तित्लो भर्म ना। आवय्पण व्हड एक भाग। आवय आप्ल्या बाळाक धलयित वांज स्त्रीयेचिं खेळ्कुळां कऱ्ता।

सांज जालि वांजच नालि
आनि धंस्तर बाव्डि कांटळलि
लेंकुरवाळि वस्तुरां फाळि
वांज पापिण बसोन दुकां गळि।

मोगाच्या बाळाक खांव्क कितें दींव म्हण चिंता कॉर आवय। हुन कर्न दवरल्लें दूद बोकुल पियेलो, गाय्चें दूद काड्न दितां म्हणता:

जैगो जै बोयलान केलि साय
आनि गोट्यांत आसा गाय बाळा
दूद पियेंव्क जाय
दुदाचे भुके कितें तुका दींव
कडत्या दुदाचे बाळे सय लांव
गाय गोट्यांत दूद ताट्यांत
आनि म्हजें बाळ पाळ्ण्यांत निद्रा करि
ऐगे ऐगे गाये खागे तुं कुंडो
बाळाक दी उंडो लोणियालो।

पाळणे धलय्ताना आवय्क बाळाच्या सग्ग्या धय्र्यांचो उडास आवश्य येता। सम्जानातल्ल्या बाळ्शा सांगाता भावा-भय्णिचें, माव्ळ्या-बाप्ल्याचें वर्णन कर्ता:

वाटे वय्लें घर तानेचें पिवान
आनि नितिचें दिवान बाळ आजो तुजो
आम्च्ये न्हंय्त बोव पडल्यात खुबे
आनि मुंडास्गार उबे बाळे माव्ळे तुजे
दमस्काचे सत्रे मोत्यांच्यो बाळ्यो
आनि सत्रेताळा उब्योगे भय्णि तुज्यो
तेणे कोण ऐता तांब्ड्या कोबायेचो
भुर्गो सोबायेचो बाळा माव्ळो तुजो
माव्ळे आनि बाप्ले गंदाचे तिळे
जळोंव बाळे दिवे तुज्या आज्याळाचे।

इत्लिं गाणां गायिल्ल्याक् आप्णाक सांबाळ कितें दिताय? विचार करि निदल्ल्या बाळालागिं। तुज्या आंजाळ निदेंत देवालागिं आम्चे पासुन विनंति कर म्हण विचार्ता।

इत्लिं गाणां गाय्लिं हांवें कितें म्हाका पाग?
आनि बांब्येंत निदल्ल्या बाळा म्हाका बरें माग।
गाणां गांन्च्या नार्गिक कितें आसा पाग?
तुज्या रजारांत आजेक आव्क माग।

आज्येन भुर्ग्याक उम्ययार दवरून, ताचे मोव हात आप्ल्या हातांनि सांबाळन 'बोंबो भाज्ताना' बाळ किडिकडोन हास्रात आनि आज्यें सांगाता पाटिं मुकार धलात।

बोबे भाज बोबे भाज वोट्टे कय्लार
बाये तुजो माम येता थोंड्या बोय्लार
बोबे भाज बोबे भाज माल्तेंत
बाये तुजि माव्शि येता फाल्कें‍त
बोबे भाज बोबे भाज माल्तुलांत
बाये तुजो बाप्पु येता मांचिलांत
बोबे भाज बोबे भाज गोडाचे
घोड्यार बसोन बाप्पु येतात बायेचे।

धल्गो बाये धल
धला पेल्यान कोल
कोलाक पेट्लो उजो
बलाव केलो तुजो
कोल गेलो लासोन
बाय गेलें हासोन।
कित्याक मामा बडय्ताय?
वोडाचि ताळि झडय्ताय?
आंग्णांत उबो म्होर
म्होर म्होरा कांटेरा
सुयिणं उब्लिं गोंटेरा
त्या मोराच्यो काडिन काति
जोळिन वाति सग्ळे राति।

सारस्वत आवय भुऱ्याक धलय्ताना, खेळय्ताना सुंदर गाणां गाता:

1. अड्डुगुलु दुड्डुगुलु धैंयाचे
सिंपे पेश गंधाचे
गंधा लोट व्हांवण ताचि
राक्षसा राणि चोय्ताचि
कू .... म्हणारे .... कू ... म्हणा।

2. मांकडाचि पिला
घोव खंयि गेला ?
तायुकिळ्याचि बड्डि घेव्नु
डोळ्ु व्हाजव्याक गेला
कोळाच्या बाम्णा
परब केन
फलता ऐत्र
डां कुं जात्ता।

2. गादि आनि हुमिण्यो

मन्शां मदें जे सबार थरांचे बांद आस्तात, हांकां थिर करुंक या अथिर कर्न उडंव्क भासच आय्द। हें आय्द जाण्तिकायेचें आनि नितिचें आय्दान जाता - थोडे पाव्टिं, नासाचें आनि दुकाचें कारण जाता आनि थोडे पाव्टिं, आदिं मागां थाव्न मोगा-रागा, निति-अनिति, संतोस-दुका मदें झुज चलत आय्लां आनिकयि चल्तेलें। हे घुस्पडाये जिणिये विदाना मदें अन्बोगाचें बिं लोकाच्या अंतस्कऱ्नांनि पडता आनि आप्ल्या बोंव्तणिच्या वाऱ्या वादाळाक सरि जाव्न तें काळ्जांनि जिऱ्ता आनि विशिस्ट स्पंदना मुकांत्र थाऱ्ता। हाचि प्रतिक्रिया जाव्न गादि आनि हुमिण्यो उब्जातात। हुमिण्यांनि शाणेपणाक साणेंक धऱ्ल्यार, गादि विस्तार अन्बोगाक मट्व्या उत्रांनि बंद कर्न दवऱ्तात। गादिंक हेर कोंक्णे 'म्हण्णि' या 'आदगत' म्हणोनयि उलो माऱ्तात।

ह्या गादिंनि गूंड विचार भरोन वोम्ततात जे अन्बोगाच्या परिपिकायेच्या शिखरार उबे आस्तात। आम्चे मदें चालु आस्च्यो थोड्यो गादि पळेल्यार हें रुजु जाता।

1. आंब्याच्या रुकाक् पोंगेराचि साल लाग्तागि?
2. आमास येताना पुनोव राव्तागि?
3. किऱ्लार बाव आय्ल्यार वास्यारयि येत।
4. उद्काच्या बळान सुंकाट् उडता।
5. हस्तिक घांट नाका।
6. संय्बाचें बोड सस्तिचें कोड।
7. हातांचिं कांक्णां पळेंव्क आऱ्सो नाका।
8. किंळ्बिद वोंप्ल्यार बिळिद पिक्तागि?
9. येंटो लास्ल्यार वोळ वेतागि?
10. पोट भ्रल्यार घरे कोडु।

सदांच्या जिणियेच्या चाल्त्या घडितांनि तात्विक उंचाय पळेयिल्ल्या आम्च्या पुऱ्वजांनि आप्ल्या भुंय भाटांत्ल्या वस्तुंक, केल्शा-कुंबारा-मोडवोळाक, सुण्या-माज्रांक आप्ल्या भोग्णांनि मोळ्ळां आनि साद्या उत्रांनि उंच्ल्या आलोचेन्यांक बंदित केलां। मोडवोळाच्या गाडवांत जिणियेचें कोडु सत पळेल्ल्या, म्होसिच्या वास्रांत मन्शाचि ससाराय देक्ल्ल्या ह्या चिंत्नांक मांदिजायिच पडता। दुब्ळ्यापणाच्या कश्टांक, काम्गारांच्या नश्टांक, व्हडांच्या व्हडिवकायेंक, व्रया रग्ताचे उचांबळायेंक, पय्शांच्या दळ्बाराक संप्या उत्रांनि गुंतुन दवऱ्लां।

* आंबो पोण्सांत न्हय, दुब्ळो मन्शांत न्हय।
* आटिचो कणो माळो मोडता, सोणाचो कणो पेंकाड मोडता।

* आसा गुलो, मान्ता उलो, ना गुलो, पड्लो मुलो। .
* आवय्न पळेंन्चें पोट, बाय्लेन पळेंन्चि पाट।
* ऐका घडियेच्या आटाक पम्मदान खाड तासल्लें खंय।
* ऐणेलाक वय्लें उदाक, सुग्गेक सुकें उदाक, कोळ्ळ्याक पन्नें उदाक।
* कान तुट्ल्लें शेंब्याच्या बोल्यांत्ल्यान घोडो धांव्डाय्त।
* कुळ्तांत्ल्यान वेताना इत्लें जाल्यार कुळित खाताना कित्लें?
* केल्शाक पळेव्न म्होसिचें वास्तुं सय्त पाय उकल्तालें खंय।
* गाड्वाच्या पायांताळा पडोन म्रेच्या प्रास हस्तिच्या पायांतळा पडोन मेल्यार बरें।
* गाद्याक मेर घटाय, चेड्वाक फियादोर घटाय।
* घर् अस्कत, बाय्ल मांकाड ताच्ये वर्य ना संकड।
* तूस कांडुन हातांक फोड पडल्ल्याबरि तेंक्डेन म्होंव काडल्यार तोंडाक पडतागि?
* दुब्ळ्याचि बाय्ल मोरानाये, ग्रेस्ताचें घर लासानाये।
* धा जणांनि काव्ळो खाव्न, काव्ळो खाय्नातल्ल्याक जातिंत्लो भार्य घाल्लो खंय।
* बरें जाल्यार होकाल होरेताचें, वाय्ट जाल्यार म्हाल्याचें।
* मूंज पळे कास्टि न्हेस।
* मोडवोळ वोत येताना भिक्णां भाज्तालो खंय, पाव्स येताना उंबाळ्तालो खंय।
* रात्चें घरांत उलय्नाये, दिसाचें रानांत उलय्नाये।
* व्हडाचो वोडो रात्ताना दुब्ळ्याचो तोडो गेल्लो खंय।
* शेटिचो बोय्ल पडलो गांव सक्कड आय्लो, शेट पडलो कोण ना।
* सन्काराचि चाक्रि माज्राच्या मात्या वय्लि पोंटि।
* सुनेक कांडुंक घालें खंय, धुवेक वास्डुंक घालें खंय।
* हिंव कोंक्ण्यागेर वेतां म्हणा खंय, साळ्यो दुब्ळ्यागेर वेतां म्हणा खंय, ताप ग्रेस्तागेर वेतां म्हणा खंय।

मोतियां साव्क्या ह्या गादिंनि पुरोन गेलां तें दाय्ज हांगा विवरुंच्या बद्लाक वाच्प्यान ऐकेक गादयि मोतिंत वोरव्न जिरय्ल्यार चडित स्वाद आनि अर्त मेळात।

ह्याच सुप्पायेच्यो गादि आम्कां सारस्वत भांव्डांलागिं मेळ्तात।

1. दांत्या तुलें रडताना, सुपांतुलें हास्ता
2. तूप घालिला आय्दनाक नय वतना।

3. दरियांत आसा मासो मोल् करता पिसो।
4. माळप्प पैक ज्योरु जाल्यारि, संग्रमाक पेजवे
5. हून पेजेक तूप नाक्का धाकटि बाय्लेक रूप नाक्का
6. हाता कांयणाक आरति नाक्का
मोड्वोळ्वा चरडक बान्सो नाक्का।
7. गोरु निप्पय्ले म्हणु गोटो निप्पय्नाका।
8. बरिल्या ब्राह्मणांक दह्यांतु फात्तोरु।
9. पिंडाक आंड लायिल्यावारि।
10. उदाकारि बड्डि म्प्रल्यावारि गोव बाय्ल ऐकुचि

ह्या गादिंनि गळ्सिह्ले प्रास, अनुप्रास, यमक, अलंकार, उपमा, रूपक, प्रतिमा, आनि संकेता हेरां भासांच्या गादिंक सोड्न दीनांत।

हुमिण्यांक गोंयांत पान्कोनि म्हणतात। भुंय तशें आकासिं आप्णे पळेयिल्ल्या वस्तुंक आसा तशें सांग्ल्यार सोब ना। पुण त्याच गजालिंक विंच्त्या उत्रांनि वीणुन ऐका समस्या रुपार गुंत्ल्यार मोल येता। हें जाव्नासा हुमिण्यां पाट्लें थळ। हुमिण्यो विचान्तेल्याच्या आनि जवाब दितेल्याच्या मेंद्वाक मोतिक खुशालाय ज्ञान हाड्न दितात। आम्च्या जाण्त्या नेण्त्या मदें झळ्कोंच्यो थोड्यो हुमिण्यो देकिक हांगा दिल्यात:

1. अंत्रळार थोरुं नातल्लो कोय्तो (चींच)
2. आण्सि रुकार नोव्शिं फळां। (नात्नो)
3. कण्किच्या बोल्यांत सोस्याचिं पिलां (उवो)
4. काळ्या कुडांत काळें माजार। (भाण्शिरें)
5. कोव्डो राय माति खाय, तीन तक्ल्यो धा पाय। (नांगोर, कोस्पि, जोत)
6. गेंदा चरोन वेता, कारि पाट्ल्यान वेता। (गुडो लास्ता, पाट्ल्यान गोबोर जाता)
7. डाम डकळ, पंदा पोकळ, वन्साक एक कापड। (पाकें शिंन्चें)
8. तीन पायांचो तिक्लो घोडो ताचेर बस्ला काळो चेडो (रांदोण आनि मोड्कि)
9. बारा पडवोळिं आट आडोळिं, चार चौकोळिं, दोन माण्कोळिं (दुक्राचे, सुण्याचे, गोन्वाचे, बयडेचे बोंब)
10. भांगाराचे बुलिंत रुप्याचि पूड। (मिन्सांगेच्यो बियो)
11. मुरो खोंडिलो माति मेळ्ळि, माति खोंड्लि खडाप खोंड्ले शेड मेळ्ळि, शेड खोंड्लि उदाक मेळ्ळें। (नार्ल)

12. पन्जळिक कुंड्ले, जक्रियाल् धांयणें, हि हुमिण पान्किनातल्ले जात कोंक्णें। (काल्स आनि पातेन)

13. सर सरवालि सन्गार गेलि, आवय मेलि, धुव जल्मालि। (वाल आनि सांग)

14. आकड पाकड तांब्या भाण्, बत्तिस रुकांक एक पान। (जीब)

15. ल्हान आस्ताना कास्टि न्हेस्ता, व्हड जातच काड्न उडय्ता। (कील्र)

असल्यां शेंबरों हुमिण्यां वर्य तक्लि खन्चिताना उल्लास बोग्ता, पुरासण माज्वाता आनि जिकल्लो संतोस लाब्ता। आम्च्या मालगड्यांचि जिणि, संय्ब, वोड्न्यो ह्या हुमिण्यांनि आनि गादिंनि दिसोन येता तें तीळ्न पळेल्यार कळ्ता। असल्योच थोड्यो हुमिण्यो ह्यो सारस्वत् घरांनि मेळ्तात:

1. तीक तीक पान कन्बल्यांचे रान
   तेज्जे नांव सांगाना जाल्यारि तुका उन्ना मान । (आलें)

2. दण्पो, दण्प्या वय्रि कुडवु कुडवा वय्रि सिद्दे
   सिद्द्या वय्रि गुड्डो गुड्ड्या वय्रि करड
   करडा वय्रि गोरव चरता. (मनिस)

3. हड्प , हड्प्या भित्तरि खड्प खड्पा वित्तरि शंखु शंखा भित्तरि तीर्थ. (नार्ल)

4. घरांत म्हाका आप्डिल्या शिवाय तुक्का नीद पडना। (बागिल)

5. आम्गेल्या घ्रच्या देवाक मूस आप्डिनाचि। (उजो)

6. दिव्साक कळो रात्रीक पूल। (मांद्रि)

7. मुखारि बस्ला टोप्पि भट्ट माक्यान आसाचि पांय्शिं लोकु। (केंळभो)

8. तांब्डे तोंडा साय्बा पाट्लेन वड्ड चेय्ड। (केंळबो)

9. घाटारु सानु तीनि कलवंत आय्ले ऐक तळ्या गेले
   ऐक रुकारि गेले ऐका हिंडांतु गेले। (साळक, सांपें, केदग)

10. चुन्नो काडिले घर वच्चाक वाट ना। (तांतिं)

3. कोंक्णि भाशेचे अलंकार

आम्च्या दिस्पड्त्या उलव्ण्यांत आमि किल्लेशे पाव्टिं विविद संदर्बांनि थरांचे कोंक्णि अलंकार, सांण्णि, उलव्ण्याचे मत्लब वापर्तांव। इंग्लेज नेणा आस्च्या, हळ्ळेंत्ल्या शिकाप नातल्ल्या मन्शांच्या तोंडाथाव्न ते आय्कोंक मेळ्चे चड। तांचो संग्रह केल्यार एक

दाट पुस्तकच फाय्स कऱ्येत। हांतुं आम्चे मदें चालु आस्चे तसले 'अलंकार' दिल्यात। आम्च्या भासेचि सोभाय, ग्रेस्तकाय तांतुं धर धर म्हण दिसोन येता। दाक्ल्याक:

भाशालंकार	**अर्थ**
ताच्या दोळ्यांत रगत ना	- ताका दुस्र्यांचि पाप बिऱ्मोत ना।
दोळ्याक दोळो लागोंक ना	- नीदच पडोंक ना।
मूस आंबुडचे	- गऱ्जेक पडानात्लें काम कऱ्चें।
आप्लो हात आप्ल्या मात्यार	- दुस्र्यांचो आधार ना।
मास्ळेक उजो पेटला	- मास्ळि मेळाना
मांयडा सऱ्गाक गेला	- निदला
तो गोड तुक्ता	- तो झेमेता
पितुळ भार्य काडिच	- घुट कळित कऱ्चो ।
दोळ्यांक खोव्ळां मांडल्यांत	- ताका हंकार चडला।
ताच्या हऱ्यांत ऊब ना	- ताका धय्र ना
ताचे हात हुन कर	- लोंच दि
तोंडाक बीग घालां	- रागान उलय्ना।
दोळ्यांक बोट घाल्यारी दिसना	- कठीण काळोक आसल्ल्यान कांयच दिसना।
शिर पळेव्न दाग दि	- चूक पळेव्न फावोति शिक्षा दिंव्चि
तुज्या मात्यार कोणे हात दवऱ्ला ?	- कोणे तुका वाय्ट बूद शिकय्ल्या ?
पाटे नात्लिं रय्लां सोडता	- पोकोळ उलव्णें
तेंक्डेन म्होंव काडुंक पळेता	- आप्णे कऱ्येत जाल्लें काम हेरां कऱ्ना करंव्चें
दोळ्यांक माति घाल्ता	- फटय्ता
भागोन कांटो जाला	- जिवान अस्कत जाला
ताका दोन सुत्तु उणे	- तक्लेन अस्कत जाला
कुंयडा नीद काडिल	- ल्हान्शि नीद काडिल
ताचे तयलेंत शेण आसा	- दाड्ड्या तयलेचो
तोंडांत बोट घाल्यारि चाबोंक कळना	- भारि सादो
ताणे लाट घालि	- परीक्षेंत फेय्ल जालो
तें पुसुन घाल्लो पोळो	- निमाणें भुऱ्गें

दोंडे सब्द: दोंडे सब्द आम्च्या उलव्ण्यांत प्रमुक स्थान घेतात। हे आम्चे कोंकणेंत दरबस्त आसात। दोंडे सब्द विविद थगंचे आस्तात। हांत्लें थोडे प्रकार अशे आसात।

a) ऐकच अर्त आटाप्चे तसले: (हांचो दोनांय्चो अर्त ऐकच)

'आस्त-बदिक'

'सुयिणं-साव्जां' 'चिलिपिलि' कर्तात।

तो जिवान 'धाटो-मोटो' आसा।

ताका 'गत-आधार' ना।

ताणे म्हजे 'हाल-हवाल' केले।

तो 'खाव्न-जेव्न' कुल्पां काडता।

'भुर्गिं-बाळां' खेळ्तात।

'दान - धर्म' करिजाय।

ताचें 'ध्यान-मन' पय्शांचेर

हेणे 'नर-मनिस' घुंवाना।

सोमियान खुर्सार 'कळ्वळे-वोळ्वळे' सोस्ले।

b) पय्ल्या सब्दाक अर्त आसोन दुस्र्याक अर्त नातल्ले तसले:

'आंग-पांग' 'आंग म्हळ्यार आमि जाणांव।' 'पांग' हाका अर्त ना।

तुका कित्लि 'आस्त-पास्त' आसा?

आमि 'ऐकामेका' आधार दीजाय।

तो 'घट-मूट' आसा।

'म्हारां-थोरांनि' रांव्चो जागो तो।

हांवें तांकां ताचि 'वळोक-पाळोक' कर्न दिलि।

ते आम्चे 'सग्रे-धग्रे'

आम्गेर 'पिडा-शिडा' चुकल्लि ना।

तांगेर 'जाग-माग' ना।

c) ऐकामेकाक पूरक (Supplementary) जाव्नास्चे तसले:

सकाळिं थाव्न हांवें 'अन-उदक' आप्डुंक ना।

आय्चे निस्तें 'आंब्शें-तिक्शें' जाव्न बरें आसा।

उज्यांत 'कीड-मूय' लासोन गेलि।

ताच्या काजाराक 'मास-पोळि' आसल्लि ।

'सुवि-सुत' हेव्शिन दि।

काजारा वेळार 'शिंव्ति-मोग्रिं' म्हारग आस्तात।

हांव 'सुर-सोरो' पियेना।

तुका 'तान-भुक' लागानांवे।

आम्चो 'काफि-फळ्हार' जालो।

छ) ऐकामेका विरोद अर्त दिंव्चे तसले:

तो 'दीस-रात' वावुर्ता।

'आप्ल्या-पेल्याचो' मोग करिजाय।

'भार्य-भितर' कित्याक धांव्ताय?
'चड-उणे ' कर्न ताकाच दि।
'ल्हान-व्हड' नार्ल थंय्सर आसात।
'दुब्ळो-धाक्टो ' म्हळ्ळो भेद केदिं दाकय्नाये।
'पाद्रि-माद्रि' देवाचि आनि मन्शाचि सेवा कन्तात।
'आज-काल' तांदुळ मेळोंक कश्ट
तुका ताचें 'ताळ-मूळ ' कळित ना।
आमि 'भाव-भय्णि'।
तुर्जि 'पूत - सुन' खंय आसात?
'अल्तडि-पल्तडि' गेल्यारयि रेंदेर माम बोशिला माडारि।

e) वस्तुंचि विशेशता दाकंव्चे तसलें:

तो बारीक 'हिराकाडि' जाला।
हें ऐप्पल 'गोड साकर'।
आज्पेज 'आळ्नि बजार'।
आय्चे निस्तें 'खार कोट्टास'।
आज मास्ळि 'म्हारग उजो'।
तें पळेंव्क 'लांब तेंक्डि' न्हंयगि
तें वकात 'कोडु खाव्रो',
ताचें घर 'व्हड जय्त' आसा।

f) उद्गार आटाप्चे तसले:

'हाय हाय' संसारा!
'ताट-पाट' कर्न व्हाजय्लें।
'कटा कटा!'

4. कोंक्णि गाळि: गाळि म्हणताना 'पाड सब्द' आम्चे मतिक येतित। पुण हांगासर उल्लेक केल्ल्यो 'गाळि' आम्चो राग आमि जेराल थरान भाशेच्या अलंकारा संगिं काड्चि रीत। दायल्याक: घरांनि भुन्गिं आवय्न सांगल्ले आय्कानांत जाल्यार या तिका उपद्र दीव्न 'तिचे बारा ब्रेस्तार तेरा सुक्रार' कन्तित जाल्यार तिका राग येता, आनि ति रागान उलय्ता। बुर्शिं उत्रां नातल्ले, पुण उत्रांचे मार आटाप्चे तसले सब्द आम्च्या भाशेंत धाराळ आसात ते पळेव्यां: आवय भुग्याक आपय्ता। पुण भुन्गें जवाब दीना। तेदाळा ति आनिकयी व्हडल्या ताळ्यान आपय्ता। 'वो' भुन्गें जवाब दिता। ते आवय्न त्या वेळार म्हण्चिं उत्रां: 'कानांक तुज्या गुड्यो चेप्ल्यातवे'?

'कानांक इल्लें चिम्णे-तेल घाल।'
'कानांक शिर्से वोत्लांवे'?

भुग्यांक खेल्ले तित्लें पावना। आवय्क प्रत्यान प्रत्यान धोस्ताना ति उलय्ता:

‘तुज्या पोटाक फातोर घालुंक‘
‘तुजें पोटगि भाण‘?
‘पळेंव्क माणि खांव्क गोणि।‘

भुग्निं सांगल्लें आय्कानांत जाल्यार:

‘तुका पाट खोन्जुता न्हयगि‘?
‘तुजे पाटिक पोव्ल्यो बांद" - (मार खांव्क तयार जा)
‘तुजे पाटिचि कात काडतां।‘
‘म्हजो जीव कित्याक खाताय तुं‘?
‘तुं म्हाका एक अंतु खुरिस जल्मालाय।‘

आवय्क भुग्निं पाटिं उलयित्त जाल्यार:

‘जीब मट्टि कर चोट्ट्या।‘
‘जिबेर तुज्या काय्लातो दवन्तां।‘
‘जिबेचो एक कुड्को काड्तांगि ना पळे।‘
‘तुजि कोकाय (जीब) कित्लि लांब ति।‘

थोड्या संदर्भांनि भुन्यांचो धोशि चड जातात। आवय्क सोस्णिकाय पावाना। त्या वेळार ति सग्ळिच रागान कडकडता। हाताक मेळल्लें काडन भुन्यांक चार व्हाजय्ता। भुग्निं चुकव्न धांवल्ल्या वेळार तिका ऐके कुशिन राग, आन्येके कुशिन लज भोग्ता। तेदाळा तिचिं उत्रां आय्का:

‘तुं मेल्यारच बरें आस्लें। हांव सुखान तरयि आस्तिं।‘
‘ल्हान आस्ताना तुजि गोम्टि चिन्डुन लगाड काडिजाय आसल्लें।‘
‘तुका पायांक धर्न धव्णिक मान्तां।‘
‘तुका चीर्न मिटाक घाल्यारयि कोणयि न्हय म्हण्चेनांत।‘
‘तुका जिवोच फोंडांत पुरिजाय।‘
‘तुजि तयिल दोन अन्दां कन्तां। ‘तुज्या दोळ्यांक जिन्गि मिन्सांग पुस्ता।‘
‘तुजे दोळे कोंकुन काडन उडय्तां।‘

चलियो आवय्क भारि लागिं। चलियो चल्यांचो स्वभाव दाकय्तित जाल्यार आवय्क भारि आक्मान जाता। ति धुवेक हल्क कर्न म्हणता:

‘हिज्ड्या जल्माचें तुं।‘
‘विलाय्ति शिपाय खंय्चो।‘

'घोड्या कास्ताचें।'

'लज्मांड्या काळ्या भाण्शिऱ्या।'

चेडवांनि मातियेचिं आय्दानां तवळ तवळ फुटय़्ल्यार।

'तुका कुंबाराच्या चेड्यालागिं काजार कऱ्यांगो।' म्हण्ता आवय।

ल्हान चलियो कानांच्यो मुदियो होग्डाय्तात आनि हाताचिं कांक्णां फुटय्तात, तेदाळा:

'तुज्या कानांक दोन कट्ट्यो गुंतुन घाल।'

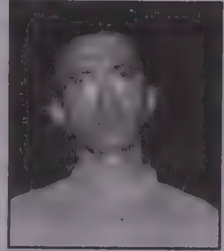
'हातांक तुज्या लोंक्डि कांक्णां घाल्यां।" - अशें म्हणोन भाशेच्या अलंकारा सवें आवय भुऱ्यांक नियंत्रिता।

आकेर कऱ्च्या फुडें, संक्षिप्त थरान सांग्चें तर, आम्च्या कोंकणांत्ल्या कोंक्णि लोकवेदांत थरावळ आनि नमुन्यावार प्रांतीय विविदता आय्कोंक आनि पळेंव्क मेळ्ता। पुण आम्चें कोंक्णि लोकवेद साहितिक विवरणात्मक घडिणशिक (analysis) ऐदोळ वळग जाव्ना तें आम्चें दुरादृश्ट ,हे दिशेन, खंडित जाव्न चडित वार्व जाय्जे । आम्कां अव्विल्यांक पुणि, आम्च्या ह्या लोकवेदाचि रूच रिगोन हाचि घडिणशि करुंक साद्य आसा - तशें जांव।

कोंक्णि भास, साहित्य आनि संस्कृति

(विज्ञानिक आनि व्यवहारिक नदर)

फा। प्रताप नाय्क, जे.स.
तोमास स्टीवन्स कोंक्णि केंद्र
आल्त पर्वीरि, गोंय - 403 521

0.0 प्रस्तावन: भास, साहित्य, संस्कृति, हासो, रचनात्मक (creative) सकत, कलात्मक (artistic) सकत् आनि स्वतंत्र चिंतप आनि चाल (behaviour) मन्शाक मोन्जाति थाव्न वेग्ळाय्तात। हे घटक जरि वेवेग्ळे (distinct) तरि ते विविंगड करुंक जाय्नांत (inseperable) तसले। ह्या घटकांक लागुन मनिस प्राणि वर्गा थाव्न वेग्ळो जाव्न एक व्यक्ति (human person) जाता। मन्शाक व्यक्ति कर्च्या ह्या घटकांचेर आतां खोलायेन (in depth) नदर मान्चि गर्ज।

1.0 संस्कृति: मन्शां आस्ललेकडेन संस्कृति आसाच। संस्कृति नासल्लिं मन्शां नांत। संस्कृति ऐका समाजाचि आस्ता। समाजा प्रकार संस्कृति वेग्ळि आस्ता। संस्कृति वा संस्कृताय म्हणजे कितें? मोटव्यान सांग्चें तर ऐका समाजाच्या सदांच्या जिवितांत कितें सर्व जाय आस्ता तें सर्व ताचि संस्कृति जाता। हांतुं खाणजेवण, पिवन, न्हेसण, पांग्रुण, भास, संगीत, साहित्य, लोकवेद (folk lore), लोक साहित्य (folk literature), घरां बांद्चि रीत, घरांत आनि घरा भार्य वाप्रच्यो वस्तु, घरांत पोस्च्यो मोन्जाति, रूकझडां, वक्तां, चिंत्नां आनि भोग्णां उग्तांन्चि रीत, आचारविचार, रितिरिवाजि, फितिस्पण, चित्रकला, धर्म, धर्माचे विधि आनि संस्कार, खेळ, मनोरंजनांचिं साधनां, धंदो, हातेरां, पर्बो, समाजिक विधि इत्यादि आस्पाव्तात।

संस्कृति ऐके न्हंय परिं। दोंग्रांत्ल्यान, झरिंत्ल्यान, व्हाळांत्ल्यान, फांटे न्हंयांत्ल्यान (tributary) न्हंय्क उदक मेळ्ता। तें उदक घेवुन ति व्हाळ्ता। संस्कृति वेळाकाळा, जाग्या आनि परिस्थिते प्रकार बदलत आस्ता। हेर संस्कृते थाव्न गर्जेच्या नांवान वा मर्जेच्या निबान कांय घटक (component) आण्णाय्ता। संस्कृतेंत आस्लले आदले थोडे घटक गळुन वेतात् वा तांचो वापर उणो जाता। नवे घटक भितर येतात। पोन्र्या आनि नव्या घटकांच्या लाग्सरपणाक (proximity) लागुन मिसळ घटक उब्जतात। हि प्रक्रिया (process) गुपितपणिं निरंतरिं चल्ता। देकुन संस्कृति सदां जिवाळ (lively) आनि क्रियाळ (active) आस्ता। जि संस्कृति वेळाकाळा पर्माणे बदलना वा हेरां थाव्न कितेंच शिकना वा घेना ति संस्कृति फकत रेलिक जावुन उन्ता वा मन्ता। वेवेग्ळ्या समाजाचि संस्कृति वेवेग्ळि आस्ता। दाख्ल्याक: कोंक्णि संस्कृति इंग्लिष संस्कृते प्रास वेग्ळि।

2.0 भास: संस्कृतेचो मुखेल भाग भास। देकुन भाशेक संबंध जाल्ल्या कांय विषयांचेर ह्या प्रबंधांत अधिक भर घाल्तां। मोनि आसा ति जात मोन्जात। मोन्जात मन्शां परिं उलय्ना, आप्ले विचार हेरांक कळय्ना। मोन्जातिंक आप्लि म्हण्ललि भास आसा। ति भास कांय आवाजा पुर्तिच आसा। मन्शां, भाशेचो वापर करुन चिंत्तात, उत्रांनि आप्लिं चिंत्नां आनि भोग्णां व्यक्त कर्‍तात। आप्ल्या बाळ्पणार मन्शां घरांत्लि भास (household langauge) वा आवय भास (mother tongue) आय्कतात। आनि उप्रांत ति उलोंव्क सुरु कर्‍तात। भुर्ग्यान आवय लागिं आनि आवय्न भुर्ग्या लागिं उलोंव्चे भाशेक आवय भास म्हणतात।

2.1 बोलि (dialect): मन्शांनि ऐकामेका कडे ध्वनि (speech sound) मुखांत्र केल्ल्या संपर्काक बोलि म्हणतात। भास एक अमूर्त संकल्पना (abstract concept)। भास कोणच उलय्नांत। भास आय्कुंक मेळना। आमि आय्कतांव आनि उलय्तांव त्यो फकत बोलियो। ऐका समाजाच्या उलोव्पाक बोलि म्हणतात। भास विज्ञानांत (linguistics) भास आनि बोलि ह्या वादाक स्थान वा अर्थ ना। संसरांत्लि खंय्चिय भास आमि घेत्लि जाल्यार तिका कांय बोलियो आसात हें आम्कां दिसोन येता। मन्शां भास पय्लि उलय्तात आनि उप्रांत गर्ज पड्ल्यार ति बरोंव्क सुरु कर्‍तात। भाशेचें उलोव्प पय्लें जाता आनि मागिर बराव्प येता। देकुन भासविज्ञानि (linguist) तोंडि भाशेक (oral language) पय्लें स्थान आनि बरय्लले भाशेक दुस्रें स्थान दितात।

भारतांत् वठार, धर्म आनि जात हांचेर आधारुन भाशेच्यो बोलियो आसात। बोलियां मदें उत्रावळित, उच्चारांत, व्याकरणांत, अर्थांत आनि वाकप्रचारांत (idiom) फरक आस्ता। भास विज्ञानाचे नद्रेन खंय्चिय एक बोलि उंच्लि वा सकय्लि, शुद्ध वा अशुद्ध ना। दर ऐका समाजाक अप्लि बोलि मोगाचि आनि गर्जेचि।

2.2 प्रमाण बोलि (standard dialect): राजकि (political), इतिहासिक (historical), समाजिक (social), आर्थिक (economical), शिक्षणिक (educational), संस्कृतिक (cultural) आनि हेर कारणांक लागुन ऐका वठाराचि, समाजाचि, वा धर्माचि बोलि, प्रमाण बोलि जाता। ति प्रमाण बोलि लोक सभेमाजार उलय्ता। ति इस्कोलांनि शिकय्तात आनि शिक्तात आनि ति विविध मळांनि वापर्‍तात। हे प्रमाण बोलियेक लोक भास म्हणता। जिका लोक भास म्हणता तिका भासविज्ञानांत प्रमाण बोलि (standard dialect/standard variety) म्हणतात। इंग्लडाचो राय /राणि लंडनांत राव्तात। देकुन लंडनाचि इंग्लिष बोलि, प्रमाण इंग्लिष जालि। पेश्वेंच्या काळार पुनाचि मराठि बोलि, प्रमाण मराठि जालि। मैस्रुच्या वडेयार राजांक लागुन बेंग्ळुर– मैसुर्चि कन्नड बोलि, प्रमाण कन्नड जालि।

आप्लि घन्चि बोलि भुर्गी आय्कुन उलोंव्क शिक्तात। पूण प्रमाण बोलि उलोंव्क, वाचुंक आनि बरोंव्क तांकां हेरांनि शिकोंन्चि गर्ज आसा। हें शिकप तांकां इस्कोलांत वा इस्कोला भायर्य दिंन्वें पडता। भाशेच्या शिक्पा वर्वि भुर्गी प्रमाण बोलि शिक्तात। ति वाचुंक आनि बरोंव्क शिक्ताना हेर बोलियांचि वळक तांकां मेळ्ता।

3.0 लिपि: भास बरोंव्क कुर्व्वो जाय। त्या कुर्व्वांचे वळेरिक (list) लिपि म्हण्तात। भास उलय्ताना आनि आय्कताना लिपियेचि गर्ज ना। तोंडि भाशेक लिपि नाका। बर्प्पि भाशेक लिपि जाय। भाशेक आनि लिपियेक कस्लोच संबंध ना। भाशेक आप्लि म्हण्ललि 'संय्भिक लिपि' आसुंक जाय अशें कांय कोंक्णि बरोव्पि म्हण्तात। भास विज्ञानांत 'संय्बिक लिपि' हि कल्पना ना। ऐके भाशे खातिर एक खास लिपि घडय्ल्या जाल्यार, ति लिपि ते भाशेचि 'निजाय्कि लिपि' वा 'संय्बिक लिपि' अशें जाय जाल्यार म्हणुं येता। दाख्ल्याक कन्नड् लिपि कन्नड भाशे खातिर घडल्या। तमिळ लिपि तमिळ भाशे खातिर तयार केल्या। भास बरोंव्क जि लिपि लोक वापर्ता ति लिपि ते भाशेचि लिपि जाता। लिपि भास बरोंव्क एक साधन, एक संकेत, एक माध्यम। लिपियेचो आनि पवित्रपणाचो कांय संबंध ना। ऐके भाशेक आम्किच एक लिपि वापरुंक जाय आसो नेम काय्दो ना। खंय्चिय एक लिपि ऐके भाशे खातिर लोकाच्या मात्यार बळान वा काय्दो करुन थापुंक जाय्ना। आप्लि भास बरोंव्क आप्णाक जाय ति लिपि वापर्चो अधिकार आनि मेक्ळिक (freedom) लोकाक आसा। दाख्ल्याक : सिंधि भाशेक ब्रिटिषांच्या काळा थाव्न पार्शि– आर्बि लिपि वापर्ताले। भारत स्वतंत्र जातच भारत सर्कारान सिंधि भाशेक देवनागरि लिपि अधिकृत करुंक प्रयत्न केल्लें। पूण लोकान सर्काराचो निर्णय मांदुन घेत्लो ना। ताका लागुन आज सिंधि भाशेक पार्शि – आर्बि आनि देवनागरि लिपियो आसात। तरि पार्शि – अर्बि लिपिच लोकामोगाळ जाल्या। काश्मिरिक सय्त पार्शि– आर्बि आनि देवनागरि लिपियो आसात। पूण लोक पार्शि –आर्बि लिपिच वाचुंक आनि बरोंव्क पसंद कर्ता।

4.0 कोंक्णि : कोंक्णि, सरस्वति न्हंय्चे तडिर वस्ति कर्तल्या सारस्वतांचि भास हि पुराण कथा (myth) पय्ल्या कोंक्णि विश्व सम्मेळना वेळार सुरु केल्लि ति कर्नाटकांत आनि मुंबंय्त् आतां सारस्वतां आनि क्रिस्तांवां मदें घट जाल्या। हे पुराण कथेक भासविज्ञानाचे आनि इतिहासाचे पुरावे नांत। कोंयिण आर्य भास घराण्याच्या नैऋत्य (south-west) पंग्डाचि भास। मराठि आनि गुजराति ह्याच पंग्डाच्यो आनि तिका लाग्शिल्यो भासो। कोंक्णि मन्शां, सर्व जातिंचिं आनि कातिंचिं इतिहासाच्या वेवेग्ळ्या काळार उत्तर भारता थाव्न कोंकणांत (महाराष्ट्र, गोंय आनि कर्नाटक दर्या वेळेर) वस्ति करुंक लाग्लिं। कोंयिण लोकाचें कुळार कोंकण, फकत गोंय न्हय। त्या काळार कोंकणांत द्राविड भासो उलोव्पि आदिवासि लोक वस्ति कर्तालो। हाका लागुन द्राविड भासांचो चड करुन कन्नड भाशेचो प्रभाव कोंक्णिचेर

पडला। हो प्रभाव फकत केनरांत मात्र न्हय गोंयांत सय्त आसा। सोळाव्या आनि सत्राव्या शेक्ड्यांच्या कोंक्णि – पुर्तुगेज कोशांनि कित्लिंशिच कन्नड भाशेचिं उत्रां कोंक्णि जाल्लिं आसात। कोंकणांत्ल्या लोकाचि भास कोंक्णि। तिचेर फकत सारस्वतांचि वा खंय्च्याय ऐका पंग्डाचि मिरासदारि (monopoly) ना।

1510 वर्सा नवेंबरांत पुर्तुगेजांनि बिजापूरच्या सुल्तान आदिल्शहा कडल्यान गोंय जिकुन घेत्लें। त्या काळार् गोंयांत लोक कोंक्णि उलय्तालो। पूण ति बरोंव्क वापन्ताले म्हण खात्रेन सांगुंक कस्लोच एक पुरावो आज मेरेन म्हाका मेळुंक ना। गोंयांत त्या काळार मूट्भर शिक्ललिं मन्शां मराठिंत धर्मिक साहित्य वाच्तालिं आनि बरोंव्क ति वापन्तालिं। त्या काळार गोंयांत मराठि बरोंव्क देवनागरि आनि हळे कन्नड लिपियो वापन्तालिं। पुर्तुगेज गोंयांत येंव्चे आदिं थंय जाय्तें कोंक्णि साहित्य अस्ललें आनि हाणिं ते लासुन उडय्लें आस्ल्यो फटिकऱ्यो खब्रो आम्चे कांय बरोंव्पि आनि अडेचे (pseudo) पंडित गांवार गाजय्तात। तांणिं सांग्लले सर्व देवाचें उतर म्हण कोंक्णि लोक मांदुन घेता! पुर्तुगेज गोंयांत येंव्चे आदिं कोंक्णिंत कांय्च साहित्य नास्लेलें हें कठोर सत लिपोंव्क आनि आप्णा थंय आस्चिं हल्केपणाचिं भावना (inferiority complex) दुस्र्यांक कळिचं न्हय ह्या इराद्यान हि पुराणकथा (myth) देवनागरि लिपियेंत्ल्या कोंक्णि बरोव्प्यांनि गांवार गाजय्ल्या। हांतुं तिळा तित्लें सत ना। पुर्तुगेज गोंयांत येंव्चे आदिं कोंक्णिंत कांय्च बरय्ललें साहित्य नास्ललें कित्याक तिका बरोंव्चि परंपराच नास्लेलि।

कोंक्णिंत बरोंव्चि सुर्वात सोळाव्या शेक्ड्यांत गोंयांत आय्लेल्या फ्रान्सिस्कन आनि जेज्वित मिशनरिंनि केलि। तांकां रोमि लिपि सदांचि। 6 अक्तोबर 1556 दिसा जेज्वितांनि आतांच्या पोन्र्या गोंयांत सां पाव्लु कोलेजिंत आसियांत्लो पय्लो छाप्खानो सुरु केलो। छाप्खान्यांत भारतीय भासांचे खिळे (Fonts) नातल्ल्यान मिशनरिं खातिर तांणिं मिशनरिंनि कोंक्णि बरंव्क आनि छापुंक रोमि लिपि वापर्लि। गोंयांत येंव्च्या मिशनरिं खातिर पुर्तुगेज – कोंक्णि, आनि कोंक्णि – पुर्तुगेज, सबार शब्दकोश तयार केले। कोंक्णि व्याकरणाचि माहिति पुर्तुगेज भाशेंत बरय्लि । नव्या क्रिस्तांवां खातिर कोंक्णिंत दोतोर्निचिं पुस्तकां, सांतांच्यो जिणियो, वांजेलाचें भाषांतर, आनि हेर धर्मिक साहित्य तांणि तयार केलें. कोंक्णि भास विज्ञानाचि, कोंक्णि , लातिन, आनि ग्रीक भासांच्या तुलनात्मक अभ्यासाचि सुर्वात तांणिंच केल्लि। अशि तांणिं कोंक्णि बरोंव्पि बुन्याद घालि। तांणिं ति बुन्याद घालुंक नास्ललि जाल्यार घडिये आज पर्यंत कोंक्णि फकत तोंडि भास आस्ति! कोंक्णिक बरोंव्चि परंपरा दिल्लो पय्लो मान फ्रान्सिस्कन आनि जेज्वित मिशनरिंक दिंव्क जाय।

26 फेब्रेर 1975 दिसा दिल्लिच्या साहित्य आकादेमिन कोंक्णि स्वतंत्र साहित्यिक भास म्हण मान्यताय दिलि। हि मान्यताय दिताना साहित्य अकादेमिन लिपियेचो खंय्च

उल्लेक करुंक ना। हि सत गजाल मतिंत दवरल्लि बरि। गोंय्चे विधान सभेन 4 फेब्रेर 1987 दिसा देवनागरि लिपियेंत्लि कोंक्णि गोंय्चि राजभास म्हण बिल पास केलें। 20 आगोस्त 1992 दिसा भारताच्या आटव्या परिशिष्टांत कोंक्णिचो आस्पाव जालो। थंय सय्त लिपियेचो उल्लेक करुंक ना। हे विशिं तोमास स्टीवन्स कोंक्णि केंद्रांत लिखित पुरावे आसात।

4.1 कोंक्णिच्यो बोलियो:

a. प्रदेशिक बोलियो (Regional dialects): इतिहासिक आनि हेर कारणांक लागुन कोंक्णि लोक महाराष्ट्र, गोंय, कर्नाटक आनि केरळ राज्यांनि वस्ति कर्त्ता। 2001 वर्सा काडलले खानेसुमारेचि, भाशे प्रकार माहिति आजुन मेळना। 1991 खानेसुमारे पर्माणे भारतांत कोंक्णि 17,60,607 मन्शांचि आवय भास। हांत्लिं 7,06,397 कर्नाटकांत, 6,02,626 गोंयांत, 3,12,618 महाराष्ट्रांत, 64,008 केरळांत आनि उरल्लिं हेर राज्यांनि राव्तात। गोंयांत कोंक्णि राजभास। पुण गोंयांत आस्चे प्रास चड कोंक्णि लोक गोंयां भार्य आसा! 1971, 1981 आनि 1991 खानेसुमाऱ्यांचे आंक्डे दोळ्यां मुखार दवरुन गणित केल्यार आतां अख्ख्या संसारार कोंक्णि लोकाचो आंक्डो 25 लाकां प्रास चड ना। खानेसुमारे वेळार कोंक्णि येनास्ललिं आनि घरांत इंग्लेज उलय्तलिं सय्त आप्लि आवय भास कोंक्णि म्हण सांग्तात! कोंक्णि लोक 50 लाखां प्रास चड आसात म्हण गाजय्तल्यांक तो आंक्डो खंय मेळ्ळो तें कळित ना।

कोंक्णि लोक विविध राज्यांनि शिंप्डोन गेल्ल्यान थळा प्रकार कोंक्णि बोलियो दिष्टि पडतात। दाख्ल्याक सावंतवाडि, पेडणेचि कोंक्णि, गोंय्च्या क्रिस्तांवांचि बार्देशि कोंक्णि, गोंय्च्या क्रिस्तांवांचि साश्टि कोंक्णि, गोंय्च्या सारस्वतांचि कोंक्णि, गोंय्च्या हिंदु भौसांचि कोंक्णि, कर्नाटकांत्ल्या गौड सारस्वतांचि कोंक्णि, मंग्ळुरि क्रिस्तांव कोंक्णि, कुंदापुर्च्या खार्व्यांचि कोंक्णि मेस्तांचि कोंक्णि, कुण्ब्यांचि कोंक्णि, नवायत मुस्लिमांचि कोंक्णि, सिद्धि कोंक्णि, होन्नावर्चि कोंक्णि, कार्वारि कोंक्णि, बेळ्गांव्चि कोंक्णि, इत्यादि। ह्या प्रादेशिक बोलियां मदें जाय्तो फरक आसा। दाख्ल्याक:

गोंय क्रिस्तांव (प्रमाण)	मंग्ळुरि क्रिस्तांव (प्रमाण)
पिराय	प्राय
मात	मातर
धांव्ललो	धांवल्लो
वचुंक जाय	वचाजे
करुन	कर्न
केंस	केस
करुंया	कऱ्यां
गरज	गर्ज

b. समाजिक बोलियो: i) धर्मा प्रकार बोलियो:

क्रिस्तांव, हिंदु आनि मुस्लिम (नवायत आनि सिद्धि समाज) धर्माचे मनिस कोंक्णिच्यो वेवेग्ळ्यो बोलियो उलय्तात। दाख्ल्याक:

मंग्ळुरि क्रिस्तांव	कर्नाटक गौड सारस्वत
आम्चो	आम्गेलो
जायगि ?	जाय्वे ?
भुर्गीं	चेर्डुवां
काडलें	काळ्ळें
उजो	उज्जो
विचार	निम्गि
करिजे	कर्का /कोर्का
पियेलो	पिल्लो

ii. जाति प्रकार बोलियो: ऐकाच धर्माचिं मन्शां आप्ले जाति पर्माणें कोंक्णिच्यो वेवेग्ळ्यो बोलियो उलय्तात। दाख्ल्याक गोंय्चो सारस्वत आनि गोंय्चो हिंदु भौस ऐकाच हिंदु धर्माचे। पूण तांच्यो जाति वेग्ळ्यो त्या कारणान तांच्यो कोंक्णि बोलियो वेवेग्ळ्यो:

गोंय्चो सारस्वत	गोंय्चो हिंदु भौस
आय्लो	येय्लो
उदक	उदिक
आशिल्लो	आसललो
ताका	तेका
चलो	चेडो
तांगेर	तेंगेर
चलि	चेडुं
हातार	हातिर

4.2 कोंक्णिच्यो लिपियो: रोमि, देवनागरि, कन्नड, पार्शि – आर्बि आनि मलयाळं ह्या पांच लिपियांनि कोंक्णि बरय्तात। हाका लागुन कोंक्णिक लिपि ना, आप्लो वाद कांय वर्सां पाटिं चल्तालो। हो वाद चुकिचो आनि अर्थ नाम्ललो। इंग्लेज, फ्रेंच, पुर्तुगेज, आनि इतर युरोपि भासो रोमि लिपियेंत बरय्तात। तांकां आप्लि म्हणललि लिपि ना। तरि तांकां लिपि ना म्हण कोणाय्चो वाद ना। कोंक्णिचो चडसो वार्व रोमि, देवनागरि आनि कन्नड लिपियांनि जाता। ह्यो तीन लिपियो आज कोंक्णिच्यां मुख्बेल लिपियो। कोंक्णिचे सर्व

ध्वनि दाकोंव्क ह्यो तीनयि लिपियो उणियो पडतात। हें सत मतिंत धन्ललें बरें। कोंक्णि खातिर एक खास लिपि घडोंव्क जाय आस्लि। पूण तें काम कोणें केलेंच ना। कोंक्णि आर्यन भास। देकुन देवनागरि लिपि तिचि मुळाचि लिपि। तिच तिका समर्पक लिपि म्हण ताळमूळ नासल्ले वाद मांडिप कोंक्णि बरोव्पि आनि अर्दे पंडित आम्चे मदें कांय उणें नांत। सिंधि आनि काश्मिरि आर्यन भासो। पूण तांचि अधिकृत आनि लोकामोगाळ लिपि पार्शि–आर्बि। संस्कृत भास देवनागरि लिपियेंत बरोंव्चि रीत (orthography) विज्ञानिक। पूण कोंक्णि, देवनागरि लिपियेंत बरोंव्चि रीत कित्लि चुक्ता आनि उणि पडता ह्या विषयाचेर गोंय्च्या जेज्वितांच्या तोमास स्वीवन्स कोंक्णि केंद्रान हाचे आदिं सांग्लां, बरय्लां आनि पुराव्यां सय्त दाकोव्न दिलां। देवनागरिंत कोंक्णि बरोंव्चि एक, वाच्चि दुस्रिच। दाखल्याक:

देवनागरि	बरोव्प	उच्चार
उदकांत	(उदकांत)	उद्कांत
काळजाक	(काळजाक)	काळ्जाक
खडपार	(खडपार)	खड्पार
उपकार	(उपकार)	उप्कार
हुसको	(हुसको)	हुस्को

देवनागरिंत कोंक्णि बरोंव्चि रीत उच्चारा प्रास वेग्ळि जाल्ल्यान ते लिपियेंत कोंक्णि वाच्ताना, बरय्ताना शिक्तल्यांचे आनि शिकय्तल्यांचे हालहवाल जातात, तक्लेक फोडाफोड सुरु जाता। एक कोंक्णि भास विज्ञानि, शिकोव्पि आनि संशोधक ह्या म्हज्या अनुभवान हें हांव खात्रेन सांग्तां। रोमि आनि कन्नड लिपिंयानि कोंक्णि बरोंव्चि रीत, देवनागरिंत कोंक्णि बरोंव्चे रिति प्रास उच्चाराक चड लागिं आसा।

4.2.1 कन्नड लिपि: सोळाव्या, सत्राव्या आनि अट्राव्या शेयड्यांनि विविध कारणांक् दुकळ, वोस्यापिडा, मराठांचें आक्रमण, पुर्तुगेजांचि धर्मिक कोड्त, पुर्तुगेजांचि कोंक्णि भाशेचेर आनि संस्कृतेचेर बंदि (ban) कृषि, सुपिक (fertile) भुंय, व्यापार लागुन गोंयां थाव्न कोंक्णि क्रिस्तांवां केनरांत वस्ति करुंक आय्लिं। हांगा येतच तांणिं कोंक्णि खातिर कन्नड लिपि आप्णाय्लि। हि पुराणकथा कोंक्णि लोका मदें आसा। पूण खरि गजाल वेग्ळिच आसा। कदंब रायांक लागुन धाव्या शेक्ड्यांत हळेकन्नड लिपि गोंयां पाव्लि। आमादोर द सां आना ह्या फ्रान्सिस्कन मिशनरिन सुमार 1607 वर्सा गोंयांत Flos Sanctorum (सांतांचें फुल) हळे कन्नड लिपियेंत बरय्लल्या कोंक्णि पुस्तकाचि हातपत्र पेरिसाच्या सर्कारि वाच्पा घरांत (library) आसा। तांतु A4 आकाराचिं 1093 पानां आसात। ताचि एक झेरोक्स प्रति गोंय्च्या विश्वविद्यालयांत आसा। हांत्ल्यान एक गजाल स्पष्ट जाता: केनराच्या क्रिस्तांवांनि गोंयांत थाव्न केनराक येताना कोंक्णि आनि ति बरोंव्क कन्नड

लिपिय सांगाता हाडिल । तेद्रां पासुन आज मेरेन केनरांत कोंक्णि बरोंव्क कन्नड लिपि वापन्तात ।

देवनागरि आनि रोमि लिपियां कडे सर केल्यार मंग्ळुर दियेसेजिंत कन्नड लिपियेंत कोंक्णि बरोंव्चि रीत प्रमाण उच्चाराक भोव लागिं आसा । ह्या तीनयि लिपियांनि हांव कोंक्णि वाच्तां, बरय्तां आनि शिकय्तां । ह्या अनुभवान आनि भासविज्ञानाच्या आधारान हें हांव सांग्तां।

4.3 कोंक्णि साहित्य आनि संस्कृति: गोंयां थाव्न कोंक्णि उलोव्पि क्रिस्तांव लोक केनरांत वस्ति करुंक लाग्लो। धर्मिक गितांनि, माग्ण्यांनि, लोकवेदाच्या (folklore) विविध रुपांनि, आनि पदांनि तोंडि साहित्य केनरांत वाडोंक लाग्लें। 1882 वर्सा जेज्वितांनि कोडियालबैल छाप्खानो सुरु कत्तच कन्नड लिपियेंत कोंक्णि साहित्य छापुन येंव्क सुरु जालें। तेद्रां पासुन आतां मेरेन कोंक्णि साहित्य पुस्तकां, नेमाळिं, नाटकां, भक्तिक गितां, केसेटि, सिडि, फिल्मां आनि पदांच्या रुपान व्हाळत आसा। साहित्य हें उतर हांव विशाल अर्थान वापन्तां। जंय भाशेचो कलात्मक वापार जाता थंय साहित्य आसा वा आसुंक जाय अशें म्हजें चिंतप। आदिं कोंक्णि साहित्य पुस्तकांच्या रुपार बळ आस्ललें। पूण पाटल्या 10 वर्सांनि कोंक्णि पुस्तकांचो आंक्डो देंवुंक लाग्ला । 2002 आनि 2003 वर्सांनि उज्वाडाक आय्लल्या कोंक्णि पुस्तकांचो आंक्डो सकय्ल्या तक्टो क्रमांक: 1 हांतु (chart) दिला ।

तक्टो क्रमांक : 1

लिपि	2002	2003
कन्नड	29	28
देवनागरि	39	28
रोमि	09	11
जमो	77	67

कन्नड लिपियेंत्ल्या कोंक्णि साहित्यांत आस्चिं कांय पुस्तकां कोंक्णिच्या हेर लिपियांनि नांत। देकिक: लैंगिक शिक्षण, भलाय्कि, गांव्टि वक्तां, घरदाराक संबंध जाल्लि सामान्य माहिति, आख्खो बाय्बल, जेवणखाण, फकाणां, रांदप। पूण कन्नड लिपियेंत्ल्या कोंक्णि साहित्यांत नाटकाचिं, व्यक्ति चरित्रेचिं, आत्म चरित्रेचिं, साहित्य विमर्श्याचिं, भुर्ग्यांच्या साहित्याचिं, प्रवास वर्णनाचिं, दीसपटियेचिं (diary, ललित निबंधाचें, साहित्याच्या इतिहासाचिं पुस्तकां भोव उणिं। कन्नड लिपियेंत्ल्या कोंक्णि साहित्यांत धार्मिक पुस्तकांचो

ांक्डो चडु। धार्मिक पुस्तकांक लागुन कोंक्णि वाच्चि आनि बरोंन्चि सवय कोंक्णि ोका मदें सुरु जालि। मटव्यो कथा, कादंबरिका (novelette), कादंबरि, पदां हे साहित्य कार हांगा चड लोकामोगाळ जाल्यात। पाटल्या धा वर्सांनि कविता हो प्रकार बरोच वग्र ुन्ला। आदिं हांगा कवितांक आनि कविंक मान नास्लो। पूण आतां कवितांचिं पुस्तकां काशित जातात। सामर्थि आस्लले कांय तर्नाटे कवि हांगा आतां आसात। हांगाच्या तेगां रोव्यांक तांच्या कवितेच्या पुस्तकाक साहित्य अकादेमिचो पुरस्कार मेळ्ळा। देवनागरि लपियेंत्ल्या कोंक्णि बरोव्यांच्या लिपियेच्या कुतंत्रि खेळाक लागुन, पुडिल नदर दवरुन ाप्ल्या हक्कां खातिर ऐक्टान आनि खळनास्ताना वाव्र करिनास्ताना आपाप्ले पंगड उबे र्ने राज चलोंन्च्या हांगाच्या बरोव्यांक लागुन हांगाच्या कांय ताकतदार आनि नांव ास्लल्या बरोव्यांक साहित्य अकादेमिचो पुरस्कार मेळ्ळो ना! मेळुंक जाय म्हण हट धरुन ाहित्य अकादेमि कडे पत्र व्यवहार, चर्चा हांगाच्या बरोव्यांनि करुंक ना। कोंक्णि बरोव्यां दें ऐक्ट आनि फुडाऱ्पण ना। रोमि लिपियेंत्ल्या बरोव्यांचि गत सय्त हिच।

गल्फांत आस्च्या कांय कोंक्णि बरोव्यांक आनि कोंक्णिंक (कोंक्णि मन्शांक) लागुन, देवो पत्राक लागुन कन्नड लिपियेंत्ल्या कोंक्णि बरोव्यांक मानाचे पुरस्कार विविध संस्थे दिंव्क ाग्ल्यात। गल्फांत कोंक्णि कार्यावळि जातात। गल्फांत कोंक्णि संस्थे आसात। तांच्या वेबजाळांनि website) कोंक्णिक स्थानमान आसा। हिं सर्व कोंक्णि खातिर बरिं लक्षणां।

केनरांत्ल्या पय्ल्या कोंक्णि नेमाळ्याचि बोणि दिर्वे पत्रान 1912 वर्सा केलि। द्रां पासुन कित्लिंशिंच नेमाळिं आय्लिं आनि गेलिं। ह्या नेमाळ्यांक लागुन कोंक्णि साहित्य भानि ताचे प्रकार लोका मेरेन पाव्ले। कोंक्णि वाच्चि आनि बरोंन्चि सवय लोका मदें चालु रुंक हिं पत्रां जवाब्दार। 2004 वर्सांत कोंक्णि नेमाळ्यांचि परिस्थिति कितें आसा ति ायटो क्रमांक: 2 हांतु दिल्या।

तक्टो क्रमांक : 2

लिपि	दिसाळें	हप्त्याळें	पंद्राळें	महिन्याळें	2 महिन्याळें	3 महिन्याळें	4 महिन्याळें	6 महिन्याळें
कन्नड	---	04	01	15	01	01	01	02
नागरि	01	---	---	03	02	---	---	01+
रोमि	---	01	---	04^	01	---	01	---
पार्शि	---	---	01	01	---	---	---	---

चत्राय: + कोंक्णि आनि इंग्लिष भासांनि
^ कोंक्णि आनि इंग्लिष भासांनि

तक्टो क्रमांक: 2 हाचे प्रकार हेर लिपियां प्रास कन्नड लिपियेंत चड कोंक्णि नेमाळि आसात। ह्या नेमाळ्यांक सर्कारांचो तेंको (support) वा जाहिराति नांत। फकत वर्गणिदारांक, वाच्प्यांक आनि जाहिरातदारांक लागुन इत्लिं नेमाळि आजुन हांगा चल्तात। हि खरिच बरि खबर।

कन्नड लिपियेंत कोंक्णि साहित्याचो आंक्डो कांय उणो ना। आंक्ड्या वांग्डा पांव्डो कित्लो आसा ह्या विषयाचेर खोलायेन भासाभास (discussion) हांगाच्या बरोव्प्यांनि, वाच्प्यांनि आनि विमर्षकांनि केद्रां तरि कर्चि पड्तलि। पोल खंय्चि, धानि खंय्चि ठरोंव्च्या पांव्ड्याक हांगाचे बरोव्पि आनि वाच्पि पाव्ल्यात। भारतीय भासांच्या साहित्य दर्ज्याचें मूटभर तरि साहित्य कन्नड लिपियेंत्ले कोंक्णिंत दुबावा विणें आसा। हें हांव अभिमानान आनि खात्रेन सांग्तां।

देवाधीन जाल्ल्या आम्च्या बरोव्प्यां मधें कोंक्णि कळसाचे त्रिमूर्ति म्हजे मुखार उबे राव्तात। चाफ्रा, खडप् आनि ऐट्येल। कोंक्णि साहित्याच्या वेवेग्ळ्या प्रकारांचेर् हाणिं आप्लो शिक्को मार्ला। आतांय हांगा चिम्टि भर तरि ताकतदार कवि, बरोव्पि, संगीतकार आनि गाव्पि आसात। हांव तांचे भित्रल्या कोणाय्चिं नांवां घेवुन धुंपाव्क वा तासुंक वचनां। आम्च्या विरांक उक्लुन धऱ्यां आनि दुस्मनांक विसऱ्यां हें तत्व पाळ्ललें बरें।

हरेका वर्सा पुस्तकां प्रास चड पदांच्यो, भक्ति गितांच्यो आनि हेर कोंक्णि केसेटि आनि सिडि केनरांत उज्वाडाक येतात। पाटल्या धा वर्सांनि भक्ति गितां नांवान आय्लल्या चड्श्या केसेटिंनि उत्रांचि आनि संगिताचि उतळाय सार्कि दिस्ता। भक्ति गितांचें संगीत पदांच्या वा नाचाच्या संगिता प्रास वेग्ळें हें संगीत दितल्यांक सम्जुंक ना। 'जें विक्ता तें हांव दितां' ह्या व्यापारि चिंत्पाचेर् भक्ति गितां केसेटि बाजारांत् येतात् आनि विकुन वेतात। लोकाक रुच्ता तेंच दिल्यार कला वाडना. लोका थंय खरि भक्त आनि संगिताचि खोलाय वाडोंव्क वजन्दार भक्ति गितांच्यो केसेटि जाय। केसेटिंचें आनि सिडिंचें हें माध्यम कोंक्णि लोका मदें हांगा तशेंच गोंयांत लोकामोगाळ जालां। ह्या माध्यमाक लागुन घरांनि लोकाच्या कानार कोंक्णि पडता। ह्या माध्यमाक लागुन बरोव्पि, कवि, संगीतकार, गाव्पि आनि वाजंत्रि लोकाक वळ्किचे जातात। कोंक्णि संगिताच्या मळार दोळ्यांत भऱ्चो तसलो वाव्र हांगा जाला। संगिताचे नवे प्रयोग, मांडावळ, सादरिकरण (presentation), संगीत आनि नाचाचो ताळमेळ (blend), सुत्रसंचालन (compere) हांचेर चीत दिल्लें दिसोन येता। जेप्पु वठारांत्ल्या आदिं तुळु आवय भास आस्लल्यांनि, पाटल्या शेंबर वर्सांनि कोंक्णि आप्लि आवय भास म्हण मांदुन घेत्लल्यांनि, कोंक्णि भाशे, संगीता, आनि संस्कृति खातिर जें कितें ह्या पन्नास वर्सांनि केलां तें हजार वर्सां थाव्न कोंक्णि आप्लि आवय भास म्हणतल्यांनि करुंक ना। हें नाग्डें सत आमि खाल्तें पणान मांदुन घेंव्क जाय आनि जेप्पु वठारांत्ल्या

आम्च्या बांव्डांक आमि मानान हजार पाव्टिं मान बागांव्क जाय। इत्लेंच न्हय तांच्या कोंक्णि वाव्राक आम्चो पुर्तो तेंको (support) आनि सहकार दिंव्चो आम्चो काय्दो आमि पाळ्तल्यांव म्हण निचेव कऱ्चो।

4.4 कर्नाटकांत आतां चालु आस्चें कोंक्णि शिकप: केनरा हायस्कूलांत पाटल्या कांय वर्सां थाव्न इस्कोलाच्या वेळा भार्य सारस्वतांचे कोंक्णि बोलियेंत कोंक्णि यलाशि चल्तात। भुर्ग्यांक प्रमाण पत्रां (certificate), इनामां दितात। ह्या यलाशिंक भुर्ग्यांनि आनि तांच्या आवय्बापांय्नि बरो प्रतिसाद दिला। अस्लो वार्व हांगाच्या क्रिस्तांवांच्या संस्थ्यांनि कित्याक करुंक ना? हाचि जाप कोण दीत?

सां. लुविस कोलेजिंत आगोस्त 1997 थाव्न स्नातकोत्तर कोंक्णि डिप्लोमा करेस्पोंडेन्स कोर्स आसा। तशेंच सां. लुविस म्हाविद्यालयांत बि.ऐ. कऱ्ताना कोंक्णि 2 पेपर घेंव्क मेळ्तात। हांगाच्या हेर म्हाविद्यालयांनि बि.ऐ. कऱ्ताना कोंक्णि 2 पेपर घेंव्क मेळ्तात वा ना तें हांव नेणां। 1995 वर्सा थाव्न सां. जुजे सेमिनरिंत शिक्च्या मंग्ळुर दियेसेजिच्या सेमिनरिस्तां खातिर दशेंबरांत ऐका हप्त्याचो कोंक्णि कोर्स आस्ता।

मांडसोभाण संस्था, भुर्ग्यां खातिर चाफ्रा प्रतिभा कोंक्णि शाळा चलय्ता। फिर्गजांनि, शेरांनि आनि गांवांनि केद्रां केद्रां कोंक्णि शिक्पा शिबिरां हांगाचे संस्थे आनि पत्रां मांडुन हाडतात। ह्या सर्व वाव्रांत्ल्यान थोडें तरि कोंक्णि शिकप लाभ्लां आनि लाभत आसा। पूण तें कांय्च पावना।

4.4.1 कर्नाटकांत कोंक्णि शिक्पाचि मुख्लि दिशा: कर्नाटकांत कोंक्णि शिक्पाचि दिशा ह्या विषयाक सुऱ्वात कऱ्चे आदिं कोंक्णिचें कुळार म्हण आपोंव्च्या गोंयांत कोंक्णि शिकप आज कशें चल्लां हाचेर एक धांव्ति नदर घाल्तां। गोंयांत 30.09.2003 दिसा मेरेन 966 सर्कारि प्राथमिक इस्कोलां (I-IV Std.) आसात। तांत्ल्या 79 इस्कोलांनि मात्र कोंक्णि माध्यम चल्ताना 918 इस्कोलांनि मराठि माध्यम चल्ता। गोंयांत 275 खास्गि प्राथमिक इस्कोलां आसात। तांत्ल्या 137 इस्कोलांनि कोंक्णि माध्यम आसा। 137 इस्कोलां पय्किं 121 (88.32%) क्रिस्तांवांनि चलोंव्चिं। अशिं सर्कारि आनि खास्गि इस्कोलां मेळुन 1241 प्राथमिक इस्कोलां आसात। हांत्ल्या 216 इस्कोलांनि (17.41%) कोंक्णि माध्यम, 995 इस्कोलांनि (80.18%) मराठि माध्यम् चल्ता. 1995 - 1996 वर्सा 244 प्राथमिक इस्कोलांनि कोंक्णि माध्यम चल्तालें। 2003 वर्सा कोंक्णि माध्यम इस्कोलांचो आंक्डो 216 आय्ला। हरेका वर्सा कोंक्णि प्राथमिक इस्कोलांचो आंक्डो देंवत आसा! कोंक्णि प्राथमिक इस्कोलांक सर्कारि अनुदान मेळ्ता आनि शिकोव्प्यांक सर्कारि पगार दिंव्क आसा। ह्या कारणांक लागुन गोंय्च्या क्रिस्तांव प्राथमिक इस्कोलांनि कोंक्णि माध्यम

चल्ता! फाल्यां सर्कारान कोंक्णि माध्यमाच्या इस्कोलांक अनुदान बंध केल्यार किल्ल्या क्रिस्तांव प्राथमिक इस्कोलांनि कोंक्णि माध्यम उरत जाप स्पष्ट आसा।

गोंयांत खंय्चेच क्लाशिक कोंक्णि सांक्तिचि भास (compulsory language) म्हण शिकय्नांत। हाचो अर्थ असो, गोंयांत कोंक्णि राजभास आसुन सय्त गोंय्च्या इस्कोलांनि कोंक्णि भास शिकनास्ताना धावि मेरेन शिकप करुंक जाता।

गोंयांत पांच्वे क्लाशि थाव्न धावि मेरेन कोंक्णि तिस्रि भास म्हणुन घेंव्क मेळ्ता। आट्वि थाव्न धावि मेरेन शिकप दिंव्चिं 71 सर्कारि आनि 288 खास्गि इस्कोलां आसात। हांत्ल्या फकत 09(12.68%) सर्कारि इस्कोलांनि आनि 175(60.73%) खास्गि इस्कोलांनि कोंक्णि तिस्रि भास म्हण शिकय्तात। अशें 359 इस्कोलां पय्कि फकत 184(51.25%) इस्कोलांनि कोंक्णि तिस्रि भास म्हण शिकय्तात। 2004 वर्सा ऐप्रिलांत 18,427 भुर्गिं धावेचे परीक्षेक बस्ललिं। तांत्ल्या 6889 भुर्ग्यांनि (37.39%) कोंक्णि तिस्रि भास घेत्ललि। आतां मेरेन 40% टक्केक हो आंक्डो पावुंक ना। गोंयांत इक्रावे आनि बारावे क्लाशिंक कोंक्णि एक खुशेचि भास (optional language) म्हण घेंव्क मेळ्ता। 2004 वर्सा 12,127 विद्यार्थि बारावेचे परिक्षेक बस्लिं। तांत्ल्या 3167 जणांनि मात्र (26.12%) कोंक्णि घेत्लि ।

बि.ऐ. तिस्र्या वर्सांत शिक्ताना कोंक्णि 6 वा 3 पेपर घेंव्क मेळ्तात। कोंक्णिंत ऐम.ऐ. कर्त्ताना 25 जणांक प्रवेस मेळ्ता। 2004 जुनांत। M.A. (कोंक्णि) Part I: 22 विद्यार्थ्यांनि प्रवेस घेत्ला। M.A. (कोंक्णि) Part II: 17 विद्यार्थि आसात। कोंक्णि शिकुंक येंव्च्यो चडश्यो चलियो ।

गोंयांत बि.ऐड. कर्त्ताना कोंक्णि एक खाशेलो विषय घेंव्क मेळ्ता। कोंक्णिंत पि.ऐचडि. कर्चि सुविधा गोंय्च्या विश्वविद्यालयांत आसा। कोंक्णि विषय घेव्न ऐम.ऐ. परिक्षेंत उण्यांत उणे 50% मार्क मेळ्ळ्यार पि.ऐचडि. करुंक अर्ज करुंक जाता। जाय्त्या विद्यार्थ्यांनि पि.ऐच.डि. करुंक प्रवेस घेतल्लो । पूण आतां मेरेन कोणाकच कोंक्णि विभागांत पि.ऐचडि. डिग्रि मेळ्ळुंक ना। सद्याक 5 पि.ऐचडि. विद्यार्थि आसात। 1986 वर्सा थाव्न तोमास स्टीवन्स कोंक्णि केंद्रांत कांय्च कोंक्णि येनास्ललल्यांक धरुन पि.ऐचडि. कर्त्तल्यांक सय्त विविध प्रकारांचे कोंक्णि कोर्स आसात। ऐका वर्साचो पदव्युत्तर (Postgraduate) कोंक्णि डिप्लोमा कोर्स केंद्रांत चल्ता। हि जालि गोंय्च्या कोंक्णि शिक्पाचि परिस्थिति ।

आतां मेरेन केनरच्या लोकांनि कोंयिण भास सांबाळ्ळ्या। ति उलोंव्क, वाच्चुंक आनि बरोंव्क वाप्रल्या। गांवांनि धर्माक संबंध जाल्ल्या सर्व मळांनि आनि शेरांनि कांय प्रमाणार ति आजुन घोळ्ना। समाजिक आनि संस्कृतिक मळांनि तिचिं पाळांमुळां गेंब्ल्यांत। केनरांत क्रिस्तांवांचि भास कोंक्णि, हें चिंतप बळ आसा। हि खुशेचि आनि अभिमानाचि

जाल। इत्ले दीस हांगाच्या लोकान आप्लि भास आनि संस्कृति उरय्लि, सांबाळ्ळि आनि क्रांय मापान ति वाडय्लि। पूण इत्लेंच पावना। आजुन ति वाडोंव्क आनि फुलोंव्क आसा। केत्याक भास जर गेलि संस्कृतेचो अर्दो वांटो गेलो म्हळ्यार चूक जांव्चिना। भाशे विणे संस्कृति मोनि, थोंटि, पांग्ळि, कुड्डि आनि भेरि।

कर्नाटकांत कोंक्णि शिक्पाचि मुक्लि दिशा ठरोंव्चे आदिं हांगा कोंक्णि शिक्पाचि गर्ज आसा वा ना, आसा जाल्यार ताचिं कारणां कसलिं हाचेर म्हजे थोडे विचार मांडतां। कर्नाटकांत कोंक्णि शिकुन पोट भरना हि सत गजाल। पूण जिवितांत हरेक गजाल आमि फकत पोटा खातिर मात्र करिनांव। मन्शाक कूड मात्र न्हय काळिज, मत आनि आत्मो आसा। हांगा काळिज म्हळ्यार मन्श्याचा भोग्णांचें वर्तुळ। मत म्हळ्यार विचारांचें वर्तुळ आनि अत्मो म्हळ्यार आध्यात्मिक् जिवित्. जशें कुडिक् खाण् जाय् तशेंच् काळ्जा क्, मतिक् आनि अत्म्याक खाण जाय। कूड, काळिज, मत आनि अत्मो हिं वर्तुळां मेळ्ुन मन्शाचि संस्कृताय घडता। भास संस्कृतायेचो एक मुखेल वांटो। भाशेक लागुन मनिस, मनिस जाता आनि मनिस म्हण जियेंव्क सक्ता। भास आय्कुंचि आनि उलोंव्चि प्रक्रिया भुर्ग्याच्या घरांत सुरु जाता। उप्रांत इस्कोलाचें शिकप सुरु जातच भुर्गिं आप्लि भास वाचुंक आनि बरोंव्क शिक्तात। हांगा कर्नाटकांत कन्नड लिपि वाचुंक आनि बरोंव्क शिक्तच चडशिं भुर्गिं कन्नड लिपियेंत कोंक्णि वाच्तात आनि बरय्तात। हांगा मिसां, दोतोर्न, माग्ण्या जमाति आनि हेर जमाति कोंक्णिंत आजुन आसात। मुखार हि परिस्थिति कित्ले दीस उरत सांगुंक् जाय्ना। हांगा कन्नड लिपियेंत कित्लिशिंच पत्रां, फिर्गज पत्रां आसात। वर्साक थोडिं तरि पुस्तकां कन्नड लिपियेंत प्रकाशित जातात। कोंक्णि उलोंव्चे आनि बरोंव्चे स्पर्धे आस्तात। हांचो फाय्दो भुर्ग्यांक मेळ्ुंक जाय। भुर्ग्यांचिं देणिं आनि व्यक्तित्व विकाशित जांव्क जाय। हें जांव्क जाय जाल्यार भुर्ग्यांक आप्लि आवय भास कोंक्णि शिकोंव्चि पडतलि। भुर्ग्यांकि कोंक्णि शिकय्ल्यार हांगा कोंक्णि भाशेक बरो फुडार आसा। हांगा कोंक्णि खातिर कोणें कितें आनि कित्लें केलां ताचेर हांवें जाय्तें उलोंव्क जाता। जें कितें केलां ताचे प्रास चड कर्चें आसा। तें चड गर्जेचें। खंय्चिय भास अमर न्हय। विकासित जाल्ल्यो लातिन, संस्कृत, प्राकृत भासो लोकाच्या तोंडा वय्ल्यो गेल्यो। फुडिल नदर आप्णाव्न वाव्राचि येव्जण करिना जाल्यार क्रिस्तांवां मदिल कोंक्णि वचुंक चड वर्सां नाकात। देकुन भाशेचो, लिपियेचो, साहित्याचो आनि संस्कृतेचो फुडार दोळ्यां मुखार दवरुन जें कितें हे फुडें हांगा केनरांत करुंक जाय त्या वाव्राचो आराखडो (action plan) तुम्चे समोर आतां दवर्तां।

(अक्षरां मेळावण, बऱ्पारीत आसा तसि उरय्ल्या)

(मुकार्सुंक आसा)

नाटक कलेचि चरित्रा

ग्लॅडिस रेगो

नाटक कलेचो जल्म :

ह्या भुमि वय्ल्यान आय्च्या मन्श्याक साम्य जांव्च्या मन्श्या जीविचो उगम सुमार ऐक लाख म्हळ्यार शेंबोर हजार वर्सां पुर्विं जाल्लो म्हण मानव विकास शास्त्रज्ञ सांग्तात। जाल्यारी ह्या समूदायांचे सांस्कृतिक धाख्ले जाव्येत जाल्लिं माट्या चित्रां लाबल्लिं। तीस हजार वर्सां हेव्शिन, हें गुहा-माट्या चित्रांचे विशय - समुदायांच्या आहार संग्रहाच्या चटुवटिकांक संबंध जाल्ले । मन्जातिंक शिकारि कर्च्या न्श्यांचिं, आय्दांचिं, मन्जाति आनि मन्श्यांनि तांचि शिकारि कर्न्चि रीत विवर जाव्नासात।

असल्या चित्रां भितर रंगक्रियेक पूरक पुरावे लाबल्ल्याक उदाहरण जाव्नासा फ्रान्सांत्ल्या माट्यांत लाबल्लें चित्र सुमार पंच्विस हजार वर्सां अदलें अशें आसा: ऐक मनिस चित्ळा तसल्या ऐका मन्जातिचें चाम्डें पांगुर्न, ताचे कोंब आनि मुस्काराचि कूस कवच जसें आप्ल्या वदनाक धांपुन, नृत्याच्या चलनेचे भंगि ताचि। ऐक नागरिक पूर्व रंगक्रियेंत वांटेलि जाल्ल्ये पात्रदारि तो जांव्क पुरो म्हळ्ळें चिंताप दिता।

असलिं आनिकी सबार चित्रां आजिकी अदीम जनांगांनि पळेंव्क लाब्च्या शिकारेच्या आचरणांचिं लाबल्लिं तिं, त्या काळाचि रंगक्रिया असिच असल्लि जांव्क पुरो म्हळ्ळ्याक पुरावे दितात। शिकारि कर्न आयिल्लो आदिमानव समूदाय - अप्ल्या ठिकाण्याक पाटिं येतच, आप्णे शिकारि केल्लें विधान परस्पर सांगोन दाकंव्क कसलिय भास जांव, संकेत् माध्यम तवळ जल्मोंक नातल्लें। देकुन: सग्ळ्या शिकारेचें घटन प्रत्यां पुनर नटन सृश्टि कर्न दाकंव्क पडतालें। तवळ शिकारेगारांच्या पंग्डांत्ल्या ऐक्ल्या अथवा चडितक जणांनि शिकारि केल्ल्या मन्जातिचिं चाम्डिं, शिंगां, पांगुर्न तांचे थंय ति मेल्लि मन्जात, जिवि जांव्चि पडतालि। आनि पर्त्या सग्ळो शिकारे समुदाय शिकारेगार जाव्न, शिकारेचि क्रिया अभिनय कर्तालें।

असलें चिंताप समर्थन कर्न्चिं उदाहरणा आजून, आदिमूळ वेवस्थेंत जियेंव्च्या थोड्या मूळ पंग्डांच्या जनांगांच्या आचरणांनि दिसोन येनात म्हण मानव शास्त्रज्ञांनि तांच्या संशोदनांनि, प्रवास कथनांनि, दाखल केलां। असलेंच शिकारेचें नटन थोड्या बदलावणेर आफ्रिकाच्या काफिर जनांगांत। अमेरिकाच्या पर्त्या इंडियान समुदायांनि, आस्ट्रेलियाच्या मूळ निवासिं मदें पळेंव्क मेळ्नात म्हळ्ळे धाख्ले उल्लेख जाल्यात।

रंगभूमि उगम विशिं आन्येक सिद्धांत :

रंगभूमि आनि धाऱ्मिक आचरणां मधें विशेश संबंध आसा करिना म्हळ्यारी, पुराणाच्या कल्पनां, कथनां, वाच्पां मुकांतर प्रचार जाल्लि मौखिक परंपरा रंग माध्यमाक मूळ म्हण अभिप्राय आसा। हि काणियो सांग्चि पद्धत मुंदऱ्सुन, पात्र वाडव्न, सन्निवेशांक विबाग्सुन, ऐकेकच रंगमाध्यमाक स्वीकार करित्त वाडलो म्हळ्ळो सिद्धांताचो अभिप्राय जाव्नासा।

पाश्चात्य परंपरेंत जल्माल्ले पयिल्ले रंगउत्सव गमनाक वेल्यार वय्ल्या दोनी सिद्दांतानि खंचोय निराकरुंक येना। क्रि.पू. 2500 वऱ्सां इत्ल्यार इजिप्टांत प्रयोग जाल्लो म्हण्तात "ओसिरिस् पुराण" ग्रीक पुराणांक संबंध आसल्लि हि कथा रंग प्रदऱ्शन जाव्न प्रयोग जातालि? वा रायांच्या मरणांचो संस्कार संदऱ्बार जांव्चि क्रियाविधि मात्र जाव्नासल्लि? म्हळ्ळे विशिं विद्वांसा मदेंय भिन्न अभिप्रायो आसल्ल्यो वाचुंक मेळ्तात।

नाटक कलेचि बदलावण मोग आनि रूच:

नाटक कलेचो मोग मन्श्याच्या जल्मा थाव्नंच आयिल्लो ऐक गूण म्हण्येत। ल्हान भुग्यांनि सांगाता मेळल्ल्या वेळार विविद नमुन्यांचे खेळ खेळ्चें आमि पळेलां। भुग्निं तांचे थंय उद्भव जांव्चिं भोग्णां आप्ल्या खेळांनि प्रगटतात। चिंत्पा सकत वाडल्लेबरिच, चिंत्पाचि, प्रगटनेचि रीत – मीत बदल्ता। देख्तेल्याक विज्मित कऱ्ता।

पुरातन काळाच्या दाख्ल्यांचेर आमि दीश्ट वेलि जाल्यार, मन्श्याक उलंव्क कळित नातल्लें। कसलिय संगत ऐकामेकाक सांगोंक नटनंच व्हाट। दीस् वेतां लोकान् भासेचो प्रयोग् केलो। कविंच्यो आलोचनो लोकाक प्रगटुंक नटनाचो प्रयोग् चल्तालो. तवळ् तांचें नटन् जाव्नासल्लें –नाच्चें, उडचें, हातां– पायांच्या उडकाणां सांगाता, भाषाणांनि विवऱ्सुन सांग्चें। ऐजिप्तांत, ग्रीसांत, दक्षिण दर्याच्या कुद्रयांनि (South Sea Islands) चालु आसल्लें। नाटक कला जल्माल्लो आयित्र वेळ कळित जाय्ना तरी क्रिस्त जल्मोंच्या चार हजार वऱ्सादिं ऐजिप्तांत्ल्या नैल न्हंय्च्या तडिर नाटक कला आरंभ जाल्लि म्हण संशोधक अभिप्राय दितात।

दीस वेतां वेतां शिलायुगांच्या शिकारेचे पुनर्सृश्टे तसल्यो रंग क्रिया। धाऱ्मिक क्रिया विधि जाव्न पुनर जल्म घेतात। सुऱ्वेर धाऱ्मिक तत्वां, लोकाक बूद्बाळ, मान माण्सुगि सुलभायेन शिकंव्क साध्य व्हाट जाव्नासल्ले नाटक। क्रमेण: नाटक पळेतलो। आनि नटन कऱ्तलो म्हळ्ळे दोन वांटे जाले। प्रेक्षकां थाव्न नटन कऱ्तेले भिन्न दिस्च्याक– वेशभूषणां, मुखवाडां आरंभ जालिं। ऐका काळार नटन खंय्सरी चल्तालें जाल्यार, नाटक कलेक निर्धिश्ट थळ गर्ज म्हळ्ळें कल्पन रूढिक आय्लें। पुण ऐक आमि उडासांत दवरुंक फावो नाटक – रंगक्रियेंत उजार जांव्चो प्रमुक रंगांश मुखवाड जाव्नासा। हें रंगभुंय्चा इतिहासांत पय्ल्यान पय्लें कुडसाल्लें रंगतंत्र जाव्नासा। आतांचें मेकप– वेस पिंत्राव्णि।

दुस्र्या महाझजा उप्रांत सग्ळो जर्मन देश धर्ते समान जाल्लो। कस्ताळ आनि देस्वाट सग्ळ्यान भरोन गेल्लि। गिरण्यो – खाऱ्काने मोडोन पडल्लें। रस्ते – वाहनां सार्कि नास्ताना, पोटाक खाण नास्ताना लोक वळ्वळ्तालो। जर्मन सऱ्कारान हातिं धरल्ल्या कार्याक्रमां पय्कि प्रमुक जाव्नासल्लें देशांत्ल्या नाटक घरांक (theatres) प्रत्यान उबाऱ्चिं। झजा धऱ्मान हऱ्येक्लो खऱ्शेव्न गेल्लो, ऐयसुऱ्पोण आनि निरास भग्तालो, लोकाचें चेतन उबार्न धरुंक मन – काळ्जां उर्भेंक्क, ऊंच भावनां थंय होंद्वोन, समाजे बांध रचुन हाडुंक नाटक घरां गऱ्जेचिं म्हळ्ळें। सऱ्काराक स्वस्ट कळित आसल्लें।

"आम्चो लोक चड् संख्यान बरिं– खरिं नाटकां पळेत जाल्यार, आम्च्या पिश्यांच्या आस्पत्र्यांनि –पिडेस्तांचि खेट उणि जातेलि" म्हण्ता डो। राय्क, चिकागोंत्ल्या गुडमेन नाटक घराचो धनि। नाटक घरांनि आमि पळेंव्चो दुकाळ – संग्ति – बऱ्या संग्ति थंय आम्चि मेच्वण चडंव्क आदार दितात। वस्तुं वाधांनि भऱ्लेल्या आग्च्या संसारार सभारांचिं बोग्णां –भावनां मेल्यांत। नाटकां द्वारिं मऱ्श्यांचि भावनां उस्काव्येत। तांकां चिंतुंक लाव्येत, बोगोंक कर्येत आनि जीव भर्येत। पुण! हें सर्व मनोरंजनाचे वाटेन करिजाय। चडानिचड लोकाक अकऱ्सुंचे रितिन करिजाय म्हण्तालो डो। राय्क।

ग्रीक रंगभुमि, ग्रीसांत्ले नाटकः

क्रि.पू. पांच्व्या शतका आदिंच ग्रीसांत नाटक – नटन आरंभ जाल्लें। ग्रीसाच्या नाटकांक आनि ऐजिप्ताच्या नाटकांक ताळ पड्ता।

काराणः जेद्वां ग्रीसांत्ल्या निवासिंनि ऐजिप्त गांवाक झजांत सल्वव्न जीक वेलि, तवळ ऐजिप्तगारां थंय आसल्लें बरें सर्व ते शिक्ले। हाचे पय्कि नाटक कलेचि माहेत ऐक जाव्नासा। उप्रांत ग्रीकांनि तांच्याच गांवांत नाटक कलेचि प्रगति आनि सुद्राप केलें। मुख्य जाव्न ग्रीक देश ईस्कलस, सोपोक्लेस, आनि यूरिफेडेस ह्या तेगां महा नाटकिस्तांक ऋणि जाव्नासा।

ग्रीक वीर कथेंच्या वाऱ्पा थाव्न आरंभ जाल्लि म्हणतात ति ग्रीक रंगभूमि – क्रि.पू. सात्व्या शतकाच्या आदिं थाव्न, सार्वजनिक रितिर गायान कर्चि रिवाज आसल्लि। हेंच जाव्नासा रंगभूमिचें प्रथम मेट म्हण्तात इतिहास सोद्रांगार ग्रीक पुराण कथें प्रकार। संसारांत्ल्या आनि जीवनांत्ल्या विविध विशयांचेर अधिकार आस्चो विविंगड देव आनि देवता आसात। हांचे पय्कि: फळ – बेळें दिंव्चो देव जाव्नासा डयोनीसियस। ह्या देवाक मेच्वोंचा उद्देशान जम्या गितां गांर्चि रिवाज सुरु जाल्लि। ह्या जम्या गायानां वेळार नरबलि – मऱ्श्या बलि बेटंर्चि रिवाज आसल्लि। दुख्रांत्य – दुख्राभर्ग्त सन्निवेशनांनि काबार जांव्च्या ह्या नाटकांक –जम्या गायान, संभाषण, आनि नरबलि तिनी कारणां प्रेरण जालिं।

दीस वेतां वेतां देव– देवतेंच्या नडत्या चालिचें विडंबन, या ठिका कन्चिं सन्निवेशां ह्या कार्यांनि मिस्ळालिं। हिंच फुडें सेटायर SATIRE या, व्यंग्य नाटकां जाव्न नांव जोडुंक पाव्लिं। क्रमेण: धार्न्मिक रिति-रिवाजिं–थाव्न भाग्र भिन्न हळु खुशालि प्रवृत्तेचिं कोमेडि – हास्य प्रदान नाटकां आय्लिं। क्रि.पू. पांच्व्या शतकाच्या आखेरिक दुखांत्य TRAGEDY, हास्य प्रदान COMEDY, व्यंग SATIRE, अशें तीन थरांचे नाटक प्रकार उदेले।

ह्या वेळार पुरुष मात्र नाटकांनि अबिनय कर्त्ताले। त्या काळाचे नाटक धर्न्मिक आनि अर्थिक जीवनांत सुद्राप हाडुंक सक्ताले। आरिस्तोफेनस जाव्नासल्लो ग्रीसांत्लो प्रख्यात कोमेडि बरय्णार आनि नाटकिसत। सुर्न्वेर ग्रीक रंगमंच दोंग्रा मुळांत डयोनिसियसाच्या गुडि –दिव्ळां मुकार नाटक प्रदर्शित जाताले। लाग्सार – भंर्त्तणि आसल्लि उबार – दोंग्राळ सुवात खोंडुन लोकाक बसोंक सव्लताय आसा कर्त्ताले। ह्या नाटक उत्साहांक पोंद्रा थाव्न पंच्विस हजार पर्न्यांत लोक हाजर जातालो म्हण दाख्ले कळय्तात। पंग्डाचें जम्या गायान आनि संबाशण बोंव्तोणिच्या दोंग्राळ सुवातेच्या परिसर वर्न्विं, ध्वनि वर्धकांचो आधार नास्ताना लोकाक– प्रेक्षाकांक् सुलबायेन आय्कोंक साध्य जातालें।

अर्ध वृत्ताकाराचि ग्यालरि आनि मधें साट – सत्तर फिट व्यासार वृत्ताकाराचो रंगमंच तयार करुंक आरंभ केल्लो क्रि.पू. पांच्व्या शतमाना थाव्न, ग्रीक नाटकांचि कथावस्त चडावत जाव्न राव्ळेरांक आनि रायांक संबंध आस्तालि। ग्रीक देवाळ, देवमंदिरां दिर्न्सें स्कीने म्हळ्ळें बांदाप राव्ळेराचि मुक्लि कूस म्हण दाकंव्क वापर्न्ताले। ह्याच बांदपा मुकार नाटकाचिं सर्व दृश्यां दाकंर्न्विं आसल्लिं। स्कीनेच्या मुकार वृत्ताकाराचो रंगमंच, बोंव्तिं तिनी कुशिंनि प्रेक्षकांक बसोंक– दोंग्रा सुवात खोंडुन केल्लिं मेटां। हेंच नाटक साल।

रोमांत नाटक कला:

ग्रीकांनि कशें ऐजिप्ताक केल्लें। तेंच रोमगारांनि ग्रीकाक केलें। आदिंच ग्रीकांच्यो रिति-रिवाज्यो आप्ल्यो करुन घेतल्ल्या रोमगारांनि क्रि.पू. 197व्या वर्न्सा ग्रीस गांवाक सल्वय्लें। ग्रीसाचो अख्खो गांव हरऐका कलेंत बोव निपुण जाव्नासल्लो। ह्या सर्व कलेंनि रोमगारांनि ग्रीकांचो पाटलाव केलो। थोड्या मट्टाक ताणि जीक आप्णाय्लि। रोमाच्या कोमेडि बरय्णारां पय्कि प्रसिद्ध प्लाय्टास क्रि.पू.254। पूण ताचिं कोमेडि नाटकां ग्रीसांत्ल्या कोमेडिंत्ल्या आदारान बरयिल्लिं जाव्नासात।

कोमेडि नाटकांनि चेरेन्स– प्लाय्टासाचो पाटलाव कर्न्ता जाल्यारी, ताचि कोमेडि चड ऊंच मट्टाचि न्हय। रोमान नाटकां पय्कि ट्रेजेडि बोव थोडिं। सेनेका रोमाचो त्या वेळाचो ट्रेजेडि बरय्णार जाव्नासल्लो। नाटक कलेंत बोव चड सुद्राप कर्न, जाय्ति वांव्ट काडल्ल्या रोमाचें क्रि.श. 476व्या वर्न्सा संपूर्ण नाश जालें। ह्या वेळार नाटक कलेचि देस्वाट जालि।

जाल्यारी थंय हांगा बेनेंदिक्त प्रादिंच्या कोवेंतांनि रोमांत्ले जाण्वायेचे आनि इतर तात्विक बूक सुरक्षित उन्ले। हांचे सांगाता रोमांत्लिं थोडिं नाटकांय उन्लिं। उप्रांत सात्व्या शतमानांत कथोलिक् पवित्र् सभा येरोपांत् बळ् जायित्त् आय्लि तेद्रा नाटक् कला अभिवृद्धेच्या मेटांनि दव्लतेन मुकास्सुंक लाग्लि। त्या काळार रोमांत जियेंन्चो लोक रान्वोट – अशिक्षि जाव्नासल्ल्यान तांकां रोमांत्लिं नाटकां नवालशीं दिसोंक लाग्लिं।

ह्या संदर्भाचो फाय्दो उटव्न, पवित्र सभेन पन्र्या सोल्ल्यांत्लिं घडितां, जेजुक्रिस्ताचें जीवन आनि मरण, नाटकां मुकांतर प्रदर्सुन, चडानि चड लोकाक कथोलिक समोडित थंय अभिरुच चडाशि केलि। ह्या मुकांतर अत्मिक, मानसिक, आनि संसारिक सुद्राप करुंक सलीस जालें। हिं नाटकां आरंभार इगर्जां भितर, आल्तारि मुळांत खेळोन दाकय्ताले। क्रमेण इगर्जे वटारांत खेळोन दाकंव्चि रिवाज चालु जालि। चडुणे ऐकाच थराचें काम कर्त्तेले जण सांगाता मेळोन, तांच्या कामाक ताळ पडचो नाटक ते प्रदर्शिताले। दाखल्याक तार्वांनि काम कर्त्तेल्यांनि नोवेच्या अर्का विशिं, खाणा खातिर मन्जातिंक मार्त्तेल्यांनि खुर्साचे खिळाव्णे विशिं, पोंद्राव्या शतमाना पर्यांत असलिं नाटकां चालु आसल्लिं।

रोमन साम्राज्याच्या काळार क्रि.श. दुस्र्या – तिस्र्या शतमानांनि चड वांटो येरोप –रोमन साम्राज्याचो अधीन भाग जाव्नासल्लो। पुण! पांच्व्या शतमान इत्ल्याक रोमन साम्राज्य् आप्लि सकत। आनि अप्लि मूट निसाव्न अस्कत जायित्त येतालि। अनागरिक जर्मन जनांगांच्या अक्रमणाक् विशेश् प्रतिभटन दाकंव्क असक्त जाव्न कुस्कात्त आयिल्लें। ह्या पतन सांगाता, रोमन साम्राज्य म्हळ्ळें नांव। पश्चिल्या कानस्टांटिनोपलाक केंद्र जाव्न कर्न घेव्न, उदेंतिच्या प्रदेशांक मात्र सिमित उन्लें।

संस्कृति आनि कला प्रकारांच्या वाडावळेच्या दृश्टेन, उत्रोंच्या सल्वोणेच्या वर्सांनि रंगभूमिक बरोच मार पडलो म्हण्येत। रोमन जनपद प्रकार जाव्नास्चे मैम कला, दोंबराट, मूळ (बुडकट्टु) जनांग तांचिं फेस्तां, वीरगाथ। उप्रांत्ल्या वर्सांनि वास्तुशिल्प –चित्रकला असले माध्यम तवळच्या चटुवटिकांक त्या काळाच्या समाज –संस्कृतिक केंद्र जाव्नास्च्या कथोलिक इगर्जेक संबंदच जाव्नासल्लो। रोमन संस्कृतेक ग्रीक संस्कृतेचि उबाराय ना। पुण ताच्याकी वर्त्ति विस्तराय जरूर आसा।

इंग्लेंडांत नाटक कला:

एलिजबेत रंगभूमि म्हणताना आम्कां पयिल्लें दिस्ता शेक्सस्पियराच्या नाटकांचें राज। सग्ळ्या संसाराच्या नाटक, रंगभूमि, साहित्याच्या इतिहासांत शेक्सस्पियरा तित्लो प्रसिद्ध वेक्ति दुसो ना। बेन जान्सनान सांगल्लें बरि तो ऐका काळाचो नाटककार न्हय। युगां थाव्न युगांक पाशार जाव्न उरोंक सक्च्या तसलो नाटककार जाव्नासा। नवोदय जीवन

द्रश्यानाच्यो मुख्य काणिको– मानविक दृश्टि । वेक्ति स्वतंत्र, अस्तित्वचें कल्पन, जाव्नासल्लिं शेक्सस्पियाराचिं धोरणां ।

ऐलिजाबेत रंगभूमि नव्या उदेवाचिं नविं मौल्यां रूडिर हाडुन आय्ल्यारी इटालियन आनि फ्रेंच नवो उदेव रंगभूमि प्रास मध्य युगच्या रंगभुमिक चड लाग्सिलि जाव्न दिस्ता। नवो उदेव म्हळ्ळ्याचि गड खंय्सर म्हण थोडि गुस्पड् जाल्यारी, लांबायेच्या झजां नंतर अधिकाराक आयिल्लो ट्यूडर वंशावळ स्थिर आनि निरंकुश अडळ्तें उद्घाटन कर्न दिल्लें वरस नव्या उदेवाचो आरंभ म्हण वळ्कातात। हाचे उप्रांत पन्नास वर्सांनि आट्व्या हेन्रिन रोमन कथोलिक चर्च रद्द कर्न, नवि इंग्लिश चर्च स्थापन केल्लि जाव्नासा।

शेक्सस्पियाराच्या काळाचो आन्येक प्रख्यात नाटकिस्त क्रिस्तोफर मार्वेल्लो। हाच्या नाटकां पय्कि "चेंबर्लिन" आनि "डोक्टर फैवस्टन" प्रख्यात जाव्नासल्ले। ताच्या ऐकुण्तीस वर्सांचेर ताका जिवेशिं मारल्ल्यान, हाचे थाव्न चडितक नाटक कृतियो संसाराक लाब्ल्योनांत। ह्याच काळार बेन जोन्सान कोमेडि बरंव्च्यांत प्रख्यात जाव्नासल्लो। ह्या वेळार इटेलि आनि रोमांत मास्क – MASQUE म्हण्चिं नाटकां प्रख्यात जाव्नासल्लिं। हिं नाटकां दबाजिक दिसांनि मात्र प्रदर्शिताले। ह्या नाटकांनि नाच आनि पदां चड आस्तालिं। चड दुडु खर्चुंच्या ह्या नाटकांक बेन जोन्सा नान पयिल्ले पाव्टिं इंग्लेंडांत लोकामोगाळ जाय्शें केल्लिं।

केदळा इंग्लेंडांत अंतर झज आरंभ जालें। 1642 इस्वेंत पुरितन PURITAN नांवाच्या प्रोटेस्टंटांनि नाटक प्रदर्सुंचे रद्ध करय्ले। पुण 1660 इस्वेंत स्टूवर्ट– STUART रायांनि इंग्लेंडाचो अधिकार् वय्सिलो आनि तवळ पर्तुन नाटक प्रद्रश्यानां आरंभ जालिं। ह्या वेळार बरयिल्लिं नाटकां पुरातन काळार बरयिल्ल्या तित्लिं कुतूहलभरीत नातल्लिं. दीस वेतां मन्श्याच्या सतत प्रयत्नान नाटक कला इंग्लेंडांत अभिवृद्धि जायित्त गेलि।

जशें इंग्लेंडांत नाटक कलेचें सुद्राप जाताना येरोपाच्या दुस्र्या राज्यांनि हें काम बऱ्यान चल्तालें। स्पेय्नांत लोपे-दे-वेगा-काप्रियो, आनि जर्मनिंत जोन गोते, फ्रेडरिक शिल्लर्, फ्रान्सांत वियटर ह्यूगो। हे कादंबरिकार जाल्यारी, ताचिं नाटकां सुलबायेन अनुवाद करुंक जाय्नात्लिं जाल्ल्यान, हाका जर्मनिंत मात्र मान लाब्लो ।

प्रथम सामाजिक नाटक बरयिल्लि कीर्त नोर्वेच्या हेन्रि हिब्सिनाक फावो जाता। हें नाटक पळेतच लोकाचें मन सामाजिक नाटकांचेर पिस्वालें आनि तिं नाटकां सामाजिक बरेपणाच्या दृश्टेन प्रदर्सुंचिं बरें म्हण भग्लें। अशें हेन्रिकान बरयिल्ल्या "डोल्स हौज" the Dolls House म्हळ्ळ्या सामाजिक नाटकान अमेरिकांत, इंग्लेंडांत, रष्यांत आनि फ्रान्सांत नव्यो नव्यो सामाजिक नाटकांच्यो कृतियो उब्जास्यो केल्यो।

उदेंतिचिं नाटकां:

ऐरोपांत अशें घडोन आस्ताना, उदेंतिंत नाटक कलेचें सुद्राप भरान जातालें। हांचें सुद्राप येरोपाच्या नाटकांचेर होंदोन नातल्लें। हें सुद्राप चीना, जपान, आनि उदेंतिच्या हेर गांवांनि जातालें। उदेंतिच्या नाटकांनि विशेस आनि मुख्य विशय जाव्नासल्लो हो। नाटक प्रदर्शिताना रंगमंच्यार कलाकार कसलेंच उपयोग्सिनातल्ले । सर्व सन्निवेशां नाटक पळेंव्च्या लोकान सम्जोन घेंव्क आसल्लि। नाटकांनि उपयोग्सुचि मुस्ताय्कि आनि वेश बदलाव्णेचो (MAKE-UP) वस्तु मोलाधिक जाव्नासल्ल्यो।

लोकान विंगड विंगड नटनांचो अर्थ ताणिंच जाव्न सम्जोन घेंव्चो, ह्या नाटकांचि आन्येक वैशिश्ट संगत जाव्नासल्लि। धाखल्याक: सत्रि उग्ति कर्न धल्यां जाल्यार – झोड – वाऱ्याचें सन्निवेश। हातांत चाबुक घेव्न धावो पांय उकल्न धर्न राव्ल्यार – घोड्यार सवारि कर्चें, ऐक मनिस बाव्टो काणेव्न राव्ल्यार –ऐक हजार सय्निकांचें ऐक सय्न आसा। अशें पुरा अर्थ कर्न जाणा जांव्क जाय आसल्लें। संगीत नाच ह्या नाटकांनि चड मापान वापर्ताले।

विविद रंगां मारिफात विविद पात्र जाणा जांव्क आसल्लें। देंव्चाराचो पात्र कर्तलो तोंडाक पाच्वो रंग, आंजाचो पात्र बांगाराचो रंग, अशें तांच्या तोंडाक रंग सारय्ताले। स्त्रीयांचो पात्र दादलेंच नटन कर्ताले।"मेयि-हान-फेंग" 1894-1944 स्त्रीयांचो पात्र नटन कर्च्यांत प्रख्यात जाव्नास्लो। उदेंतिंत्ल्या नाटकांचो कथा सारांश बोव चड पुरातन घडितांचो जाव्नास्तालो। चीनांत आनि जपानांत नाटकां प्रदर्सुंचि रीत ऐकच जाव्नासल्लि। जपानाचिं अधुनिक नाटकां, येरोपाच्या रितिचिं आनि संगीत आसल्ल्यो कोमेडि जाव्नासात।

आयरलेंडाचे संगीत तज्ञ आनि बरय्णार सांगाता मेळोन डब्लिनांत आसा केल्ल्या नाटक संघान बारिच प्रसिद्धि देख्लि । विल्लियम बटलर ईटस, लेडि ग्रेगरि, जोन मिल्लिंग्टान, आनि लोर्ड डनसेनि हाणि। संगीतान भर्लेलिं, नाटकां बरंव्क धर्लिं। ह्या नाटकांक ओपेरा (OPERA) या ओपरेट्टा (OPERIT) म्हण वल्कोंक लाग्ले। ह्या नाटकांनि संगीताक मुख्य स्थान, सग्ळो नाटक केवल पदां मुकांतर् नटन कर्च्याक ओपेरा म्हणतात जाल्यार, मदें मदें थोडें संभाशण आसोन, संगीता मुकांत्र नटन कर्च्याक ओपेरेट्टा म्हणतात। असलिं नाटकां तवळच्या लोकाक बरिं रुच्लिं. पुण! हिं नाटकां– नटन करुंक सबार कश्ट आसात। आप्रूपान मात्र तिं रंगमंचार हाड्येत जाल्लिं।

पय्ल्या महाझजाच्या काळार नाटक कलेचो प्रसार उणो जाल्लो जाल्यारी लडाय संप्पच पुनर्जिवित जालो । ह्या आव्देंत बर्गयिल्लि नाटकां लडायेच्या विशयाचेरच आस्तालिं। वर्सां पाशार जाताना, इस्कोलांनि नाटक शिकंव्चि पद्धत रूढ जालि। हि पद्धत जोर्ज बेकर म्हळ्ळ्यान पय्लि– HARVARD युनिवर्सिटिंत आरंभ केल्लि। उप्रांत नाटक कला कोलेजिंनि शिकंव्चो ऐक विशय जालो। अशें नाटक कला कोलेजिंनि शिकंव्च्या विशयां पय्कि ऐक

जालि। सिनेमा मुकांतर नाटक प्रद्रश्यानां चालु जालिं। सुन्वेर स्तब्ध पिंतुरां आसल्लिं। क्रमेण चल्चिं पिंतुरां आय्लिं। रेडियो मुकांत्र नाटकां आय्कोंक लाग्लि।

भारतांत नाटक कला:

नाटक, साहित्य, अभिनय, रंगतंत्रां, अशें सग्ळे अंग वाडव्न, संघटित माध्यमाक मात्र आमि रंगभूमि म्हण्येत जाल्यार, तसलि रंगभूमि जल्माल्लि – अस्तित्वाक आयिल्लि बोव तडव कर्न, पुण! रंगभुमिच्या विशाल व्याप्तिंत प्रदर्श्यक आनि प्रेक्षक हांचे मध्लें संवहनाचि प्रक्रिया म्हण अर्थ कर्न घेंन्चें जाल्यार, हाका लग्ति जांन्चे सबार रितिंचि रंगक्रिया नागरिक पूर्व समूदायांनि अस्तित्वार आसल्लि।

प्राचीन भारताचि रंगभूमि दोन प्रमुख विभागांनि वळ्कोव्येत। काळ बदल्तां बदल्ताना, रंग्परंपरा मुक्ल्या नागरिकतेक आनि प्रतिशिस्ट समाजेक वऱ्गोंचेबरि सुसंस्कृतायेन वाडव्न हाडिलि । भारतांत्ल्या नाटकांचें मूळ काराण – येरोपांत्ल्या नाटक कलेचि क्रांति म्हण्तेले शास्त्रज्ञ आस्ल्यारी, हांचें शोदन क्रि.श. 200 वऱ्सां इशिलें मात्र म्हण्येत। क्रि.पू. चोव्त्या शतमानांत मौर्य साम्राज्य निर्माण जांन्च्या सांगाताच, भारताच्या इतिहासांत निर्णायक युग आरंभ जाल्ल्या आव्देंत, केंद्रिकरणाचिं कल्पनां राजकीय, समाजिक आनि आर्थिक वेवस्तेंत साध्य जाल्लिं, वेपराक गऱ्जेचिं, तुक्चिं, मेज्चिं, न्याय-धर्माचि वेवस्था रूप घेतानांच, संस्कृत रंग्भुमिचें ऐक वेवस्थित संघटन जाल्लें म्हणतात संशोदन केल्ले पाश्चात्य विद्वांस।

संस्कृताचो पयिल्लो नाटककार "भास" आनि उप्रांत्लो "काळिदास" भासाच्या नाटकांनि ताणे विंचल्लो विशय निर्वहण केल्लि रीत कुटमा केंद्रित मनोधर्म आनि सामाजिक वेवहार दाकय्ता जाल्यार, तो खंच्या काळार जियेल्लो म्हळ्ळ्याक साऱ्के दाख्ले नांत। जाल्यारी तवळच ताणे नाटकांनि मोगाच्यो प्रसिद्ध कथा विण्लेल्यो।. महाभारताच्या कौरव– पांडवांच्या कुटुंबिक– सामाजिक वेवहाराच्या हाल– चालिचेर मांडोन हाडलेल्यो कथा नाटक ताचे। जाल्यारी महाभारतांत्ल्या झग्ड्या– लडायेक प्रचोधित कऱ्चे तसले न्हय, बोव चड शांत रितिर, समाधानान, रग्ळे झजां, कच्चाट तिऱ्सोंचें साधन तांतुन आसल्लें।

उदारण जाव्न ताचो लान्सो नाटक "ऊरुभंग" ताचि सरळता – साधेपण, मटव्यान तरी संक्षिप्त थरान, लोकान मानुन घेंन्चे बरि, कुरुक्षेत्राच्या झजाचि कथा सांग्ता "ऊरुभंग" दायटो नाटक। भास च्या उप्रांत भारताचो इतिहास साम्राज्य स्थापनेंच्या आव्लेशां तिशिन माल्वोन वाडत्त गेलो। क्रि.श. चोव्त्या शतमानांत मौर्यांच्या आनि गुप्त साम्राज्यांच्या राज्वोटकेंत ऐक नवि भऱ्ति। संस्कृति आनि चिंत्पाक शास्त्रिय वृत्त रूपित करित्त गेलि। आनि ह्या बदलोन येंन्च्या काळांत काव्यां, कादंबरि, नाटकां,

सुद्रोन येतात। ज्योतिश्य, जुगार, वेश्यावृत्ति पर्यंत सग्ळ्यांत ऐक गण्य अबिरुच ह्या गण्य संस्कृतेच्या गण्य वर्गान स्थापित केलि। ह्या गण्य अभिरुचिचें ऐक मुख – तोंड जाव्नासा शास्त्रीय संस्कृत रंगभूमि।

ऐक मात्र आमि उडासांत दवरुंक फावो। त्या काळाचो गण्य वर्ग रंगभूमिंत नटन कच्च्या, वांटेलि जांन्च्या नटनटिं थंय बरो अभिप्राय दवर्न घेव्न नातल्लो । तवळच रंगभूमि माध्यम म्हळ्यार कशें आस्थानांनि, सभा समारंभांनि, तशेंच धाम्मिक उत्सवांनि जात्र्यांनि रंग प्रद्रश्यान ऐक मुख्य भाग जाव्नासल्लो ।

भारताचो खंचोय इतिहासिक संप्रदायिक रंगप्रकार घेत्ल्यारी, तो खंच्च्या शतमानांत रूपित जाल्लो म्हण खरोखर सांगोंक कश्ट, क्रि.श. धा, वा, पोंद्राव्या शतमानांतच भारत्दाद्यंत् सबार नाटक चटुवटिको, जानपद रंग शाखे, उद्भव जाल्ले । आनि खळनास्ताना नाटक प्रद्रश्यानां दित्त, असंख्यात रंगप्रकारांक जल्म दिल्यात।

भारतांत्लिं आरंभिक नाटकां संस्कृत भाशेन आसल्लि तिं सामान्य लोकांक सम्जानात्लिं. तशें तांकां तिं रुचानातल्लि क्रि.श. पांच्व्या शतमानांत जियेल्ल्यो काळिदास भारतांत्लो प्रख्यात नाटक बरय्णार – नट जाल्यारी ताचो नाटक "शकुंतला" इंग्लिशाक भाशांतर जाल्ल्यान तो आनि ताचो नाटक होग्ळिकेक पात्र जाल्ले। म्हळ्ळें हांगासर विस्रोंचें न्हय, "रत्नावळि" "विक्रम आनि ऊर्वसि" ऐरोपांत प्रसिद्देक पावल्ले पय्कि थोडे जाल्यार, आट्व्या शतमानांत हिंदू धर्माचे सोभित्त ग्रंथ "भवभूति"न घडल्यात। तांचे पय्कि ऐक जाव्नासा रामायण। काळिदासाचिं नाटकां चडकर्न काव्यालहरि खातिर प्रख्यात जाल्लिं। पुण! रामायणंत काव्या लहरि ना तरी हिं नाटकां श्रेश्ट जाव्नासात।

दक्षिणांत रूपित जाल्ल्या शास्त्रिय संस्कृतेचें मुख्य वैशिश्ट म्हळ्यार ति आर्या आनि ड्राविड गुणांक भरुन घेतल्लि जिरयिल्लि मादरि जाव्नासल्लि। तशेंच दक्षिण भारतान नाटक रंगाच्च्यो विविद मादरि गज्जे भार्य स्वीकार करिनास्ताना काळाक आनि आम्च्या देशाक होंद्रोंच्या परिं रूपांतर कर्न घेत्ल्यो। उत्तर भारतांत प्रादेशिक् भास–संस्कृति अबिवृद्धि जांन्च्यादिंच दक्षिणांत तमिळ्आनि कन्नड पूर्ण विकास जाव्न, शास्त्रिय साहित्याक उत्पन्न करुंक आरंभ जाल्लो । मलेयाळि – तेलुगु बासोंय ह्याच विशालतेंत आसल्ल्यो। ह्यो नव्यो भासो तरी उत्तरभारता थाव्न आयिल्ल्या संस्कृत आनि प्राकृत सांगाता दिंव्चो – घेंव्चो वेवहार चलव्न, आर्या– ड्राविड भन्सोणेच्या प्रक्रियेक आदार जाल्यो।

केदळा संस्कृत रंगभूमिचि अवनति जायित्त आयिल्लि । तवळ हांत्ले नीच प्रकार, प्रतिशिस्ट नातल्ले प्रकार, रंगमंच्याक येव्न, प्रतिश्टित प्रकार दंवात्त आय्ले। उप्रांत्ल्या बय्यांनि नाटक प्रकरणां तर्सलि प्रतिश्टित कला-प्रकार देंवात्त आय्ले। पर्न्या काळाचें उदारण म्हळ्ळ्या इत्ल्या लहान मनान प्रस्तापित केल्ले वाचुंक लाब्तात।

चोव्दाव्या शतमाना उप्रांत मुस्लिमांनि भारताचेर अक्रमण कर्न अधिकार चलंव्क आरंभ केल्ले तवळ थाव्न नाटक कलेचि अबिवृद्धि बंद पडात्त गेलि। विसाव्या शतमाना पर्यांत ति बंधच उन्लि। थंय हांगा थोडें प्रयतन चल्लां जाल्यारी, प्रख्यात कृतियो रचित जाल्योनांत। विसाव्या शतमानाचे सुर्वेर रवींद्रनाथ ठागोर हाणे बरयिल्ल्या सुंदर नाटकां मुकांतर् भारतांत नाटक कला पुनर्जीवित जाल्या म्हण धय्रान सांग्येत। भारतीय रंगभूमि हेरदेशांच्या रंगभूमि बरिच हळ्ळ्यांनि – ग्राम्य कला जाव्न उदेव्न आयिल्लि , क्रमेण तांतुन परिवर्तन जालें। आतांच्या विविध कला रुपां बरि क्रमबद्द बांदावळ मेळ्ळि। त्या दृश्टेन पळेल्यार भारतीय रंग भूमि ग्रीक रंगभूमि इत्लिच प्राचीन जाव्नासा म्हळ्ळें रुज्वात्यां मुकांतर कळोन आय्ला।

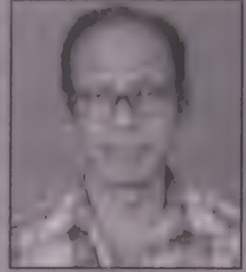
(येंन्च्या अंख्यांत **कोंकणि रंगभूमि आनि नाटक कला**)

कोंक्णि भाशेंत नपुंसक लिंग:

स्त्रीसूचक नामपदां आनि नपुसंक लिंग अन्वय

जन्म 1937 इस्वेंत। मद्रास क्रिश्चन कोलेजिंत बि.ऐ., 1957 इस्वेंत। बनारस हिंदु विश्वाविद्यालयांत एम.ऐ., 1960 इस्वेंत। विशय हिंदि साहित्य। इथका, न्यूयोर्कांतल्ले कोर्नेल युनिवर्सिटिंत पि.एच.डि., 1971 इस्वेंत। विशय, भाशा विज्ञान। कार्कळ श्री भुवनेंद्र कोलेजिंत दोन वर्सां आनि पणजे, गोंयां, धेंपे कोलेजिंत दोन वर्सां हिंदि लेक्चरर। अमेरिकांत पच्चीस वर्सां (1995 पर्यांत) भाशा विज्ञानाचो प्रोफेसर। कोंक्णि भाशे विशिं आनि दुस्र्या भाशा विज्ञानाच्या विशयांचेर बरप। आता आम्चे मैसूरांत। विश्णुदास शामाचें महाभारत आनि दियागु रिबेरान 1626 इस्वेंत तयार केल्लो कोंक्णि – पुर्तुगेज शब्दकोश, ह्या दोन प्राचीन कोंक्णि ग्रंथांचें अध्ययन आनि संपादन करित आसा।

दो। रोकि मिरांद

हांव साश्टिंत म्हज्या ऐक्ल्या इश्टाक मेळोंक गेल्लों। थंय ताचें पांच वर्सांचें चेडुं आय्लें, आप्ले यलासिचि फोटो घेव्न। तांतु आप्णाक दाकव्न तें म्हणालें, 'हि हांव'। हें आय्कोन 'हि खंचि म्हातारि' म्हणनाकात। आम्च्या (कर्नाटकाच्या) करावळिच्या जिल्ल्यांत्लें सारस्वत चेडुं जाल्यारी त्या साश्टिच्या चेडवा बरिच उलय्तें। त्या साश्टिच्या चेडवाचें कुटम् जातिन बामोण म्हण सांगिजे पडता। कित्याक थंच्या हेर क्रिस्तांव लोकामधें कोणी पांच वर्सांचें चेडुं असले परिस्थितिंत 'हि हांव' म्हण्तें नां, 'हें हांव' म्हण्तें। गोंय्चें हिंदु चेडुंय, ताचि जात कसलिय जांव, 'हें हांव'च म्हण्तें। बार्देस्चें या कर्नाटक करावळिच्या जिल्ल्यांत्लें क्रिस्तांव चेडुं जाल्यारी तशेंच।

कर्नाटकाचे सारस्वत आदिं साश्टिचे। साश्टिच्या बामोण क्रिस्तांवांचें आनि कर्नाटकाच्या सारस्वतांचें मुळ ऐकच। आदले साश्टिचे ब्राह्मण हांचे पुर्वज। ह्या वर्विं ह्या दोन वर्गांचि कोंक्णि भास जाय्त्या संगतिनिं ऐकच थर आसा आनि दुस्र्या लोकान उलंव्चे कोंक्णि भाशे थाव्न विंगड दिस्ता। इत्लेंच न्हय, प्राचीन कोंक्णिक सर केल्यार, ह्या दोन वर्गांचे कोंक्णि भाशेंत कोंक्णिचें आदलें रुप जाय्त्या संगतिनिं तशेंच उर्लां, बदलोंक ना, म्हण् आम्कां कळोन येता।

ऐका कालार कोंक्णि भाशेंत सक्कड स्त्रीसूचक नामपदां स्त्रीलिंग आसल्लिं। पुण उभयसूचक (म्हळ्यार पुरुषांकी स्त्रियांकी लागु जांव्चिं तसलिं) नामपदां नपुंसक आसल्लिं। देकिक 'बाळ्शें' या 'वासुं'।

मागिर कितें जालें ऐका उभयसूचक नामपदाचो अथ् बदल्लो : 'चेडुं' (प्राचिन रुप 'चेड्डुं'), ह्या नामपदाचो अर्थ आदिं भुर्गें आसल्लो तो मागिर 'चलि' जालो। पुण ह्या नामपदाचें लिंग बदलोंक नां, नपुंसकच उर्लें। साश्टिच्या ब्राह्मणांचे भाशेंत मात्र हि बदलावण जांव्क नां। तांच्या वंशजांचे, कर्नाटकाच्या सारस्वतांचे, भाशेंत 'चेड्डुं' ह्याच प्राचिन रुपा थाव्न आयिल्ल्या 'चेन्डुं' सब्दाचो अर्थ आतांयीं 'भुर्गें'चः चेडो भुर्गो या चेडुं भुर्गें।

'चेडुं' ह्या सब्दाच्या अर्थान धरल्लि वाट 'भुर्गें' असो अर्थ आसल्ल्या दुस्र्या थोड्या सब्दानिंय धल्र्या। तांतु ऐक सब्द 'भुर्गें'च। आन्येक इंग्लिश भाशे थाव्न आयिल्लो सब्द् 'बेबि'। ऐक्लें ल्हान बेबि आयिल्लें' म्हळ्यार 'ऐक्लें ल्हान भुर्गें आयिल्ले' या 'ऐक्लें ल्हान चेडुं आयिल्लें' म्हण जाता। 'ऐक्लो ल्हान बेबि आयिल्लो ' म्हण कोणी म्हणत जाल्यार 'हो खंय थाव्न आय्ला आबा' म्हण्तित। पुण ऐका कालार चेड्या भुर्ग्यांकिय 'बेबि' म्हणताले जाव्क जाय। ना जाल्यार चेड्या भुर्ग्यांक 'बेबि' म्हण नांव खंय थाव्न येंव्चें? म्हज्या शेजारा दोग जण 'बेबि' आसल्ले । भुर्ग्यापणार तांकां अपुर्बायेन 'बेबि' म्हणताले जांव्क जाय। आतां ते दोगी सल्र्यात। पुण तांकां म्हातारे जाव्न मर्ता म्हणसरी 'बेबि'च म्हण आपय्ताले।

'चेडुं' ह्या सब्दाचें आदलें रुप 'चेड्डुं' म्हण ह्या पय्लें सांग्लां। कोंक्णिच्या सक्कड बोलिनिं 'चेड्डुं' सब्दांत ध्वनिपरिवर्तन जालां। कर्नाटकाच्या सारस्वतांच्या बोलिंत ह्या सब्दांत वर्णव्यत्यय (metathesis) जाल्लो दिस्ताः dr>rd। कोंक्णिंत असलो वर्णव्यत्यय दुस्र्या सब्दानिं पळेंव्क् मेळनां. पुण् मराटि भाशेच्या ऐका सब्दांत् हो दिश्टि पड्ता. आल्फ्रेड् मास्टर हाणें 1964 इस्वेंत बरयिल्ल्या A grammer of old Marathi म्हळ्ळ्या पुस्तकांत सांग्लां, मराटि भाशेंत 'किड्डुं' हो सब्द वर्णव्यत्यय जाल्ल्यान 'किर्डुं' जाला म्हण। ह्या सब्दाचो अर्थ 'जिव्दाळ'। कोंक्णि भाशेच्या चडावत बोलिनिं 'चेड्डुं' ह्या सब्दांत व्यंजनलोप जाल्लो दिस्ताः चेड्डुं > चेडुं।

1626 इस्वेंत तयार केल्ल्या आप्ल्या कोंक्णि – पुर्तुगेज शब्दकोशांत दियोग रिबेय्रान 'चेन्डुं' हो सब्द दिला। ताचो अर्थ ताणें दिला, 'ल्हान चेडो या चेडुं' (पुर्तुगेज भाशेंत, menino ou menina pequena). 'चेडुं' हो सब्दयि त्या शब्दकोशांत मेळ्ता। हाचो अर्थ असो दिला, 'भुर्गें, धुव' (पुर्तुगेज भाशेंत्, menina, filha)। 'चेड्डुं' हें रुप आसा तशें कोंक्णिचे खंचेयि बोलिंत मेळना जाल्यारी मराटिंत मेळ्ता। दातेन 1932-38 इस्वेंत तयार केल्ल्या महाराष्ट्र शब्दकोशांत 'चेड', 'चेडुं', 'चेड्डुं' हिं कोंकण प्रदेशाचिं (रत्नागिरिचिं) मराटि रुपां म्हण दिल्यांत। हांचो अर्थ दिला, 'भुर्गें' (मराटिंत 'मुल')। 'रुं' हो प्रत्यय जाय्त्या मराटि आनि कोंक्णि उभयसूचक नामपदानिं मेळ्ताः 'लेंक्रुं', 'नात्रुं', 'पण्टुं', 'गोरुं', 'वास्रुं'।

राल्फ टर्नर 1966 इस्वेंत बरयिल्ल्या आप्ल्या A Comparative Dictionary of the Indo-Aryan Languages म्हळ्ळ्या शब्दकोशांत 'चेडुं' आनि 'चेर्डुं' ह्या दोनीं उत्रांचि व्युत्पत्ति प्राचीन् भारतीय् आर्य 'चेटरूपम्' ह्या उत्रा थाव्न म्हण सांग्ता। संस्कृत भाशेंत 'चेटरूपम' मेळानां। पुण 'चेट' मेळ्ता। 'रूपम' हो प्रत्यय दुसेकडे मेळ्ता। संस्कृत भाशेंत 'चेट' ह्या सब्दाचो अर्थ 'चाकोर'। प्राकृत भाशेंत हाचें रुप 'चेड' जाता। अर्थ 'चेडो' या 'चाकोर'।

'चेडुं' हें स्त्रीसूचक नामपद जालें म्हण्तच हाचो प्रभाव दुस्र्या स्त्रीसूचक्नामपदांचेरी पडला। देकिक्, 'धुव', 'भय्ण', 'सुन' असलिं स्त्रीसूचक नामपदांयिं नपुंसक लिंगाचो अन्वय (agreement) दाकंव्क लाग्ल्यांत। देकिक, 'धुव गेलें, आतां भय्ण आय्लां।' भाषा विज्ञानांत हाका 'सादृश्य प्रतिरूप' (analogy या analogical remodelling) म्हण्तात।

स्त्रीसूचक सर्वनामांचेरी हो प्रभाव पडला। ऐक पांच वर्सांचे कर्नाटकाचें क्रिस्तांव चेडुं 'हें हांव' म्हण्ताना तोच नपुंसक लिंगाचो अन्वय थंय पळेंव्क मेळ्ता। धुवे या भय्णिकडे उलय्ताना या तांचे विशांत उलय्ताना आमि म्हण्तांव, 'तुं खंय गेल्लेंय', 'तें खंय गेल्लें'?

'चेडुं' ह्या सब्दाचो अर्थ बदलोंक नातल्ल्या बोलिनिं स्त्रीसूचक नामपदांचेर आनि सर्वनामांचेर असलो प्रभाव येंव्क साध्य ना। देकुन साश्टिच्या ब्राह्मणांचे भाशे थाव्न् आयिल्ल्या बोलिंनि स्त्रीसूचक नामपदां आनि सर्वनामां सांगाता असलो नपुंसक लिंगाचो अन्वय मेळाना। आतां तें साश्टिचें पांच वर्सांचें चेडुं 'हि हांव' कित्या म्हण्ता म्हण कळ्ळेंमु?

कर्नाटक क्रिस्तांव बोलिंत आमि 'तुं खंय गेल्लेंय' म्हण्येत आनि 'तुं खंय गेल्लिय' अशेंय म्हण्येत। पुण आमि 'तुं खंय गेल्लेंय' म्हण्चें केदाळा आनि 'तुं खंय गेल्लिय' म्हण्चें केदाळा? भय्णिंकडे, वळ्किच्या दुस्र्या चेड्वांकडे उलय्ताना आमिं 'तुं खंय गेल्लेंय?' म्हण्तांव। तिं ल्हानां जाव्येत या चडुणें आम्चे प्रायेचिं जाव्येत। थोडिं जणां व्हडले भय्णिकडे उलय्ताना नांवान आपय्नांत, 'बाये' म्हण्तात। पुण 'बाये, तुं खंय गेल्लेंय' म्हणोंक कांय अडकळ ना। जाल्यारी आप्ले आवयूकडे या आजेंकडे या तांचे तक्लेच्या दुस्र्या बाय्ल मन्शांकडेन उलय्ताना 'तुं खंय गेल्लेंय' म्हणोंक जाय्ना।

तर्नाट्या चेडवांकडे उलय्ताना नपुंसक लिंगाचो अन्वय आनि प्रायेच्या बाय्ल मन्शां कडेन उलय्ताना स्त्रीलिंगाचो अन्वय सार्को म्हणोंक जाय्ना। ऐयिल बाय्ल मनिस कोणाचि आवय या आजि जांव, किल्लिय म्हातारि जांव, पुण तिचे भाव आनि भय्णि, भुर्गेपणाचे सांगाति आनि सांगातिणि, तिचे कडे उलय्ताना 'तुं खंय गेल्लेंय गो' म्हण्तित जाल्यार कांय अडकळ ना।

प्रायेचेंच न्हय, मन्शाच्या स्थानामानाचेंय गुमान आसोंक जाय। दुदकार्निक आनि दार्क्तेर्निक प्राय ऐकच जाव्येत, दोगी आप्ले प्राम ल्हान जाव्येत। पुण ल्हान थाव्न तांचि

वळोक नातल्ल्यानिं ऐक्लेक 'तुं कशें आसाय' म्हळ्यारी दुस्रेक 'तुं कशि आसाय' म्हण्चें पडता।

आतां हो वाक्य पळ्या:

व्हडिल भय्ण आय्लें।

हांगा नामपदा पय्लें येंञ्चें विशेषण स्त्रीलिंग अन्वय दाकय्ता। पुण मागिर आयिल्लें क्रियापद नपुंसक अन्वय दाकय्ता। तरी व्याकरणिक दृष्टिन हो वाक्य चुक न्हंय। हांगा कसलो व्याकरणिक नियम लागु जाता ?

फुडे दिल्ले वाक्य पळ्या:

1. ताचि भय्ण व्हडलें।

2. ताचि व्हडिल भय्ण आय्लें।

3. हें व्हडिल भय्ण।

ह्या वाक्यांनि आम्कां 'भय्ण' ह्या नामपदा पय्लें येंञ्च्या विशेषणांनिं मात्र स्त्रीलिंग अन्वय पळेंव्क मेळ्ता, दुस्र्या सक्कड् सब्दानिं नपुंसक अन्वय मेळ्ता। 'ताचि' आनि 'व्हडिल' हिं विशेषण रुपां 'भय्ण' ह्या नामपदा पय्लिं येतात। 'व्हडलें' विशेषण रुप व्हय पुण नामपदा नंतर येता। 'हें' नामपदा पय्लें येता पुण तें विशेषण न्हंय, सर्वनाम। 'आय्लें' हें क्रियापद आनि नामपदा उप्रांत येता।

असलो अन्वय कोंक्णिंत मात्र न्हंय, दुस्र्या भासानिंय मेळ्ता। फ्रेंच भाशेंत 'ज्यां' (gens) म्हळ्यार 'लोक'। हें नामपद आदिं स्त्रीलिंग, पुण मागिर पुल्लिंग-शें जालां। हांगायि कोंक्णिंत मेळ्ता तसलो आंशिक (partial) अन्वय पळेंव्क मेळ्ता आनि हांगायि तिंच व्याकरणिक् नियामां लागु जातात्. नामपदा पय्लें येंञ्च्या विशेषणांत् मातृर् पय्लेंचो स्त्रीलिंग अन्वय् मेळ्ता, दुस्रेकडे पुल्लिंग अन्वय मेळ्ता। नामपदा उप्रांत् येंञ्च्या विशेषणांत्यि पुल्लिंग अन्वय मेळ्ता। हें ओटो येस्पर्सन हाणें 1922 इस्वेंत बरयिल्ल्या आप्ल्या language म्हळ्ळ्या पुस्तकांत दाकोव्न दिलां (पान् संख्या 347)।

हावें म्हज्या 90 वर्सांचे आकय्कडे विचार्लें, 'तुं फोटोंत आप्णाक दाकोव्न कितें म्हण्ताय' 'हें हांव' म्हण्ताय या 'हि हांव' म्हण्ताय?' ति म्हणालि 'हि हांव' म्हण्तां' म्हण। तिचे सत्तर वर्सांचे धुवेकडे तेंच सवाल विचार्लें। ति म्हणालि, 'हें हांव' म्हण्ता' म्हण। पुण तेंच सवाल आनि दोन कडे विचारल्या वेळार म्हाका जाप मेळ्ळि, 'ल्हान भुर्ग्यां कडे उलय्ताना 'हि हांव' म्हण्चें, पुण आप्ल्या प्रायेच्यांकडे या व्हडां कडे उलय्ताना 'हें हांव' म्हण्चें' म्हण।

कर्नाटक क्रिस्तांव बोलिंत कोणी स्त्री म्हण्ता, 'हांव गेल्लिं'। कित्ल्या ल्हान प्रायेचें चेडुं जाल्यारी 'हांव गेल्लें' म्हणना, 'हांव गेल्लिं'च म्हण्ता। पुण गोयांत थोडेकडे 'हांव गेल्लें'

मात्र आय्कोंक मेळ्ता। गोंय्च्या सारस्वतांचे भाशेंत 'हांव् गेल्लें' आनि 'हांव गेल्लिं' हिं दोनी रुपां आय्कोंक् मेळ्तात। पुण 'हांव गेल्लें' म्हण्चे केदाळा आनि 'हांव गेल्लिं' म्हण्चें केदाळा? हांवें गोंयांत कोंक्णि भाशेच्या ऐक्ल्या जांट्या विद्वानाकडे हें सवाल विचार्लें। तो म्हणालो, 'हें सवाल म्हजेकडे विचार्नाका। म्हजे घर्कार्नि कडे विचार या म्हजे धुवे कडे विचार।' तित्ल्यार ताचि धुव् भाय्र आय्लि। तिणे तक्षण जाप दिलि, 'हांव ल्हान भुर्ग्यां कडे उलय्तानां या कामाच्या चेड्राकडे उलय्ताना 'हांव गेल्लिं' म्हण्तां, पुण म्हज्या आवय-बापाय कडे या कोणायि प्राय्वंता कडे उलय्ताना 'हांव गेल्लें' म्हण्तां' म्हण।

निष्कर्ष: सक्कड कोंक्णि उलय्तल्यांक, सक्कड कोंक्णि बोलिंक ऐकच नियम लागु जाय्नां। देकिक्, थोड्या लोकाच्या कोंक्णि भाशेंत (साश्टिच्या बामोण क्रिस्तांवांचे आनि कर्नाटकाच्या सारस्वतांचे भाशेंत) 'हें हांव' आनि 'हांव गेल्लें' म्हणोंकच जाय्ना, 'हि हांव' आनि 'हांव गेल्लिं'च म्हण्चें पडता। कर्नाटकाच्या क्रिस्तांवांचे कोंक्णि भाशेंत 'हि हांव' आनि 'हें हांव' हिं दोनीं रुपां मेळ्तात्, पुण् 'हांव् गेल्लें' म्हणोंक् जाय्नां, 'हांव गेल्लिं'च म्हण्चें पडता। गोंय्च्या सारस्वतांचे कोंक्णि भाशेंत 'हें हांव' आनि 'हि हांव', 'हांव गेल्लें' आनि 'हांव गेल्लिं' हिं सग्ळिं रुपां मेळ्तात। अशें कोंक्णिच्या वेग्ळ्या-- वेग्ळ्या बोलिनिं ह्या विशांत् वेग्ळे - वेग्ळे नियम आसात। कोंक्णिच्या सक्कड बोलिंचि खबर हांगा दिंव्क साध्य नां। खंचेय बोलिंत स्त्रियेच्यान 'हें हांव' या 'हि हांव' म्हण्येत जाल्यार, 'हांव गेल्लें' या 'हांव गेल्लिं' म्हण्येत जाल्यार, तें ति कोणाकडे उलय्तागि ताच्या स्थाना-माना प्रमाणें म्हण सम्जोन घेंव्चें।

(अक्षरां मेळावण, बऱ्पारीत आसा तसि उरय्ल्या)

रांदपा कूड आनि साहेत भाग - 5

रांदपा कुडांत्लि साहेत आनि क्रिया संबंध दोड्या अर्थाचिं उत्रां

- ग्लेडिस रेगो

1. अड्डादिड्डि – वांक्ड्या – तिंक्ड्या थरान
2. अन ना – पोटाक कांय ना, वचना। घेना। निराळ आसा।
3. अन उदाक दिना – काम केल्या शिवाय पोटाक कांयच दिना।
4. अन उदाक आपडना – घरांत कांयच खाय्ना, पुरा होटेलांत।
5. आलोपालो खा – कितें तरी खाव्न वांच, रान्वोटि जाव्न जिये।
6. आसुडन काड –विंच्नार, गऱ्जेचें मात्र विंच। वासुडन काड.
7. आकासाक निसण दवर –असाध्य कामाक हात घाल
8. आंव्कार कडि – मास, मास्ळि ,वा तऱ्कारि घालुंक नातल्लि
9. आंब्बाट – घडपां, फटिकऱ्यो खब्रो
10. आंब्बाडे गळय् – रड, दुकां गळय
11. जेव्न खाव्न – पोट भरोन, भुख नास्तां
12. मीट मिऱ्सांग लाय – ल्हान चुकि व्हड कर
13. मांद्रि घाल – रावोन रावोन, सव्कास, जेमेव्न, जाय्गि – नाका म्हण
14. हुनार हुन – वेग्गिं, वेळार, पावोत्या संदऱ्बार
15. मीट – घटाय, रूच, सत, आदार
16. मीट आस्ल्यार मिऱ्सांग ना – ऐक आस्ल्यार ऐक ना
17. मीट आनि खोलो घेव्न रात्ता – काराण सोदता, तयार आसा
18. मीट तुका – केर करिना, गुमान करिना
19. मीट काड् – लागूल्लो सुटय, बूध शिकय
20. मीट खेलां – ऱ्हुणांत आसा, रिणांत आसा
21. मीट जा – उप्काराचो, गर्जेचो
22. मीट खेल्लो उदाक पियेता – वाय्टाचो फळ, केल्लें खाता
23. मीट झडय्तां – बूध शिकय्तां, चराब जिरय्तां

24. मीट घाल– फळाभरीत कर, रुचिक कर
25. मीट घाल– उत्तेजित कर, फुलय
26. मीट घालन लेंव– पुजा कर, तुजेच लागिं दवर, खा
27. मीट घालिनातल्लि पेज– कांय सार ना, तीर्ल ना, चाप्फे
28. मीट घाल्चो गिराय्क न्हय– गुमान करिना, भिरांत ना
29. मीट ना– कठीण कश्ट, दुब्ळेपण
30. मीट मिऱ्सांग जोड– थोडें पुणि, तांकिचें काम कर। घोळोन हाड
31. मीट मिऱ्सांगेचो खर्च– गऱ्जेचो खर्च
32. मीट मिऱ्सांग सारव्न सांग– रुचीक कर्न सांग
33. मीट मिऱ्सांग लाव्न सांग– ऐकाक चार कुडसुन, रंगव्न सांग
34. मीट मेजुंक गेला– मेला, अंत्य जाला, संप्ला ,आकेर जाला
35. मीट मिऱ्सांग चिट्टि– चाक्ण्याक, तोंडलांव्क, कितेंय चल्ता
36. मिटा उदकाक घाल– कुसंव्क, जगंव्क , कोणाकी गर्ज नातल्लें
37. मिटाकण– ल्हान्शि पुण रुचीक, सक्टांक गर्जेचि
38. मिटा खांबो जा– नीट, तटस्थ , स्तब्ध , माव्न
39. मिटाबरि कऱ्गालो– किरोन गेलो, नास् जालो, मांद्रेर् पड्लो.
40. मिटा सवाय– हल्कें, कांय्च न्हय, बारी सवाय
41. मिटाक घालुंक– भऱ्तेक, कांय्च फाय्द्याचो न्हय
42. मिटाचि कर्ट्टि सग्त विकोन गेलि– पापारि जालो। सल्वालो, होग्डाय्लें
43. मिटाचें काम कर– अळ्साय करिनाका, न्हुणांत पडानाका
44. पाटिक मीट मांडलां– मार खांव्क आशा जाल्या
45. पाटिक मिटाच्यो पोव्ल्यो मांडल्यात– बारी चऱ्बेला, उसाळ्ता, उप्राळि कऱ्ता
46. पाट चीर्न मीट घाल्तां– हुलोप उटता पऱ्यांत्, काळ्जांत खंचता पऱ्यांत
47. मिटा उदाक सांड– वळ्वळाय, गण्णें कर्िनाका, पत्याँ येनाशें कर
48. मिटा उदाक पडलां– उदऱ्गात असाध्य, अळ्सि, मोसि
49. मदें धाय घाल्ता– गर्ज नास्ताना उलय्ता, मधें रिग्ता
50. तोंडाक बोडियो घाल्ता– उलंव्क कारण दिता– कऱ्ता

51. सोन्मोणांत्लो इंग्ळो – भितऱ्ले भितर रागान, मोस्रान, हग्यान जळ्ता
52. रांदुण – केदळारी हुन सळसळो गरम
53. रांदुण उग्ति पडल्या – गत ना, रांदिणिर बुड्कुलो चडंव्क जाय्ना
54. रांदिणिर मोडिक चडना – गत्तिगट लाग्लां, कित्लें घोळ्ळ्यारी ना, बारी कश्ट
55. रांदिणंत खोलित आसा – बूद शिकंव्क, धागुन दवरुंक, लासंव्क
56. रांदिणंत उजो पेटना – शिजना, वोकाल् ना, उपाव् ना, दुब्ळिकाय
57. रांदिणिक घाल – जळय, उल्फाय, गोबोर कर, आम्कां गर्जना
58. रांदिणिक घाल – नाश कर, काबार काड, जळव्न उडय
59. रांदिणच्या पोऱ्लांत बस – आळ्साय कर्न, शेकुंक, हिंव तापंव्क
60. रांदिणचिं पोऱ्लां कुंक्डां उस्तितात – केल्लें कर्म गांवार गाज्ता
61. रांदिणंत्लो गोबोर् काड् – गस्टो काड्, हल्कें काम् कर्, कुज्नांत्ले काम
62. हाताक आयिल्लि उंडि – तोंडाक पाव्लिना, खांव्क भगोंक पाव्लिना
63. शित वोतोन पेज जाल्या – सग्ळें तिऱ्सालां, आनि कांय करुंक साध्यना
64. शिताक खार, धन्तेक भार – कांय फाय्द्याचो न्हय, उप्काराक पडना
65. शिताचि उंडि तोंडाक दवऱ्ता – दाड्डो, बुद्दु , कांय सम्जानात्लो
66. मोडिक फुटल्या – जेंव्क गत ना
67. मोडिक खालि – केदाळाय कश्ट, रांदुंक, जेंव्क समाना
68. मोडकेक बुराक – उरना, पोवुल्लेंच आसा
69. मोडकेक फातर घालो – कामांत्लो काडलो, मोस्रान, घातान
70. मोडको फुगय – रागार जा
71. मोडिक पुटिलि – घुट भार्य पडलो, सक्डांक कळ्ळें
72. मोडिक वोम्ति घाल – कोणी सग्रिं भुकेन गेल्यार वाडिनाका
73. मोडिक वांटे जाल्या – विंगड जा, कुटाम वांटे जालां, फासाळ्ळां
74. मोडकेचो तोडो उकल्लो – कुडको गेलो, राग आय्ला
75. मोडिक ल्हान जाल्या – कित्लें रांदल्यारी पावाना, खांव्चिं तोंडां चडल्यांत
76. शित आस्ल्यार निस्तें ना – ऐक आस्ल्यार आन्येक ना, गत्तिगट्ट
77. सोण्णां दाडाय्ता – व्हडलें व्हडलें कोच्चिता, बडाय, वोडपोण

78. सोण्णां दाडांक्क गेला – जय्लाक, शिक्षा भगोंक
79. सप्णांत केळिं खाता – आसाध्य कामां चिंत्ता, चिंतुनंच बस्ता
80. शिज – भितऱ्ले भितर उस्मोड, पुगसांव, रागान, मोस्रान
81. शिजय – अधिकार चलय, मुटिभितर दवर
82. आव्लुंयि शिजना – बेस्टो बेप्पा, ताचेवव्विं कांय जाय्ना
83. कोन्सो धर – असहायाक जा, कोन्श्याक पड, मांद्रेर पड
84. माळ्यार घाल – कांय्च गऱ्जेक पडाना, कोणाकी नाका
85. खोळाक घाल – मिटा उदकांत जगय
86. घाटणो – सग्ळो दीस काम, गुंव्ता, गुंवोनंच आस्ता
87. काय्लिर थाव्न उज्याक – कश्टां थाव्न आपायाक, चड वाय्टाक
88. धुंवोर पळे – हेरांच्या घऱ्चि राटावळ, वाय्ट – कश्ट पळेव्न संतोस पाव
89. उज्याचें केंड जा – तांब्डो जा, रागान, हग्यान
90. बांगाराचें कुलेर घेव्न – बरें नशीब हाडन, लक्षण घेव्न जल्माला
91. जिऱ्गि मिऱ्सांग – जव्मुकि मनिस, उत्रा उत्राक पाटिं दिंव्चि, तिक्शें उलव्प
92. खिळ घाल – अडकळ हाड, आडाय, अडकळि मुकार हाड.
93. वाळय – खंच्यान खाता, नाश कऱ्ता कळितच जाय्ना
94. बाण्शिरें – मेव्कुटें-सांगूल्ले इत्लि भास् ना. गलीज स्वभावाचो
95. कुल्या पंदा मणय ना – गत ना, तरी व्हडलें व्हडलें कोच्चिता
96. माळ्यार चडय – कोंड्डाट्यान, सय्लापान, सव्गेन वर्य दवर
97. माळ्यार थाव्न पडता – काम करिनास्ताना जेंव्क, वर्य थाव्न पडाना
98. गोडा चुनाचि पातोळि – शेले दुग्गु, मेळ कऱ्चें
99. गोंड आस्ल्यार मुयो येतात –दुड्डु आस्ल्यार सग्रिं, सेजाऱ्यां आसात
100. गिळुंक जाय्नात्लि उंडि – कश्टांचि बाब्त। आटापुंक आसाध्य
101. बड्डु कोय्तो – खंच्याकी उप्कारानातल्लो नांवाक पुऱ्तो
102. बांदुन दिल्लि भुति – सांगोन दिल्लें उतार, शिकव्न दिल्लि बूद
103. पोट भ्रल्यार गरं कोडु – खांडि कुल्फां काड, आण्कि
104. धाट जाल्यार पोळें, पातळ जाल्यार पाऱ्याळें – वारं आयिल्लें कुशिक सत्रि धऱ्चि

105. मांय्च्यो कर्न्यो शिंक्यार – सुनेच्च्यो चुकि मात्र व्हडल्यो कर्च्यो

106. अन्धो कोळ्सो – सान्कें शिकाप अनुभव नातल्लो

107. आंगाण वांयडें – हेरांक दुन्सोंचें, अप्ल्यो चुकि हेरांचेर थाप्च्यो

108. शिंद – कातर, व्हडलें उलय, कोच्चि , बडाय सांग

109. शेक दि – हुन्साण लागय, मारांचि, बूद शिकय

110. शेळें शित – रूच ना, गन्जेक पडाना, असाध्य, उप्काराना

111. लास – जळय, नाश कर, उल्पाय, जळव्न उडय

112. मुडो वावय – जडाय व्हजाण, मनस्थाप, चूक सम्जणि

113. कट्टि धांडो दि – भिक् मागोंक धाड।

114. नेराय – उदळ कर्न, सोडव्न शेले कर्न सांग।

115. पान्पोड उदाक दि – स्वागत कर, येव्कार दि।

116. कट्टेंत्लो इंग्ळो – अपाय, पात्येंव्क जाय्ना, केदाळाय पेटोंक साध्य

117. मास्ळेक उजो पेटला – मास्ळि मारग, मेळाना।

118. गोड तुक्ता – झेमेता

119. पितुळ भार्य काड –घुट भार्य काड

120. हात हुन कर – लोंच दि

121. दोळ्यांक खोव्ळां मांडल्यांत – हंकार चडला ,कोणी दिसाना

122. तोंडाक बीग घालां – तोंड सुटाना, सान्कें सांगिना, रागान उलय्ना

123. पुसुन घाल्लो पोळो – निमाणें भुन्गें/ भुन्गो

124. कुवाळो कातन्ता – व्हड्लें व्हड्लें उलय्ता

125. जांन्वे आंबाडे बटाटे – जाय्नां, जांन्चें कांय ना

126. बिंड्डि सोलां – कांय करुंक साध्य ना

127. गोंय्टां – तुवें माका धन्चें गोंय्टां

128. कानाक वांय्गिं बांदता – फटय्ता, मोस कन्ता

129. निस्त्याक वांय्गिं – तोंड कर्पोय, वांयडें कर, हिंव्ळाय

130. जिन्गि मिन्सांग – पर्कट जीब, उव्व्टें उलय, अधिक प्रसंगि

‘कोंकणि संस्थो –अध्ययन विभागाचो रुप्योत्सव’

सांत लुविस महाविद्यालयन आप्लो शतमानोत्सव 1880-1980 आचरण स्मरणा खातिर वर्त्या महत्वाचो कोंकणि संस्थो आरंभ केल्लो। ऐयशें पंच्चिस वर्सांदि वेनिस – नेपाल्सा थाव्न कोड्याळाक आयिल्ल्या जेज्वित फा|माफेयिन कोंकणि खातिर केल्लो वाव्र मांदुन, कोंकणि संस्थो फा|माफेयि जे.स.च्या मानाक आर्पण केल्लो। ह्याच फेब्रेर 22 तारीकेर कोंकणि संस्थ्याचें रुप्योत्सव कार्ये कोलेजिच्या सभा सालांत चल्लें। अध्यक्ष स्थानार सांत लुविस कोलेजिचो रेक्टर फा|फ्रान्सिस सेरावो जे.स. आनि मानाचे सग्रे फा|विक्टर मचादो, रेक्टर सांत जुजेचि सेमिनरि, आनि मानेस्त ऐरिक ओझेरियो, अध्यक्षः कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमि हाजर आसल्ले।

ह्या संभ्रमांत डो|ऐडवर्ड नज्रेतान दे|बेनेट पिंटो स्मारक उपन्यास दीव्न कोंकणिक अवमान कर्तेल्यां विरोध झजोंक कमर बांदच्याक ताणे सभेर जागय्लें। कथोलिक संस्थ्यांनि कोंकणि भाशेक प्रोत्साह दिव्चिं कामां हातिं घेंव्क, ऐकेडेमिचो अध्यक्ष ऐरिक ओझेरियोन उलो दिलो। ह्या संदर्भार, संस्थ्यान प्रगटल्ले दे|फा|वलेरियन सोज जिणिये कथा पुस्तक ‘जळल्लि वात’, बरय्णार श्रीमति ग्लेडिस रेगो, ‘कमलाचें घर भरल्लो आजो’, दे|जो.सा. आल्वारिस, ‘वोवियो आनि वेर्स’, संग्रह। संपादक ग्लेडिस रेगो, कोंकणि संघचो वार्शिक पुस्तक ‘पर्जळ’ मांयिळक केलें. तशेंच कोंकणि संस्थ्यांत वावुर्तेल्या – संस्थ्याक प्रोत्साह दिल्ल्या रेक्टर, प्रांशुपाल, दिरेक्तोर, अमर कोंकणिचे संपादक जाव्न सेवा दिल्ल्या म्हामानेस्तांक शेलो घाल्न मान केलो।

‘कोंकणि दायज्या केंद्राक बुन्याद’

कोड्याळ शक्तिनगरांत्ल्या मकाळेंत 2006 फेब्रेर 26वेर कोंक्णि दाय्जा केंद्र कलांगण हाच्या दुस्र्या हंताच्या बांदपाक आडळ्त्या मंडळेचो चेरमेन मानेस्त रोनि मेंडोन्सान बुन्यादि फातर दवर्लो।

मांड सोभाण ऐक नोंदायित संस्थो ‘कोंकणि संगीतांत कोंकणि स्वरूपाचिं सोद्रां’, म्हळ्ळ्या उद्देशान 1986 नवेंबर 30वेर जल्मोन आतां वीस वर्सांनि तर्नाट्पाणाच्या हुंब्रार पाव्तां आप्ल्या फळाभरित् वर्सांनि कोंकणि संस्कृतेंत् खळ्मित नातल्ल्या साधनांनि साधर केल्ल्या हजारों संगीत आनि सांस्कृतिक प्रदर्शनां द्वारिं हातिं घेतल्ल्या सबार प्रयोगांच्या जय्तान, संघटित केल्ल्या राश्ट्रीय आनि अंतर राश्ट्रीय मट्टाच्या कारयां मुकांतर सग्ळ्या संसारार कोंकणि आम्च्या माय भाशेचि ग्रेस्तकाय वळ्कोंक केल्या। तिचो प्रचार केला।

सुमार 65 लाख रुपय खर्चार उबें जांव्चें हें बांदाप ऐका वर्सा भितर पूर्ण जातेलें म्हण मांड सोभाण अध्यक्ष श्री लुवि पिंतान कळय्लां। कोंकणिचि अस्मिताय उरंव्क वाव्रुच्या मांड सोभाणाचो गुर्कार श्री ऐरिक ओझेर– आम्चेलागिं फकत्त स्वपाण आस्ल्लें, धय्र आनि हट्ट आसल्लें। तशें जाल्ल्यान, कोंक्णेक भर्म दिंव्चें हें बांदाप उबे करुंक आमि फुडें स्रल्यांव आनि पय्लो हंत आमि अकेर केलो। आतां हो दुस्रो हंत सुर्वातितांव। सर्व कोंकणि मन्श्यांचो सहकार जाय अशें ताणे विनंति केलि। 15 सेंटस जाग्यार संसोद आनि संग्रह केंद्र उबें जातेलें। टेरेस मांचि, सभ्यांक वस्तेचिं कुडां, दफ्तर, प्राकृतिक सोभाय आनि हेर सव्लतायो हांतुन आटापुन आस्तल्यो। कोंकणिचें बोंदेर ऊंच उबारुंक आमिंय सदांच्च आशेव्यां।

लोक वेदाचो उद्धार
LOKA : THE MANY VOICES

केंद्र साहित्य ऐकेडेमि आनि इनस्टिट्यूट मिनेजस ब्रगांझा गोंय हांच्या जोड पाल्वान 2006 मे 19वेर आयोजित केल्ल्या, – लोक वेदाचेर प्रबंध मंडन आनि भासाभास कार्याक आम्च्या सां लुविस कोलेजिच्या कोंकणि अध्ययन विभागा थाव्न श्रीमति ग्लेडिस रेगोन हाजर जाव्न कोंकणि डिप्लोम खातिर उत्तर कन्नडाच्या सिदध्यां वय्र संशोदन कर्न तयार केल्लो "हळियाळ तालूकांत्ले सिद्धि" प्रबंद मंडन केलो । आर्ट गेलरि इन्सस्टीट्यूट मिनेजस ब्रगांझा पणजि, गोंय हांगासर हें कारयें चल्लें।

उप्रांत थळाच्या (LOCAL ARTISTS) लोकवेद कलाकारांचि प्रात्यक्षिक पदां नाच गोपिनाथ गांवास हाच्या मुखेल्पणार साधर केलो। गोपिनाथ गांवास हाणे गोंय्च्या लोक वेदाविर्शि प्रबंद मंडन केल्लो ।

ह्या भासाभासेक वाय्स चेरमेन इनस्टिट्यूट मिनेजस ब्रगांझा पणजि गोंय्चो मानेस्त मोहनदास सुर्लाकार। मा| दामोदर मोव्जा, दो| कुर्श्याद आलम आनि प्रख्यात लोकवेद संशोदकि जयंति नायक आमोणा – गोवा। आनि कोंकणिंत्ले सबार गण्य हाजर आसल्ले।

कर्नाटकांत्ल्या इस्कोलांनि कोंकणि शिकाप - प्रक्रियेक चालन

कर्नाटक राज्याच्या इस्कोलांनि प्रयोगिक जाव्न कोंकणि भास शिकंव्च्या प्रक्रियेक 2006 जून – 28वेर, कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन प्रगट केल्लो "येया कोंकणि शिकुयां", म्हळ्ळो पठ्य बूक उगतावण करच्या थाव्न चालन दिलें।

मंग्ळुर शहराच्या संदेश प्रतिश्टानाच्या सभांग्णांत ह्या संभ्रमीक काळ्जां फुलंव्च्या, मनां उल्लासान धलंव्च्या समारंभांत मानादीक बिस्प ऐलोसीयस पाव्ल सोज। उद्यमि रोनाल्ड कुलासो। साहिति कलाविद् रमेश कामत, कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिचो अध्यक्ष ऐरिक ओझेरियो आनि इस्कोलांनि कोंकणि शिकोंव्क मुकार आयिल्लिं पन्नासां वयर् शिक्षक –शिक्षकिं आनि हेर गण्य वेक्तिं हाजर आसल्लिं।

उगतावणेचो दिवो पेटव्न जातच सर्व शिक्षक – शिक्षकिंनि तांच्या हातांत्ल्यो पंटट्यो त्या दिव्याक् पेटव्न हें चारित्रिक घटन उद्धाटन केलें। घरांनि कोंकणि भास उलंव्चि उणि जाव्न, पर्देशि भाशेचो प्रभाव चडात्त वेच्या ह्या काळार, कोंकणि आम्चि मायभास इस्कोलांनि शिकंव्चि अनिवार्य जाव्नासा। अवश्य जाव्नासा। कोंकणि भाशेच्या हितदृश्टेनयी तें गर्जेचें।

कोंकणि भाशेच्या शिक्पा खातिर ऐकेडेमिन घेतल्लें हें मेट विशिश्ट आनि चारित्रिक। हाका समाजेचो पाटिंबो गर्जेचो जाव्नासा। सर्कार बदिल जाल्ल्यान, सर्कारान इस्कोलांनि कोंकणि शिकंव्क केल्लो निर्धार बदिल जाल्ल्यान आतां सर्व खर्च ऐकेडेमिन आनि कोंकणि समाजेच्या सहकारान जाय्जय जाला, कोंकणि कांय ऐका समूदायाचि भास न्हय। हो काय्दो आम्कां सर्व कोंकणि भाशेच्या लोकाक बांदता म्हणालो कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिचो अध्यक्ष मानेस्त ऐरिक ओझेरियो उलव्न।

मय्ला फातर

ग्लेडिस रेगो

नवेंबर - 2005

नवंबर-23:- मंग्ळुर कोंकण दुबाय हाणि, कोंकणि रंग मांचियेर रिच्चि पिरेर देरेबय्ल हाचो 'तो माका नाका' नाटक खेळव्न दाकय्लो।

नवंबर-24:- पणजिच्या डाय्मांड् पब्लिकेशन्स हाणि 'गोंय्चो उलो' नवें कोंकणि पोंद्राळें प्रगटलें। प्रगटणार : रोक फेर्न्नांडिस आनि संपादक: जोयल डिसोजा जाव्नासात।

नवंबर-27:- जे.डि.वि. कोंकण सभा पूना हाणि कोंकणि सांस्कृनिक सांज साधर केलि। 1975व्या वर्सा पूनांत् स्थापन जाल्लि हि सभा, तीस वर्सांच्या हुंब्रार आसा। तत्वशास्त्र आनि देवशास्त्र शिकाप शिकोंक आयिल्ल्या, बाव भय्णिंक सांगाता हाडन, कोंकणि भास जिवाळ उरंव्क वावर्न आसा।

दशंबर - 2005

दशंबर-2-4:- कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन, 'कोंक्णि आवाज' संघटनाच्या सहकारान - कोंकणि युव महोत्सव शक्तिनगर कलांगाणांत मांडुन हाडलो।

दशंबर-10:- बज्जोडिंत्ल्या संदेश प्रतिश्टानाच्या सभासालांत 'अमर कवि' चा फ्रा देकोस्ताचे साहित्य संग्रह: 'पण्तेचि पेलि' आनि 'उतरां चांद्रे' दोन पुस्तकां मोक्ळिक जालिं।

दशंबर11:- द मेंग्लोरियन वेल्फेर ऐसोसियेशन विध्याविहार हाणि विक्रोलि सां जुजे इगर्जेच्या मय्दानार - वियटर कोन्सेसो आनि पंग्डाचि 'कोंक्णि संगीत सांज', साधर केलि।

दशंबर-17-24 : बिकर्नकट्टा कार्मेल गुड्यार, कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन कोंकणि बजार् आसा केल्लें। कोंकणि लेखक, प्रगटणार, संगीत रच्नार, निर्म्मापक आनि पत्रकारांक प्रोत्साह दिंव्चे खातिर, तांच्या उत्पादनाक थंय्सर विक्र्याक आव्कास कर्न दिल्लो।

दशंबर-17:- दिवो साहित्य पुरस्कार् - 2005 प्रदान पांच्वें कार्यें डा| अंतोनियो द सिल्वा हैस्कूल सभा साल दादर हांगासर दबाजान चल्लें।

दशंबर-17:- मंग्ळुर इजयांत कापुचिनांनि चलंव्च्या 'सेवक' महिन्याळें तर्फेन, आसिस्सि कोंप्लेक्सांत 'सेवक संभ्रम - 2005' दबाजान चलय्लों।

दशंबर-30:- केनरा कोंकणि कथोलिकांच्या जागतिक सम्मेळनाचें, आनि फुडार प्रतिश्टाना स्थापनाचें, पय्ल्या वर्सांचें आचरण कोडयाल्बय्ल बिस्फाच्या घ्रच्या सभा सालांत चल्लें।

दशंबर 30-31:- कासरगोड वाराडो युवसमिति थाव्न, वर्काडि फिर्गजे वठारांत 'कोंकणि कलोत्सव 2005' नांवार वाराड्या मट्टार सांस्कृतिक दबाजो चल्लो।

जनेर - 2006

जनेर-1:- शक्तिनगर कलांगाणांत महिन्याळि मांचि 49वें कार्यें जाव्न पि.ऐच. पिंटोचि याद कार्यें मांड सोभाणाच्या उग्त्या रंगमांचियेर साधर जालें।

जनेर-7:- मंग्ळुर टाव्न होलांत, मिकमेक्स हाचो नाटक 'चोर बाबा चोर', होलभर प्रेक्षकां समोर प्रदर्शित जालो।

जनेर-14:- दाय्जि वर्ल्ड डाटकोम पांच्वो वार्शिकोत्सव, मंग्ळुर मिलाग्रिस सभासालांत चल्लो। ह्या संदर्बार कोंकणि पुस्तकां आनि केसेटि मोक्ळिक कार्यें आसल्लें।

जनेर-17:- मंग्ळुरच्या डोन बोस्को सालांत 'उदेंतिचो चोव्तो राय' नाटकाचें मुहूर्त कार्यें अध्यक्ष फा| जोकिम सोज कापुचिनान दिवो पेटव्न केलें।

जनेर-22:- मंग्ळुर डोन बोस्को सालांत - 'वि-वन' पंग्डान 'पियेगा - पियेगा' संगीत सांज - अनाथ भुर्गिं आनि केन्सार पिडेस्तांक सहाय कर्च्या उद्देशान साधर केलि।

जनेर-22:- दिवो कोंकणि हप्त्याळें आनि मंग्ळुर दियेसेजिच्या उडुपि वलय - वैसिऐस/ वैसिऐम हाणि दुखिमायेच्या सभा सालांत युवजणां खातिर शिबिर मांडुन हाडल्लें।

जनेर-26:- भारताच्या 56व्या प्रजाप्रभुत्वाच्या संदर्बार दिवो प्रकाशना थाव्न 'सुख-दूख-पय्णारि' नांवाच्या पत्राचो पयिल्लो अंखो प्रकाशित जालो।

फेब्रेर - 2006

फेब्रेर-4:- महराश्ट्रा कोंकणि ऐसोसियेशनान आप्लो धावो वार्शिकोत्सव - बोंबय चकला होलि फेमिलि हाय्स्कूल मय्दानार व्हडा दबाजान चलय्लो।

फेब्रेर-5:- शक्तिनगर मांडसोभाण कलांगाणांत बांग्राळि महिन्याळि मांचि 50वें कार्यें जाव्न, 'गोंय्चो पर्मळ' संगीत कार्यें गोवान टच्च पंग्डाथाव्न चल्लें।

पेब्रेर-10,11,12:- 25वि अकिल भारत कोंकणि साहित्य परिशद गोंयां पण्जिंत्ल्या कला आकाडेमिंत उबान्लेल्या, अस्मिताय नगरांत्ल्या, फेलिसियो काडदोस वेदिचेर सुन्वात जालि।

फेब्रेर-10:- परिशदेच्या उग्ताव्णे दिसाच पण्जिच्या आजाद मय्दानार स वेवेग्ळ्या कोंकणि संघ संस्थ्यांनि परिशदेक बहिश्कार घालो। केंद्र सन्कारा थाव्न, कोंक्णेंत्ल्या तिनी लिपिंक समान स्थान लाबोंक जाय म्हळ्ळो जाव्नासल्लो उलो सन्काराक ह्या संघ संस्थ्यांचो।

फेब्रेर-12:- कोड्याळांत्ल्या इजय फिन्गाजेंत 'तुर्भेंत', 'हेरिस सिल्वार ब्यांड' हाचो शतमानोत्सव कार्ये दबाजान आचरण जालें। आतां ह्या बेंडाक हेरिस सेंचुरि ब्यांड म्हण वोलाय्लां।

फेब्रेर-22:- सांत लुविस कोलेजिंत पंच्विस वर्सांदि स्थापित जाल्ल्या कोंकणि संस्थ्यान अप्लो रुप्योत्सव कोलेजिच्या सभा सालांत दबाजान आचरण केलो। सग्रो जाव्न कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिचो अध्यक्ष श्री ऐरिक ओझेर आनि सांत जुजे सेमिनरिचो रेक्टर फा| विक्टर मचादो हाजर आसल्ले।

फेब्रेर- बेंग्ळुर जयनगराच्या कोंकण समुदाय संघान क्रिस्त प्रभालयांत आय्लेवार कोंकणि मीस बेटव्न कोंकणि तालेंतांचो दीस आचरण केलो।

फेब्रेर-23:- यंग गोवान्स क्लब बोंदेराखाल, करावळि कोंकण्स ऐसोसियेशनान मनामा भिस्प तिरिनान्जि सभासालांत दबाजो - 2006, कोंकणि मनोरंजन् कार्यें चलय्लें।

फेब्रेर-26:- कलांगण कोंकणि दाय्जा केंद्र - कलांगण दुस्र्या हंताच्या बांदपाक 'बुन्यादे फातर' मानेस्त रोनि मेंडोन्सा, मानेस्त ऐम.ऐ. रेहमान, मानेस्त बस्ति वासुदेव शेणय हाणि सांगाता मेळोन दवर्लो।

मार्च - 2006

मार्च-3:- 'तिस्रो दोळो' रिचर्ड कव्तारान बरयिल्लो नाटक बळ्कुंजे फिन्गाज सालांत खेळोन दाकय्लो।

मार्च-5:- शक्तिनगर कलांगणांत 51वें महिन्याळि मांचि कारयें जाव्न जि.ऐस.बि. आनि क्रिस्तांव संगीताचि एक अप्रूपाचि सांज 'संगीत संगम' श्री पुत्तूर नरसिंह नायक हाचे थाव्न साधर जालि।

मार्च-5:- मंग्ळुरच्या समन्वय आनि कोंकिण लेखकांचो एक्कार जोड अध्याखाल,

समन्वय् सभांग्णांत । कोंक्णि लेखकाक मेळोयां - आ.बा. लंडन, आनि दिवो साहित्य पुरस्कार विजेत श्री सिप्रि संपिगे आनि श्रीमति कन्सेप्टा आळ्वा हांकां सन्मान कारयें आसा केल्लें ।

मार्च-5:- फामाद ब्रिलियंट प्रिंटर हाचो म्हालक श्री .वि. रेगो बेंग्ळुरांत देवादीन जालो ।

मार्च -12:- मंग्ळुर बेंदुर सांत आग्नेस स्पेशल इस्कोलाच्या मय्दानार 'उदेंतिचो चोव्तो राय', नाटक, कोंक्णि नाटक सभे थाव्न प्रदऱ्शित जालो । नाटकां द्वारिं धाऱ्मिक साधन तत्वांखाल खेळयिल्ल्या ह्या नाटकांत विविद फिऱ्गजां थाव्न पावोण्श्यां वय्र कलाकारांनि नटन केल्लें ।

मार्च-12:- बोंबय माहिम सरस्वति मंदिर इस्कोलाच्या सभा सालांत कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमि, आनि कोंकणि भाशा मंडळ बोंबय सांगाता 'वोवियो वेर्स' कार्यागार आनि 'म्हान मनिस' ऐक मुलाखत कार्याक्रम आसा केल्लिं ।

मार्च-19:- मंग्ळुर विश्वविद्यालयच्या क्रीस्ति पीठा, सांगाता, धर्म समन्वयान् मांड् सोभाणाद्वारिं रोशनि निलयांत, ऐक पात्राभिनय कोंकणि नाटक - 'जुदास' खेळोन् दाकय्लो ।

मार्च-26:- कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमि मंग्ळुर हाणि सांत आंतोनि कम्युनिटि सभांगण सिरसि हांगासर कोंकणि म्हान मनिस - एक मुलाखत आनि कोंकणि कवि गोश्टि मांडुन हाड्लि। म्हान मनिस फा| रेजिनाल्ड पिंटो आनि दो. वि.ऐस. सोंदे जाव्नास्ले।

ऐप्रिल - 2006

ऐप्रिल-1:- 'पय्लो अखिल कर्नाटक कोंकणि लोक कला मेळ', कर्नाटक कोंकणि साहित्् ऐकेडेमिन जिल्लारंग मंदिर काऱ्वार हांगासर मांडुन हाडलो ।

ऐप्रिल-1:- कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन, कोंकणि साहितिंक् प्रोत्साह दिंव्च्याक, विविध प्रकारांनि प्रगट जाल्या। उत्तम कोंकणि कृतियांक पुस्तक आनि सि.डि. खरीद कऱ्चें योजन केलां।

ऐप्रिल-2:- 'पदां साहित्य आनि हेर गिन्यानि कृतियो रच्नाराचिं हक्कां आनि समाजेचो काय्दो' आटोव आनि विचार, कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन बज्जोडि संदेश सभा सालांत मांडुन हाडलो ।

ऐप्रिल-2:- मकाळे, शक्तिनगर, हांगासर कलांगणांत, 52वें महिन्याळि मांचि कार्यें

जाव्न, मांड नाटक पंगड़ हाणि 'जेजु बोंवारिंच्यो स्योयो', भक्तिक कोंकणि नाटक खेळोन दाकय्लो।

ऐप्रिल - ६: मुडिपु बागेवंत जुजे वाजाच्या पून शेता थाव्न नवें धार्मिक महिन्याळें 'दैविक अमृत' पत्र मोक्ळिक जालें।

ऐप्रिल-८:- कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन आतांच्या अध्यक्ष्याखाल एक वर्स भर्ताना, उत्राल्ल्या वर्सांत जाल्ल्या कामांविशिं विशेश कर्न 'शाळांनि कोंकणि'च्या वाव्रा आनि प्रगते विशिं कळंव्क, तशेंच: मुक्ल्या वर्सांनि करुंक आस्च्या कामां - येव्जणां विशिं, सलह - सूचनां ऐयटांव्क, विचार सातें मांडुन हाडलें।

ऐप्रिल-9:- 'उदेंतिचो चोव्तो राय' आवाज् दिव्यांचो नाटक् शिर्वा इगर्जेच्या उगत्या मय्दानार् - कोंक्णि नाटक् सभा (रि) मंग्ळुर् आनि शिर्वा वाराडो मंडळि. हांच्या सहकारान् खेळोन् दाकय्लो.

ऐप्रिल-9:- कर्नाटक राज्य कोंकणि भाशा अल्पसंख्यात विद्या संस्थ्यांच्या संघन् 'कोंकणि कळो' दे| बि.वि. बाळिगा संस्मरण कार्यक्रम टि.वि. रमण पै सभागृह कोड्याळबय्ल हांगासर् चलव्न वेलें।

ऐप्रिल11:- कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमिन्, कर्नाटकाचे शाळेंनि पट्यक्रम भितर, कानडि, लिपिन कोंकणि शिकंव्चो निर्धार थिर जालो। उडुपि आनि द.क. जिल्ल्यांनि कोंकणि अडळ्त्याखाल आस्च्या हा. प्रै शाळें पय्कि 90% शाळेंचो व्हडिल जाव्नास्च्या |मा|दो| लुविस पाव्ल सोजान कथोलिक बोर्डाच्या शाळेंनि कोंकणि शिकंव्क भर्पूर सहकार बासाय्ला।

ऐप्रिल-15:- संगीत्कार - गाव्पि रोनि क्रास्ता हाचि पयिल्लि कोव्ळि 'मेवीसा' कोर्डेल इगर्जेंत उगतावण जालि।

ऐप्रिल -15: मंग्ळुर शहरांत्ल्या प्रेस्स क्लब्बांत मेल्विन पेरिसाच्यो तेव्ळ्यो कोव्ळ्यो - 'दोळे', 'उमाळे', आनि 'किण्कुळे' मोक्ळिक जाल्यो।

ऐप्रिल-16:- कर्नाटक कोंकणि साहित्य ऐकेडेमि प्रशस्ति प्रधान कार्यें उडुपि इगर्जे मय्दानार् चलव्न वेलें। मानेस्त तोन्से वामन पै, लोकवेद, मानेस्त एंड्रिवन नेट्टो साहित्य मानेस्त एम्.एस. कामत संगीत् हांकां प्रशस्ति प्रदान केलि। मनोरंजन कार्यें जाव्न लोय्ड रेगोच्या मोगा पदांचि सांज आसा केलि।

ऐप्रिल-21: दाय्जि दुबायि आनि एमिरेतांत्ल्या कोंकणि बरव्प्यांचो एक्तार हाणि - मांड सोभाण पंगडाथाव्न कोंक्णि संस्कृतेचें संगीत मनोरंजन कार्य एमिरेट्स

इंग्लिश स्कूल सभा सालांत साधर केलें।

ऐप्रिल 23: नल्लसोपार पू. सां. फ्रान्सिस द. सेल्स इस्कोलाच्या मय्दानार 'कोंकणि कथोलिक ऐसोसियेशन' हांचें दशमानोत्सव कार्यें संभ्रमान आचरण केलें।

ऐप्रिल- 24:- प्रतिभावंत - प्रख्यात कोंकणि लेखक, संगीत्कार, नट - (मिकम्याक्स) श्री माय्काल म्यायिसम डिसोजा देवादीन जालो।

ऐप्रिल - 24: मैक साय्मानाचि तिस्रि कोंकणि कोव्ळि 'ड्यान्स ड्यान्स' मंग्ळुर बिस्पाच्या निवासांत्ल्या सभा सालांत फा| फ्रान्सिस रोड्रिग्सान मोक्ळिक केलि।

ऐप्रिल - 29: कार्कोळ आत्तूर सौहार्द सभा सालांत, ऐल्यार ताकोडे हाच्या मोगा पदांनि अटाप्लेलें मधुर कार्य्रें 'ऐक सांज मित्राचि'। सांगाति मिडिया बोंदेराखाल यशस्वेन साधर जालि।

ऐप्रिल - 30: मूडबिद्रे आलंगार इगर्जे अंगणांत - ऐल्यार ताकोडे हाचें दुस्रें 'मदुर सांज' कार्यें साधर जालें।

मे - 2006

मे - 5: 'झेलो' पत्राचें बांग्राळें वरस् आचरण् जाव्न, बज्जोडि संदेश प्रतिस्टान सभासालांत् : 'झेलो' स्थापक् संपादक् श्री जो.सा. अल्वारेसाचि पतिण। श्रीमति मोनिका आल्वारेसान बांगारोत्सवाचो झेलो विशेश् अंखो मोक्ळिक केलो. झेलोचो प्रस्तुत संपादक, संचालक पंचु बंट्वाळ।

मे - 7: शक्तिनगर कलांगणांत महिन्याळि मांचि ५३वें कार्य्रें जाव्न गोंय्कार संगीत्कार - उल्लास बुयांव आनि पंगड हांचि संगीत सांज साधर जालि।

मे - 7: करावळि कोंकण्स मंग्ळुर संघटनान, डोन बोस्को सालांत 38वी क्लोड नाय्ट यशस्वि थरान साधर केलि।

मे - 15-23: शक्तिनगर कलांगाणांत 15 थाव्न 25 वर्सां भित्रल्या युवजणांक नाच शिभिर चलव्न वेलें। शिभिराचो निर्देशक चेतन सालियान।

मे - 21 : दियेसेजिच्या क्रिस्तांव् जिणिये समूदाया सि.ऐल.सि. हाणि मंग्ळुरच्या टौन होलांत 'ऐक सांज मिक म्याक्स' नांवार मिकम्याक्साच्या बांग्राळ्या पदांचि सांज साधर केलि।

कोंकणिंत नविं पुस्तकां

1. 'जुदास' नाटक, फा| प्रताप नायक जे.स.
2. 'मांड सोभाण' कोव्ळेंत्लिं पदां. संपादक - रोनि क्रास्ता, केलराय.
3. 'पण्तेचि पंलि' चा.फ्रा.चें साहितय संग्रह. स्टेल्ला डि'कोस्टा .
4. 'उतरां चांद्रें' चा.फ्रा.चें साहित्य संग्रह, स्टेल्ला डि'कोस्टा .
5. 'सोम्याक नांवाड्या' संग्रह क्लिफर्ड लियो डिसोजा
6. 'आम्कां मागुंक शिकय' फा| संतोश मिनेज, कापुचिन.
7. 'पापा जुवांव पावल दुस्रो' फा| वलेरियान फेर्नांद.
8. 'काळ्जा विण्याच्यो सरियो' सेवक प्रकाशन
9. 'पवितर पुस्तकाचि जाण्वाय' फा| संतोश मिनेज, कापुचिन.
10. 'बेसांव' - मट्व्यो कथा - आसुंता पिरेरा गंटालकट्टे .
11. 'तांब्डि मिर्सांग' - स्टेन आगेरा, मुल्कि.
12. **'सुट्का' - क्लेरेन्स , कैकंब**
13. **'बिंदास' - स्टेन आगेरा, मुल्कि.**
14. 'आजापांचें शहर लूर्ड' - फा| फ्रान्सिस सोज.
15. 'ये हांव तुका विशेव दितलों' - फा| वलेरियन फेर्नांद.
16. 'विकाळ सरोप' कादंबरि - नवीन कुल्शेकर.
17. 'क्रिस्ता पर्जळ' नाट्कुळे - फा| रोनालड सेरावो.
18. 'प्राचित काळ देवाचे कुर्पेचो काळ' - फा| रोनालड सेरावो.
19. 'जेजु संगिं काल्वारेचे व्हाटेर' - मंगळ ज्योति.
20. 'लायिक आपोस्तलाद भाशांतर' - डा| जेरि निड्डोडि.
21. 'यशस्वि' लेखनां संग्रह– फा|जोन ह्यारि सोज, कापुचिन
22. 'ये गुलोबा' कविता– जोविटा रीमा मथायस बेळ्मण.
23. 'उग्डास' कविता– फा|जोन ह्यारि सोज कापुचिन.
24. 'जिव्या देवाक हांव सेव्तां'– फा|वि.जे. मिनेज आनि फा|जे.बि. सिकेर
25. 'दर्बारगंत्लि पिर्गोणि'– कविता– वल्लि क्वाड्रस, अजेकार

26. ‘बामुणांचें चेडुं ’- कविता- ऐच्चेम, पेर्नाल
27. ‘पाटिं गांवाक ’- इ. कादंबरि- वल्लि क्वाड्रस, अजेकार
28. ‘दर्याक उदाक ’- कविता पाठ -2- संपादक- वल्लि क्वाड्रस
29. ‘सागोराच्या उद्काच्यो झरि ’- कविता- संपादक- वल्लि क्वाड्रस
30. ‘चिंचारे’ वक्तां हिशारे- जैसन सुवारिस ताकोडे
31. ‘कानून दर्शन ’- लेखनां- शिर्ताडि विलियम पिंटो
32. ‘दो.रे.मि.फा.’ वेक्ति परिचय- जेरि डि’मेल्लो
33. कोल्कताचि भागेवंत तेरेसा- रिचर्ड आल्वारिस

नव्यो कोव्ळ्यो

1. ’म्हज्या जेजु’ - क्लिफर्ड लियो डि’सोजा.
2. ’प्रेरण’ भक्तिक - फा| आग्नेल डि’कुन्हा , कापुचिन.
3. ’दिनि दिनि' - मेल्विन लुद्रिक कोन्डेल.
4. ’बाळोक जेजु’ फा| आल्विन कार्मेलित.
5. ’सन्वेस्पोर म्हजो उज्वाड’ जोयेल पिरेरा.
6. ’सोमियाक स्तुति' - आशोक कुंब्ळा.
7. ’स्वीट -16’ - श्री केन्रि, बोंबय
8. ’सन्वेस्पर म्हजो उज्वाड' - तेल्मा प्रोडक्षन.
9. ’रूच माका दि' - फा| वि.जे. मिनेज, कापुचिन.
10. ’तो माका नाका’ नाटक - रिच्चि पिरेर, देरेबय्ल
11. ’मोगा संदेश’ - फा| जोन हेरि कापुचिन.
12. ’खुन्सार थावन’ - रिचरड मचादो, देरेबय्ल
13. ’मोग देवाचो’ - रोशन डि’सोजा, बेळ्माण.
14. ’दोळे’ - मेल्विन पेरिस.
15. ’उमाळे’ - मेल्विन पेरिस.
16. ’किण्कुळे’ - मेल्विन पेरिस

17. 'मेविसा' - रोनि क्रास्ता

18. 'मोग् देवाचो'– रोशन डि'सोजा

19. 'भक्ति सोभाण' - Vol. 3– दो|प्रताप नायक– मेल्विन लुद्रिक

20. 'संपदलें आनि उप्रांत'– बेन्नि टीचर

प्रशस्ति पुरस्कार

1. दाय्जि दुबायि पुरस्कार - 2005. श्री विक्टर रोड्रिगसाक फावो जाला।
2. 25वि अकिल भारत कोंकणि साहितय परिशद अध्यक्ष जावन श्री पावल मोरास विंचुन आय्लो।
3. कोंक्णि टि.वि.न मांडुन हाडल्ल्या सोध कार्यांत वालेन्सिया फिग्जेचो अमित मिनेज आनि मिलार फिग्जेचि आमाबेल मोरास हांकां प्रथम स्थान लाब्लां। ह्या स्पर्द्यांत 136 युव गाव्पि - गाव्पिण्यांनि वांटो घेतल्लो।
4. 'फा। तोमस स्टीवनस कोंकणि केंदर आनि कार्वार घराणे स्थापित 'वर्साचो कलाकार पुरस्कार नट बाब अरुण राज लुद्रिकाक फावो जाला।
5. कोंकण कोगुळ विल्फि रेबिंबसाक 2006 वर्साचि संदेश प्रशस्तेचो कुरोव कोंकणि साहित्य आनि कले खातिर बोव प्रतिश्टेचि संदेशा प्रशस्ति ताका लाब्ल्या।
6. बेंग्ळुर ब्रिलियंट प्रेस्साचो म्हालक श्री ए.वि. रेगोक 2006 वर्साचि रचना प्रशस्ति फावो जाल्या।
7. दे। पिंताम देरेबय्ल हाच्या अमर उडासाक आर्पुंचि 'वर्साचो कोंकण कलाकार' प्रशस्ति - श्री विल्लियम मचादो हाका कोंकण कलाकार मुंबय हाणि दिलि.
8. कर्नाटक कोंकणि साहितय ऐकेडेमिन - कोंक्णेचा विविध शेतांनि भर्माचि सेवा भेटयिल्ल्यांक दिंव्चि 2005व्या वर्साचि गव्रव प्रशस्ति, साहितय शेता खातिर, कोंकणिंत्लो फामाद रय्णार श्री ऐडि नेट्टोक फावो जाल्या.
9. कन्नड साहितिक कृतियांक लाब्चि 'धांति प्रशस्ति - 2005' कोंकणि बरव्पि श्री विक्टर रोड्रिगस हाच्या 'आरोग्यदर्शिनि' वक्तां भलाय्के पुस्तकाक लाब्ल्या।
10. कोंकणि बरव्पि आनि रोमि लिपि चळ्वळेगार: प्रबाकर तेंडुल्कराक गोंय्चे दाल्गादो कोंकणि ऐकेडेमिन पाटंव्चो दाल्गादो कोंकणि पुरस्कार - 2006, लाब्ला।

प्रणाम भागयवंत अंत्रळा!

'रान' उद्यावर हेंन्रि डि'सिल्वा

साहितय सेवे मुखांतर देवाचि सेवा केल्ल्या थोड्याच मन्शां मदलो श्रेष्ठ कवि आनि लेखक उद्यावऱ्चो श्री हेंन्रि डि'सिल्वा. आप्लि साहितय आनि धार्मिक सेवा आम्च्या म्हाल्घड्यांच्या रिति-रिवाजिंच्या बळादिक बुन्यादिचेर ताणे बांदुन हाड्लि. ताणे केल्ल्या व बरयिल्ल्या खंच्याय कामांत आधुनिक भावानांचें वारें ना. तर्नाट्पणाचि खरिमसत ना. अर्धुकुऱ्या जाण्वायेचि घुस्पड गोंदोळ ना. ताणे केल्लें हऱ्येक काम, आनि ताणे बरयिल्लें हऱ्येक उतार ताच्या गूंड ज्ञानाचो आनि अनुभवाचो परिणाम जाव्नासा. ताचें विशेष लक्षण कितेंगि म्हळ्यार हऱ्येका संसारिक वस्तुंत देवाचें रुप्णें ताणे सोद्लें आनि ताचा आनंदाक तो वावुऱ्लो .

1. ए आजापांचा अंत्रळा
कसलि आपुर्बाय
कितें सोभ्ताय तुं ह्या वेळा
न्हेसोन नितळ कोबाय!

2. देक्तां दृष्टि आकर्षिता
रुप्कार परिपूणर् शांत
घनाक-मानाक द्विवर्णर दिता
पांगऱ्ललो नीळ म्हांत!

3. सुगुणि नक्षत्रां नेटोन
प्रकास्तात मिळ्मिळिं
भक्ति-सुक्र दिगंतार उटोन
उल्लास्ता थळ्थळिं!

4. पवित्रतेचा किरीटान
अलंकार विस्ताऱ्ला
प्रेम-कुपांच्या भग्भग नेटान
अत्युत्साह प्रसाऱ्ला!

5. मधुरायेन हास्तें तिळ्ता
प्रफुल्लित तेजो मुख
प्रति पार्श्वांत पेटोन खेळ्ता
दिव्यानंदाचें सुख!

6. नेटोंक सुल्लक्षणिक थरिं
कोण तुजो निर्मापक
त्या ईश्वराक निरंतरिं
तुजो स्वाधिक ज्ञापक!

7. ताणे मांड्लां विचित्र योजन
शाश्वित सदांच बाळ्चें
ताचे निम्तिं थोर प्रयोजन
आसा पृथ्विक लाब्चें!

8. तो वेळ आतां लागिं पाव्ला
प्रत्यक्ष जाल्यांत खुणां
कितें दिंवक तो राकोन राव्ला
निद्रेसत संसार नेणा!

9. विस्तार्न भुजां ए अंत्रळा
कोणाक वेंगंवक राक्ताय
हर्षोद्भवाचा मंडळा
कितें तुं लालेताय!

10. तुजो अत्रेग जाता सुफळ
प्रजळ्ता निशानि
तुजा निर्मलतेचो फळ
लाभात सर्व देशांनि!

11. तुजेर सुर्यो उदेतलो
फांकवन निति-किर्णां
सता-उजो पेटय्तलो
नेटवन अंतस्कर्णां!

12. प्रणाम भाग्यवंत अंत्रळा
तुजेर नदर माऱ्तांव
सुर्यो उदेवाचा काळा
भक्तिन भजन कऱ्तांव!

वि.सू.: भास शय्लि आसातसि उरय्ल्या.

सां. लुविस कोलेजिंत
स्नातकोत्तर कोंकणि
डिप्लोमा करेस्पोंडेन्स कोर्स

ऐदोळ वरेग संसारभर हजारांनि विद्यार्थिंनि आप्णायिल्लो पद्युत्तर कोंकणि डिप्लोमा करेस्पोंडेन्स कोर्स (Post Graduate Diploma Correspondence Course in Konkani) हर्येका वर्साच्या सप्तेंबर महिन्यांत आरंभ जाता.

आख्ख्या भारतांत्च प्रथम जाव्नास्चो हो पद्युत्तर कार्स दोन वर्सांचें शिकाप, ऐका वर्साक चार विशयां लेखान आटाप्ता.

पय्ले वरस : 1. कोंकणि चरित्रा 2. कोंकणि साहित्य
3. कोंकणि नाटक 4. कोंकणि कविता

दुस्रें वरस : 1. कोंकणि लोकवेद 2. साहितिक ठिका
3. भाशे विज्ञान 4. तुलनात्मक साहित्य

ओट्टुक आट विशय शिकोंक विद्यार्त्तिंक आव्कास मेळ्ता। शिक्पा विशय आनि ताका लग्ति जाल्लो नोट्स पाठ क्रमा सवें तुम्च्या घराधारार तप्पाला मुकांत्र पावित जाता. हर्येका विशयांचेर परीक्षा आस्तेलि। आनि परीक्षेचें प्रश्नापत्र तप्पाला मुकांत्रच विद्यार्त्तिंक पावित जाता। 18 वर्सां वय्ल्या आनि कोंकणि अध्ययनांत आसक्त आसल्ल्या कोणेंय ह्या कोर्साक अर्जि पाटव्येत।

कोर्साचो शुल्क - नोट्स आनि तप्फाल खर्च धर्न वर्साक रु. 800/- मात्र. विदेशाक वर्साक रु. 2000/-

1997व्या वर्सा आरंभ जाल्लो हो कोंकणि कोर्स संसारभर कोंकणि शिकोंक राकोन आस्च्या विद्यार्त्तिंक एक बरो अव्कास जाव्नासा। चडित विवरांक आनि अर्जे पत्राक रू. 10/- M.O. सवें - कार्यकारि दिरेक्तोर, कोंकणि संस्थो, सां लुविस कोलेज, मंग्ळुर - 575 003 - हाका संपर्क करा.

फोन नं: 2426143 - Extn: 112

Prasad Printers, M'lore, Ph : 0824-2232536